

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Journal of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565 Vol. 5 No. 1 January - June 2022

ISSN 2630-0516

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภายใต้การดำเนินงานของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้จัดทำวารสารวิชาการขึ้นเพื่อเป็นการเผยแพร่ องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้า วิจัยแง่มุมต่าง ๆ เผยแพร่แก่สาธารณชน กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการผลงานโดยไม่ต้องแจ้งให้ผู้พิมพ์ทราบล่วงหน้า การพิจารณาของกองบรรณาธิการในการพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานลงวารสารฯ ถือเป็นขั้นสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อในการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏญจน์ ศรีวิบูลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
คณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัวบุตรี รมฤทธิวิชัย
อาจารย์วันจักร์ น้อยจันทร์

บรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ รัศมี
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ ตัณฑรังษี
ดร.ศยามล เจริญรัตน์
ดร.มณฑรัตน์ รุ่งเรืองธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (เกษียณอายุ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการประเมินบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย สมบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ สุนทโรทก
รองศาสตราจารย์ ดร.อธิปัติ บุญเหมาะ
รองศาสตราจารย์ ดร.อดิศา แซ่เตียว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พราหม อินพรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีกร หงษ์พนัส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรรณา ตั้งทิฆะรักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา สว่างคง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง พรหมมา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริศิริระ โชคทวีกิจ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรินทร์ ศรีสินทร	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจภักศ เจริญมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ มาลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรภรณ์ อาจหาญ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบล สรรชัยพงษ์	มหาวิทยาลัยรังสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจภักศ เจริญมหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุตสรวง ยุทธนา	มหาวิทยาลัยนเรศวร
อาจารย์ ดร. ภคพล เส้นขาว	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาจารย์ ดร.กันย์สินี จตุพรพิมล	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
อาจารย์ ดร.เชมฤทัย บุญวรรณ	มหาวิทยาลัยมหิดล

กองการจัดการ

นางสาวศิริธรรม จิตต์งาม
นางสาวอนินธิตา เพ็ชรแสง

นายไพรัช ศิริวัฒนพิศาล

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน, ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม)

เจ้าของวารสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 0 2160 1280 โทรสาร. 0 2160 1283 Email: hs_ssrujournal@ssru.ac.th
เว็บไซต์ <http://www.journal.ssru.ac.th/index.php/hssru>

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ดี-วิทย์ (สำนักงานใหญ่) 589/1091 ถ.เจริญสุขุมวิท แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700 โทรศัพท์ 08 1132 1651

ออกแบบปก

นายณรงค์ฤทธิ์ คัดเห็น

“บทความที่ลงพิมพ์ เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น
บรรณาธิการผู้พิมพ์ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ”

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
การพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่นในยุคดิจิทัล The Development of Japanese Comprehension in Digital Era <i>คชาภัช หลิมเจริญ, วลี รุ่งรัตน์ธวัชชัย</i> <i>Kachaphat Limjaroen, Walee Rungratthawatchai,</i>	7-15
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 Factors Related to Thai Tourists' Decision to Choose Accommodation in Chiang Mai during the COVID-19 Pandemic <i>นันทิกานต์ ศรีสุวรรณ, ศุภศักดิ์ เภาประเสริฐวงศ์, ธนา กิตติรวิรพันธ์, วีระ วีระโสภณ</i> <i>Nunthikarn Srisuwan, Supasak Ngaoprasertwong, Thana Kitirivorapan, Weera Weerasophon</i>	16-28
ภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร Leadership and Community Strength Inpreparing Local Development Plans: A Case study Banbo Subdistrict Administrative Organization Mueang Samut Sakhon District Samut Sakhon Province <i>ทิพวรรณ ประโคทะสังข์, วิลาสินี จินตลิขิตดี</i> <i>Tippawan Prakotasang, Vilasinee Jintalikhitdee</i>	29-39
การสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอัยการ ประเทศไทย Cultural Communication and Adaptation A Case Study of Hanban Officers in Thailand <i>ยุทธการ สุขสม, นันทิยา ดวงภุมเมศ, อีรพงษ์ บุญรักษา</i> <i>Yuttakan Suksom, Nuntiya Dounghummes, Theeraphong Boonrugsu</i>	40-53

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิจัย

- Effects of the Dynamic Motivation English Teaching Model on EFL Learners' English Performance in China 54-67
Yu Wang, Ngamthip Wimolkasem
- การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษา หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 68-85
Promoting the Management of Sustainable Tourism: Case study of Moo 3 Tambon Pakklongbangplakod, Prasamutjadee District, Samutprakarn Province
วัฒนชัย ชูมาก
Watanachai Chumak
- บาดแผลของความรักรักกับโครงสร้างทางสังคมในนวนิยายของจุฬามณี 86-106
Love Trauma and Social Structure in Chulamanee's novels
วรรณญา อัจฉริยบดี
Warunya Ajchariyabodee
- การศึกษาเปรียบเทียบละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ 2011 และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016 107-123
A Comparative Study about two versions of “Scarlet Heart” Series by Mainland Chinese version in 2011 and “Moon Lovers: Scarlet Heart Ryeo” Series by South Korean Version in 2016
ทอฝัน ดีเส็ง, มนพร ชัยชาญ, จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ
Thorfun Deeseng, Monnaporn Chaichan, Chatuwit Keawsuwan
- น้ำตาในความงดงามแห่งยุคครีเจนซี อำนาจของเพศชายที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่องดยุคในดวงใจ 124-139
Tears in the Regency Era's Beauty; The Power of the Male Appears in The Duke and I Novel
อังคณา สุขวิเศษ
Aungkana Sukwises

สารบัญ (ต่อ)

บทความวิชาการ

หน้า

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

140-151

Online Learning Management in Enhancing the 21st Century Skills for Learners

กมลพร ทองนุช

Kamonporn Thongnuch

การพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่นในยุคดิจิทัล

ศษ.ภษ. หลิมเจริญ, วลี รุ่งรัตน์ธวัชชัย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: Kachaphat.li@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษาที่เรียนเอกภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกจำนวน 43 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในโครงการวิจัยมี 3 โครงการย่อย ได้แก่ 1. การวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านภาษาพื้นฐานญี่ปุ่น โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งใช้สื่อสังคมออนไลน์ 2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกพูดแบบง่าย โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย 3. การเขียนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ นำมาประยุกต์และพัฒนาเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านภาษาญี่ปุ่น เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น แบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถระหว่างก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยใช้วิธีการทดสอบแบบที (t-test Dependent) และวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือประยุกต์มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 12.44 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 18.60 และ 2) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประยุกต์โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลว่าการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือประยุกต์สามารถทำให้นักศึกษามีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานสูงขึ้น นอกจากนี้จากการสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้แบบประยุกต์พบว่า อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่น, ยุคดิจิทัล, การพัฒนาทักษะ

The Development of Japanese Comprehension in Digital Era

Kachaphat Limjaroen, Walee Rungratthawatchai

Faculty of humanities and social sciences, Suan Sunandha University

E-mail: Kachaphat.li@ssru.ac.th

Abstract

This research aims to study the development of Japanese comprehension in digital era of 43 social sciences students majoring in Japanese language at The Faculty of Humanities. Suan Sunandha University. There were three sub – project including 1. Problem-based learning with online media 2. Shadowing learning with social media and 3. Active learning are main in classroom online. The comparison of the average scores between before and after studying by the mean analysis using the t-test dependent method. The satisfaction level by means of the average and the standard deviation of the scores obtained from answering questionnaires was also calculated.

The fundamental knowledge of basic Japanese knowledge was measured by using the ability test (Pre-test and Post-test. The findings showed that the students in Japanese class at Suan Sunandha Rajabhat University (SSRU) had the score of basic Japanese ability post-test higher score than the pre-test with significance of .05. The result of students' satisfaction towards teaching was at a high level. These results can imply that using of apply – learning activity in digital era can improve students' basic Japanese skills-and the satisfaction of students' towards teaching.

Keywords: Japanese Comprehension, Digital Era, Skill Development

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งความรู้และข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่กำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ สื่อที่อยู่ในลักษณะออนไลน์ การใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล ของทุกภูมิภาคของโลก ทำให้เกิดเครื่องมือต่างในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลาย ในเชิงบันทึกลงข่าวสาร เชิงข้อมูลทั้งข้อมูลที่ดี และไม่ดี ข้อมูลในเชิงวิชาการ ส่งผลให้ผู้ใช้งานที่อยู่ในช่วงวัยของการสืบค้นข้อมูลเพื่อการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ในแต่ละช่วงอายุและวัย สมบัติ คชสิทธิ์และคณะ (2560) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการพัฒนาผู้เรียน สู่ความสมดุลและยั่งยืนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในประเทศพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 หากการศึกษายังอยู่ในจุดเดิมที่ใช้ในยุคเก่านั้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ไม่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวว่า ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะหรือศักยภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านการใช้การเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยี ด้านทักษะชีวิตและการทำงานในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการเตรียมคนเพื่อให้สามารถเข้าถึงยุคศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ใช่แค่ผู้เรียนที่จำเป็นต้องปรับตัวเท่านั้น ผู้สอนจำเป็นต้องจะต้องปรับตัวเช่นเดียวกัน ผู้สอนต้องสอนให้น้อย แต่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าให้มาก ด้วยการจัดกิจกรรมของผู้สอน ผู้สอนต้องสรุปได้ว่าผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้อะไร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ หน้าที่ผู้สอน คือ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนอย่างสนุกและได้รับประสบการณ์ให้มากที่สุด เพื่อให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนจำเป็นต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ และการเรียนรู้ก็จะเกิดจากกายของตัวผู้เรียนเอง การเรียนรู้เช่นนี้ เรียกว่า PBL (Project-Based Learning) สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2012) ได้ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่จะต้องอยู่คู่กัน ต้อง เกื้อกูลกันจะแยกออกจากกันไม่ได้เมื่อมีการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่มีค่าที่สำคัญที่น่าสนใจคือคำว่า “สอนให้น้อย เรียนให้มาก” การเปลี่ยนแปลง จากการการเรียนรู้ที่มี ผู้สอน เป็นหลักไปเป็น ผู้เรียน เป็นหลัก สมณา สุขพันธุ์ (2561) กล่าวว่าการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้แบบตัวใครตัวมัน (Individual Learning) เพราะการเรียนรู้แบบใหม่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ แบ่งปันกันช่วยเหลือกัน

จากที่มาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบถึงความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ใน ศตวรรษ 21 ที่ไม่ใช่เพียงเปลี่ยนแปลงแค่ เทคโนโลยี และสื่อออนไลน์ที่เข้ามาอำนวยความสะดวกเท่านั้น แต่การเรียนรู้ของผู้เรียนและการใช้เทคโนโลยี และสื่อออนไลน์ของตัวผู้เรียนนั้นเกิดประโยชน์แก่ตัวผู้เรียนได้อย่างไรมีประสิทธิภาพหรือไม่ คุณธรรม และจริยธรรมของตัวผู้เรียนมีประสิทธิภาพหรือไม่ และตัวผู้สอนสามารถเป็นผู้จัดกิจกรรมหรือแนะนำการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ในชุดโครงการวิจัยชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงมากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ คือ การเรียนการสอนทางไกลโดยการใช้สื่อออนไลน์ หรือเทคโนโลยี ที่จำเป็นต้องใช้ในสถานกาณณ์ ณ ปัจจุบัน ซึ่งชุดโครงการชุดนี้ได้พัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์ที่นิยมใช้กันในปัจจุบันและปรับบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในรูปแบบ Active learning ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ผวน

กับ Problem based learning ที่ให้สถานการณ์และปัญหาให้ผู้เรียนได้รู้จักการแก้ไขปัญหา และบูรณาการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี สื่อออนไลน์ ให้มีประสิทธิภาพที่มากขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น โดยใช้การเรียนการสอนที่ประยุกต์สำหรับนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาในรูปแบบดิจิทัล ก่อนกับหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนการสอนประยุกต์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 2 ห้องเรียน 88 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิชาเอกภาษาญี่ปุ่น ในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 2 จำนวน 43 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน

3. ระยะเวลาดำเนินการทดลอง ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2563 ในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1 ทุกวันอังคาร จำนวน 10 คาบเรียน คาบเรียนละ 3 ชั่วโมง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประยุกต์ในรูปแบบดิจิทัล ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวความคิดการเรียนรู้จาก 3 โครงการย่อยได้แก่ 1.การวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านภาษาพื้นฐานญี่ปุ่น โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ (โครงการย่อยที่1) 2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกพูดแบบง่าย "Shadowing" โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (โครงการย่อยที่2) 3.การเขียนโดยใช้แนวความคิดการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ (Active learning) จำนวน 10 แผน ใช้จำนวน 1 แผนต่อ 180 นาที

4.2 แบบวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน ก่อนและหลังเรียน

1) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในการวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐาน โดยยึดพฤติกรรมตามนิยามเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับทักษะ 4 ทักษะขั้นพื้นฐานภาษาญี่ปุ่น ที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ ในความสามารถทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น

2) ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ แบบทดสอบให้เขียน ซึ่งในแบบทดสอบแบ่งเป็น 4 ส่วนข้อสอบ ส่วนที่1 แบบทดสอบการสนทนา โดยจะเป็นการฟังจากครูผู้สอน อ่านตัวอักษร หรือคำศัพท์ หรือ ประโยคให้นักศึกษาเลือกข้อที่ฟังที่ถูกต้อง ส่วนที่2 ข้อสอบทางด้านไวยากรณ์ให้นักศึกษาเลือกข้อที่ถูกต้องจากตัวเลือกทั้ง 4 คือ A B C D ส่วนที่3 คือ แบบทดสอบการอ่านเบื้องต้น ให้เลือกในตัวเลือกทั้ง 4 ว่าบทอ่านนี้แปลความได้ว่าอย่างไร ส่วนที่4 คือ แบบทดสอบการเขียน

3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญลำดับที่ 1 เจ้าของภาษาที่เชี่ยวชาญทางด้านการสอน ลำดับที่2 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาญี่ปุ่น และ ลำดับที่3

หัวหน้าสาขาวิชาภาษาไทย ปุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมการใช้ภาษาของข้อคำถามของแบบทดสอบ

4) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ โดยวิเคราะห์หาค่า IOC โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้ ค่า IOC มากกว่า 0.5 จึงถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ถือว่าเป็นข้อสอบที่ไม่ได้ซึ่งถ้าข้อใดใช้ไม่ได้ผู้วิจัยจะปรับปรุงข้อสอบและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่งซึ่งจากการประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.62 ถึง 1.00

5) นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 37 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยนำผลคะแนนจากการทดสอบของนักศึกษามาคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (B) และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 ถึง 1.00 และนำข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตรของโลเวท Lovett (1983) พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24 ถึง 0.58 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.80

6) จัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานฉบับสมบูรณ์และนำลง Google form เพื่อนำไปทดลองใช้จริงต่อไป

4.3 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ จากเอกสารและตำราเกี่ยวกับการวัดผล การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับ การสร้างเครื่องมือวัดความพึงพอใจ

2) กำหนดกรอบเนื้อหาการสร้างแบบสอบถามและกำหนดลักษณะของแบบสอบถาม ซึ่งได้กรอบเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านสื่อการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความพึงพอใจมากที่สุด ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 14 ข้อ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามและตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษาของข้อคำถาม

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองกับนักศึกษาที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ผลการวิจัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะภาษาญี่ปุ่นระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
ก่อนเรียน	43	12.44	2.67	-14.291	.05
หลังเรียน	43	18.60	3.42		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนประยุกต์ในรูปแบบดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียน คือ ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 18.60 ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 12.44 เป็นสิ่งที่แสดงว่าการใช้การเรียนรู้สามารถทำให้นักศึกษามีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานสูงขึ้น

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลความคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ด้าน	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1	ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.05	0.89	มาก
2	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.74	มาก
3	ด้านสื่อการเรียนรู้	4.44	0.58	มาก
4	ด้านการวัดและประเมินผล	3.74	1.01	มาก
	โดยรวม	4.12	0.81	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.81) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้าน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาสาระการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากผลการเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า หลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นจากแนวความคิดการเรียนจาก 3 โครงการย่อยได้แก่ 1. การวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถทางด้านภาษาพื้นฐานญี่ปุ่น โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based learning) โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ (โครงการย่อยที่1) 2. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกพูดแบบง่าย "Shadowing" โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย (โครงการย่อยที่2) 3. การเขียนโดยใช้แนวความคิดการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ (Active learning) นักศึกษามีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีการนำการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัล ที่นำมาใช้ในการสอนในด้านต่าง ๆ หลายด้านของ ฤติมาส รอดสุข (2564) การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิด "การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน" โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มทดลองการพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่น ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน" โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยน่าจะแนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการเขียนภาษาญี่ปุ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้ Paired-sample t-test พบว่าคะแนนเฉลี่ยข้อสอบก่อนเรียนมีค่า 8.20 (S.D.=3.613) คะแนนเฉลี่ยข้อสอบหลังเรียนมีค่า 11.20 (2.041) ค่า t เท่ากับ 6.025 และมีค่า sig. เท่ากับ .0 ซึ่งมีความหมายว่า เฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการเขียนภาษาญี่ปุ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาญี่ปุ่นตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน"

โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีผลทำให้เกิดการพัฒนาทางผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ ไพลิน กลิ่นเกษร (2564). การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิด "แอคทีฟเลิร์นนิง" ผ่านห้องเรียนออนไลน์ การนำคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาญี่ปุ่นก่อนเรียนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิด "Active Learning" ผ่านห้องเรียนออนไลน์ ค่าเฉลี่ยคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาภาษาญี่ปุ่นก่อนเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิด "Active Learning" ผ่านห้องเรียนออนไลน์ มีคะแนนเฉลี่ยรวม 9.30 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยด้านความสอดคล้องในการใช้ภาษาเรียบเรียงมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.87 รองลงมาการวางโครงเรื่อง ค่าเฉลี่ย 2.33 ด้านคำศัพท์มีค่าเฉลี่ย 2.10 และด้านความเหมาะสมของไวยากรณ์ และการใช้ภาษา 2.00 ตามลำดับ สอดคล้องกับ กนกวรรณ เลหาบุรณะกิจ คตะกิริ (2550) นักศึกษาได้เชื่อมโยงลักษณะของการเขียนเรียงความในรูปแบบของภาษาไทย และเรียงความภาษาอังกฤษ ทำให้เขียนเรียงความที่มีโครงสร้างและความสอดคล้องของเนื้อหาได้ดีกว่าด้านไวยากรณ์ และคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่น และยังสอดคล้องกับ เปรมวดี ณ นครพนม (2564) การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาญี่ปุ่นด้วยวิธีการสอนแบบ "Shadowing" โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย ผู้วิจัยนำคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการเขียนภาษาญี่ปุ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียนของกลุ่มทดลองโดยใช้ Paired-sample t-test พบว่าคะแนนเฉลี่ยข้อสอบก่อนเรียนมีค่า 10.20 (S.D.=4.413) คะแนนเฉลี่ยข้อสอบหลังเรียนมีค่า 18.20 (3.441) ค่า t เท่ากับ 7.01 และมีค่า sig. เท่ากับ .0 ซึ่งมีความหมายว่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการสนทนาภาษาญี่ปุ่น ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองการพัฒนาทักษะการสนทนาภาษาญี่ปุ่นตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน" โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 แสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีผลทำให้เกิดการพัฒนาทางผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้น

เหตุผลดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัล นั้นสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นขั้นพื้นฐานของนักศึกษาได้ดี จากก่อนเริ่มเรียนในครั้งแรก ในการสอบก่อนเรียนในครั้งแรก คะแนนของนักศึกษาปรากฏออกมาต่ำ และเมื่อสอบหลังเรียนนักศึกษาได้คะแนนสูงขึ้น จึงเป็นเหตุผลว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สื่อและรูปแบบดิจิทัลในครั้งนี้ ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ Hirataka Fumiya and Tateoka Yoko. (2012) การจัดการเรียนการสอนที่ดีจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้การทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ จากการสังเกตการณ์ในการสอนที่ใช้รูปแบบดิจิทัลในการประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้เห็นกระบวนการทำความเข้าใจของนักศึกษา มีการโต้ตอบกัน การพูดคุยกันง่ายขึ้นอาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน มีได้บังคับให้นักศึกษาจำเป็นต้องเปิดกล้องให้ หากจะเปิดด้วยความสมัครใจ ดังนั้นการพูดคุยกันการโต้ตอบกันกลับกลายเป็นมีมากขึ้นกว่าการเรียนในชั้นเรียน ทำให้นักศึกษากล้าที่จะถามในจุดที่ไม่เข้าใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (Kubota, 2007) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนว่า “ความรู้ความเข้าใจ จะดำเนินไปตามการสื่อสารซึ่งกันและกันทางสังคม โดยผู้เรียนจะมีขั้นตอนการทำความเข้าใจ การสร้างโครงสร้างด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยพึ่งพาตามสถานการณ์” ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ อาศัยสถานการณ์เมื่อไม่

สามารถพบหน้ากันและเรียนรู้กันผ่านสื่อดิจิทัล นักศึกษาเหมือนถูกบังคับให้อยู่ในสถานการณ์ที่จะต้องใช้อุปกรณ์ดิจิทัล เช่นเดียวกับผู้สอนที่จะต้องประยุกต์ใช้อุปกรณ์ดิจิทัล เพื่อจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิม

2. ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมที่ใช้แนวความคิดตามแบบการเรียนรู้ในครั้งนี้ คือ ทำให้นักศึกษาในชั้นเรียนที่มีจำนวนมาก สามารถพัฒนาและทำความเข้าใจภาษาญี่ปุ่นในระดับพื้นฐานได้สูงขึ้น และจากการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ สอดคล้องกับ เขียวชัย หลิมเจริญ (2560). ได้ศึกษา การพัฒนาการอ่านภาษาญี่ปุ่นเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบจิกซอร์ประยุกต์ ผลความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในด้านสื่อการเรียนรู้ และ รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ หมายความว่า การใช้สื่อดิจิทัลไม่เพียงแต่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้เท่านั้น ยังทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบดิจิทัลที่ดี และเมื่อนำมารวมกับการจัดการเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่พอดีกันแล้ว จะสามารถเสริมทั้งทักษะทางการเรียนรู้และความรู้สึกที่ดีของผู้เรียนที่มีต่อสื่อออนไลน์หรือสื่อดิจิทัลอีกด้วย และย่อมมีแนวโน้มว่าจะสามารถส่งผลต่อความสนใจในการทำ ความเข้าใจเนื้อหาในการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่องนี้ โครงการวิจัยย่อยทำการพัฒนาความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น คือ ความรู้พื้นฐาน การสนทนา และ การเขียน เท่านั้น ยังมีการอ่านและอื่นๆ ที่สามารถใช้สื่อดิจิทัล หรือ สื่อออนไลน์นำมาใช้สร้างสรรค์วิธีการสอนแบบใหม่ได้ งานวิจัยครั้งหน้าควรจะมีการเพื่อเติมเรื่องการพัฒนาความสามารถอื่นๆ และผู้เรียนในหลายๆระดับขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ เลหาบุณณกิจ คตะศิริ. (2550). การสอนไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางโดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. *วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 36(2), 143-175.
- เขียวชัย หลิมเจริญ. (2560). *การพัฒนาการอ่านภาษาญี่ปุ่นเพื่อความเข้าใจสำหรับนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบจิกซอร์ประยุกต์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เปรมวดี ณ นครพนม. (2564). *การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาญี่ปุ่นด้วยวิธีการสอนแบบ "Shadowing" โดยใช้สื่อโซเชียลมีเดีย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ไพลิน กลิ่นเกษร. (2564). *การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิด "แอกทีฟเลิร์นนิง" ผ่านห้องเรียนออนไลน์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ฤติมา รอดสุข. (2564). *การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น ตามแนวคิด "การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน" โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมบัติ คชสิทธิ์ และคณะ. (2560). *การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียนยุค 4.0. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 175-186.

- สุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร. (2555). *การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ห้องเรียนเสมือนจริงแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในระดับอุดมศึกษา*, (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สุนนา สุขพันธุ์. (2561). *การจัดการเทคนิคการสอนด้วยนวัตกรรมห้องเรียนออนไลน์โดย Google Classroom สู่ไทยแลนด์4.0 ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 29(2), 151-162.
- Hirataka, F. & Tateoka, Y. (2012). *読解教材を作る*. 3A Corporation: Tokyo 102-0083. Japan.
- Kubota, K. (2007). *“Soaking” model for learning: Analyzing Japanese learning/teaching process from a socio-historical perspective*. Retrieved 7 December 2021. From <https://eric.ed.gov/?id=ED498566>

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

นันทิกานต์ ศรีสุวรรณ, ศุภศักดิ์ เงามประเสริฐวงศ์, ธนา กิตติวรพันธ์, วีระ วีระโสภณ

วิทยาลัยการจัดการอุตสาหกรรมบริการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: nunsri108@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 (2) เพื่อศึกษามาตรฐานความปลอดภัยของที่พักในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 400 คน ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ (2) มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยมากกว่าราคาของที่พักต่างจากการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอดีต จากผลการวิจัยครั้งนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ นำไปปรับปรุงรูปแบบการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั่นเองผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ โดยผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาบริการต่าง ๆ ให้ธุรกิจมีผลกำไรมากขึ้นกว่าปัจจุบัน

คำสำคัญ: การตัดสินใจเลือกที่พัก, ไวรัสโควิด 19, จังหวัดเชียงใหม่, นักท่องเที่ยวชาวไทย

Factors Related to Thai Tourists' Decision to Choose Accommodation in Chiang Mai during the COVID-19 Pandemic.

Nunthikarn Srisuwan, Supasak Ngaoprasertwong, Thana Kitisrivorapan, Weera Weerasophon

College of Hospitality Industry Management, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: nunsri108@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were (1) to investigate marketing mix factors related to Thai tourists' decision to choose accommodation in Chiang Mai in the post-COVID-19 condition, and (2) to study the safety standards of accommodation during the COVID-19 pandemic related to Thai tourists' decision to choose accommodation in Chiang Mai in the post-COVID-19 condition. This research was quantitative mixed research. The sample consisted of 400 Thai tourists in the Chiang Mai area.

The major findings indicated that (1) marketing mix factors were related to Thai tourists' decision to choose accommodation in Chiang Mai in the post-COVID-19 condition with a statistical significance level of 0.05, and (2) the safety standards of accommodation were related to Thai tourists' decision to choose accommodation in Chiang Mai in the post-COVID-19 condition with a statistical significance level of 0.05. Unlike previous decisions made by Thai tourists, they prioritized safety over accommodation prices. The findings of this study would be beneficial for accommodation entrepreneurs in Chiang Mai in terms of applying them to improve the service model in order to meet the needs of Thai tourists under the COVID-19 pandemic. The results could be utilized as guidelines for hotel business operators to improve, modify, develop various services, gaining higher profitability and ultimately result implications for maximum benefits.

Keywords: Decision to Choose Accommodation, COVID-19, Chiangmai, Thai tourists

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะกลไกหลักในการช่วยขับเคลื่อน เศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตามการที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาวะการณ์โลกและพฤติกรรมของผู้บริโภค อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยจึงต้องมีการปรับตัวตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อรักษาและพัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของประเทศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศไทยส่วนใหญ่พึ่งพาธุรกิจบริการเป็นหลักหรือประมาณ 60% ของ GDP โดยการจัดประเภทธุรกิจของนิติบุคคล มีธุรกิจบริการที่สำคัญ เช่น ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด ซึ่งมีอัตราการขยายตัวถึง 9.4% มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวของภาครัฐส่งผลให้ธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และห้องชุด มีการขยายตัว และมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จังหวัดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยสูงสุดและได้รับผลกระทบสูงที่สุดเช่นกันในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 3 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และภูเก็ต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองกลยุทธ์การตลาด, 2563) แต่เนื่องด้วยในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๖๖ มณฑลอุ้ยอัน ประเทศจีน ได้เกิดวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ 2562 ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศจำ ไวรัสโควิด19นวน 0.09 ล้านคน ครั้ง ลดลงร้อยละ 99.32 สร้างรายได้ 4.99 ร้อยล้านบาท ลดลงร้อยละ 99.45 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) จึงทำให้เกิดโครงการที่เป็นโครงการความร่วมมือของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพและหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอันคือโครงการ Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการควบคุมโรค ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับประสบการณ์ที่ดี มีความสุข และมั่นใจในความปลอดภัยด้านสุขอนามัย จากสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดยนำมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุขผนวกกับมาตรฐานการให้บริการที่มีคุณภาพของสถานประกอบการ เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563)

โดยที่ จังหวัดเชียงใหม่ขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองที่มีประเพณีและวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่น งดงามมากที่สุดแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ จึงส่งผลให้แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมากสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการและประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้อัตราการเข้าพักในจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2563 ลดลงจากปี พ.ศ. 2562 ถึง -33.05 เปอร์เซ็นต์ และยอดจำนวนผู้เข้าพักในจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2563 ลดลงจากปีพ.ศ. 2562 ถึง -49.05 เปอร์เซ็นต์ (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่, 2563) นอกจากนั้นผลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่พักในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเป็นอย่างมาก เพราะยังถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยในการตัดสินใจอยู่แต่ทั้งนี้ก็ยังให้ความสำคัญในเรื่องของมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักรมาเป็นอันดับต้น ๆ เหตุเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั้นเอง ทำให้ต้องอาศัยทั้งสองปัจจัยร่วมกันในการตัดสินใจเลือกที่พัก ทั้งนี้ผู้ประกอบการเองก็

มีการปรับตัวเพื่อรองรับความต้องการดังกล่าว แต่เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวยังไม่สามารถระบุแน่ชัดได้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยใดมากที่สุด และปัจจัยใดที่ควรยกระดับหรือปรับปรุงให้ตรงต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลจากสถานประกอบการของตนเองเท่านั้น และข้อมูลด้านการตลาดที่ได้กล่าวไว้ยังเป็นสถิติในปี 2563 ซึ่งปัจจุบันนั้นยังมีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลอยู่เสมอ เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั้นยังไม่มีแนวโน้มว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด อีกทั้งการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังล้วนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางด้านประชากรเป็นสิ่งที่แสดงถึงความแตกต่างกันของบุคคลสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างด้านความคิดและ พฤติกรรมในการใช้ชีวิต และการทำงานของคนที่แต่ละช่วงวัยชัดเจนมากขึ้น โดยในการเลือกที่พักนั้นก็จะมียปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่าง ๆ เหล่านี้เข้าไปเกี่ยวข้องด้วยแต่จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคลว่ามากหรือน้อย (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด 7Ps คือ ตัวแปรทางการตลาดที่สามารถหาคำตอบได้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภค โดยมีส่วนประสมทางด้านการตลาดบริการเป็นตัวสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้ขายกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้บริโภค เพื่อชักจูงทัศนคติ และพฤติกรรมการซื้อของกลุ่มดังกล่าว (Kotler, 1997)

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ กระบวนการตัดสินใจท่องเที่ยวเป็นการกระทำหรือกิริยาใดๆ ของนักท่องเที่ยวที่เป็นตัวกำหนดการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการ ความปรารถนา ความคาดหวัง และความพึงพอใจในการตัดสินใจพักแรมดังสถานทีนั้น ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องอาศัยการตัดสินใจเป็นสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกที่พักในแต่ละครั้งเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุด (Kotler & Keller, 2006)

4. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจที่พัก ในประเทศไทย ที่พักสามารถการจัดแบ่งประเภทของที่พักแรมที่แตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดประเภท ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้ง การเข้าพักอาศัยของแขก การบริหารงาน การจัดบริการแก่แขก หรือขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ดังนั้นการจัดแบ่งประเภทของที่พักแรมจึงไม่มีข้อยุติแน่นอน โดยที่พักในประเทศไทยจะสามารถแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่

4.1 โรงแรมเพื่อการพาณิชย์ หรือโรงแรมแขกพักไม่ประจำ (Commercial or Transient Hotels)

4.2 โรงแรมแขกพักประจำ (Residential Hotels) 3. โรงแรมรีสอร์ท (Resorts Hotel) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2564) ซึ่งที่กล่าวมานั้นล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 รวมไปถึงวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้ธุรกิจดังกล่าวมีผลกำไรมากขึ้นกว่าปัจจุบัน ช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับปรุง พัฒนาบริการต่าง ๆ และการวิจัยในครั้งนี้ยังเป็นแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัทสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

2. เพื่อศึกษามาตรฐานความปลอดภัยของที่พักในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาใช้บริการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของตัวอย่างตามสูตรของ Yamane, T. (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และ ยอมรับความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง 0.05 จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 400 คน

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ในช่วงเดือนมีนาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่การแพร่ระบาดได้ลดลงและมีการเดินทางท่องเที่ยว อีกทั้งผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่จึงสามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลยังสถานที่ต่างๆในจังหวัดเชียงใหม่ได้สะดวก และมีการป้องกันตนเองและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเป็นรวบรวมข้อมูลอย่างดี ผู้วิจัยสวมถุงมือและหน้ากากอนามัยทุกครั้งและใช้แอลกอฮอล์เจลทำความสะอาดปากกาก่อนส่งให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับกลุ่มตัวอย่างในการเป็นรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

3. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการใช้การวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency distribution) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2) วิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และนำมาสรุปเป็นผลการศึกษาสำหรับการวิจัยนี้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		ความถี่ (n = 400)	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	150	37.5
	หญิง	250	62.5
2. อายุ			
	อายุต่ำกว่า 20	22	5.5
	อายุ ปี 30 – 21	270	67.5
	อายุ 40 – 31ปี	77	19.2
	อายุ ปี 50 – 41	20	5.0
	อายุ ปี 60 – 51	9	2.3
	อายุมากกว่า ปีขึ้นไป 60	2	0.5
3. สถานภาพ			
	โสด	308	77.0
	สมรส	86	21.5
	หม้าย แยกกันอยู่ / หย่าร้าง /	6	1.5
4. ระดับการศึกษา			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	54	13.5
	ปริญญาตรี	277	69.3
	ปริญญาโท	66	16.5
	ปริญญาเอก	3	0.7
5. อาชีพ			
	รับราชการรัฐวิสาหกิจ/	62	15.5
	พนักงานบริษัทเอกชน	121	30.2
	ธุรกิจส่วนตัว	138	34.5
	รับจ้างทั่วไป	37	9.3
	นักเรียนนักศึกษา/	42	10.5
	อื่น ๆ	0	0
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน			
	ต่ำกว่า บาท 15,000	81	20.2
	15,001 – 20,000 บาท	129	32.3
	20,001 – 30,000 บาท	93	23.3
	30,001 – 40,000 บาท	41	10.2
	40,001 บาท ขึ้นไป	56	14.0

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่ (n = 400)	ร้อยละ
7. ภูมิลำเนาปัจจุบัน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	190	47.5
ภาคกลาง	68	17.0
ภาคเหนือ	67	16.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	26	6.5
ภาคตะวันตก	5	1.2
ภาคตะวันออก	8	2.0
ภาคใต้	32	8.0
อื่นๆ /ได้วัน/สหรัฐอเมริกา) (ออสเตรเลีย)	4	1.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 – 30 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครและ ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด โดยรวม 19

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.12	0.55	มาก
2.ด้านราคา (Price)	4.17	0.60	มาก
3.ด้านทำเลที่ตั้ง (Place)	4.20	0.65	มาก
4.ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.13	0.68	มาก
5.ด้านบุคลากร (People)	4.17	0.60	มาก
6.ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation)	4.31	0.53	มากที่สุด
7.ด้านกระบวนการ (Process)	4.33	0.50	มากที่สุด
ภาพรวม	4.20	0.45	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 2Ps ของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก 19 มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) อยู่ในระดับมากที่สุด, ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) อยู่ในระดับมาก, ด้านราคา (Price) และด้านบุคลากร (People) อยู่ในระดับมากเท่ากัน, ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) อยู่ในระดับมากและด้านผลิตภัณฑ์ (Product) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยรวม

มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์	4.37	0.59	มากที่สุด
2.ด้านการเตรียมความพร้อมในการให้บริการ	4.35	0.63	มากที่สุด
3.ด้านการทำความสะอาด	4.35	0.61	มากที่สุด
ภาพรวม	4.36	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมในการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านการทำความสะอาด อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

4 การวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ตารางที่ 4 ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

การตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.ท่านมีความต้องการที่พักที่มีจำนวนความหนาแน่นของผู้เข้าพักไม่มากนัก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยหรือสุขลักษณะที่ดี	4.28	.068	มากที่สุด
2.ก่อนที่ท่านจะเลือกเข้าพัก ท่านได้หาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต นิตยสาร เป็นต้น มีการวิเคราะห์ข้อมูลและติดตามความเสี่ยงภายหลังการระบาดของไวรัสโควิด และข่าวสารต่าง 19 ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล	4.28	.063	มากที่สุด
3.ท่านจะเลือกที่พักที่มีความสำคัญกับมาตรฐานสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิ เจลล้างมือ แอลกอฮอล์ล้างมือ น้ำยาฆ่าเชื้อ เป็นต้น	4.31	.064	มากที่สุด
4.ราคาของที่พักต้องมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจภายหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพที่ได้รับ 19	4.32	.063	มากที่สุด
5.ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือของที่พัก มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	4.25	.065	มากที่สุด
6.ท่านตัดสินใจเลือกที่พักจากราคา มากกว่าสุขอนามัยและการป้องกันการปนเปื้อนจากเชื้อไวรัสโควิด 19	3.98	.095	มาก
7.ท่านจะเลือกที่พักที่มีความสะดวกสบายเป็นหลัก	4.28	.069	มากที่สุด
ภาพรวม	4.24	.054	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า การตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดย 19 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อที่ 4 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด, ข้อที่ อยู่ในระดับมากที่สุด 7, ข้อที่ อยู่ในระดับมากที่สุด 1, ข้อที่ อยู่ในระดับมากที่สุด 2, ข้อที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด และ ข้อที่ 5

5 การวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ตารางที่ 5 ตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps	Pearson Correlation(r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1.ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	0.304	0.000*	มีความสัมพันธ์
2.ด้านราคา (Price)	0.292	0.000*	มีความสัมพันธ์
3.ด้านทำเลที่ตั้ง (Place)	0.276	0.000*	มีความสัมพันธ์
4.ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	0.345	0.000*	มีความสัมพันธ์
5.ด้านบุคลากร (People)	0.380	0.000*	มีความสัมพันธ์
6.ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation)	0.483	0.000*	มีความสัมพันธ์
7.ด้านกระบวนการ (Process)	0.443	0.000*	มีความสัมพันธ์
ภาพรวม	0.460	0.000*	มีความสัมพันธ์

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) และด้านกระบวนการ (Process) เนื่องจาก ค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสามารถ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps นั้นมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

สมมติฐานที่ 2 มาตรฐานความปลอดภัยของที่พัก มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 1

ตารางที่ 6 ตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักรับกับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักรับ	Pearson Correlation(r)	Sig. (2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
1.ด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์	0.589	0.000*	มีความสัมพันธ์
2.ด้านการเตรียมความพร้อมในการให้บริการ	0.556	0.000*	มีความสัมพันธ์
3.ด้านการทำความสะอาด	0.589	0.000*	มีความสัมพันธ์
ภาพรวม	0.644	0.000*	มีความสัมพันธ์

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักรับมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 โดยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ (sig.=0.000) ด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ (sig.=0.000) และด้านการทำความสะอาด (sig.=0.000) เนื่องจาก ค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสามารถตอบได้ว่า มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักรับทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 – 30 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท และมีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครและ ตามลำดับ
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 19
3. มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดระหว่างไวรัสโควิด 19 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
4. การตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดระหว่างไวรัสโควิด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 19

อภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีชื่อเสียง มีความหลากหลายของที่พักรับ ด้านราคาที่ราคาห้องพักมีความหลากหลาย ชัดเจน มีความเหมาะสม ด้านทำเลที่ตั้งที่เดินทางสะดวกสบาย เข้าถึงได้ง่าย ด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีราคาช่วงโปรโมชั่น มีส่วนลดตามเทศกาลต่างๆ ด้านบุคลากร ที่พนักงานมีความรู้ มีทักษะในการ ด้านลักษณะทางกายภาพที่มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ และด้าน

กระบวนการที่มีช่องทางในการสำรองที่พัก ระบบการชำระค่าที่พัก ได้หลายวิธีมีความแม่นยำ เชื่อถือได้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิชา จารุศิริชัย (2562) และอัมพร ฉาบพิมาย (2560) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อทางเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้านสถานที่ ด้านกระบวนการ ด้านกายภาพ ด้านบุคคล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. มาตรฐานความปลอดภัยของที่พัก มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ระหว่างนักท่องเที่ยวชาวไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั้นจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของที่พักเป็นหลัก ทั้งในด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่ต้องจัดให้มีจุดบริการล้างมือด้วยสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล 70% มีการจัดการระบบหมุนเวียนอากาศ เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรค ด้านการเตรียมความพร้อมในการให้บริการ จัดให้มีจุดตรวจคัดกรองอาการสำหรับผู้ใช้บริการทุกคนก่อนเข้าพัก และด้านการทำความสะอาด ต้องมีการทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสของสถานที่และพื้นที่จุดสัมผัสร่วมทุก ๆ 2 ชั่วโมง มี ซึ่งมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักเหล่านี้มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยระหว่างสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวัลย์ ปิ่นชุมพลแสง (2561) ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานของโรงแรมที่พัก มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกเข้าพักโรงแรมและรีสอร์ท ของประเทศไทย อีกทั้งยังต้องได้รับมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะไม่เกิดอันตรายและมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มากเพียงพอในการเข้าพัก

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่า จากเดิมที่นักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดเชียงใหม่เน้นตัดสินใจเลือกที่พักจากราคาและผลิตภัณฑ์เป็นหลัก แต่ปัจจุบันนั้นมียุทธศาสตร์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 เข้ามาเกี่ยวข้องจึงทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยนั้นหันมาให้ความสำคัญกับมาตรฐานความปลอดภัยของที่พักแทนราคาที่ต้องจ่าย เนื่องจากทุกคนเล็งเห็นถึงความสำคัญของความปลอดภัยที่มีต่อตนเองนอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อสังคมด้วยเช่นกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 เพิ่มขึ้น นั้นจึงทำให้เห็นแล้วว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับความปลอดภัยมากกว่าราคา จากผลการวิจัยครั้งนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่พักในจังหวัดเชียงใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ นำไปปรับปรุงรูปแบบการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 นั้นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ควรมีการทำให้ที่พักเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายให้เพิ่มมากขึ้น
2. ด้านราคา (Price) ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับราคาและคุณภาพในการให้บริการให้มีความเหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

3. ด้านทำเลที่ตั้ง (Place) ควรมีการแนะนำที่พักที่มีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น หรืออาจจะมีการรับส่งจากที่พักไปยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายและเป็นสิ่งดึงดูดใจในการตัดสินใจเข้าพักของนักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด(Promotion) ควรมีการการโฆษณาอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นที่รู้จักอยู่เสมอ

5. ด้านบุคลากร (People) ควรมีการจัดสรรพนักงานที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพื่อไว้รองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น

6. ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) ควรมีการพิจารณาถึงความปลอดภัยในที่พัก ควรเพิ่มเติมผู้รักษาความปลอดภัยจากเดิมที่มีเฉพาะทางเข้าออกหลัก เป็นทุกทางเข้าออก และเพิ่มแสงสว่างในทุกพื้นที่ ๆ เป็นจุดอับแสง เป็นต้น

7. ด้านกระบวนการ (Process) ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อลดระยะเวลาในการให้บริการ และลดการพบปะกันของพนักงานกับนักท่องเที่ยว

8. ด้านการเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ ควรมีการให้ลงทะเบียนผ่านไทยชนะทุกคนก่อนเข้าพัก เพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้าใช้บริการ 9. ด้านการเตรียมความพร้อมในการให้บริการ ควรมีการจัดทำแบบสอบถามประวัติเสี่ยงของผู้เข้าพัก เพื่อสร้างความมั่นใจในการให้บริการแก่พนักงานและนักท่องเที่ยวท่านอื่นๆที่จะเข้ามาพักยังที่พักของตน

10. ด้านการทำความสะอาด ควรจัดให้มีถังขยะรองรับเศษอาหาร และกระดาษชำระใช้แล้วในทุกโต๊ะ เนื่องจากที่พักส่วนใหญ่จะมีการจัดวางถังขยะคัดแยกเป็นจุดใหญ่ๆเท่านั้น

11. การตัดสินใจเลือกที่พัก ควรมีการปรับราคาของที่พักและบริหารเสริมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวหันมาสนใจที่พักนั้น ๆ เพิ่มมากขึ้น

12. ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยเฉพาะด้านลักษณะทางกายภาพและทำเลที่ตั้งเพราะเป็นปัจจัยอันดับต้นๆที่นักท่องเที่ยวสนใจและมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกที่พักมากที่สุด

13. มาตรฐานความปลอดภัยของที่พักถือว่าเป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้ประกอบการที่พักจึงควรหันมาให้ความสำคัญกับมาตรฐานความปลอดภัยให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นช่องทางสำคัญในการเพิ่มการตัดสินใจเลือกที่พักนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับที่พักจังหวัดอื่นๆเพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างและความได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือกที่พัก

2.ควรมีการเพิ่มแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือใช้วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

3.ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนหรือส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลือกที่พักสภาพเศรษฐกิจโดยการเพิ่มเติมการใช้หลักทางสถิติที่สูงขึ้นสำหรับการวิจัย และสามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างตรงจุดมากขึ้น

4. การศึกษาครั้งต่อไปควรนำปัจจัยอื่นๆที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการเลือกที่พักเข้ามาพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการนำเสนอผลการวิจัยมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองกลยุทธ์การตลาด. (2563). *สรุปแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประจำปี 2563*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2564. จาก shorturl.asia/MWcAt
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety and Health Administration)*. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2564. จาก https://thailandsha.tourismthailand.org/about_us
- ณิชา จารุศิริชัย. (2562). พฤติกรรมการเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 8(1), หน้า 91-104.
- วีรวัลย์ ปิ่นชุมพลแสง. (2561). การศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้าพักโรงแรมและรีสอร์ท ของประเทศไทยตามแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก. *วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. หน้า 15-64.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่. (2563). *มาตรฐานการให้บริการและแนวทางการปลอดภัยด้านสุขอนามัยของสถานประกอบการ*. สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2564. จาก https://chiangmai.mots.go.th/ewtadmin/ewt/chiangmai/news_view.php?nid=1751
- อัมพร ฉาบพิมาย. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการตลาดกับการตัดสินใจในการเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- Kotler, P. (1997). *Marketing management: analysis, planning, implementation and control*. 9th ed. New Jersey: A simon & Schuster Company.
- Kotler, P., & Keller, K.L. (2006). *Marketing management* (12th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson.

ภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาคร

ทิพวรรณ ประโคทะสังข์, วิลาสินี จินตลิตติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: s62563809003@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในพื้นที่ตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร รวมทั้งสิ้น 8,681 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-Way ANOVA และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson พบว่า 1) ประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีการประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ 7-9 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท และมีสถานภาพเป็นประชาชนในชุมชน 2) มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก และ 4) ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ความเข้มแข็งของชุมชน, แผนพัฒนาท้องถิ่น

Leadership and Community Strength Inpreparing Local Development Plans: A Case Study Banbo Subdistrict Administrative Organization Mueang Samut Sakhon District Samut Sakhon Province

Tippawan Prakotasang, Vilasinee Jintalikhitdee

Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: s62563809003@ssru.ac.th

Abstract

This research objective was to study the opinions about leadership in the preparation of local development planning for the strength of the community and to study the relationship between the leadership and the community strength in preparing the local development plan of the Banbo Subdistrict Administrative Organization of Mueang Samut Sakhon District, Samut Sakhon Province. This research was a quantitative research. The population in this research was 8,681 people in Banbo Subdistrict Mueang Samut Sakhon District Samut Sakhon Province. The sample size was determined by using the group calculation formula. The sample size of Taro Yamane was 382 people. The instrument used was a questionnaire and the data was analyzed using a ready-made computer program. The statistics used in the research were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test One-Way ANOVA. The first finding revealed that 1) Most people in the area of Banbo Subdistrict Administrative Organization Mueang Samut Sakhon District Samut Sakhon Province were 31-40-year-old and maritai female with a low education level. They obtained a bachelor degree, working as employees of private companies/employees. They have lived in the area for 7-9 years. Their monthly average monthly income is 20,001-30,000 baht and are the local citizen. 2) Finding was that the level of opinion about the leadership of the community in the preparation of the local development plan of the Banbo Subdistrict Administrative Organization Mueang Samut Sakhon District Samut Sakhon Province was at a high level. 3) The strength of the community in planning was at a high level. 4) The last finding was that the relationship between the leadership and the community strength.

Keywords: Leadership, The strength of the community, Local development plan

บทนำ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 กำหนดให้แผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมาย เพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการและแนวทางในการบริหารบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน เป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับ ศักยภาพของท้องถิ่นและปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้เพื่อให้แผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของ ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง (Kanapol, 2016)

เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะระดับท้องถิ่น เพราะการส่งเสริมและการพัฒนาท้องถิ่นถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาและ ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างเหมาะสม (โกวิทย์ พวงงาม, 2553) เป็นการบริหารที่ เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการ บริหารงานทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะแท้จริงแล้วประชาชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงาน ภาครัฐอย่างแท้จริง (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2554) และการพัฒนาท้องถิ่นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มี ผู้นำที่ทำหน้าที่ในการนำชุมชนให้ดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ให้เจริญงอกงามและประสบความสำเร็จตาม เป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ดังนั้น ผู้นำชุมชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกับชุมชนหรือสังคม เพื่อนำชุมชน นั้นไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร มีบทบาท ในการ บริหารและพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยเป้าหมายสำคัญ ที่จะสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาของท้องถิ่นได้ คือ ประชาชนและผู้นำชุมชน ที่จะนำพาท้องถิ่น ไปสู่การพัฒนาที่มีความเหมาะสม ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาชุมชนให้ บรรลุจุดมุ่งหมาย เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในระดับประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะทำการศึกษถึงภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็น กลไกหลักในขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อนำชุมชน ไปสู่ความเจริญก้าวหน้า สามารถแก้ไขปัญหาและ สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาจากประชากร จำนวนทั้งสิ้น 8,681 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูล โดยยึดกรอบแนวคิดเอกสารงานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสม และถูกต้อง ข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกัน จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach's Alpha Coefficient (1951) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ จึงนำแบบสอบถาม ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson

ผลการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 382 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 48.7 มีการศึกษาระดับต่ำปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.7 มีการประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง คิดเป็นร้อยละ 33.8 มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ 7-9 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.6 มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.9 และมีสถานภาพเป็นประชาชนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 84.0

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางแสดงข้อมูลระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

	ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ วางแผน และกำหนดนโยบาย	4.20	.80	มาก
2.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม เป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	4.19	.92	มาก
3.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ทุ่มเท มุ่งมั่น เสียสละต่อส่วนรวม ยึดถือความถูกต้องในระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด	4.25	.81	มากที่สุด
4.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ ให้เกิดการพัฒนาในชุมชน	4.20	.89	มาก
5.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจ และเป็นที่ยอมรับจากสมาชิกในชุมชน	4.27	.82	มากที่สุด
6.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ประสานงานที่ดี มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนในชุมชน	4.23	.89	มากที่สุด
7.	ผู้นำของท่านให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน และกระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม	4.24	.83	มากที่สุด
8.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่มีเหตุผล คอยช่วยเหลือ เอาใจใส่ และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน	4.25	.95	มากที่สุด
9.	ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่สามารถสั่งการ และกระตุ้นให้ผู้อื่นกระตือรือร้นปฏิบัติตามคำสั่งได้	4.31	.82	มากที่สุด
10.	ผู้นำของท่านและเครือข่ายของผู้นำ มีส่วนสำคัญต่อชุมชน	4.17	.91	มาก
	รวม	4.23	.27	มากที่สุด

จากตาราง พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นำของท่านเป็นผู้ที่สามารถสั่งการ และกระตุ้นให้ผู้อื่นกระตือรือร้นปฏิบัติตามคำสั่งได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นำของท่านและเครือข่ายของผู้นำมีส่วนสำคัญต่อชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$)

3. ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ตารางแสดงข้อมูลความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเข้มแข็ง
1. สมาชิกในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.21	.84	มากที่สุด
2. ชุมชนของท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่เป็นประจำ	4.24	.87	มากที่สุด
3. สมาชิกในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนอยู่เป็นประจำ	4.25	.89	มากที่สุด
4. สมาชิกในชุมชนของท่านสามารถพึ่งตนเองได้	4.24	.85	มากที่สุด
5. ชุมชนของท่านมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	4.18	.91	มาก
6. ชุมชนของท่านมีการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ต่อชุมชน	3.97	1.13	มาก
7. ชุมชนของท่านมีการร่วมคิด ร่วมทำ เรียนรู้ แลกเปลี่ยนการจัดการ และการแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.23	.87	มากที่สุด
8. สมาชิกในชุมชนของท่านมีจิตอาสา และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	4.24	.89	มากที่สุด
9. สมาชิกในชุมชนของท่านมีความผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนร่วมกัน	4.17	.87	มาก
10. สมาชิกในชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายที่ดี ทั้งภายในชุมชนและกับชุมชนอื่น ๆ	3.74	1.33	มาก
รวม	4.15	.30	มาก

จากตาราง พบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกในชุมชนของท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนอยู่เป็นประจำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกในชุมชนของท่านมีการสร้างเครือข่ายที่ดี ทั้งภายในชุมชนและกับชุมชนอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้
ตารางแสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น				
ภาวะผู้นำ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
	.82	.00	สูง	ทิศทางเดียวกัน

จากตารางผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร โดยการใช้การทดสอบค่าสถิติสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน พบว่า ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($Sig = .00 > .01$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .82 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์อยู่ในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้นำชุมชนมีภาวะผู้นำ มากเท่าใดยิ่งส่งผลให้ความเข้มแข็งของชุมชนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสูงขึ้นตามไปด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำกับความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยขออภิปรายผลของการศึกษา ดังนี้

1. ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) แสดงให้เห็นว่าสมาชิกในชุมชนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ที่จะนำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งที่ยั่งยืน ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การจัดทำแผนพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อให้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเป็นฐานรองรับการแก้ปัญหา ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยการกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมให้ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และมีการเรียนรู้ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากหากชุมชนมีความพร้อมแล้ว ก็จะส่งผลให้สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง(สมณะ โพธิ์รักษ์, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรหมธีระพรหมสถิต (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทของธนาคารต้นไม้ต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน” กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมมีความสำคัญที่จะช่วยให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และจะต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของคน หรือสมาชิกที่เข้าร่วม ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม ความเสียสละ ความเป็นผู้นำ ตลอดจนการฟื้นฟูทางสังคม โดยอาศัยสื่อกิจกรรมชุมชนท้องถิ่น เวทีประชุมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอยู่เป็นประจำ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาท หน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539) โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดของแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นในแต่ละ

ปึงบประมาณ ซึ่งมีความต่อเนื่อง และเป็นแผนก้าวหน้าที่เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยแผนพัฒนาชุมชนนี้เป็นรากฐานที่สำคัญที่ทุกคนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ มีการเรียนรู้ร่วมกัน มีการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนและสังคมร่วมกัน จนเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไป เพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยมีแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยผลักดันและสนับสนุนให้เกิด การพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) ซึ่งผู้นำชุมชนนั้นมีส่วนสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ เนื่องจาก “ผู้นำ” จะเป็นบุคคลที่มาช่วยเป็นกำลังแรงใจและมั่นคงมั่งคั่ง ในการปฏิบัติงานร่วมกัน เหตุนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือการพัฒนาชุมชน ผู้นำชุมชนถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะระดมพลและทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหาร การพัฒนาหรือรวมกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการ ดูแล และควบคุมให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถนำพาชุมชนของตนไปสู่การพัฒนาที่มีความเหมาะสมและเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2554) ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำชุมชนจะมีลักษณะดังนี้ 1) มีความรู้ความสามารถในกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี 2) มีคุณธรรม เช่น ความโอปอ้อมอารี เป็นที่ยอมรับได้ในชุมชน 3) มีความมุ่งมั่นในการทำงาน 4) สามารถประสานต่อเรื่องต่าง ๆ ได้ 5) มีฐานะค่อนข้างมั่นคง และ 6) มีความเป็นกันเองสูง หรือมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ตามที่ ชลกาญจน์ ฮาชันนารี (2548) ได้ให้ความหมายของผู้นำชุมชนว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่น ๆ สามารถทำให้คนอื่นอยากเดินตาม และให้ความเคารพเชื่อถือไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการทำงานต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ผลสำเร็จที่ดี หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และแนวคิดของสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2555) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ผู้นำเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้มีคุณลักษณะที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลต่องานของชุมชน ต้องเป็นผู้นำที่มีความรู้มากกว่าคนอื่น ได้รับความเคารพนับถือ เป็นที่พึ่งของคนอื่นเมื่อมีปัญหา อีกทั้งเป็นผู้พิจารณาทำความเข้าใจสิ่งแปลกใหม่เข้าใจง่าย และยอมรับนำไปปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ซึ่งปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้จะส่งผลทำให้ระดับความเข้มแข็งของชุมชนสูงขึ้นไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rensis Likert ที่ให้ความหมายว่า ลักษณะผู้นำแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Participative democratic) ผู้บริหารให้ความไว้วางใจและเชื่อถือผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตั้งจุดประสงค์ร่วมกันมีการประเมินความก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง ทั้งจากระดับบนลงล่างในระดับเดียวกัน หรือในกลุ่มผู้ร่วมงานสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารได้ทั้งในกลุ่มบริหารและกลุ่มผู้ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัตริณี คุวตนา (Kuwattana, M, 2006) ที่ได้ศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทของนายกเทศมนตรีตำบลบางแพ จังหวัดราชบุรี” พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทและภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรี ว่าภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา

ท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ($Sig = .00 > .01$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .82 เนื่องจาก ภาวะผู้นำเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถพัฒนาชุมชนและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้นไปสู่จุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น ตามที่ Maxwell and Robert (2002) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือความสามารถของผู้นำที่จะชักจูงบุคคลอื่น ทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่แวดล้อม ให้คนอื่นทำงานในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ การบริหารภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย และเกิดความร่วมมือร่วมใจของประชาชน การแสดงพลังและปกป้องผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำชุมชนจะทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน และเป็นมันสมองในการปฏิบัติงานร่วมกันกับสมาชิกในชุมชนที่จะระดมพล และทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วทพโน (2560) ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน” ที่สรุปไว้ว่า ผู้นำเป็นสิ่งที่จะต้องการพัฒนาในระดับต่าง ๆ การพัฒนา ในระดับชุมชนก็เช่นเดียวกันถ้าผู้นำมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ สามารถใช้คุณสมบัติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน และเป็นการสร้างความสุขหรือสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และความสำเร็จของการพัฒนาชุมชน ในการช่วยประสานสมาชิกในชุมชนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกันให้เป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนตามที่กำหนด สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ในชุมชน โดยผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เป็นตัวบ่งชี้ความน่าเชื่อถือได้มากที่สุด

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครนั้น มีแรงผลักดันมาจากทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ภายในเกิดจากแรงผลักดันของสมาชิกภายในชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชน มีความร่วมมือกัน รับรู้ปัญหาร่วมกัน และช่วยกันคิดหาทางแก้ไข รวมไปถึงผู้นำชุมชนที่เป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถขับเคลื่อน พัฒนา หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงชุมชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้น ผู้นำชุมชน จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาในระดับชุมชนและในระดับต่าง ๆ การพัฒนาชุมชน ถ้าผู้นำชุมชน มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์และสามารถใช้คุณสมบัติที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน จะเป็นการสร้างความสุขหรือสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ ความยั่งยืน และสามารถเป็นตัวอย่างให้ชุมชนอื่น ๆ ได้ศึกษาเพื่อนำความสำเร็จไปประยุกต์ใช้ กับชุมชนอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1.1 ควรจัดให้มีองค์กรภาคประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเสนอแนวทางและความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ควรให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านความรู้และงบประมาณ กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ครบถ้วนและตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะต่อผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2.1 ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้นำชุมชนให้เป็นต้นแบบในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นและการเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2 ควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนต้นแบบและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

3. ข้อเสนอแนะในการเลือกผู้นำท้องถิ่นที่เหมาะสมต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3.1 ผู้นำที่สามารถเป็นตัวอย่างให้แก่สมาชิกในชุมชนและชุมชนอื่น และสามารถนำเอาประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการไปใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาชุมชน

3.2 ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการศึกษาตัวแปรอื่นที่ส่งผลและมีความสัมพันธ์กับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อให้ทราบว่าตัวแปรอื่นที่ส่งผลและมีความสัมพันธ์ต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบ่อ อำเภอมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาครอีกหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และพระณัด วฑฒโน. (2560). *ภาวะผู้นำกับการพัฒนาชุมชน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาลั วิทยาเขตอีสาน.
- ชลกาญจน์ อาชนนารี. (2548). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนและสนับสนุนการวิจัย.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2554). *ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.
- ชูวงศ์ ฉายบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- พรหมธีระ พรหมสกลิต. (2557). *บทบาทของธนาคารต้นไม้ต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน*
กรณีศึกษา ธนาคารต้นไม้สาขากาแดง ตำบลวังตะกอก อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2554). *หลักการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: ทองการพิมพ์.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). *การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนกับองค์กรอิสระในการสร้างธรรมาภิบาล*,
เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการองค์กรอิสระ.

- สมณะ โพธิ์รักษา. (2555). *ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง*. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2564, จาก www.asoke.info/04Agriculture/OFNT/KudinfaProject/01Community.html.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2555). *การพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- Kanapol, R., Kenaphoom, S., & Yupas, Y. (2016). The Local Administration Partnership: Social Role to Strengthening the Peace Communities. *Journal of MCU Peace Studies*. 4(1), p. 243-256.
- Kuwattana, M. (2006). *The people's opinions toward the role of mayor of Bangphae district municipality Ratchaburi province*. (M.A. Thesis Graduate School, Kasetsart University).
- Maxwell, R. (2002). *Life afterSchool: A Social SkillCurriculum*. New York: Pergamum International Library.

การสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา เจ้าหน้าที่ของสำนักงานอันปันประจำประเทศไทย

ยุทธการ สุขสม, นันทิยา ดวงภูมิ, อีรพงษ์ บุญรักษา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

E-mail: y.suksom@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มูลเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม รวมถึงแนวทางในการสื่อสารและปรับตัวในวัฒนธรรมไทยของเจ้าหน้าที่อันปันประจำประเทศไทย โดยใช้ทฤษฎีเรื่องการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของ Young Yun Kim (2004) เป็นกรอบในการวิจัย เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่อันปันประจำประเทศไทย จำนวน 13 คน และบุคลากรชาวไทยที่ต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่อันปัน จำนวน 4 คน โดยผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคในการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่อันปันประจำประเทศไทยมีมูลเหตุมาจาก (1) สภาวะความรู้-ไม่เข้าใจ-ไม่แน่ใจ ในวัฒนธรรมไทย รวมถึงความไม่คุ้นเคยต่อพฤติกรรมและการแสดงออกในวัฒนธรรมไทย (2) สภาวะความกังวลต่อการสื่อสารที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่อันปันกับคนไทย และ (3) สภาวะแรงกดดันที่เกิดจากวิธีการทำงานที่แตกต่างกันระหว่างไทยกับจีน สำหรับแนวทางที่เจ้าหน้าที่อันปันใช้ในการจัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีความสุขท่ามกลางสภาพแวดล้อมและบริบทไทย ประกอบด้วย การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์กับคนไทย การคล้อยตามวิถีปฏิบัติของคนไทย การปรึกษาหรือพูดคุยกับบุคคลอื่น และการเปิดใจ

คำสำคัญ: เจ้าหน้าที่อันปัน, การสื่อสารทางวัฒนธรรม, การปรับตัวทางวัฒนธรรม

Cultural Communication and Adaptation

A Case Study of Hanban Officers in Thailand

Yuttakan Suksom, Nuntiya DOUNGPHUMMES, Theeraphong BOONRUGSA

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

E-mail: y.suksom@gmail.com

Abstract

This qualitative research aims to analyze factors that impede cultural communication and adaptation, and adaptive strategies under Thai culture of Hanban officers in Thailand. It employed Young Yun Kim's theory of cultural communication and adaptation (2004) as a conceptual framework. In-depth interviews were used to collect data from 17 informants, consisting of 13 Hanban officers and 4 Thai officers associated with Hanban officers. The result shows that problems in cultural communication and adaptation of Hanban officers in Thailand were caused by three factors, comprising (1) the state of ignorance, misunderstanding, and ambiguity of Hanban officers toward their basic knowledge about Thai culture, as well as their unfamiliar performances in Thai cultural contexts, (2) Hanban officers' anxiety about making communication mistakes with Thais, and (3) the pressure of the difference between Thai and Chinese working style. However, in order to live in Thai context and environment appropriately and contentedly, Hanban officers have dealt with these problematic issues by communicating in Thai language, interacting with Thai people, conforming to Thai working practices, seeking advice from other people, and being open to embrace cultural differences.

Keywords: Hanban officer, Cultural communication, Cultural adaptation

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้ผู้คนทั่วโลกมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากขึ้น โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ซึ่งภาษาจีนนับเป็นภาษาหนึ่งที่มีผู้ใช้มากเป็นอันดับต้น ๆ จากภาษาทั้งหมดกว่าเจ็ดพันภาษา (Ebernard, et al., 2020) และยังเป็นหนึ่งในภาษาราชการของโลกด้วย (UN, n.d.)

สำหรับประเทศไทย ภาษาจีนนับเป็นภาษาต่างประเทศที่มีจำนวนผู้เรียนมากที่สุดรองจากภาษาอังกฤษ โดยมีสถาบันอุดมศึกษาจำนวนมากที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีน (Bureau of International Cooperation Strategy, 2010, p.2) สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมในการศึกษาภาษาจีนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้รัฐบาลไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการไทยได้มีการลงนาม MOU กับรัฐบาลจีน โดย China National Office for Teaching Chinese as a Foreign Language Hanban) หรือสำนักงานฮั่นป๋าน เพื่อส่งเสริมเรื่องการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยโดยเฉพาะ ซึ่งในเวลาต่อมาทั้งสองฝ่ายได้ริเริ่มโครงการครูอาสาสมัครชาวจีน (Chinese Volunteer Teacher ขึ้น โดยสำนักงานฮั่นป๋านมีหน้าที่คัดเลือกและจัดสรรครูอาสาสมัครชาวจีนให้แก่สถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ ของไทย ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษา) ระดับอาชีวศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษาโดยความต้องการครูอาสาสมัครชาวจีนของฝ่ายไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Bureau of International Cooperation Strategy, 2020) สอดคล้องกับจำนวนแรงงานต่างด้าว ชาวจีนในประเทศไทย (ประเภทผู้ประกอบการอาชีพด้านการสอน) ที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน (Foreign Workers Administration Office, 2020)

โครงการครูอาสาสมัครชาวจีนเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปี พ.ศ. 2561 ก่อนที่จะต้องปรับรูปแบบโครงการในปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 อย่างไรก็ดีตาม ในการดำเนินงานของสำนักงานฮั่นป๋านประจำประเทศไทยจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานและสถาบันการศึกษาของฝ่ายไทย ซึ่งในแต่ละปี สำนักงานฮั่นป๋านจะทำการคัดเลือกกลุ่มครูอาสาสมัครชาวจีนเพื่อมาปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฮั่นป๋านประจำประเทศไทย (ต่อไปนี้จะใช้ว่า “เจ้าหน้าที่ฮั่นป๋าน”) ซึ่งจำนวนผู้ได้รับการคัดเลือกจะขึ้นอยู่กับความต้องการของสำนักงานฮั่นป๋านฯ เช่น เพื่อทดแทนเจ้าหน้าที่คนเดิมที่ลาออก หรือเพื่อความคล่องตัวในการทำงานเนื่องจากภารกิจที่มากขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้ รวมแล้วสำนักงานฮั่นป๋านฯ จะมีอัตรากำลังเพื่อปฏิบัติงาน จำนวนประมาณ 15-20 คน โดยคุณสมบัติหลักของผู้ที่ได้รับการคัดเลือก คือ จะต้องเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เนื่องจากจำเป็นต้องใช้ในการทำงานกับฝ่ายไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องการสื่อสารที่นำไปสู่การปรับตัวในด้านต่าง ๆ ของสำนักงานฮั่นป๋านฯ

นอกจากนี้ การที่เจ้าหน้าที่ฮั่นป๋านสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ดียังเกิดจากประสบการณ์ในการเป็นครูอาสาสมัครในประเทศไทยมาก่อน ทั้งนี้ ทักษะทางภาษาและประสบการณ์ดังกล่าวอาจช่วยให้เจ้าหน้าที่ฮั่นป๋านเหล่านี้สามารถปรับตัวได้ดี แต่ด้วยพื้นฐานและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ติดตัวมานั้น ประกอบกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ สมรรถนะการสื่อสารกับคนไทยด้านความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติ การสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชนในสังคมไทย การสื่อสารภายในกลุ่มคนจีนด้วยกันเอง สภาพแวดล้อมในการเปิดรับและแรงกดดันในการ

ปรับตัวของคนไทย (Kim, 2004) เป็นต้น อาจทำให้เจ้าหน้าที่อื่นจำเป็นต้องเผชิญกับปัญหาด้านการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

นอกจากนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษากลุ่มครูอาสาสมัครชาวจีนของสำนักงานอื่น เช่น งานวิจัยของ Huang X. (2012) ศึกษาด้านผลกระทบของการสื่อสารและปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของครูอาสาสมัครชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร ในขณะที่งานวิจัยของ Zhang Y. (2014) ศึกษาเรื่องความจำเป็นและความต้องการในการใช้ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้แก่คนไทย และงานวิจัยของ Wongsas S. (2018) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนของครูอาสาสมัครชาวจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย โดยการวิจัยเหล่านี้มุ่งศึกษา กลุ่มประชากรที่เป็นครูอาสาสมัครชาวจีนที่อยู่ในบริบทของการปฏิบัติงานด้านการสอนเท่านั้น แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาครูอาสาสมัครชาวจีนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นเจ้าหน้าที่อื่น และในบริบทการทำงาน อื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากบริบทของการสอน และการใช้ชีวิตประจำวัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นกรณีศึกษาอีกเรื่องหนึ่งที่จะช่วยเติมเต็มและขยายฐานความรู้ ความเข้าใจในประเด็นด้านการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนจีนในฐานะแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาใช้ชีวิตในประเทศไทย โดยเฉพาะในกลุ่มที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ว่าพวกเขาต้องเผชิญกับอุปสรรคในด้านการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมอะไรบ้าง รวมถึงมีแนวทางอย่างไรที่ใช้ในการปรับตัวภายใต้วัฒนธรรมไทยจนนำไปสู่การใช้ชีวิตและทำงานในประเทศไทยได้ราบรื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์มูลเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวของเจ้าหน้าที่อื่นในประเทศไทย
2. ศึกษาแนวทางที่เจ้าหน้าที่อื่นใช้ในการสื่อสารและปรับตัวเพื่อให้การดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมและบริบทของไทยเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีความสุข

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา (Qualitative case study research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นในประเทศไทย รวมถึงกลุ่มบุคลากรชาวไทยที่ต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่น โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) ที่มีแนวคำถามปลายเปิด (Open-ended question) ในประเด็นเกี่ยวกับอุปสรรคและแนวทางในการสื่อสารและปรับตัวภายใต้วัฒนธรรมไทย รวมถึงทัศนคติและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key informants) ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่อื่นในประเทศไทยจำนวน 13 คน และกลุ่มที่เกี่ยวข้อง คือ บุคลากรชาวไทยที่ต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่อื่นจำนวน 4 คน ซึ่งมีข้อมูลปรากฏตามตาราง 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลเจ้าหน้าที่อันทันประจําประเทศไทยผู้ให้สัมภาษณ์

เจ้าหน้าที่อันทัน ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	ประสบการณ์การปฏิบัติงานในประเทศไทย	
		ครูอาสาสมัคร	เจ้าหน้าที่อันทัน
อันทัน 1	หญิง	3 ปี	5 ปี
อันทัน 2	หญิง	3 ปี	> 5 ปี
อันทัน 3	ชาย	3 ปี	> 5 ปี
อันทัน 4	ชาย	3 ปี	5 ปี
อันทัน 5	ชาย	3 ปี	5 ปี
อันทัน 6	หญิง	3 ปี	> 5 ปี
อันทัน 7	หญิง	3 ปี	> 5 ปี
อันทัน 8	หญิง	3 ปี	< 5 ปี
อันทัน 9	หญิง	3 ปี	5 ปี
อันทัน 10	ชาย	< 3 ปี	< 5 ปี
อันทัน 11	ชาย	< 3 ปี	< 5 ปี
อันทัน 12	หญิง	< 3 ปี	< 5 ปี
อันทัน 13	ชาย	3 ปี	5 ปี

ตารางที่ 2 ข้อมูลบุคลากรไทยที่ต้องติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่อันทัน

บุคลากรไทย (เพศ)	ประสบการณ์การทำงาน	
	ด้านการต่างประเทศ	ทำงานกับเจ้าหน้าที่อันทัน
คนที่ 1 (หญิง)	> 5 ปี	< 5 ปี
คนที่ 2 (หญิง)	> 5 ปี	> 5 ปี
คนที่ 3 (หญิง)	> 5 ปี	< 5 ปี
คนที่ 4 (หญิง)	> 10 ปี	< 5 ปี

จากข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มต่างเป็นผู้มีประสบการณ์และลักษณะงานที่สัมพันธ์กับการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม กล่าวคือ เจ้าหน้าที่อันทันในฐานะชาวจีนที่มาทำงานในประเทศไทย และบุคลากรไทยในฐานะที่ทำงานด้านการต่างประเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คู่มือการอบรมครูอาสาสมัครชาวจีนก่อนมาปฏิบัติงานในประเทศไทย (赴泰汉语教师志愿者必读) ของสำนักงานอันทัน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) ที่มีประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมที่เตรียมไว้เบื้องต้น และใช้การซักถามเพิ่มเติม (Probe) ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและชัดเจนขึ้น เนื่องจากการเก็บข้อมูลอยู่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ และการสนทนาโต้ตอบผ่านข้อความ (เช่น LINE, WeChat และ Email) โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2564 ซึ่งการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมในงานวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (COA. No. 2021/03-039)

การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยจัดข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจากเอกสารออกมาเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ตั้งไว้ และใช้วิธีเปรียบเทียบข้อมูล (Constant comparison) เพื่อตีความและสร้างข้อสรุปเบื้องต้นโดยใช้การอธิบายเชิงพรรณนา (Analysis description) รวมถึงการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งที่แตกต่างกันมีความน่าเชื่อถือ แม่นยำ และสอดคล้องกันมากที่สุด โดยในที่นี้ ประกอบด้วยข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากตัวบุคคล

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ (1) มูลเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวท่ามกลางสภาพแวดล้อมและบริบทของไทย และ (2) แนวทางที่ใช้ในการสื่อสารและปรับตัวในวัฒนธรรมไทยของกลุ่มเจ้าหน้าที่อินบัสผู้ให้สัมภาษณ์ รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 มูลเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม

ผลการวิจัยพบว่าอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวท่ามกลางสภาพแวดล้อมและบริบทของไทยของเจ้าหน้าที่อินบัสเกิดจากมูลเหตุ 3 ด้านที่เป็นองค์ประกอบของการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Young Yun Kim (2004) ได้แก่ ด้านสมรรถนะการสื่อสารกับคนไทย ด้านการสื่อสารภายในสังคมของคนไทย และด้านสภาพแวดล้อมของสังคมไทย และนำไปสู่ปัญหาในการดำเนินชีวิตของเจ้าหน้าที่อินบัส ดังนี้

(1) สมรรถนะการสื่อสารกับคนไทย ได้แก่ ด้านความคิด (Cognitive competence) ซึ่งเกิดจากสภาวะความไม่รู้-ไม่เข้าใจ-ไม่แน่ใจของเจ้าหน้าที่อินบัส ต่อความรู้และความเข้าใจที่มีเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย รวมถึงด้านการปฏิบัติ (Operational competence) ซึ่งเกิดจากสภาวะความไม่คุ้นเคยของเจ้าหน้าที่อินบัสต่อพฤติกรรมและการแสดงออกในวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการแต่งกายที่เหมาะสมในสถานที่ราชการและวัด ซึ่งจากการศึกษาวัฒนธรรมไทยมาก่อนมาปฏิบัติงานในประเทศไทยทำให้เข้าใจว่าต้องสวมใส่ชุดที่สุภาพและมิดชิด แต่ในความเป็นจริงคนไทยจำนวนมากก็ได้ปฏิบัติตามนั้น ทำให้พวกเขาเกิดความไม่แน่ใจว่าการแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสมจริง ๆ ต้องเป็นอย่างไร ดังที่อินบัส 4 อธิบายว่า “พวกเราเรียนมาว่าเวลาไปสถานที่ทางการในประเทศไทย อาจจะเป๋นหน่วยงานโรงเรียน โดยเฉพาะวัด ให้แต่งเสื้อผ้าสุภาพ แขนยาว กางเกงขายาว หรือกระโปรงที่ยาว ไม่แต่งตัว sexy ไม่ใส่รองเท้าแตะ แต่พอเรามา ก็เห็นมีบางคนคนไทยก็ใส่แบบที่เขาห้าม เราเลยไม่แน่ใจว่าจริง ๆ แล้วที่ถูกต้องเป็นยังงัย” รวมถึงความไม่คุ้นเคยในการแสดงออกหลาย ๆ ด้านในวัฒนธรรมไทย เช่น การไหว้ และการสื่อสารแบบอ้อมค้อมและไม่ชัดเจน เพราะความเกรงใจ ต่างจากคนจีนที่จะสื่อสารกันอย่างตรงไปตรงมา ทำให้ไม่แน่ใจถึงเป้าหมายในการสื่อสารของคนไทย โดยอินบัส 9 กล่าวว่า “คนไทยค่อนข้างเกรงใจคะ บางทีนะ เขาจะไม่พูดตรง ๆ หนูเลยคิดว่ามันทำให้เสียเวลาทั้งสองฝ่าย เพราะคนจีนจะพูดตรง ๆ มันก็จะชัดเจน เข้าใจตรงกัน” สำหรับสมรรถนะการสื่อสารในด้านความรู้สึก (Affective competence) ได้แก่ ทัศนคติเชิงบวก (Positive attitude) แรงกระตุ้นต่อการปรับตัว (Adaptation motivation) และความไม่ยึดติดในตัวตน (Identity flexibility) ซึ่งเจ้าหน้าที่อินบัสผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน

กล่าวว่าไม่เป็นปัญหาต่อการสื่อสารและปรับตัวของพวกเขา เนื่องจากพวกเขามีความสนใจ ชื่นชอบในประเทศไทยและวัฒนธรรมไทยจึงเลือกมาปฏิบัติงานที่นี้ด้วยตนเอง สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย อีกทั้ง ยังเป็นแรงกระตุ้นให้พวกเขาพร้อมที่จะปรับตัวโดยไม่ยึดติดกับวิถีชีวิตเดิมที่มีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมจีน

(2) การสื่อสารภายในสังคมของคนไทย ในด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ฮั่นปิ่นไม่สามารถหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์กับคนไทย ทั้งในบริบทการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันได้ และแม้ว่าพวกเขาทุกคนจะสามารถฟัง-พูดภาษาไทยได้ก็ตาม ทว่าในสถานการณ์จริง พวกเขา ก็มักเผชิญกับสภาวะความวิตกกังวลใจต่อการสื่อสารที่ผิดพลาด โดยเฉพาะในเรื่องการไม่เข้าใจ และการเข้าใจผิด ยกตัวอย่างเช่น กรณีของฮั่นปิ่น 10 ที่มักกังวลเรื่องการใช้คำเรียกสิ่งต่าง ๆ ในภาษาไทย เช่น อาหาร สิ่งของ และกลัวว่าจะสื่อสารกับคนขายไม่เข้าใจ โดยเขาเล่าว่า “เวลาคุยกับคนไทย ก็มีหลายอย่างไม่ค่อยเข้าใจครับ โดยเฉพาะชื่ออาหารไทย ตอนผมไปกินข้าวจะไม่ค่อยรู้ว่าอาหารเรียกยังไง” นอกจากนี้ ฮั่นปิ่น 11 ยังกล่าวเสริมในประเด็นเรื่องการทำงานกับคนไทยว่า “ถึงเราจะพูดภาษาไทยได้ แต่ผมก็ค่อนข้างจะกังวลบ่อย ๆ ว่าเวลาพูดอะไรไปจะไม่เข้าใจกันกับคนไทยครับ ก็ยังมีอีกหลายอย่างที่เราไม่รู้ไม่เข้าใจ ยังต้องศึกษาอีกมาก จริง ๆ พวกเราก็จะกังวลมากเป็นพิเศษถ้าต้องใช้ภาษาไทยติดต่อเรื่องงานด้วยครับ”

อย่างไรก็ตาม ในด้านการสื่อสารมวลชนของเจ้าบ้าน (Host mass communication) แม้ว่าเจ้าหน้าที่ฮั่นปิ่นจะมีการเปิดรับสื่อของวัฒนธรรมไทยที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์และความสนใจส่วนบุคคล ทว่าในภาพรวม ทุกคนก็ให้ความเห็นว่าปัจจัยด้านนี้ไม่สร้างปัญหาและความลำบากในการใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมไทย ตามที่ฮั่นปิ่น 6 ให้ความเห็นว่า “หนูคิดว่าการจะอยู่ในประเทศไทยได้ดี เราควรคุยกับคนจริง ๆ มากกว่าเรียนรู้จากละคร หรือสื่ออะไรแบบนี้ค่ะ”

(3) สภาพแวดล้อมในบริบทของไทย ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ฮั่นปิ่นต้องเผชิญกับสภาวะแรงกดดันต่อการปฏิบัติตามวิถีของเจ้าบ้าน (Host conformity pressure) โดยเฉพาะเรื่องวิธีการทำงานที่แตกต่างกันของฝ่ายไทยและฝ่ายจีน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ฮั่นปิ่นจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารและทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการของไทย ซึ่งมีข้อจำกัดที่เคร่งครัดหลายด้าน เช่น กฎระเบียบ เอกสาร และพิธีการต่าง ๆ ส่งผลให้พวกเขาต้องปรับวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีของฝ่ายไทย ทั้งนี้ ฮั่นปิ่น 7 ได้กล่าวถึงประสบการณ์ในเรื่องนี้ว่าการทำงานกับฝ่ายไทย หากมีกฎระเบียบเรื่องการเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง พวกเขาจำเป็นต้องปรึกษาถึงแนวปฏิบัติหรือวิธีการดำเนินการกับฝ่ายไทยก่อนเนื่องจากหน่วยงานราชการไทยมีข้อจำกัดในการใช้จ่ายงบประมาณที่เข้มงวด ซึ่งเธออธิบายว่า “สมมุติว่าถ้าเรื่องต้องเบิกเงินด้วย นี่ยังไม่ได้เลย ยังไงเราก็ต้องทำตามฝ่ายไทยเพราะเขาจะมีกฎเรื่องนี้ที่ค่อนข้างซีเรียส หากไม่ทำตามเขาก็จะเบิกเงินไม่ได้” สอดคล้องกับมุมมองของบุคลากรไทยคนที่ 4 ที่กล่าวว่า “ถ้าเขาจะทำงานกับเราในบ้านเรา เขาก็ต้องปรับตาม เพราะเราทำงานยากกว่าเขา เราไม่ได้ดีแค่กับจีน เราดีกับทุกประเทศ แต่เขาดีแค่กับเราประเทศเดียว เขาก็ควรปรับให้ไปกับเราได้” กล่าวคือ หน่วยงานหรือองค์กรต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทย จำเป็นต้องปรับวิธีการทำงานให้เข้ากับฝ่ายไทยเนื่องจากเราไม่สามารถปรับเปลี่ยนวิถีให้เข้ากับประเทศใดประเทศหนึ่งได้ อีกทั้ง ในประเด็นเรื่องการติดต่อสื่อสาร ฮั่นปิ่น 8 กล่าวถึงช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่าน application ต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นการสนทนาโต้ตอบแบบข้อความว่า คนไทยและคนจีนมีความนิยมในการใช้ application เหล่านี้แตกต่างกัน “คือพวกเราจะใช้ WeChat ติดต่อ

งานกันบ่อยค่ะ แต่คนไทยเขาไม่ค่อยเล่น WeChat กัน เราก็ต้องเปลี่ยนไปใช้ LINE ให้เหมือนเขา ไม่งั้นนั้นจะคุยงานกันลำบากนิดหน่อย”

ในด้านสภาพแวดล้อมภายใต้ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การเปิดรับของเจ้าบ้าน (Host receptivity) และความเข้มแข็งของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง (Ethnic strength group) เจ้าหน้าที่ยืนยันมองว่ามีได้เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวในวัฒนธรรมไทยของพวกเขา โดยในด้านการเปิดรับของเจ้าบ้านยืนยัน 12 ได้ให้ความเห็นว่า “หนูว่าคนไทยทั่ว ๆ ไปเขาใจดีกับคนต่างชาติค่ะ รู้สึกว่าพวกเขาต้อนรับคนต่างชาติ และก็แสดงออกอย่างเป็นมิตร” อีกทั้งในด้านความเข้มแข็งของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง ยืนยัน 2 กล่าวว่า “ถ้าเอาแค่พวกเรากับครูจีน หนูว่าเรามีความเข้มแข็งกันค่ะ เพราะเราต้องคอยดูแลพวกเขาเหมือนเป็นครอบครัว จริง ๆ แต่กับคนจีนอื่น ๆ เราก็ไม่ค่อยได้คุยกัน อย่างเช่น ถ้ามีนักท่องเที่ยวจีนมาถามทางพวกเราก็บอกเขาไป เป็นน้ำใจช่วยเหลือกันแล้วก็จบไปค่ะ” สะท้อนให้เห็นว่าพวกเขามุ่งเน้นความสัมพันธ์กับกลุ่มคนจีนในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกันเรื่องงานเป็นหลัก มิได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนจีนทั่ว ๆ ไปหรือกลุ่มอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการสื่อสารภายในกลุ่มชาติพันธุ์ตนเอง (Ethnic social communication) ทั้งในด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลและการสื่อสารมวลชน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่ยืนยัน โดยในด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า พวกเขามุ่งสื่อสารและให้ความสำคัญกับกลุ่มคนจีนที่เกี่ยวข้องกันด้วยเรื่องงานมากกว่า ในขณะที่ด้านการสื่อสารมวลชน พวกเขาก็มองว่าเป็นกิจกรรมการสื่อสารเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทั่วไป หรือเพื่อความบันเทิงส่วนบุคคลเท่านั้น ตามที่ยืนยัน 5 กล่าวว่า “สื่อที่ไม่ใช่คนโดยตรง พวกผมก็ดูหมดนะครับ ทั้งจีนและก็ไทย แต่ผมไม่ได้ดูเพื่อให้รู้วัฒนธรรมนะครับ ผมคิดว่าดูสนุก ๆ แต่ถ้าเป็นอะไรที่ต้องอ่านด้วย ผมของจีนครับ ผมยังอ่านภาษาไทยไม่ได้ อย่างข่าวหรือหาข้อมูล ผมก็เข้า Baidu (เว็บไซต์ของจีน)”

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยืนยันทุกคนยังเห็นว่าพวกเขามีพื้นฐานในด้านสิ่งที่ติดตัวมาจากวัฒนธรรมเดิม (Predisposition) ที่ดี ซึ่งประกอบด้วย

(1) การเตรียมตัวเพื่อตั้งรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (Preparedness for changes) โดยเฉพาะทักษะการสื่อสารภาษาไทย โดยยืนยัน 3 กล่าวว่า “เราเตรียมพร้อมกันมาก่อนช่วงนี้ครับ ก่อนมานี้เราก็ต้องอบรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยด้วย ต้องรู้ว่าอะไรทำได้ อะไรห้ามทำแบบนี้ครับ และก็มีหาข้อมูลเองจากเว็บไซต์ต่าง ๆ คุยกับเพื่อน ที่เคยเป็นครูจีนที่ไทย ก็ได้รู้อะไรเกี่ยวกับประเทศไทยเยอะพอสมควรครับ”

(2) ความใกล้เคียงทางชาติพันธุ์ (Ethnic proximity) เจ้าหน้าที่ยืนยันหลายคนได้ยกตัวอย่างความคล้ายคลึงของไทยและจีนในด้านต่าง ๆ ที่ช่วยให้พวกเขาปรับตัวให้กลมกลืนกับบริบทของไทยได้ง่าย อย่างเช่น ด้านคล้ายคลึงทางวัฒนธรรม (Cultural similarity) ซึ่งยืนยัน 5 ที่กล่าวถึงการให้ความเคารพผู้อาวุโสว่า “คนไทยกับคนจีนก็คล้าย ๆ กันครับ เราให้ความเคารพผู้ใหญ่เหมือนกัน” นอกจากนี้ ยืนยัน 8 ยังเล่าถึงประสบการณ์ที่คนไทยเข้าใจผิดคิดว่าเธอเป็นคนไทยว่า “บางครั้งหนูไปซื้อของ ไปกินข้าวที่ร้าน พนักงานก็คิดว่าหนูเป็นคนไทย เพราะพูดภาษาไทยชัด” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความใกล้เคียงในด้านรูปร่างหน้าตา (Physical similarity) ของคนไทยและคนจีน

(3) ลักษณะบุคลิกที่เอื้อต่อการปรับตัว (Adaptive personality) เจ้าหน้าที่อื่นที่อื่นนั้นทุกคนต่างมองว่า ตนมีความพร้อมในการเปิดรับสิ่งใหม่ (Openness) กล่าวคือ การพร้อมที่จะเรียนรู้วิถีและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมไทยและจีน ดังเช่นที่อื่นนั้น 3 กล่าวว่า “อะไรที่เราไม่รู้ก็ค่อยไปดูกันอีกทีตรงนั้นเลย ครับ” และอื่นนั้น 9 ที่กล่าวว่า “ต้องปรับตัวให้ได้และต้องอดทนค่ะ เพราะถ้าปรับตัวไม่เก่งก็ไม่ควรมา ทำงานตรงนี้” สอดคล้องกับทัศนคติของบุคลากรไทยคนที่ 2 ที่สนับสนุนในเรื่องดังกล่าวว่า “การเตรียม ตัวของเขาดีมาก คือเขามาแบบ Full package ภาษาไทยได้ วัฒนธรรมไทยก็รู้ แล้วการทำงาน การ เข้าสังคม คล่องมาก คือมีความ active พร้อมจะเรียนรู้ แล้วเขาปรับตัวกันเก่งมาก”

ส่วนที่ 2 แนวทางที่ใช้ในการสื่อสารและการปรับตัวในวัฒนธรรมไทย

แนวทางที่เจ้าหน้าที่อื่นนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ในการจัดการกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการสื่อสาร และปรับตัวภายใต้วัฒนธรรมไทยของพวกเขาเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม และมีความสุข และเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการแปรสภาพทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นผลลัพธ์เชิงบวกของ การปรับตัวภายใต้วัฒนธรรมไทยมีดังนี้

(1) **วิถีปฏิบัติที่เหมาะสม (Functional fitness)** หมายถึง แนวทางที่เจ้าหน้าที่อื่นนั้นใช้ในการ สื่อสาร และการแสดงออกอย่างสุภาพ เหมาะสม และถูกกาลเทศะ ในวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย

แนวทางที่ 1 การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เจ้าหน้าที่อื่นนั้นทุกคนให้ความสำคัญและมองว่าการ ใช้ภาษาไทยมีความจำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันในประเทศไทยของพวกเขา โดยอื่นนั้น 7 สนับสนุนว่าการใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารและพูดคุยกับคนไทยก็มีส่วนทำให้คนไทยมีท่าทีที่เชิง บวกกับพวกเขา โดยเธอกกล่าวว่า “หนูเคยเจอแบบนี้ด้วยค่ะ คนไทยเดินหนี อาจจะเพราะกลัวการพูดกับ คนต่างชาติ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้วพูดภาษาไทย เขาก็จะไม่เดินหนีค่ะ พอรู้ว่าเราพูดภาษาไทยได้ เขาก็ เหมือน surprise นะคะ บางคนก็ชมด้วยว่าทำไมพูดภาษาไทยเก่งจังเลย” อีกทั้ง บุคลากรไทยยังแสดง ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าทักษะการสื่อสารภาษาไทย คือ ญ่ญ่สำคัญที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่อื่นนั้น สามารถสื่อสารและปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยได้โดยง่าย ดังเช่นที่คนที่ 1 กล่าวว่า “key สำคัญเลย นะคือ skill ภาษาไทยของเขา ที่เป็นตัวตั้งต้นให้เขาไปสู่เรื่องอื่น ๆ ได้ดี ถ้ามองว่าถ้าไม่ได้ภาษาไทย เขาจะ สื่อสาร จะปรับตัวได้ไหมเรารู้ก็ได้ แต่มันจะไม่ดีเท่ากับที่เขาได้ภาษาไทยด้วย”

แนวทางที่ 2 การปฏิสัมพันธ์กับคนไทย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่อื่นนั้นได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และทำความเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งขึ้น โดยส่วนใหญ่มองว่าการได้คลุกคลี กับคนไทยทำให้ทักษะภาษาไทยของพวกเขาพัฒนาขึ้น รวมถึงการแสดงทั้งในด้านอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมก็มีความกลมกลืนกับคนไทย อย่างเช่นที่อื่นนั้น 6 กล่าวว่า “ถ้าเราได้พูดคุยกับคนไทย ได้ ไปทำอะไร ๆ ร่วมกันก็จะช่วยให้เราเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งมากขึ้นค่ะ”

แนวทางที่ 3 การคล้อยตามวิถีปฏิบัติของคนไทย เจ้าหน้าที่อื่นนั้นให้ข้อมูลว่าพวกเขามีการ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับวิถีของคนไทยตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น เพื่อช่วยให้การ ทำงานร่วมกับคนไทยเป็นไปอย่างราบรื่น รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่างเพื่อหลีกเลี่ยงข้อ ขัดแย้ง เช่น อื่นนั้น 1 กล่าวถึงกรณีโดยทั่วไปของคนจีนที่มักจะพูดคุยกันเสียงดัง ทว่าพวกเขาไม่สามารถ ทำเช่นนั้นได้ในวัฒนธรรมไทยเนื่องจากจะเป็นการเสียมารยาทและรบกวนผู้อื่น โดยเธออธิบายว่า “คน จีนจะชอบความสนุกสนาน แล้วก็แสดงออกมาเลย แต่คนไทยจะไม่ชอบค่ะ เราก็ต้องระมัดระวังไม่ทำ

แบบนี้ เพราะในวัฒนธรรมไทย ถ้าเราเสี่ยงดังจะเป็นการเสียมารยาท รบกวนผู้อื่น” นอกจากนี้ฮันป็น 13 ยังกล่าวว่าพวกเขา ไม่อาจรู้ธรรมเนียมและการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมในวัฒนธรรมไทยได้ในทุก ๆ ด้าน ดังนั้น พวกเขาจึงต้องอาศัยการสังเกตและเรียนรู้ด้วยตนเองร่วมด้วย ว่าสิ่งใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เพื่อลดข้อขัดแย้งและช่วยให้การทำงานร่วมกับคนไทยเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งเขากล่าวว่า “ตอนที่เรทำอะไรในประเทศไทย เราก็ต้องสังเกตคนไทยด้วยครับ ว่าเขาโอเคกับเราไหม บางอย่างเราก็ไม่ได้พูดกันตลอดเวลา ผมก็ดูเอาเองว่าเราทำได้เหมาะสมหรือยัง” ในขณะที่บุคลากรไทยคนที่ 4 ก็เสริมว่า “เราก็ไม่ได้ถือสาเพราะรู้ว่าเขาไม่ใช่คนไทย การที่เขาปรับเข้าหาเราได้ระดับนี้ก็ดีมากแล้ว” สะท้อนให้เห็นว่านอกจากเจ้าหน้าที่ฮันป็นในฐานะผู้ที่มาจากวัฒนธรรมอื่นจะต้องปรับตัวแล้ว คนไทยในฐานะเจ้าบ้านเองก็ต้องรู้จักเปิดใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

(2). **สุขภาพทางจิตวิทยา (Psychological health)** หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติเชิงบวกของเจ้าหน้าที่ฮันป็นที่มีต่อการใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมไทย ถึงแม้ว่าในบางสถานการณ์ โดยเฉพาะเรื่องการทำงาน พวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ทว่าพวกเขาก็สามารถรับมือกับปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การปรึกษาคู่คุยกับบุคคลอื่น เจ้าหน้าที่ฮันป็นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่กล่าวว่าพวกเขามักจะสนทนาคู่คุยกับบุคคลอื่น ทั้งกับเพื่อนคนจีน และคนไทยในลักษณะการสอบถาม แลกเปลี่ยนปรึกษา รวมถึงการปรับทุกข์ เพื่อสร้างความสบายใจ ความผ่อนคลาย และระบายความรู้สึกด้านลบของตนเอง อย่างเช่น ฮันป็น 2 ที่กล่าวว่า “เวลามีปัญหาไม่สบายใจ ก็จะไปปรึกษาเพื่อน ขอคำแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากพี่ เราก็จะรู้สึกดีขึ้นว่าต้องแก้ปัญหาอย่างไรแบบนี้ค่ะ” เช่นเดียวกับฮันป็น 8 ที่เล่าว่า “อย่างเวลาหนูเครียดหนูจะชอบคุยกับเพื่อนคนจีนค่ะ แต่ถ้าเพื่อนคนจีนตอบไม่ได้หนูก็จะลองไปพูดกับเพื่อนคนไทยค่ะ ได้คุยกับคนเยอะ ๆ จะทำให้เราเข้าใจความคิดที่ไม่เหมือนกัน”

แนวทางที่ 2 การเปิดใจ สอดคล้องกับสมรรถนะการสื่อสารกับเจ้าบ้านในด้านรู้สึก และลักษณะบุคลิกที่เอื้อต่อการปรับตัวซึ่งเป็นพื้นฐานมาจากสิ่งที่ติดตัวมาจากวัฒนธรรมเดิม ซึ่งเจ้าหน้าที่ฮันป็นส่วนใหญ่กล่าวว่า พวกเขามีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในวัฒนธรรมใหม่ สอดคล้องกับมุมมองของบุคลากรไทยคนที่ 3 ที่เชื่อว่าเจ้าหน้าที่ฮันป็นที่มาทำงานในประเทศไทยมีการเตรียมตัวและเตรียมใจมาเป็นอย่างดี โดยเขากล่าวว่า “คืออย่างน้อยเขาคงเปิดใจมาระดับหนึ่งแล้ว ส่วนจะไปเจออะไรข้างหน้า เขาก็คงพร้อมรับ”

ในการศึกษาเรื่อง “การสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฮันป็นประจำประเทศไทย” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มูลเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวท่ามกลางสภาพแวดล้อมและบริบทไทย รวมถึงแนวทางในการสื่อสารและปรับตัวภายใต้วัฒนธรรมไทยของเจ้าหน้าที่ฮันป็นประจำประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของ Young Yun Kim (2004) เป็นกรอบในการศึกษา โดยมีข้อค้นพบว่าอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่ฮันป็นมีมูลเหตุมาจาก

(1) **สภาวะความไม่รู้-ไม่เข้าใจ-ไม่แน่ใจ**ของเจ้าหน้าที่ฮันป็นที่มีต่อวัฒนธรรมไทยและสภาวะความไม่คุ้นเคยต่อพฤติกรรมและการแสดงออกในวัฒนธรรมไทย ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคด้านสมรรถนะการสื่อสารกับคนไทย ทั้งในด้านความคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และในด้านการปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงการแสดงออกอย่างเหมาะสมและถูกกาลเทศะในบริบทของวัฒนธรรมไทย

(2) สภาพภาวะความวิตกกังวลในเรื่องการสื่อสารที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นเมื่อพวกเขาต้องสื่อสารกับคนไทยภายในสังคมที่คนไทยเป็นเจ้าบ้าน และ (3) สภาพภาวะแรงกดดันจากวิธีการทำงานที่แตกต่างกันของไทยกับจีน ซึ่งเพิ่มอุปสรรคให้กับเจ้าหน้าที่อื่นในการต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบริบทของไทยและเป็นไปตามความคาดหวังของคนไทย ทั้งนี้ แนวทางที่พวกเขาใช้ในการจัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้นเหล่านั้นเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมไทยได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ประกอบด้วย การใช้ภาษาไทยในการสื่อสารการปฏิสัมพันธ์กับคนไทย การคล้อยตามวิถีปฏิบัติต่าง ๆ ของคนไทย การปรึกษาหรือพูดคุยกับบุคคลอื่น และการเปิดใจ

นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยบางด้านมีความโดดเด่นและเป็นจุดแข็งที่ช่วยเกื้อหนุนให้เจ้าหน้าที่อื่นสามารถสื่อสารและปรับตัวได้ดีในวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วย สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้สึก (Affective competence) ซึ่งหมายถึงทัศนคติเชิงบวก (Positive attitude) ที่เจ้าหน้าที่อื่นมีต่อประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย และสมรรถนะด้านภาษา (Language skills) ซึ่งหมายถึงทักษะ ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยของเจ้าหน้าที่อื่น รวมทั้งปัจจัยด้านการเปิดรับของเจ้าบ้าน (Host receptivity) ซึ่งการคนไทยในฐานะเจ้าบ้านมีท่าทีเชิงบวกต่อเจ้าหน้าที่อื่นก็เป็นผลมาจากหลาย ๆ สาเหตุ เช่น การที่พวกเขาใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร รวมถึงความใกล้เคียงทางชาติพันธุ์ (Ethnic proximity) ระหว่างไทยกับจีน ทั้งในเชิงวัฒนธรรมและเชิงกายภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น จะเห็นว่านอกจากองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของเจ้าหน้าที่อื่นกลุ่มนี้แล้ว ยังพบว่าปัจจัยภายใต้องค์ประกอบบางด้านถือเป็นจุดแข็งและ เอื้อประโยชน์ให้เจ้าหน้าที่อื่นสามารถสื่อสารและปรับตัวในวัฒนธรรมไทยได้ดี ประกอบด้วย ปัจจัยเด่น 2 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 สมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร (Competences relevant to communication) ประกอบด้วย

(1).สมรรถนะด้านความรู้สึก (Affective competence) ซึ่งอยู่ภายใต้องค์ประกอบด้านสมรรถนะการสื่อสารกับเจ้าบ้าน (HCC) พิจารณาจากพื้นฐานทัศนคติเชิงบวก (Positive attitude) ต่อวัฒนธรรมไทยของเจ้าหน้าที่อื่นและช่วยให้พวกเขามีแรงกระตุ้นต่อการปรับตัว (Adaptation motivation) รวมถึงการเปิดรับ (Openness) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมภายใต้วัฒนธรรมไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าพวกเขามีลักษณะบุคลิกที่เอื้อต่อการปรับตัว (Adaptive personality) ซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านสิ่งที่ติดตัวมาจากวัฒนธรรมเดิม (Predisposition) (Kim, 2004)

(2).ทักษะทางภาษา (Language skills) ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อม (Preparedness for change) ของเจ้าหน้าที่อื่นก่อนมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย อีกทั้ง ยังเป็นปัจจัยภายใต้สมรรถนะการสื่อสารกับเจ้าบ้าน (HCC) ในด้านการปฏิบัติ (Operational competence) ที่เกื้อหนุนให้การสื่อสารระหว่างบุคคล (Host interpersonal communication) ระหว่างเจ้าหน้าที่อื่นกับคนไทยเป็นไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ ยกตัวอย่างจากข้อมูลบางส่วนในผลการวิจัย เช่น กรณีของอันดับ 11 ที่สามารถใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่สื่อถึงเพศสภาพ และใช้ภาษาในลักษณะที่เป็นการต่อรองทาง

อำนาจทางภาษาทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม เช่น “ผม” เมื่อการกล่าวถึงตัวเอง “เรา/พวกเรา” ในการกล่าวตัวเองและพวกพ้องคนอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ในขณะที่อื่นป็น 8 ก็มีสำเนียงภาษาไทยที่ขัดถ้อยขัดคำจนทำให้คนไทยเองเข้าใจ ผิดคิดว่าเธอเป็นคนไทยเช่นเดียวกัน เป็นต้น นอกจากนี้ ทักษะทางภาษายังช่วยสนับสนุนให้พวกเขาเรียนรู้ และทำความเข้าใจวิถีชีวิตภายใต้วัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของ Kim Y. (2004) ที่อธิบายถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านการเตรียมตัวเพื่อตั้งรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (Preparedness for change) และลักษณะบุคลิกที่เอื้อต่อการปรับตัว (Adaptive personality) ว่าเป็นปัจจัยที่สนับสนุนองค์ประกอบด้าน HCC และ HSC ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์เชิงบวกของการปรับตัวระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural transformation) นอกจากนี้ ในด้านสมรรถนะทางภาษายังสอดคล้องกับงานวิจัย หลายนชิ้นที่กล่าวว่าภาษาเป็นบทบาทที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรม กล่าวคือ เป็นปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้บุคคลสามารถสื่อสารและปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเจ้าบ้านได้ดี (Boonard, 2015; Pang, 2017; Teeraputtigunchai, 2018; Song, 2019)

ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อม (Environment) ภายใต้การเปิดรับของเจ้าบ้าน (Host Receptivity) ซึ่งพิจารณาทั้งที่เชิงบวกของคนไทยที่มีต่อเจ้าหน้าที่อื่นป็นซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่พวกเขาใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกับคนไทย ผวนกับบุคลิกลักษณะโดยทั่วไปของคนไทยที่เป็นคนใจดี มีความเป็นมิตร มีน้ำใจ ประณีประนอมและมีความยืดหยุ่น จึงยิ่งเสริมให้เจ้าหน้าที่อื่นป็นสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยได้โดยไมยาก สะท้อนให้เห็นว่าความเป็นมิตรของคนไทยมีผลต่อความรู้สึกเชิงบวกของชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ดังเช่นงานวิจัยของ Kang Sun, Chalermchai & Bongkochmas (2019) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อกระบวนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มนักศึกษาชาวจีนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแถบภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งพบว่าความเป็นมิตรของคนไทยมีส่วนทำให้ นักศึกษาจีนเกิดความรู้สึกพึงพอใจ ซึ่งส่งผล ให้พวกเขาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมของคนไทยได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความใกล้เคียงกับพันธุ์ตนเอง (Ethnic Proximity) ซึ่งอยู่ภายใต้องค์ประกอบด้านสิ่งที่ติดตัวมาจากวัฒนธรรมเดิม (Predisposition) โดยเฉพาะในเรื่องความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรม (Cultural similarity) และทางด้านรูปร่างหน้าตา (Physical appearance similarity) ระหว่างคนไทยและจีน ก็มีส่วนทำให้พวกเขาสามารถปรับตัวให้กลมกลืนกับคนไทยได้ดีด้วย เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับที่ Kim (2004) กล่าวถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมว่ายิ่งความใกล้เคียงทางชาติพันธุ์ (Ethnic proximity) ของบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมอื่นคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมของสังคมเจ้าบ้านมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ผลลัพธ์ของการปรับตัวทางวัฒนธรรม โดยในที่นี้หมายถึง การแปรสภาพระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural transformation) ดีขึ้นเท่านั้น อีกทั้ง ความใกล้เคียงทางชาติพันธุ์ยังเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมให้องค์ประกอบด้าน HCC และ HSC ของบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมอื่นกับเจ้าบ้านดีขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบที่ได้ไม่อาจนำไปใช้อ้างอิงเกี่ยวกับการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมของชาวจีนและชาวต่างชาติอื่น ๆ ที่อยู่ในประเทศไทยในภาพรวมได้ เนื่องจากอาจมีบริบทเฉพาะที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป รวมทั้ง การศึกษานี้มุ่งผลลัพธ์ในด้านวิถีปฏิบัติที่เหมาะสม (Functional

fitness) และสุขภาพทางจิตวิทยา (Psychological health) เท่านั้น มิได้ลงลึกถึงระดับอัตลักษณ์ระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural identity) อันเป็นตัวตนใหม่ที่แสดงถึงความเป็นสากล (Universal Identity) ของเจ้าหน้าที่ฮั่นปิ่น ประกอบกับการเก็บข้อมูลของงานวิจัยนี้ดำเนินการในช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้ผู้วิจัยต้องสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผ่านทางโทรศัพท์ และการสนทนาโต้ตอบทางข้อความ จึงไม่สามารถสังเกตข้อมูลในลักษณะที่เป็นการสื่อสารเชิงอวัจน (Non-verbal communication) เช่น ปฏิกริยา ท่าทาง สีหน้า ของกลุ่มตัวอย่างได้

ทั้งนี้ หากมีการศึกษาวิจัยเพื่อเติมเต็มและขยายฐานองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการศึกษาในลักษณะเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Research) จากกลุ่มประชากรมากกว่า 1 กลุ่ม โดยมุ่งกลุ่มที่เป็นชาวจีนหรือชาวต่างชาติอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และต้องสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทั้งนี้ เพื่อจะได้เปรียบเทียบข้อค้นพบที่สะท้อนถึงความซับซ้อน หลากหลายของการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังอาจขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมบริบทที่อื่น ๆ เช่น การสื่อสารและปรับตัวภายใต้วัฒนธรรมไทยในบริบทการใช้ชีวิตประจำวัน การศึกษาอัตลักษณ์ระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural identity) ทั้งในเชิงการผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) และ/หรือการลดทอนทางวัฒนธรรม (Deculturation) รวมไปถึงการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารและปรับตัวทางวัฒนธรรมในบริบทที่คนในสังคมต้องเว้นระยะห่างในการปฏิสัมพันธ์กัน (Social and physical distancing society)

เอกสารอ้างอิง

- Boonard, S. (2015). Intercultural Adaptation Process of Laos and Cambodian Students in Ubon Ratchathani University. *Journal of Communication Arts*, 33(2), pp. 91- 105.
- Bureau of International Cooperation Strategy. (2010). *Strategy in Chinese Teaching and Learning in Thai Higher Education*. Bangkok: Bangkok Blog Publication.
- Bureau of International Cooperation Strategy. (2020). Thailand-China Cooperation in Higher Education. *Proceeding of Meeting between Office of the Higher Education Commission of Thailand and Hanban Office (Thailand)*. Bangkok: Bureau of International Cooperation Strategy.
- Ebernard, D. M. et al, (2020). *Ethnologue: Languages of the World (23rd edition)*. Retrieved 13 November 2021. From <http://www.ethnologue.com/ethnologue/gary-simons/welcome-23rd-edition>.
- Foreign Workers Administration Office. (2020). *Statistic of Foreign Workers in Thailand in 2020*. Retrieved 15 December 2021. From <https://www.doe.go.th/prd/alien/statistic/param/site/152/cat/82/sub/0/pull/category/view/list-label>.
- Huang, X. (2012). *The Effect of Cross-Cultural Communication and Adaptation of Chinese Volunteer Teachers in Bangkok* Dhurakij Pundit University. Retrieved 15 December 2021. From DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14458/DPU.the.2014.45.

- Kaur, J. (2010). Achieving Mutual Understanding in World Englishes. *World Englishes*, 29(2), 192-208.
- Khunsit, O. (2012). *Communication and Cultural Adaptation of Thai Expatriates Working in Subsidiaries of Multinational Corporations in Neighboring Countries*. (MA Thesis Communication Arts, Chulalongkorn University).
- Kim, Y. Y. (2004). Long-term Cross-cultural Adaptation: Training Implications of an Integrative Theory. In D. Landis, J. M. Bennett & M. J. Bennetts. *Handbook of Intercultural Training*, (pp. 337-362). Sage Publication.
- Kung, S., Pradtana, Y., Chalermchai, P. & Bangkochmas, E. (2019). Influencing Factors of Cross-Cultural Adaptation Process of Chinese Students Studying in the Upper Northern Thai Universities. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 10(1), 65-74.
- Naing Soe, W. (2018). Fostering Intercultural Communicative Competence for Effective Communication Skills in the ESP Classroom. *Suthiparithat Journal*, 32(special), 94-106.
- Pang, H., (2017). *The Cross-Cultural Adaptation of Chinese Students in the U.S*. Retrieved 20 October 2021. From http://www.celea.org.cn/pastversion/lw/pdf/panghon_gmei.pdf.
- Song, X. (2019). *The Cultural Adaptation Experiences of Chinese Higher Education Students in the American Deep South: A Comparison across Disciplines*. (MA Thesis Business Administration, The University of Southern Mississippi).
- Teeraputtigunchai, B. (2018). Communication Problems and Cross-Cultural Adjustment of Foreigners Working in Educational Institutions, Phetchabun Province. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University*, 26(50), 189-212.
- Triandis, H. C. (1970). *Attitude and Change*. New York: John Wiley. United Nations. (n.d.). *Official Languages*. Retrieved 22 December 2021. From <https://www.un.org/en/sections/about-un/official-languages/index.html>.
- Wongsa, S. (2018). A Survey of Teaching and Learning of Chinese Volunteer Teacher in Secondary Schools in Chiang Rai, Thailand. *Journal of Social Academic*, 11(2), 362-370.
- Zhang, Y. (2014). *A Study of the Problems, Needs, and Wants of Thai Language and Culture for Chinese Volunteer Teachers in Thai Schools*. (Master of Arts in Language and Culture for Communication and Development, Mahidol University).

Effects of the Dynamic Motivation English Teaching Model on EFL Learners' English Performance in China

Yu Wang, Ngamthip Wimolkasem

Graduate School of Human Sciences, Assumption University

E-mail: ngamthipw@yahoo.co.uk

Abstract

This paper reports an experimental study on the effects of a dynamic teaching model on EFL learners' English proficiency. The subjects were 84 students from Anhui Polytechnic University, Anhui, China. The experimental group was treated with the dynamic teaching model while the control group was taught with the traditional teaching model. The research instrument included the National College English Test (CET4) and the IELTS oral test. The results of the between-group comparison demonstrated that the experimental group achieved as well as the control group in the written test, but the experimental group was significantly better than the control group in the oral test. The experimental group did not outperform the control group in receptive skills (reading, listening), but it was significantly superior in the productive skills (speaking, translation, composition) after one² semester motivational teaching treatment.

Key words: Dynamic Motivational Teaching Model, Effect of Teaching, English Proficiency, Foreign language

Introduction

The dynamic motivation English teaching model is aimed to enhance students' L2 learning motivation, which in turn could be transformed into action in the L2 classroom setting and facilitated the improved L2 language proficiency taking place. Despite the increasingly frequent interaction among different countries in the world and learning English has become more and more important as a foreign language, lack of motivation still remains as one of the biggest challenges in EFL classrooms in China. Motivation, defined as the impetus to create and sustain intentions and goal-seeking acts (Wang 2012), is a term that cannot be overemphasized in English learning, because it determines to what extent a learner is willing to involve in an activity and his or her attitude towards English learning. It influences learners' autonomy, attention, effort, persistence, and the frequency of using learning strategies. In a word, it plays an important role in determining success or failure in any learning situation (Dörnyei et. al., 2016; Kaplan et. al., 2019).

When delving into what factors led to students' lack of motivation, some research findings on L2 motivation targeting Chinese freshman (Cao, 2017; Xu, 2018) pointed to the students' negative perceptions of classroom practices, among which the teachers' teaching method and teaching style are the most to blame. Actually, although many students have passed their English college entrance exam with high scores, they are found to have developed so-called "mute English", that is, a good mastery of language rules and vocabulary, but are weak in listening comprehension and speaking due to limited experience of communication (Xu and Xu, 2003; Cao, 2017). This can at least be partially attributed to the traditional means of language teaching. Therefore, this study proposed to construct a motivation-sensitive teaching model that incorporate a multitude of motivational variables in language teaching to deal with the rich, multi-construct, contextualized motivational system. In this model, the teaching contextual factors, that is, teaching method (production-oriented approach, POA), teaching organization (collaborative learning) and teaching means (multimodal teaching) cooperate and interact with motivational strategies, all impact learners' L2 learning motivation and language development.

Objectives

Based on the above context, this study aims to address two questions: 1) Can the dynamic motivation English teaching model improve the learners' English proficiency in terms of written test and oral test? 2) Which skill among the four skills of speaking, reading, writing and translation in the written test demonstrated the most effectiveness from the dynamic motivation English teaching model?

Methodology

1. Participants

The participants of this study were 84 first-year college students from Anhui Polytechnic University, Anhui, China. There were 42 learners in both the experimental group and the control group from two classes of Logistic, Advertising and Human Resources in the academic year 2020-2021. Based on the pre-test results, there was no significant difference in English proficiency between the two groups. The experimental group was taught by the researcher using the dynamic motivation English teaching model for 14 weeks. The control group was taught by a colleague lecturer with the traditional method. Both two teachers have more than 10 years of teaching experience, and there is no obvious difference in teaching experience and professional dedication.

2. Instructional design

Usually, the English teaching in China class is exam oriented. For most college freshmen, passing CET4 has become the single aim of learning English. Therefore, the English classroom focuses on training students to pass CET4 exam. With the scoring weight of the test based on the government criteria (writing 15%, listening 35%, reading 35%, and translation 15%), the English class of 90 minutes normally starts with listening skill from the textbooks of about 20 minutes. The rest of 60 minutes devotes on reading comprehension practice. The class then, ends up with the practice of translation. Students also would place high value on and a lot of effort in vocabulary memorizing and reading exercises.

The dynamic motivation English teaching model experiment lasted 12 weeks, with 4 hours per week and totally 48 hours. The first 2 weeks were guidance courses and preparatory stage of the teaching model, involving the explanation of POA, such as the reasoning of "learning centered", "the integration of learning using" and "whole education", as well as how it was implemented in the three phases, namely, "output driven", "input enabling" and "selective learning" (Wen, 2015). Firstly, students were grouped in the unit of dormitory of 4-6 students, each member in a group was designated a particular role to play, including: a leader, a recorder, a reporter, a checker, or an observer. Secondly, students were encouraged to identify their immediate goals and actions plans in order to operationalize their ideal L2 self. Lastly, students were asked to monitor their plan fulfilment in the whole semester, assess their progress on the action plans and revise action plans regularly to help students focus on their action plan.

The techniques used for collaborative learning involve: 1) Think-pair-share; 2) adapted jigsaw reading; 3) round-robin story make-up; and 4) Student Team-Achievement Divisions. In each unit especially in the enabling phase, students were provided with

various modal resources (such as language, vision, hearing, gesture, spatial mode and PPT, etc.), as well as a variety of media means (such as blackboard, computer, QQ group, Superstar Online Learning software, etc.), to encourage students to choose the materials and methods that suit their needs to help them to accomplish the output tasks. In addition to the three essential teaching elements, 32 motivational strategies from Dörnyei's motivational teaching practice (2001) run through the beginning and the end of the whole teaching process according to the characteristics of the students at the research setting and the teaching goals. The following is a glimpse of how the integration of the three teaching components and motivational strategies interplay with each other in each phase as the teaching activity progresses.

Table 1 The operationalization of the dynamic motivational teaching model

Phase	Contents	Multimodality	Collaborative learning	Motivational Strategies
Motivating	Teachers present the communicative scenes	mini lecture online	/	Make the teaching materials and the unit task relevant to the students by relating the subject matter to the everyday experiences and backgrounds of the learners.
	Students try producing output tasks	written work/ presentation/role play/ interview recorded video	Group learning and checking together	Creating realistic learner beliefs
	Teachers announce teaching aims and output task	PPT	Individual accountability	Increasing the learners' goal-orientedness
	Teacher divides the general output task into several	PPT text/video	Individual accountability	Increase the learners' expectancy of success in

Phase	Contents	Multimodality	Collaborative learning	Motivational Strategies
Enabling	small ones, and provide learning materials and guidance accordingly	/listening materials		particular tasks by providing sufficient preparation and offering assistance
	Students select the content, language and structure to learn which are closely relevant to the output to be produced from the materials given by the teacher	text/video /listening materials	Think-pair-share/Jigsaw reading (text understanding/ vocabulary/writing skill)/ Round robin story make-up	Making learning stimulating and enjoyable Increase the students' motivation by actively promoting learner autonomy.
	Students produce output task	written work/ presentation/role play/ interview recorded video	After finishing their assignment independently, students submitted them in group	Increase students' goal-orientedness by drawing students' attention from time to time to unit goals.
Assessing	The teacher and students learn the assessment criteria together	PPT	Teacher-and students collaborate together	Make sure that they know exactly that success in the task involves.
	Students submit their product to the teacher	Online written work/ presentation/role play/ interview recorded video	After finishing their assignment independently, students submitted them in group	Take into account team products and not just individual products in your assessments.
	The teacher and students evaluate	PPT	Students first evaluate individually and	Providing motivational feedback.

Phase	Contents	Multimodality	Collaborative learning	Motivational Strategies
	students' product collaboratively		then make a group discussion	Include problem-solving activities that lead to the successful completion of whole-group tasks or involve small-group tasks.

3. Data collection and analysis

The research instruments used in this experiment were pre- and post-oral and written tests. The written test, College English Test Band 4 (CET4), is a national English test conducted by Chinese Ministry of Education aiming to measure the English competence of Chinese college students. The test consists of the following four parts: writing (15%), listening comprehension (35%), reading comprehension (35%), and translation (15%). To measure participants' competence in the use of spoken English, the International English Language Testing System (IELTS) was adopted to test the students' oral proficiency. The test uses a nine-band scale to clearly identify levels of proficiency, from non-user (band score 1) through to expert (band score 9). There are three parts to the test: interview, individual long turn and two-way discussion, and each part fulfils a specific function in terms of interaction pattern, task input and test takers output respectively. The grading of the communicative competence is based upon four criteria: (1) fluency and coherence; (2) lexical Resource; (3) grammatical range and accuracy (4) pronunciation. Both written and oral tests were administered at the beginning and toward the end of the semester. The scoring was responsible by the author and the teacher of the control group. Statistical software SPSS was also utilized to analyze scores from the repeated oral tests and written tests to compare the inter- and intra-group differences.

The students' self-report includes their overall feeling over this dynamic motivational teaching model, their gains, difficulties and suggestions, which can be used to hear different voice from the participants about the effects of the teaching model and prepare for future improvement.

Results

In this section, the results of the oral test, written test as well as each of the four items in written test (writing, listening, reading and translation) were reported to examine

the effects of the motivational teaching model on the EFL learners' language proficiency gains.

1. Comparison of the oral test scores of the two groups

As shown in Table 2, both groups obtained almost the same score on the pre-oral test of the IETTS test with the mean score of the control group 3.61, and 3.55 for the experimental group. Therefore, there was no significant difference between the two groups in the pre-test. However, after one semester's motivational teaching treatment, the score of the oral test in the experimental group ($M=4.64$) was much higher than that in the control group ($M=3.80$). As displayed in Table 2, a significant difference of the two group in their post-test was obtained since the P value was as low as .00, indicating that the students in the experimental group significantly made greater progress in their oral English than the students in the control group.

Table2 Inter-Group Statistics of Pre- and Post-Test Oral Task
(N of each group=42)

Item	Time	Group	Mean	SD	T-value	P-value
Oral test	Pre	Experimental	3.55	1.12	-.278	.781
		Control	3.61	0.82		
	Post	Experimental	4.64	0.88	4.879	.000
		Control	3.79	0.69		

2. Comparison of the written test scores of the two groups

After the comparison of the oral test, let's turn to the results of the inter-group analysis of written test. From Table 3, we can see that with the p-value of .865, there was not significant difference between the two groups in their pre-test, likewise, no significant difference was found in the post-test either, although the mean score of the CET written test of the experimental group was 2.96 point higher than that of the control group, that is to say, both the experimental group and the control group have made improvement after one semester's English learning.

Table 3 Inter-Group Statistics of Pre- and Post-Test Written Task

(N of each group=42)

Item	Time	Group	Mean	SD	T-value	P-value
Written test	Pre	Experimental	47.32	10.82	-.171	.865
		Control	47.75	12.13		
	Post	Experimental	55.33	11.45	1.194	.236
		Control	52.37	11.31		

3. Comparison of the written test scores of the four skills

In order to make a better understanding, the four items - writing, listening, reading and translation in the written test were also investigated for further analysis. The first analysis involved the listening part. According to Table 4, although the control group got slightly higher score than the experimental group with the mean difference of 0.28 in the pre-test, the experimental group scored 1.74 points higher than the control group in the post-test. But both of the two differences were not significant ($P=0.713$ in the pre-test and $P=0.137$ in the post-test). For the reading part, both the pre- and post-test saw that the control group scored slightly higher than the experimental group, but the difference was not significant either ($P=0.038$ in the pre-test and $P=0.364$ in the post test). That is to say, both the experimental group and the control group have made improvement in listening, reading, but there is no significant difference between the two groups in the pre-test and the post-test. In other words, the experimental group achieved as well as the control group in the two language skills. However, things were quite different in composition and translation. The experimental group outperformed the control group significantly in the post-test. The mean score of the post translation task in the experimental group was 9.91, while that of the control group was 8.69, the mean difference of the 1.22 was statistically significant ($P=0.005<0.05$). The same situation can be seen in the composition part, but with even more noticeable significant difference in the post-test between the two groups as the p-value was as low as 0.00.

Table 4 The inter-group comparison between the experimental group and control Group
(N of each group=42)

		Pretest				Posttest			
Skills	Subjects	Mean	SD	T-value	P-value	Mean	SD	T-value	P-value
Listening	Experimental	15.67	4.59	-.369	.713	17.79	5.70	1.502	.137
	Control	15.95	5.51			16.05	4.87		
Reading	Experimental	13.87	5.64	-2.148	.038	16.12	4.54	-.912	.364
	Control	14.35	6.17			17.09	5.20		
Translation	Experimental	7.98	3.65	-2.737	.009	9.91	3.86	2.901	.005
	Control	7.67	2.82			8.69	4.09		
Composition	Experimental	9.71	2.20	-6.511	.000	11.36	1.68	3.892	.000
	Control	9.83	1.96			9.79	2.006		

To sum up, the results of the inter-group comparison demonstrated that the experimental group achieved as well as the control group in the written test, But was significantly better than the control group in the oral test. Both groups demonstrated nearly the same ability in receptive skills (reading, listening), but the experimental group was far superior to the control group in the productive skills (speaking, translation, composition) after one semester motivational teaching treatment. In other words, the students in the experimental group performed better than those in the control group, particularly at productive skills, revealing positive effects of the dynamic motivation English teaching model.

Conclusion and discussion

The results showed that the control group did not outdo the experimental group in the written test, and the experimental group achieved as well as the control group did in CET4. Our research hypothesis is that POA and collaborative learning value output skills and communication, and that students had to spend additional time completing oral output tasks through peer interaction that may negatively impact their level 4 test scores.

There was no significant difference in the posterior English scores between the two groups. However, the learners in the experimental group demonstrated a stronger ability on the language skills of speaking, writing and translation, indicating that the dynamic motivational teaching model improved the students' productive skills. The reasons to account for such phenomenon are as follows.

First, the experimental group was endowed with more opportunities to use the target language. Under POA, students were provided with more opportunities to use the target language by carrying out various communicative tasks in terms of both written and oral English. The findings were in line with Zhang's study (2017) that POA brought positive effects on learners' productive skills.

In a cooperative learning context, the amount of students' target language practice was further maximized by interactive activities that involved pair work and group work, which engaged all the students in speaking. The language input, output, correction and meaningful communication administered during the group collaborative process can help learners deepen the processing of language knowledge, so as to improve their language ability and promote their cognitive development (Zhang, Zhou & Yu, 2021). Almost in each session of class, students were asked to do think-pair-share. The frequent interactive practice through pair or group work like jig-saw reading, round-robin story make-up and other oral productive activities might be an important factor contributing to the students' acquisition of oral communicative competence. This was also validated in students' self-report where many students mentioned that under POA and cooperative learning, the biggest improvement they found themselves made was oral English. Furthermore, cooperative learning also contributed to students' improvement of writing ability. Ideas and content for writing arouse from conducting teacher-student, and student-student interaction, which also prompted learners to reflect on language, discuss the language they are using, and collaborate in the solution of the linguistic problems they encounter (Dat, 2014).

The second reason for the experimental group's significant gains in the productive language may be due to their rich and sufficient exposure to authentic enabling materials in the forms of text, pictures video and audio against the single form of text in the course book and lots of language exercises as the input. Printed, visual and audial, all these authentic materials not only enabled learners to interact with the language of native speakers, including its grammatical features, discourse structures, sociolinguistic features, and cultural referents (Biber, Conrad, & Reppen, 1994; Kang, 2016), but also enhanced their awareness of appropriate and effective use of the target language. Many students reported that just because they read and listened much more than before, so, they

could speak more fluently and write an English essay much longer and more easily. They could also put a lot more new and idiomatic words in their oral communication as well as well-structured and beautifully complex sentences into their writings.

The third possible reason why the experimental group could make such significant progress in productive competence was due to the affective factor, such as increased awareness, more confidence and less anxiety. This was true especially in terms of students' oral competence. Because POA underscores the use of a language to do things (Wen, 2015), instead of just a course to pass the examination.

In a supportive and less threatening learning context provided by this motivational teaching model, students had more confidence and less anxiety in actively participating in the classroom oral activities and conduct peer interaction. They were more willing to volunteer to answer questions and express their ideas in and outside of the classroom, which made them access to ample opportunities to use their language skills and led to more improvement and achievement. Research finding shows that learners who perceive themselves as successful and capable learners can learn more and do better in school (Alexander, Kulikowich, & Jetton, 1994; Yuan 2008). Likewise, Clément (1980) also reported that self-confidence improves achievement (Clément, 1980; Wang, 2012). The contribution of cooperative learning and motivation strategies in boosting students' confidence could find support from students' self-report, "I used to be very shy and did not dare to speak in public, but with my group members' help and encouragement, I have become more and more outgoing and I never feel ashamed when I speak wrongly", " I don't feel embarrassed any longer when I am making mistakes in speaking English because we were convinced by our teacher that we can always make progress by making mistakes".

From the three reasons above, it can be understood that students in the experimental group developed stronger speaking, writing and translation abilities than those in the control group. The dynamic motivational teaching model promoted the development of the productive skills of the experimental group.

According to Table 4, although no significant difference could be found in listening between the two groups, the control group got slightly higher score than the experimental group with the mean difference of 0.29 in the pre-test. But the experimental group scored 1.74 points higher than the control group in the post-test. Both differences were not significant ($P=0.713$ in the pre-test and $P=0.137$ in the post-test). The intra-group comparison demonstrated that the experimental group made significant improvement in listening, while no such gains could be seen in the control group. This was not difficult to explain. Successful language development occurs when

students are presented with material in a meaningful context with clear production purpose in mind (Yuan, 2008). In the present teaching experiment, the learners under the motivational teaching model were exposed to a large amount of listening materials from which they could obtain the relevant ideas or useful language expressions. Besides, the experimental group were required to take notes while they were listening to the talk show or other video clips in class. After listening, they were asked to do the information-gap activity or make comments on what they had heard. In contrast, in the control group, without the production task as an orientation, there will be no impetus for the teacher to search for diverse input materials as a complement to enlarge student' language knowledge, and the listening practice was always limited to the CD-ROM of the textbook followed by the questions or multiple-choice based on what had been heard.

The same explanation can also be applied to the findings of listening comprehension. Because the two groups of learners committed themselves to the listening and reading skill with similar efforts, that is why no significant difference could be found in terms of listening and reading between the two groups in the post-test. Another possible reason for such finding was that under POA and cooperative learning, a great deal of attention was paid to the learners' productive skills and peer interaction, leaving little focus on the specific receptive skills training, and even less on the exam-orientation training. Furthermore, because the experimental teaching lasted for only one semester, the treatment effects may not be significantly obvious immediately in every language skill. According to the finding that "The higher the motivation, the more proficient they would become in the target language" (Liang, 2002; Meng, 2010; Genana, & Jin, 2016), in other words, more gains of L2 learning motivation may finally lead to more gains of L2 proficiency progress, a sharper competitive edge in the listening and reading for the experimental group may emerge in the longer term.

In sum, the experimental group had a sharp edge in the productive skill, and in the meantime, still maintained similar achievement in receptive skills as the control group. With such results, the motivational teaching model deserves more attention to increase students' overall language proficiency.

Suggestions

This study was to compare the results of two teaching models conducted with two university classes in China. While one class was treated with the dynamic motivational teaching model, the other was taught with the traditional teaching model. The results showed that the receptive skills (reading, listening) of the experimental group was comparable to those of the control group, but the experimental group was far superior

to the former in the productive skills (speaking, translation, composition) after one' semester motivational teaching treatment.

Limited to class hours, the number of subjects and other factors, this study has two limitations: 1) the intervention period of the dynamic motivational teaching model was quite short, so the question of the long effect of the model intervention cannot be answered, especially given more time whether the students in the experimental group could also outperform the control group in listening and reading, or the large amount of language output will play a counterproductive effect on their receptive skills; 2) the learners in the study were grouped together through the course selection system, which means that the learners would not study under the same teachers, so the delayed effect of the dynamic motivational teaching model cannot be answered. Follow-up studies can be improved in these two areas. In order to get to the root of learners' motivation and its effects, the sources of language motivation should be in-depth investigated. In addition, the number of participants should be increased for greater generalization.

References

- Alexander, P. A., Kulikowich, J. M., & Jetton, T. L. (1994). The role of subject-matter knowledge and interest in the processing of linear and nonlinear texts. *Review of Educational Research*, 64(2), 201-252.
- Biber, D., Conrad, S., & Reppen, R. (1994). Corpus-based approaches to issues in applied linguistics. *Applied Linguistics*, 15(2), 169-189.
- Cao Yumei (2017). *A Research on Demotivation of Fresh Non-English Majors in English Learning*. (Mastery Thesis, Jiaotong University, Shanghai, China).
- Clément, R. (1980). *Ethnicity, contact and communicative competence in a second language*. Oxford: Pergamon.
- Dat, T. V. (2014). The effects of cooperative learning on the academic achievement and knowledge retention. *International Journal of Higher Education*, 3(2), 131-140.
- Dörnyei, Z. (2001). *Teaching and researching motivation*. Harlow: Longman.
- Dörnyei, Z. (2001b). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge: Cambridge University Press. Doi: 10.1017 /CBO9780511667343
- Dörnyei, Z., Henry, & Muir, C. (2016). *Motivational currents in language learning: Framework for focused interventions*. New York: Routledge.

- Genana, & Jin, L. (2016). Empirical study on the relationship between two-language motivation self-system and English learning effectiveness. *Foreign Language Journal* (5), 122-126.
- Kang, L. (2016). English Teaching Design of College Athletes from Multimodal Semiotic. *Journal of Wuhan Institute of Physical Education*. (15).
- Keplan, A, Gardner, J.K., & Brock, B. (2019). *Identity and motivation in a changing world: A complex dynamic system perspective: Theory, research, and implication for practice*. Bingley: Emerald Publishing Ltd.
- Liang, T. (2002). *Implementing Cooperative Learning in EFL Teaching: Process and Effects (Doctoral dissertation, National Taiwan Normal University)*. Retrieved 18 January 2021, from http://www.asian-efl-journal.com/Thesis_Liang_Tsailing.pdf.
- Meng, D. (2010). *Teaching design English classroom motivation incentive*. (Doctoral dissertation, Shanghai Foreign Studies University).
- Wang, B. (2012). *Study on the influence factors of English project learning mode on learning motivation*. (Doctoral dissertation, Shanghai Foreign Studies University).
- Wen, Q. F. (2015). *The production-oriented approach to teaching adult English learners*. A keynote speech at the 35th Annual Thailand TESOL International Conference and PAC Meeting: English Language Education in Asia: Reflections and Directions from 29 to 31 January 2015, in Bangkok, Thailand.
- Xu, L. (2018). Construction of “SPOC + flipped classroom” ecosystem English teaching mode base on learners’ demotivation, *Foreign Language Education*, 39(5).
- Xu, Z., & Jieun, X. (2003). Teaching model research 20 years: Causes, problems, and directions. *Education Theory and practice* (23), 52-56.
- Yuan Pinghua. (2008). *Research on the Content-Based Foreign Language Teaching Model in the English Teaching Environment of Chinese University*. Shanghai Jiao Tong University.
- Zhang, K., Zhou, X.M., & Yu C.H. (2021). A Meta-analysis of Cooperative Learning Effect. *Journal of PLA University of Foreign Languages*.
- Zhang Lingli. (2017). An experimental study on the effectiveness of the production-oriented approach. *Modern Foreign Languages*, 40(3), 369-376.

การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษา หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

จังหวัดสตูล

วัฒนชัย ชูมาก

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

E-mail: Easy_rest556@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กรณีศึกษาหมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล วัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่ และศึกษาศักยภาพความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนในพื้นที่จำนวน 220 ครัวเรือน ผู้นำชุมชนทั้ง 4 ชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลได้แก่ การจัดเวทีประชาคมและแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน โดยผลการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ภาค ดังนี้

ภาคที่ 1 สภาพบริบททั่วไปของพื้นที่ศึกษา พื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล แบ่งการปกครองออกเป็น 4 ชุมชน มีจำนวนทั้งหมด 479 ครัวเรือน เป็นตำบลที่มีพื้นที่น้อยที่สุด สามารถเดินทางได้ทั้งทางบกและทางน้ำ แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ได้แก่ องค์พระสมุทรเจดีย์ ป้อมผีเสื้อสมุทร ป้อมนาคราชและตำหนักนาคราชโยธาสัย ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้แก่ ระบบนิเวศป่าชายเลนภายในป้อมผีเสื้อสมุทรและภายในชุมชนป้อมนาคราช ในส่วนของปัญหาของประชาชนในพื้นที่พบว่า มีปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ฝุ่นละออง การจราจรติดขัด ปัญหามลพิษทางเสียงและปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาท้องถิ่น

ภาคที่ 2 ศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล มีความต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในหมู่บ้านและจากการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศพบว่า พื้นที่ หมู่ 3 มีศักยภาพเพียงพอและมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ในอนาคต สำหรับสิ่งที่ชุมชนต้องการให้หน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ: การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Promoting the Management of Sustainable Tourism: Case study of Moo 3 Tambon Pakklongbangplakod, Prasamutjadee District, Samutprakarn Province

Watanachai Chumak

Faculty of Management Science, Dhonburi Rajabhat University

E-mail: Easy_rest556@hotmail.com

Abstract

The research on “ Direction on Promoting the Management of Tourism on Long Term Planning ”, The case study Moo 3 Tambon Pakklongbangplakod, Ampur Prasamutjadee, Samutprakarn Province is selected to be the case study. The Objective of this study is to study the geography condition of the area context and the possibility in making long term planning for tourism management. The process of research involved both quantitative and qualitative methods. The populations were 220 family members in the area, combining leaders from all 4 communities and 50 tourists. The instruments used to obtain the information was people’s comments, a survey an interview the tourists. into 2 parts as:

Part I General geography condition in the area at the Moo 3, Tambon Pakklong bangplakod, Ampur PrasamutJadee, Samutprakarn Province is located near the Chaopraya river. The local administration included 4 different communities with total of 479 family members. This smallest area can be commuted by land and waterway Most of people are Buddhists. The tourist attractions in the area include Prasamutjadee (Pagoda), Pee-Sue Samut Fort, Nakaraj Fort, and Royal residence of Nakarajyothachai. The ecological tourism attractions in the area include the Pee-Sue Samut Fort, Forest outside the Nakaraj Fort. Problems of people in the communities were as environment problem s, i.e., water pollution, dusts, traffic jam, and pollution and a lack of cooperation from government sectors in developing the local area.

Part II Potentials and Possibilities of Long Term Management of Tourism in the Area .The result of the study revealed that the population at Moo 3 Tambon Pakklong Plakod, Ampur Samutjadee, Samutprakarn Province needed a sustainable tourism in their village According to the evaluation, the village showed that Moo 3 area has capability and possibility to become a potential tourist attraction in the future. The community needs the support from the government sectors particularly on knowledge training in tourism management by the community, solving environmental problems, and a development of basic infrastructure and facilities.

Keywords: Developing of Sustainable Tourism, Sustainable Tourism, Eco-Tourism

บทนำ

จังหวัดสมุทรปราการหรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เมืองปากน้ำ” สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีสมุทรปราการแปลว่ากำแพงทะเล เดิมที่ตั้งของจังหวัดสมุทรปราการอยู่บริเวณใต้คลองบางปลากรด บริเวณดังกล่าวเคยเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวฮอลันดาซึ่งได้รับพระราชทานที่ดินเพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งคลังสินค้า สำหรับการค้าระหว่างฮอลันดากับไทยจึงถูกยกย่องให้เป็นเมือง “นิวยอร์กตะวันออก” อีกเหตุผลหนึ่งในการเลือกพื้นที่บริเวณปากคลองบางปลากรดเพราะมีความเหมาะสมในด้านการป้องกันข้าศึกที่รุกรานเข้ามาทางน้ำ และความสะดวกในการทำการค้ากับต่างชาติที่นำเรือบรรทุกสินค้าเข้ามาในเขตแดนไทยจะต้องผ่านบริเวณนี้ก่อนที่จะเข้าสู่เขตพระนคร (คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2543) ด้วยเหตุผลนี้จังหวัดสมุทรปราการจึงเป็นจุดศูนย์รวมทางด้านการค้านับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและศูนย์รวมของความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมของชาวจีน พื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากรด มีอาณาเขตติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์เช่น ระบบนิเวศป่าชายเลนและทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์ เช่น พระสมุทรเจดีย์ ท่าหนักเจ้าฟ่อนนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวจีนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ อีกทั้งยังมีป้อมปราการที่เป็นอนุสรณ์สถานสำหรับการระลึกถึงความกล้าหาญของวีรชนในการปกป้องรักษาอธิปไตยของไทยในเหตุการณ์ รศ 112 คือป้อมผีเสื้อสมุทรและป้อมพระจุลจอมเกล้าถือเป็นป้อมปราการแห่งสุดท้ายที่ยังคงความสมบูรณ์ของสภาพป้อมมากที่สุด ถึงแม้ว่าปัจจุบันพื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากรดจะมีสภาพความเป็นชุมชนเมืองสูง (High community-based destination) เนื่องจากอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานครมีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้มีลักษณะความเป็นดังเดิมต่ำ แต่ยังคงบ่งบอกรอยทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์จากเหตุผลดังกล่าวจึงได้เล็งเห็นถึงโอกาสในการพัฒนาศักยภาพพื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากรดเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากพบว่าปัจจุบันกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรปราการโดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยาหรือฝั่งปากน้ำ ที่มีการคมนาคมที่สะดวกกว่าทางฝั่งพระสมุทรเจดีย์และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปเช่น เมืองโบราณ ฟาร์มจระเข้และสถานตากอากาศบางปู หากนักท่องเที่ยวทางฝั่งปากน้ำประสงค์ที่จะเดินทางมาทางฝั่งพระสมุทรเจดีย์ ก็สามารถเดินทางมาได้โดยสามารถใช้บริการเรือโดยสารข้ามฟาก แต่ในปัจจุบันพบว่าผู้ที่โดยสารเรือข้ามฟากโดยส่วนใหญ่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวแต่เดินทางมาเพื่อมาเชื่อมต่อการเดินทางกับรถโดยสารประจำทางเท่านั้น ปัจจุบันแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เป็นหลัก (พจนา สวนศรี, 2546) ดังนั้นหากมีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่หมู่ 3 ให้มีความพร้อมและส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้มีชื่อเสียงก็จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ จึงเห็นสมควรที่จะมีการศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็แนวทางไปสู่การพัฒนาและนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพบริบทของพื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากรด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

2. เพื่อศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ใน การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่ หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม สำหรับการประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว โดยผู้วิจัยได้จัดระดับศักยภาพของชุมชนในปัจจัยต่างๆ ออกเป็น 4 ระดับ จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาแทนในสมการถ่วงน้ำหนักที่ได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (จิตรศักดิ์ พุฒจรัส, 2547) ซึ่งจะได้เป็นค่าคะแนนในปัจจัยนั้น ๆ

2. การสัมภาษณ์เจาะลึกและการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ตัวแทนองค์กรภาครัฐ และประชาชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่หมู่ 3 จำนวน 220 ครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ทั้งหมด 479 ครัวเรือน ซึ่งคำนวณได้จากสูตรของยามานะ (Yamane) โดยการกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ 0.05 ดังนั้นเมื่อแทนค่าจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ 220 ครัวเรือน จากนั้นทำการเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เพื่อกำหนดจำนวนตัวอย่างในแต่ละชุมชนหลังจากได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการเลือกตัวอย่างโดยวิธีการตัดสินใจของผู้ทำ (Judgement Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาและมีวิสัยทัศน์ในการให้ข้อมูลมากที่สุด (เบญจา ยอดคำเนิน-แอตติภักดิ์, 2536)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลในแต่ละปัจจัยและค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งใช้สำหรับอธิบายศักยภาพของชุมชนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อให้ทราบระดับศักยภาพของชุมชนโดยใช้สมการถ่วงน้ำหนักตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นตัวถ่วงน้ำหนัก ในการคำนวณหาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

การศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในหมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ มีผลการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาศักยภาพบริบทในพื้นที่หมู่ 3 พบว่า พื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด มีสถานที่ ๆ สามารถพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้เช่น ป้อมยุทธนาวีต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์โดยเฉพาะในสมัยที่ประเทศต่าง ๆ ใช้การสู้รบทางทะเลเพื่อที่จะขยายอาณาเขตของตน และเนื่องจากจังหวัดสุรินทร์ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยาที่จะไหลออกสู่ทะเลทางด้านอ่าวไทย จึงเป็นเมืองหน้าด่านที่จะต้องต่อสู้กับข้าศึกที่ยกทัพมารุกรานทางทะเล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) นับตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาจนกระทั่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระมหากษัตริย์ของไทยในสมัยก่อนนั้น จึงทรงสร้างป้อมปราการสำหรับป้องกันศัตรูที่อาจจะบุกรุกเข้ามาทางทะเล โดยสร้างเป็นป้อมเรียงรายเริ่มจากปากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้ามาทั้งสองฝั่ง ตั้งแต่เมืองสุรินทร์จนถึงเมืองพระประแดงรวมทั้งสิ้น 24 ป้อม ในบรรดาป้อมเหล่านี้บางแห่งก็ถูกรื้อถอนไปหมดแล้วและบางแห่งก็ยังมีการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี โดยป้อมที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์มีอยู่ด้วยกัน 5 ป้อม คือ ป้อมผีเสื้อสมุทร ป้อมนาคราช ป้อมคงกระพันชาตรี ป้อมนารายณ์กangkงและป้อมทับสมุทรในบรรดาทั้ง 5 ป้อม เหล่านี้ มีเพียงป้อมผีเสื้อสมุทรที่ยังคงสภาพความสมบูรณ์เอาไว้ได้เนื่องจากป้อมผีเสื้อสมุทรอยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพเรือ (กองวิชาการและแผนงาน, 2562) ซึ่งจะมีทหารมาคอยดูแลอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีป้อมที่เป็นซากปรักหักพังให้เห็นอยู่บ้างคือ ป้อมนาคราชซึ่งอยู่ในบริเวณที่เป็นที่ตั้งของชุมชนคลองป้อมมีลักษณะเป็นแนวกำแพงยาว และเป็นจุดที่ชาวบ้านขุดพบปืนใหญ่โบราณเป็นจำนวนมากแม้กระทั่งในปัจจุบันชาวบ้านเองก็ยังคิดว่าถ้าหากขุดสำรวจอีกก็มีโอกาสที่จะเจอปืนใหญ่อีก นอกจากนี้ ในพื้นที่ยังเป็นสถานที่ประดิษฐานขององค์พระสมุทรเจดีย์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปของชาวไทยซึ่งในทุก ๆ ปี จะมีงานเฉลิมฉลององค์พระสมุทรเจดีย์เป็นประจำในช่วงแรม 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งถือเป็นงานวัดที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทยและในพื้นที่หมู่ 3 ยังคงมีสถานที่ซึ่งเป็นที่เคารพศรัทธาของชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ที่นี่ คือ ตำนกเจ้าพ่อนาคราชโยธาชัยเป็นตำนานหรือศาลเจ้าของชาวจีนมีความน่าสนใจคือภาพจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงาม รวมไปถึงลวดลายปูนปั้น ซึ่งใช้ช่างผู้เชี่ยวชาญจากประเทศจีนมาทำการก่อสร้างโดยใช้เวลาในการก่อสร้างทั้งหมดประมาณ 10 ปี และอยู่ไม่ไกลจากองค์พระสมุทรเจดีย์ นอกจากนี้ยังพบว่าในพื้นที่หมู่ 3 มีปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย ฝุ่นละออง การจราจรติดขัดและปัญหามลพิษทางเสียงทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ยังคงมีความเป็นชุมชนเมืองค่อนข้างสูง (กรมควบคุมมลพิษ, 2562)

2. การประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชุมชนหมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอสุมทรีบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์

การประเมินศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยว ผู้ศึกษาได้นำปัจจัยในการพิจารณาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน ที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้เป็นแนวทางหลักในการศึกษา พร้อมทั้งได้กำหนดปัจจัยย่อยต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจของกลุ่มประชากรและสามารถชี้วัดศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่

1) ความเป็นเอกลักษณ์หรือจุดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว จากการให้คะแนนของระดับศักยภาพพบว่า องค์พระสมุทรเจดีย์อยู่ในระดับศักยภาพสูงในความเป็นเอกลักษณ์ หรือจุดเด่น ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้คิดเป็นร้อยละ 67.3 สำหรับป้อมผีเสื้อสมุทร ป้อมนาคราช ตำหนักนาคราชและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้น จัดอยู่ในระดับศักยภาพปานกลางโดยคิดเป็นร้อยละ 50.5 ร้อยละ 48.5 และร้อยละ 42.7 ตามลำดับ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่ากลุ่มประชากรได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความเป็นเอกลักษณ์โดยให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.1 ดังตารางที่ 1

2) แหล่งท่องเที่ยวสามารถสร้างประสบการณ์และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ จากการศึกษาพบว่า องค์พระสมุทรเจดีย์และประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ในระดับศักยภาพสูงในการสร้างประสบการณ์และสร้างโอกาสในการเรียนรู้คือร้อยละ 63.6 และ 43.2 ตามลำดับ ส่วนป้อมผีเสื้อสมุทร ป้อมนาคราช และตำหนักนาคราช จัดอยู่ในระดับศักยภาพปานกลาง เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ประชากรได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้โดยให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.1 ดังตารางที่ 2

3) แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนยังคงความเป็นธรรมชาติหรือความเป็นดั้งเดิม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในด้านความเป็นธรรมชาติหรือความเป็นดั้งเดิมในระดับปานกลางคือตำหนักนาคราชคิดเป็นร้อยละ 58.2 รองลงมาคือพระสมุทรเจดีย์และป้อมนาคราชร้อยละ 48.6 และป้อมผีเสื้อสมุทรร้อยละ 47.7 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า กลุ่มประชากรได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ โดยให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 การให้คะแนนระดับศักยภาพและคะแนนเฉลี่ยของความเป็นเอกลักษณ์หรือจุดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
องค์พระสมุทรเจดีย์	148 (67.3)	57 (25.9)	14 (6.4)	1 (0.5)	2.6
ป้อมผีเสื้อสมุทร	63 (28.6)	111 (50.5)	42 (19.1)	4 (1.8)	2.0
ป้อมนาคราช	50 (22.7)	111 (50.5)	47 (21.4)	12 (5.5)	1.9
ตำหนักนาคราช	56 (25.5)	106 (48.2)	47 (21.4)	11 (5.0)	1.9
วัฒนธรรมและประเพณี	82 (37.3)	94 (42.7)	35 (15.9)	9 (4.1)	2.1
ค่าเฉลี่ยรวม					2.1

ตารางที่ 2 การให้คะแนนระดับศักยภาพและคะแนนเฉลี่ยของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างประสบการณ์และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
องค์พระสมุทรเจดีย์	140 (63.6)	66 (30.0)	13 (5.9)	1 (0.5)	2.5
ป้อมผีเสื้อสมุทร	74 (33.6)	107 (48.6)	36 (16.4)	3 (1.4)	2.1
ป้อมนาคราช	65 (29.5)	112 (50.9)	37 (16.8)	6 (2.7)	2.0
ตำหนักนาคราช	60 (27.3)	113 (51.4)	42 (19.1)	5 (2.3)	2.0
วัฒนธรรมและประเพณี	95 (43.2)	84 (38.2)	36 (16.1)	5 (2.3)	2.2
ค่าเฉลี่ยรวม					2.1

ตารางที่ 3 การให้คะแนนระดับศักยภาพและคะแนนเฉลี่ยของแหล่งท่องเที่ยวที่ยังคงความเป็นธรรมชาติหรือความเป็นดั้งเดิม

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
องค์พระสมุทรเจดีย์	93 (42.3)	107 (48.6)	15 (6.8)	5 (2.3)	2.3
ป้อมผีเสื้อสมุทร	75 (34.1)	105 (47.7)	40 (18.2)	0 (0.0)	2.1
ป้อมนาคราช	58 (26.4)	107 (48.6)	52 (23.6)	3 (1.4)	2.0
ตำหนักนาคราช	47 (21.4)	128 (58.2)	39 (17.7)	6 (2.7)	1.9
วัฒนธรรมและประเพณี	69 (31.4)	100 (45.5)	46 (20.9)	5 (2.3)	2.0
ค่าเฉลี่ยรวม					2.0

2.2 ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

2.2 การกำหนดเขตหรือพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ หรือแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ในการประกอบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวจากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าการกำหนดให้มีการแบ่งเขตพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวและการประกอบกิจกรรมนั้นมีศักยภาพปานกลางโดยคิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาคือมีศักยภาพมาก ร้อยละ 32.7 และมีศักยภาพน้อยร้อยละ 12.7 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.1 ดังตารางที่ 4

2.2 การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระทบต่อชุมชน จากผลการศึกษาพบว่าประชากรส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรการด้านการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลมีศักยภาพปานกลางคิดเป็นร้อยละ 55.9 รองลงมาคือมีศักยภาพมากร้อยละ 23.2 และมีศักยภาพน้อยร้อยละ 19.1 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 4

2.3 การกำหนดกฎระเบียบของชุมชนและนักท่องเที่ยวในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือมีศักยภาพมากคิดเป็นร้อยละ 24.5 และมีศักยภาพน้อยร้อยละ 20.9 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.9 ดังตารางที่ 4

2.4 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ในแต่ละวัน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ในแต่ละวันนั้น มีศักยภาพในระดับปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมาคือมีศักยภาพน้อยและมีศักยภาพมากในระดับใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 22.3 และ 21.4 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.9 ดังตารางที่ 4

2.5 การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความกลมกลืนกับสภาพดั้งเดิมและเหมาะสมกับระบบนิเวศท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่ามีศักยภาพในระดับปานกลางโดยคิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ มีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 29.5 และมีศักยภาพน้อยคิดเป็นร้อยละ 21.8 ตามลำดับ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การให้คะแนนระดับศักยภาพและคะแนนเฉลี่ยของปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
1. กำหนดเขตในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว	72 (32.7)	119 (54.1)	28 (12.7)	1 (0.5)	2.1
2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล	51 (23.2)	123 (55.9)	42 (19.1)	4 (1.8)	2.0
3. กำหนดกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	54 (24.5)	109 (49.5)	46 (20.9)	11 (5.0)	1.9
4. กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว	47 (21.4)	115 (52.3)	49 (22.3)	9 (4.1)	1.9
5. การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม	65 (29.5)	99 (45.0)	48 (21.8)	8 (3.6)	2.0
ค่าเฉลี่ยรวม					1.9

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ โดยรวมพบว่าชุมชนมีศักยภาพในการกำหนดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรกโดยให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.1 รองลงมาคือการจัดตั้งคณะกรรมการในการติดตามและประเมินผลกระทบต่อชุมชนและการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความกลมกลืนและเหมาะสมกับท้องถิ่นโดยให้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ส่วนศักยภาพในการกำหนดกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรและการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ 1.9 โดยได้ค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับที่เท่ากันทั้ง 2 ปัจจัย เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยภาพรวมพบว่าปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.9

3. ปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว

3.1 กิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมจากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมที่ไม่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมเช่น กิจกรรมการศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นร้อยละ 53.2 กิจกรรมการเดินทางศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวประมงภายในป้อมนาคราชร้อยละ 51.4 กิจกรรมการสาธิตทำอาหารโบราณของท้องถิ่นร้อยละ 48.6 การเดินศึกษาธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทรร้อยละ 46.8 กิจกรรมพายเรือชมวิถีชีวิตร้อยละ 45.0 กิจกรรมการนำชมองค์พระสมุทรเจดีย์ และตำหนักนาคราช ร้อยละ 44.1 และ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การให้คะแนนระดับศักยภาพ และคะแนนเฉลี่ยในการจัดกิจกรรมที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
1. การเดินศึกษาธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทร	88 (40.0)	103 (46.8)	23 (10.5)	6 (2.7)	2.2
2. การนำชมองค์พระสมุทรเจดีย์และตำหนักนาคราช	97 (44.1)	90 (40.9)	29 (13.2)	4 (1.8)	2.2
3. การศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	60 (27.3)	117 (53.2)	37 (16.8)	6 (2.7)	2.0
4. การสาธิตการทำอาหารโบราณ	62 (28.2)	107 (48.6)	46 (20.9)	5 (2.3)	2.0
5. พายเรือชมวิถีชีวิต	64 (29.1)	99 (45.0)	45 (20.5)	12 (5.5)	1.9
6. เดินศึกษาวิถีชีวิตชุมชนป้อมนาคราช	58 (26.4)	113 (51.4)	42 (19.1)	7 (3.2)	2.0
ค่าเฉลี่ยรวม					2.0

3.2 การกำหนดกฎระเบียบในการควบคุมนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรม กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าการกำหนดกฎระเบียบในการควบคุมนักท่องเที่ยวในการประกอบกิจกรรมมีความจำเป็นใน

ระดับมากร้อยละ 57.7 รองลงมาคือมีความจำเป็นในระดับปานกลาง ร้อยละ 23.6 มีความจำเป็นในระดับน้อยร้อยละ 15.0 และไม่มีความจำเป็น ร้อยละ 3.6 เมื่อนำมานำวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.3 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การให้คะแนนระดับศักยภาพและคะแนนเฉลี่ยของชุมชนในการกำหนดกฎระเบียบเพื่อควบคุมนักท่องเที่ยว

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
การกำหนดกฎระเบียบ ในการควบคุมนักท่องเที่ยว	127 (57.7)	52 (23.6)	33 (15.0)	8 (3.6)	2.3

3.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนนั้นมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลางคือ กิจกรรมการศึกษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น ร้อยละ 53.6 กิจกรรมการเดินศึกษาธรรมชาติในป้อมผีเสื้อสมุทร และการสาธิตทำอาหารโบราณร้อยละ 51.4 กิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนป้อมนาคราชซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวประมง ร้อยละ 48.2 กิจกรรมการพายเรือชมวิถีชีวิตของชุมชนร้อยละ 46.4 กิจกรรมการนำชมพระสมุทรเจดีย์และตำหนักนาคราช ร้อยละ 45.5 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การให้คะแนนระดับศักยภาพและคะแนนเฉลี่ยของชุมชนในการจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
1. การเดินศึกษาธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทร	78 (35.5)	113 (51.4)	26 (11.8)	3 (1.4)	2.2
2. การนำชมองค์พระสมุทรเจดีย์และตำหนักนาคราช	90 (40.9)	100 (45.5)	27 (12.3)	3 (1.4)	2.2
3. การศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	68 (30.9)	118 (53.6)	31 (14.1)	3 (1.4)	2.1
4. การสาธิตการทำอาหารโบราณ	60 (27.3)	113 (51.4)	42 (19.1)	5 (2.3)	2.0
5. พายเรือชมวิถีชีวิต	58 (26.4)	102 (46.4)	51 (23.2)	9 (4.1)	1.9
6. เดินศึกษาวิถีชีวิตชุมชนป้อมนาคราช	63 (28.6)	106 (48.2)	47 (21.4)	4 (1.8)	2.0
ค่าเฉลี่ยรวม					2.0

3.4 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถจัดการและดำเนินการเองได้ กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ชุมชนสามารถจัดและดำเนินการเองได้ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการศึกษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณี ร้อยละ 55.9 กิจกรรมการเดินทางวิถีชีวิตของชุมชนป้อมนาคราช ร้อยละ 52.7 กิจกรรมการเดินทางธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทรร้อยละ 51.8 กิจกรรมการนำชมองค์พระสมุทรเจดีย์และตำหนักนาคราช ร้อยละ 49.5 กิจกรรมการสาธิตการทำอาหารโบราณร้อยละ 49.5 กิจกรรมการพายเรือศึกษาธรรมชาติและวิถีชีวิต ร้อยละ 47.3 และ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมแล้วพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การให้คะแนนระดับศักยภาพและค่าคะแนนเฉลี่ยของชุมชนในด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถจัดและดำเนินการเองได้

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
1. การเดินทางศึกษาธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทร	79 (35.9)	114 (51.8)	25 (11.4)	2 (0.9)	2.2
2. การนำชมองค์พระ-สมุทรเจดีย์และตำหนักนาคราช	87 (39.5)	109 (49.5)	22 (10.0)	2 (0.9)	2.2
3. การศึกษาขนบ-ธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	57 (25.9)	123 (55.9)	37 (16.8)	3 (1.4)	2.0
4. การสาธิตการทำอาหารโบราณ	62 (28.2)	109 (49.5)	47 (21.4)	2 (0.9)	2.0
5. พายเรือชมวิถีชีวิต	54 (24.5)	104 (47.3)	57 (25.9)	5 (2.3)	1.9
6. เดินทางวิถีชีวิตชุมชนป้อมนาคราช	58 (26.4)	116 (52.7)	40 (18.2)	6 (2.7)	2.0
ค่าเฉลี่ยรวม					2.0

3.5 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความเพลิดเพลินและ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ สามารถสร้างความเพลิดเพลินและส่งเสริมการเรียนรู้ได้ ในระดับปานกลางได้แก่ กิจกรรมการศึกษาขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณี ร้อยละ 50.0 กิจกรรมการเดินทางวิถีชีวิตชุมชนป้อมนาคราชร้อยละ 48.2 กิจกรรมการเดินทางธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทร ร้อยละ 46.8 กิจกรรมการสาธิตการทำอาหารท้องถิ่นโบราณ ร้อยละ 46.8 กิจกรรมการนำชมองค์พระสมุทรเจดีย์ ร้อยละ 45.5 กิจกรรมการพายเรือศึกษาธรรมชาติและวิถีชีวิต ร้อยละ 41.8 และ เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การให้คะแนนระดับศักยภาพและค่าคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมที่สามารถสร้างความเพลิดเพลินและส่งเสริมการเรียนรู้ได้

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
1. การเดินศึกษา ธรรมชาติภายในป้อม ผีเสื้อสมุทร	85 (38.6)	103 (46.8)	30 (13.6)	2 (0.9)	2.2
2. การนำชมองค์พระ- สมุทรเจดีย์และตำหนัก นาคราช	81 (36.8)	100 (45.5)	37 (16.8)	2 (0.9)	2.1
3. การศึกษาขนบ- ธรรมเนียมประเพณี ท้องถิ่น	66 (30.0)	110 (50.0)	40 (18.2)	4 (1.8)	2.0
4. การสาธิตการทำ อาหารโบราณ	62 (28.2)	103 (46.8)	54 (24.5)	1 (0.5)	2.0
5. พายเรือชมวิถีชีวิต	63 (28.6)	92 (41.8)	58 (26.4)	7 (3.2)	1.9
6. เดินศึกษาวิถีชีวิต ชุมชนป้อมนาคราช	58 (26.4)	106 (48.2)	54 (24.5)	2 (0.9)	2.0
ค่าเฉลี่ยรวม					2.0

4. ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน

4.1 การกำหนดกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการกำหนดกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.0 รองลงมาคือ มีศักยภาพระดับมาก ร้อยละ 34.1 และมีศักยภาพในระดับน้อย ร้อยละ 10.9 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.2

4.2 การสร้างระบบและวิธีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้แก่สมาชิกและส่วนรวมอย่างเป็นธรรม จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลาง ในด้านการสร้างระบบและวิธีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกและส่วนรวม โดยคิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาคือมีศักยภาพมากร้อยละ 33.6 และมีศักยภาพน้อย ร้อยละ 15.0 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.1

4.3 การสร้างระบบการคืนผลประโยชน์สู่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลางในการสร้างระบบการคืนผลประโยชน์สู่การอนุรักษ์และการพัฒนาชุมชน โดยคิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือมีศักยภาพมาก คิดเป็นร้อยละ 30.9 และมีศักยภาพน้อย ร้อยละ 21.4 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.4 การจัดตั้งคณะกรรมการชุมชน เพื่อดำเนินการ และจัดการการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อรองรับการจัดการ

ท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.7 และมีศักยภาพในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.4 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.5 การมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและเป็นที่เชื่อถือของชุมชน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าในด้านผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นที่เชื่อถือของชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 33.6และมีศักยภาพในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 17.7 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.6 การจัดระบบความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า การจัดระบบความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวที่ชุมชนมีศักยภาพในระดับมาก โดยคิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.4 และ มีศักยภาพน้อยคิดเป็นร้อยละ 19.5 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.2

4.7 การจัดการและการแก้ปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาอื่น จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการจัดการและการแก้ปัญหาผลกระทบที่อาจเกิดจากการท่องเที่ยว ในระดับปานกลางโดยคิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมาก ร้อยละ 27.3 และมีศักยภาพในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 26.8 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.9

4.8 การจัดการด้านการตลาด การเงิน และการประสานงานกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 31.4 และมีศักยภาพในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 15.5 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.1

4.9 การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลางในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง โดยคิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.0 และมีศักยภาพในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.8 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.10 มีมีคฤหาสน์ที่นักท่องเที่ยวสามารถนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลางในการจัดให้มีมีคฤหาสน์ที่มีความรู้และสามารถนำนักท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวได้คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีศักยภาพน้อยคิดเป็นร้อยละ 18.6 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.11 การดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีมาตรฐานและให้บริการได้อย่างมีความเท่าเทียมกัน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลางในการดูแลและการให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างมีมาตรฐานและมีความเท่าเทียมกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.1 และมีศักยภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ

23.2 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.12 การให้บริการด้านที่พัก อาหาร การต้อนรับและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวจากการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในด้านการให้บริการด้านที่พัก อาหาร การต้อนรับและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาคือ มีศักยภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.7 และมีศักยภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.8 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

4.13 การจัดหาบุคลากรท้องถิ่นที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ จากการศึกษพบว่ากลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในระดับปานกลาง ในการจัดหาบุคลากรท้องถิ่นที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้โดยคิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือมีศักยภาพในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.9 มีศักยภาพน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.5 เมื่อนำมาวิเคราะห์กับเกณฑ์การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ชุมชนมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.0

ตารางที่ 10 การให้คะแนนระดับศักยภาพและค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของปัจจัยด้านองค์กรชุมชน

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
1. การกำหนดกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน	75 (34.1)	121 (55.0)	24 (10.9)	0 (0.0)	2.2
2. สร้างระบบและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	74 (33.6)	111 (50.5)	33 (15.0)	2 (0.9)	2.1
3. สร้างระบบคืนผลประโยชน์สู่การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน	68 (30.9)	102 (46.4)	47 (21.4)	3 (1.4)	2.0
4. จัดตั้งคณะกรรมการรองรับการดำเนินการ	72 (32.7)	99 (45.0)	47 (21.4)	2 (0.9)	2.0
5. มีผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นที่เชื่อถือของชุมชน	74 (33.6)	100 (45.5)	39 (17.7)	7 (3.2)	2.0
6. จัดระบบความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว	95 (43.2)	80 (36.4)	43 (19.5)	2 (0.9)	2.2
7. จัดการและแก้ปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาอื่นได้	60 (27.3)	95 (43.2)	59 (26.8)	6 (2.7)	1.9
8. จัดการด้านการตลาดการเงิน และประสานงานกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวได้	69 (31.4)	111 (50.5)	34 (15.5)	6 (2.7)	2.1
9. ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง	66 (30.0)	102 (46.4)	48 (21.8)	4 (1.8)	2.0

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายละเอียด	ระดับศักยภาพ				ค่าเฉลี่ย
	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	ไม่มี (ร้อยละ)	
10. มีมีคทุเทศก์ท้องถิ่น	55	117	41	7	2.0
นำชมแหล่งท่องเที่ยวได้	(25.0)	(53.2)	(18.6)	(3.2)	
11. ให้บริการได้อย่าง	64	104	51	1	2.0
มีมาตรฐานและเท่าเทียมกัน	(29.1)	(47.3)	(23.2)	(0.5)	
12. ให้บริการด้านที่พัก	72	96	48	4	2.0
อาหาร และอำนวยความสะดวก	(32.7)	(43.6)	(21.8)	(1.8)	
13. จัดหาบุคลากรที่สามารถ	68	102	43	7	2.0
สื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ	(30.9)	(46.4)	(19.5)	(3.2)	
คะแนนเฉลี่ยรวม					2.0

เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อยด้านต่าง ๆ โดยรวมพบว่า กลุ่มประชากรมีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการกำหนดกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว และการจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.2 รองลงมาคือการสร้างระบบการคืนผลประโยชน์สู่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการด้านการตลาดและการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอื่นโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.1 ส่วนศักยภาพที่ชุมชนมีความเห็นว่ามีความสามารถในการจัดได้น้อย คือ การจัดการและการแก้ปัญหาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 1.9 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วพบว่าปัจจัยด้านองค์กรชุมชน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 ดังตารางที่ 10

สรุปผลการประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว

จากการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยเปรียบเทียบค่าศักยภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ผ่านการพิจารณาแล้วจากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักจากคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินศักยภาพทั้ง 4 ปัจจัย ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คะแนนถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 2.7 และจากการศึกษาพบว่า พื้นที่หมู่ 3 มีค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยด้านนี้เท่ากับ 2.0
2. ปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คะแนนถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 2.7 และจากการศึกษาพบว่า พื้นที่หมู่ 3 มีค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยด้านนี้เท่ากับ 1.9
3. ปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คะแนนถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 2.6 และจากการศึกษาพบว่า พื้นที่หมู่ 3 มีค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยด้านนี้เท่ากับ 2.0
4. ปัจจัยด้านองค์กรชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คะแนนถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 2.4 และจากการศึกษาพบว่า พื้นที่หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด มีค่าคะแนนศักยภาพของปัจจัยด้านนี้เท่ากับ 2.0

จากค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากผลการศึกษาของพื้นที่หมู่ 3 นำมาประเมินหาศักยภาพของชุมชนโดยใช้วิธีสมการถ่วงน้ำหนัก เมื่อนำค่าคะแนนมาจัดอันดับศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวพบว่า ชุมชนหมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด มีระดับศักยภาพปานกลางในการจัดการการท่องเที่ยว

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพบริบทพื้นที่ หมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หมู่ 3 มีพื้นที่ส่วนหนึ่งติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาแบ่งการปกครองออกเป็น 4 ชุมชนย่อย เป็นพื้นที่ ๆ มีความเป็นชุมชนสูง (High community-based destination) แต่ยังคงพบร่องรอยทางประวัติศาสตร์และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังคงสภาพที่มีความสมบูรณ์อยู่ในพื้นที่สามารถใช้เป็นโอกาสในการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ โดยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมายรวมถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ รวมถึงวิถีชีวิต (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561) ทั้งนี้พื้นที่หมู่ 3 มีทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวเดิมเป็นจุดดึงดูดความสนใจ เช่น องค์พระสมุทรเจดีย์ ป้อมผีเสื้อสมุทรและป้อมพระจุลจอมเกล้า เป็นต้น และเนื่องด้วยพื้นที่หมู่ 3 มีสภาพความเป็นชุมชนสูง มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้แก่ น้ำเสีย ฝุ่นละออง มลพิษทางเสียงและการจราจรติดขัด (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2562) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ขาดการป้องกันรักษาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการอพยพของแรงงานจากท้องถิ่นอื่นเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์หรือการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, 2562) สำหรับการศึกษาศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในพื้นที่พบว่า ชุมชนมีระดับศักยภาพปานกลางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยมีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบด้านการจัดการท่องเที่ยวได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่พบว่า ยังคงความเป็นเอกลักษณ์หรือจุดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างประสบการณ์ และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ และแหล่งท่องเที่ยวยังคงความเป็นธรรมชาติหรือความเป็นดั้งเดิม โดยเฉพาะองค์พระสมุทรเจดีย์ ป้อมผีเสื้อสมุทร และป้อมนาคราช เป็นต้น สำหรับปัจจัยด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวพบว่าชุมชนมีศักยภาพในด้านการกำหนดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก รองลงมาคือการจัดตั้งคณะกรรมการในการติดตามและประเมินผลกระทบต่อชุมชนและการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความกลมกลืนและเหมาะสมกับท้องถิ่น สำหรับศักยภาพในการกำหนดกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรและการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด ส่วนปัจจัยด้านกิจกรรมและการจัดการนักท่องเที่ยวเมื่อพิจารณาในภาพรวมจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเดินศึกษาธรรมชาติภายในป้อมผีเสื้อสมุทรให้เป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความเพลิดเพลินและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้มากที่สุด รองลงมาคือการนำชมองค์พระสมุทรเจดีย์และตำหนักนาคราชและการสาธิตการทำอาหารท้องถิ่นโบราณมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนกิจกรรมที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ในระดับน้อยที่สุดคือ กิจกรรมการพายเรือ ศึกษาธรรมชาติและวิถีชีวิตทั้งนี้เนื่องจากการพายเรือในลำคลองนั้นทำได้ยากเนื่องจากสภาพลำคลองตื้นเขินและมีปัญหาน้ำเสีย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) สำหรับปัจจัยด้านองค์กรชุมชนเมื่อพิจารณาในปัจจัยย่อยต่าง ๆ โดยรวมพบว่า กลุ่มประชากรมีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพในการกำหนดกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวและการจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือการสร้างระบบการคืนประโยชน์สู่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการด้านการตลาดและการติดต่อประสานงานกับผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอื่น ส่วนศักยภาพที่ชุมชนมีความเห็นว่ามีความสามารถในการจัดการได้น้อยคือ การจัดการและการแก้ปัญหา

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อนำผลการพิจารณาปัจจัยที่บ่งชี้ถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน พบว่าชุมชนหมู่ 3 ตำบลปากคลองบางปลากดมีระดับศักยภาพปานกลางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดทำแผนในการกำหนดกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้ด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงกิจกรรมที่สามารถกระทำได้ และกิจกรรมที่ห้ามกระทำโดยเด็ดขาด

2. ควรมีการจัดทำแผนการหรือแนวทางแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ และเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เช่น การแข่งขันพายเรือทางน้ำซึ่งในอดีตเคยเป็นเส้นทางหลักในการคมนาคมมาก่อน

3. ควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ เพื่อจัดแบ่งพื้นที่แต่ละส่วนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น พื้นที่สำหรับให้บริการ พื้นที่สำหรับจัดกิจกรรม พื้นที่สำหรับสงวนเอาไว้โดยห้ามมีการรบกวน พร้อมทั้งแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชมได้ด้วยตนเอง รวมถึงกฎเกณฑ์และข้อบังคับต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามเคร่งครัด ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น

4. ควรจัดอบรมให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมทางทะเลจังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2562). การท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). วัฒนธรรมและการพัฒนาทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กรมศิลปากร.

กองวิชาการและแผนงาน. (2562). วิสัยทัศน์และการพัฒนาเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์. เอกสารประกอบการบรรยายสรุปเทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2565. จาก <https://phrasamutjedee.go.th/public/list/data/detail/vid/137/menu/1196/page/1/catid/3>

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท อัลซา จำกัด.

งานวิเคราะห์นโยบายและแผน. (2562). แผนพัฒนาสามปี เทศบาลตำบลพระสมุทรเจดีย์. เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2564. จาก <https://phrasamutjedee.go.th/public/list/data/detail/vid/137/menu/1196/page/1/catid/3>

เบญจา ยอดดำเนิน-แอ๊ดติงส์ และคณะ. (2536). *การศึกษเชิงคุณภาพเทคนิคการวิจัยภาคสนาม*. ตำราประกอบการสอนและการวิจัย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

พจนา สวนศรี. (2546). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.

บาดแผลของความรักกับโครงสร้างทางสังคมในนวนิยายของจุฬามณี

วรุณญา อัจฉริยบดี

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: warunya.aj@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องบาดแผลของความรักกับมิติโครงสร้างทางสังคมไทยในนวนิยายของจุฬามณี มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ ประการแรก คือ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะบาดแผลจากความรักในนวนิยายของจุฬามณี และประการที่สอง คือ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมที่ส่งผลต่อการเกิดบาดแผลจากความรักในนวนิยายของจุฬามณี ผลการวิจัยพบลักษณะบาดแผลของความรักรใน 3 ลักษณะ ได้แก่ บทบาทของความเป็นพ่อและแม่ ความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว และคุณค่าของความรักร ส่วนผลการวิจัยในประเด็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมกับการเกิดบาดแผลของความรักรในนวนิยายของจุฬามณี พบปัญหา 2 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาโครงสร้างครอบครัวในนวนิยายของจุฬามณี และปัญหาคุณค่าความเป็นหญิงกับการมีพื้นที่ทางสังคม

ผลการวิจัยข้างต้นทำให้เห็นว่าในนวนิยายของจุฬามณีนำเสนอปัญหาความบกพร่องของครอบครัวที่เกิดจากตัวละครหญิง ซึ่งทำให้เห็นว่าผู้หญิงเป็นผู้สร้างปัญหาหรือเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว ในประเด็นอำนาจของผู้เป็นแม่ แม่มักใช้อำนาจในลักษณะของการครอบงำและมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของสามีและลูก เมื่อแม่ใช้อำนาจครอบงำหรือเกิดความขัดแย้งกับลูกสะใภ้หรือความเข้าใจผิดระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ ผู้ที่จะห้ามไม่ให้เกิดความขัดแย้งก็จะเป็นตัวละครชาย การศึกษานี้ได้นำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างครอบครัวและความเหลื่อมล้ำของสมาชิกในครอบครัวในเชิงนโยบายต่อไป

คำสำคัญ : บาดแผลของความรัก, โครงสร้างทางสังคม, นวนิยาย, จุฬามณี

Love Trauma and Social Structure in Chulamanee's novels

Warunya Ajchariyabodee

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: warunya.aj@ssru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the characteristics of love trauma in Chulamanee's novels and 2) to analyze the social structure affecting the incidence of love trauma in Chulamanee's novels.

The results of the research revealed three types of love trauma: the role of father and mother, conflicts of family members and the value of love. The results of the research on the issue of social structure and the trauma of love in Chulamanee's novels encountered two problems; namely, the problem of family structure in Chulamanee's novels and the problem of femininity and social space.

The results showed that, in all four novels, the problem of family dysfunctions caused by female characters was presented. This shows that women are the cause of problems in the family. On the issue of maternal power in novels, power is often used as dominance and influence on the thoughts and actions of husbands and children. When the mother dominates or has conflicts with her daughter-in-law or a misunderstanding between mother-in-law and daughter-in-law, a male character takes a role in the situation. The study leads to problem-solving in a family structure and inequality among family members.

Keywords: Love trauma, Social structure, Novel, Chulamanee

บทนำ

นวนิยายจัดเป็นเรื่องเล่าที่เป็นเรื่องแต่งที่มีการผูกเรื่อง (emplotment) เพื่อสร้างโครงเรื่อง (Plot) และ ตัวละคร (character) และในกระบวนการผูกเรื่องเพื่อสร้างโครงเรื่องและตัวละครนี้เองที่จินตนาการและการตีความเข้ามามีบทบาทสำคัญในลักษณะเลียนแบบ (imitation) โลกแห่งความเป็นจริง ดังนั้นเรื่องเล่าที่เป็นเรื่องแต่งก็มีส่วนผสมของความจริงในความหมายของการเลียนแบบโลกแห่งความเป็นจริง (ไซยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2562, น. 213) ดังนั้นการศึกษานวนิยายจึงเป็นการศึกษาที่ควรเชื่อมโยงความหมายของเรื่องเล่ากับการนำเสนอโลกแห่งความเป็นจริงในลักษณะใด

นวนิยายของจุฬามณีทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ สุดแค้นแสนรัก กรงกรรม ทูตเสนาหา และวาสนารัก มีแก่นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของคนในสังคม นำเสนอเรื่องราวครอบครัวและวิถีชีวิตของชนชั้นกลาง และเนื้อหาที่นวนิยายทั้ง 4 เรื่องนำเสนอออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน คือ การแสดงออกของความรักในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรักระหว่างแม่กับลูก ความรักระหว่างหนุ่มสาว ความรักระหว่างเพื่อน ความรักระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ นอกจากนี้ยังได้นำเสนอประเด็นทางสังคมที่เกิดจากพฤติกรรมของตัวละครที่มีบทบาทเป็นพ่อแม่และลูก

ผู้วิจัยคิดว่าโครงสร้างทางสังคมมีอิทธิพลและคอยกำกับให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลสำคัญต่อการกำกับความรู้สึก โดยเฉพาะเรื่องความรัก โครงสร้างทางสังคมมีบทบาทอย่างมากที่ทำให้ความรักนั้นสมหวังหรือผิดหวัง ซึ่งไม่ได้เกิดจากความสัมพันธ์ของคนสองคนเท่านั้น กล่าวคือความพึงใจของคนสองคนเมื่อเกิดเป็นความรักแล้วย่อมมีสิ่งที่จะมาตัดสินว่าคนทั้งสองเหมาะสมกันหรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้อาจเกิดขึ้นจากการแสดงออกจากบทบาทหน้าที่ เช่น บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ในการเลือกคู่ครองให้ลูก (การคลุมถุงชน) โดยการใช้เหตุผลว่าตนรักลูกจึงเลือกสิ่งที่เหมาะสมให้แก่ลูก แต่ไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกทางจิตใจหรือความต้องการที่แท้จริงของลูก ลูกจึงต้องยอมรับเพื่อแสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อพ่อแม่ จนเกิดวาทกรรมของการเลือกคู่ครอง “อยู่ ๆ กันไปก็รักกันเอง” แต่เมื่อใช้ชีวิตคู่กันไปแล้วทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การหย่าร้าง ลูกไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ผู้หญิงที่ต้องทำหน้าที่แม่เพียงลำพัง ทำให้ผู้หญิงต้องต่อสู้และทำหน้าที่แม่อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกันก็ต้องต่อสู้กับความคิดของคนในสังคม เผชิญกับการนิทาและคำครหาที่ทำให้ต้องหย่าร้างกับสามี ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา หรือหากลูกไม่สามารถทำในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการหรือคาดหวังได้ อาจส่งผลให้หาวิธีแก้ปัญหาก็ไม่สำเร็จ หรือการหลีกเลี่ยงปัญหาดังกล่าวด้วยการฆ่าตัวตายก็เป็นได้ ดังเช่นในนวนิยายเรื่องกรงกรรม นางย้อยคอยกำกับและควบคุมชีวิตของลูกชายทั้ง 4 คน จะเห็นได้จากการหาคู่ครองที่ตนคิดว่าเหมาะสมกับลูก โดยที่ไม่ได้คำนึงความรู้สึกของลูกว่าจะรู้สึกอย่างไร เพียงต้องการให้ลูกชายทั้ง 4 คน ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการหรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือ การที่พ่อแม่ไม่ยอมรับความรักที่เกิดจากความหลากหลายทางเพศ เนื่องจากความไม่เข้าใจถึงความแตกต่างหลากหลาย จนทำให้ความรักในลักษณะดังกล่าวนั้นมักจะจบลงด้วยความผิดหวัง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นบาดแผลของความรัก โดยมีโครงสร้างทางสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้นหากเราทราบว่าเป็นบาดแผลจากความรักที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากโครงสร้างทางสังคมส่วนใด และนำไปสู่ปัญหาสังคมด้านใด เพื่อแก้ปัญหาทางสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และหาแนวทางส่งเสริมให้เห็น

ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหลากหลาย การจะอยู่ร่วมกันในสังคมได้จึงต้องทำความเข้าใจถึง ความหลากหลายที่มีอยู่ในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะบาดแผลจากความรักในนวนิยายของจุฬามณี
2. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางสังคมที่ส่งผลต่อการเกิดบาดแผลจากความรักในนวนิยายของจุฬามณี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาจากนวนิยายของจุฬามณี ทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่

1. นวนิยายเรื่องสุดแคนแสนรัก ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2563
2. นวนิยายเรื่องกรงกรรม ฉบับพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2560
3. นวนิยายเรื่องทุ่งเสนหา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2563
4. นวนิยายเรื่องวาสนารัก ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563

การเลือกขอบเขตด้านเนื้อหา โดยศึกษาจากนวนิยายของจุฬามณี ทั้งหมด 4 เรื่องนี้ เนื่องจากนวนิยายเรื่องสุดแคนแสนรักและเรื่องกรงกรรม ตัวละครของทั้งสองเรื่องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทางเครือญาติ ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับลักษณะครอบครัวขยายที่ปรากฏในสังคม กล่าวคือตัวละครนางแย้มในเรื่องสุดแคนแสนรักเป็นน้องสาวของนางย้อยในเรื่องกรงกรรม ส่วนเรื่องทุ่งเสนหาและวาสนารัก เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งสองเรื่องต่อเนื่องสัมพันธ์ ทำให้เห็นพัฒนาการทางความคิดและบทบาทของตัวละครที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นภาพจำลองของบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ตามโครงสร้างทางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ไปตามช่วงวัย เช่น ตัวละครยุพินในเรื่องทุ่งเสนหามีบทบาทเป็นลูก แต่เมื่อเวลาผ่านไปตัวละครยุพินในเรื่องวาสนารักก็มีบทบาทเป็นแม่

ระเบียบวิธีวิจัย

1. กำหนดประเด็นการวิจัย
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมและนวนิยายของจุฬามณี
3. ศึกษาและวิเคราะห์นวนิยายของจุฬามณีทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ สุดแคนแสนรัก กรงกรรม ทุ่งเสนหา และวาสนารัก ในประเด็นบาดแผลของความรักร่วมกับโครงสร้างทางสังคม

4. เรียบเรียงผลการวิเคราะห์

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษางานของจุฬามณี ดังนี้ บทวิจารณ์เรื่อง “สุดแคนแสนรัก: มนุษย์เรากลัวมีบาดแผลด้วยกันทุกคน” ของสมสุข หินวิมาน (2561, น. 166-170) ได้วิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ ได้อธิบายว่ามนุษย์ทุกผู้ทุกนามล้วนแต่ถูกสังคมมอบ “บาดแผล” นำเสนอให้เห็นความแค้นที่เกิดขึ้นของคนรุ่นหนึ่งส่งผลต่อคนรุ่นต่อไปที่รองรับมรดกบาดแผลต่าง ๆ ไว้ แม้ในท้ายที่สุดแล้วเมื่อตัวละครทั้งหลายเริ่มเรียนรู้ที่จะเข้าใจความจริงของชีวิตและรู้จักที่จะอโหสิกรรมให้อภัยกันและกัน ละคร “สุดแคนแสนรัก” เองก็ได้ให้คำตอบกับเราไปพร้อม ๆ กันว่า ถ้า

“ความรัก” กับ “ความแค้น” เป็นสองคำที่อยู่บนเหรียญสองด้านในจิตใจแล้ว หากมนุษย์เราไม่หัดรู้จักตัดวงจรของความโกรธ “สุดแค้น” ลงให้ได้ บาดแผลในจิตใจของเราก็มีอาจสูญสลายหายไป และอีกด้านหนึ่งของเหรียญที่เรียกว่า “แสนรัก” ก็คงมีอาจเกิดขึ้นได้จริง

กิตติศักดิ์ เกิดอรุณสุขศรี (2562, น. 146-160) บทความเรื่อง “สะใภ้บ้านแสบ: คุณค่าผู้หญิงในละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม” มีวัตถุประสงค์ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าของผู้หญิงจากตัวละครเอกหญิงในละคร โดยเฉพาะย้อย เรณู และพิไล ซึ่งเป็นตัวละครที่แสดงบทบาทเด่นในเรื่อง ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนออุดมการณ์เกี่ยวกับหลักพุทธธรรม รวมทั้งการเสนอแนวคิดเรื่องคุณค่ามนุษย์ในละครโทรทัศน์เรื่องนี้ถูกจัดวางและประกอบสร้างได้อย่างสอดคล้องเป็นระบบคุณค่าของผู้หญิงถูกประกอบสร้างขึ้นใหม่ โดยมุ่งไปที่พฤติกรรม ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียรทำมาหากิน จึงจะนับได้ว่าเป็นสะใภ้ที่พึงประสงค์

อัญมณี ภัคติมวลชน และคมสัน รัตนะสิมากุล (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การกำหนดกรอบเพื่อให้ความหมายของความเป็นแม่ ในละครโทรทัศน์เรื่อง “กรงกรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพความเป็นแม่ของละครโทรทัศน์เรื่องกรงกรรม โดยใช้แนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่องมาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งละครเรื่องดังกล่าวที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม สะท้อนบทบาทของผู้หญิงและความเป็นแม่ในหลายรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่าละครโทรทัศน์เรื่อง “กรงกรรม” ได้นำเสนอภาพของความเป็นแม่ทั้งหมด 7 แบบด้วยกัน ได้แก่ 1) แม่แบบการชีวิตรัก 2) แม่ที่มูทะลุขี้ไวยวาย 3) แม่ที่รักศักดิ์ศรีของตนเอง 4) แม่ที่เห็นแก่ตัวเอาแต่ใจตนเอง 5) แม่ที่เจ้าคิดเจ้าแค้น 6) แม่ที่ถูกกวนชั้นทางสังคมและ 7) แม่ที่พูดจาไม่สุภาพคำทอด้วยคำหยาบคายรุนแรง ซึ่งถือว่าเป็น “แม่ที่เปี่ยงเบน” คือแม่ที่ไม่กำเนิดลูกแต่เลี้ยงลูกเปี่ยงเบนไปจากมาตรฐานที่สังคมมากำหนด

สรพพัญญ์ เจียรนานันท์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การต่อรองอำนาจและการประนีประนอมของผู้ชายและผู้หญิง : กรณีศึกษาละครโทรทัศน์ เรื่อง กรงกรรม โดยวิเคราะห์จากโครงสร้างอำนาจผ่านโครงสร้างของระบบครอบครัวคนจีน วัฒนธรรม ระบบความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวิถีชีวิตของครอบครัวคนจีนในสมัยก่อน รวมไปถึงการประคับประคองการใช้อำนาจของผู้หญิงในบ้านที่ต้องมาอยู่รวมกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) โครงสร้างระบบครอบครัวคนจีนในประเทศไทย ตัวละครย้อยที่เป็นคนไทยเข้ามาเป็นสะใภ้ในครอบครัวคนจีน ทำให้ต้องมีการปรับตัวรับมือกับแม่สามีทุกรูปแบบ เพื่อยืนหยัดในการเป็นสะใภ้ 2) โครงสร้างครอบครัว ความเป็นพี่น้อง ครอบครัวคนจีนมักมีความรักและสามัคคีกันในการหาเงินทองเพียงอย่างเดียว 3) ภาวะผู้หญิงเป็นใหญ่ในบ้าน เมื่อบ้านเปรียบเสมือนพื้นที่ของผู้หญิง ย้อยจึงมีอำนาจเหนือสุด ดูแลงานบ้านงานครัว กิจการร้านค้ารวมถึงรักษาผลประโยชน์ของตนเองและครอบครัว 4) สถานะแม่ผัว – ลูกสะใภ้ และพื้นที่ของผู้ชาย การเข้ามาเป็นสะใภ้ในบ้านคนจีน ต้องถูกพิสูจน์จากคนในบ้านโดยเฉพาะแม่สามี 5) ระบบภักดีและการสืบทอดสมบัติ ในเรื่องย้อยเป็นคนดูแลระบบภักดีในบ้านแม่ เมื่อทุกคนจะใช้จ่ายอะไรจะต้องได้รับการอนุมัติจากย้อย ผู้ปกครองทรัพย์สิน 6) ความเชื่อเรื่องผี พุทธ วิถีชีวิตของคนบ้านแม่ ยังคงมีความเชื่อเรื่องผี ไสยศาสตร์ ยึดเป็นที่พึ่งทางใจมากกว่าวัด 7) การประนีประนอม ทุกตัวละครทำผิดพลาดได้หมด มีหนทางแก้ปัญหาและชดใช้กรรมของแต่ละคนที่ได้กระทำไว้

รุ่งรวี ศิริธรรมไพบุลย์ (2562) ได้เขียนบทความเรื่อง ไม่มีหญิงดี – หญิงชั่ว ในกรงกรรม การมองคุณค่าผู้หญิงในยุคทหารจีไอผ่านสายตาจากปี 2560 สรุปได้ว่า คุณค่าของผู้หญิงดีในนิยายยุคทหารจีไอคือการไม่ ‘เสพสม’ กับฝรั่ง เพราะนั่นถือเป็นการขายชาติ คุณค่าของผู้หญิงที่มีต่อชาติ แบบกรงกรรม

คือ การเป็นผู้หญิง ‘ทำงาน’ เห็นได้จากตัวละครหญิงในเรื่องกรรมกร หากผู้หญิงที่ยืนทำงาน ทำมาหากิน จะประสบความสำเร็จในชีวิตแม้ว่าจะเคยลำบากมาก่อน จะเห็นได้จากตัวละครเรณู แตกต่างกับพิไล แม้เป็นผู้หญิงที่เพียบพร้อม แต่ก็มีใจพิจารณาหมกมุ่นจนไม่เป็นอันทำงาน พิไลจึงไม่ประสบความสำเร็จในด้านความรัก จึงกล่าวได้ว่าในเรื่อง กรรมกรนี้ ไม่มีหญิงดี – หญิงชั่ว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานของจุฬามณีพบว่า มักจะศึกษางานของจุฬามณีนำเสนอในรูปแบบของละครโทรทัศน์ นับว่าเป็นการดัดแปลงไปจากนวนิยายของจุฬามณี และเน้นศึกษาที่ละครเรื่องสุดแค้นแสนรักและกรรมกร ซึ่งเป็นละครที่ได้รับความนิยมในขณะนั้น ส่วนประเด็นของการศึกษามีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งการศึกษาในแง่จิตวิเคราะห์ คุณค่าของผู้หญิง ภาพความเป็นแม่ การต่อรองอำนาจระหว่างชายและหญิง และคุณค่าของหญิงดี-หญิงชั่ว จะเห็นว่างานวิจัยข้างต้นเน้นศึกษาตัวละครหญิง ศึกษาในเชิงคุณค่าและการต่อรองในเชิงอำนาจระหว่างชายหญิง

ผลการวิจัย

การศึกษาबाटผลจากความร้กกับมิติโครงสร้างทางสังคมในนวนิยายของจุฬามณี ความหมายของโครงสร้างทางสังคม ดังที่ วาริกา นรคิม (2557) ได้นิยามไว้ว่า โครงสร้างทางสังคม หมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งมีแบบแผนในการปฏิสัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน โครงสร้างของสังคมเป็นระบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เชื่อมโยงให้เกิดกลุ่มสังคมที่มีรูปแบบต่างกันตามระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะทำให้สังคมเป็นระเบียบ ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มคน การจัดระเบียบทางสังคมและสถาบันทางสังคมการศึกษาโดยใช้แนวคิดโครงสร้างทางสังคมจะทำให้เข้าใจความแตกต่างหลากหลายของผู้คนในวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าใจความเป็นมนุษย์ และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม

ส่วนฐาตุกร จันประเสริฐ (2553, น. 18) ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาโครงสร้างทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคมไว้ว่า นักสังคมวิทยาสนใจศึกษาโครงสร้างทางสังคมใน 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. การศึกษาโครงสร้างทางสังคมว่าเป็นอย่างไร ทำหน้าที่เพื่อการดำรงอยู่สังคมอย่างไร และก่อให้เกิดปัญหากับสังคมได้อย่างไร
2. การศึกษาว่าโครงสร้างทางสังคมมีอิทธิพลอย่างไรต่อพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม
3. การศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร มีผลกระทบต่อสมาชิกของสังคมอย่างไร

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านวนิยายของจุฬามณีได้แสดงภาพจำลองของบุคคลกลุ่มหนึ่งในสังคม แสดงภาพความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ในที่นี้ก็คือตัวละครต่าง ๆ ที่มีบทบาทในนวนิยายแต่ละเรื่องย่อมแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับมนุษย์ การศึกษานี้จะเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและศึกษาโครงสร้างส่วนบน ซึ่งได้แก่ สถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น ความคิดและค่านิยม การเมือง ศาสนา การศึกษา ครอบครัว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่ปรากฏในนวนิยายของจุฬามณี โดยเฉพาะส่วนของสถาบันครอบครัว นอกจากนี้จะเห็นถึงความคิดและค่านิยมทางสังคม เช่น สะใภ้คนไทย สะใภ้คนจีน เกียรติและศักดิ์ศรี เป็นต้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนสัมพันธ์กับบทบาทหน้าที่และพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวที่ทำให้เกิดबाटผลของความร้ก ผู้วิจัย

จะนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการศึกษาส่วนแรกที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของบาดแผลของความรัก และผลการศึกษาในส่วนที่สอง คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างทางสังคมที่ทำให้เกิดบาดแผลของความรัก ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบาดแผลของความรักที่เกิดขึ้นเกิดจากสมาชิกในครอบครัว ซึ่งแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. บาดแผลของความรักกับโครงสร้างทางสังคม

1.1 บาดแผลของความรัก: บทบาทความเป็นพ่อแม่และแม่

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยศึกษาให้เห็นว่า บาดแผลของความรักที่เกิดขึ้นกับตัวละครนั้นเกิดจากบทบาทความเป็นพ่อแม่และแม่ ในข้อเท็จจริงนั้นบุคคลที่มีบทบาทความเป็นพ่อแม่และแม่ย่อมต้องมอบความรักให้แก่ลูก บางครั้งความรักที่พ่อแม่มอบให้ลูกอาจจะขัดแย้งกับความคิด ความรู้สึก และความต้องการของลูก ทำให้เห็นว่าบาดแผลของความรักที่เกิดขึ้นกับลูก เกิดจากพ่อแม่ได้เช่นกัน หากไม่แสดงความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเน้นแต่ความคิดของตนเป็นใหญ่ โดยอ้างเหตุผลจากบทบาทความเป็นพ่อแม่และแม่และเมื่อลูกต้องการแสดงความคิดเห็นความรู้สึกของตนเอง ซึ่งขัดแย้งจากความคิดของผู้ที่เป็นพ่อแม่ ผู้ที่เป็นพ่อแม่และแม่ก็ใช้วาทกรรมที่แสดงถึงความรุนแรงทำร้ายจิตใจลูก ได้แก่ “ลูกอกตัญญู” สิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่การเกิดบาดแผลของความรักได้ทั้งสิ้น

ในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ผู้แต่งได้แสดงให้เห็นบทบาทความเป็นพ่อแม่และแม่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความ เป็นพ่อแม่และแม่ที่มีแต่ความหวังและความปรารถนาดีต่อลูก ตัวละคร “พ่อแม่” ในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นนางย้อย นางแย้ม นางสาวภา นายบุญยืน แจ็กแซ่ จึงเป็นตัวละครที่คอยกำกับวางแผนชีวิตให้ลูกทุกคน โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความคิด ความรู้สึก หรือความต้องการของลูก บทบาทความเป็นแม่จึงนำไปสู่การสร้างบาดแผลของความรักให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งเป็นบาดแผลที่เกิดขึ้นจากความรักระหว่างแม่กับลูก บาดแผลทางใจของลูกที่ไม่สมหวังในความรักที่ลูกมีต่อชายคนรัก ดังตัวอย่างในนวนิยายเรื่องสุดแค้นแสนรัก

“ประยงค์กลับมาแล้ว หิวไหมลูก”

“แม่ แม่ทำอย่างนี้ไปเพื่ออะไร แม่ต้องการอะไร”

“สะใภ้แม่ใครก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่คนบ้านนั้น” เสียงนางแย้มเย็นเฉียบและหนักแน่น

“ถ้าไม่ใช่คนบ้านนั้น ผมก็ไม่เอาคนบ้านไหนอีกแล้ว” ประยงค์เด็ดขาดสู้กับแม่บ้าง

“ทนเหงาได้ก็เอา แม่ไม่ว่าอะไร”

“แม่อย่าได้เที่ยวบังคับหรือหาใครมาให้ผมแล้วกัน”

“ทำไม หาเมียดี ๆ ให้ลูกชาย มั่นหน้าทีของแม่นะ แม่ต้องทำหน้าที่ของแม่”

“ผมไม่ต้องการ”

(จุฬามณี, 2563ค, น. 71)

จะเห็นว่านางแย้มอ้างบทบาทของความเป็นแม่ที่จะบังคับให้ประยงค์ที่มีบทบาทของความเป็นลูกให้ทำในสิ่งที่นางแย้มต้องการ โดยที่นางแย้มไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกของประยงค์ว่าประยงค์จะรู้สึกเสียใจที่ต้องเลิกกับนางอัมพร ขณะนั้นนางอัมพรกำลังตั้งครรภ์ลูกของประยงค์ ซึ่งเป็นหลานของนางแย้มด้วย บทบาทความเป็นแม่ของนางแย้มที่ต้องการรักษาน้ำหน้ารักษาศักดิ์ศรีของตนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่นำไปสู่การเกิดบาดแผลของความรักได้

นอกจากบทบาทของนางแยมในเรื่องสุดแค้นแสนรักที่สร้างบาดแผลของความรักที่เกิดจากบทบาทความแค้นแล้ว นวนิยายเรื่องทุ่งเสนหาเป็นนวนิยายอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นบาดแผลของความรักที่เกิดจากบทบาทความเป็นพ่อแม่ ดังบทสนทนาที่ว่า

เมื่อพ่อกับแม่คุมเข้ม ยุพินก็รู้ชะตากรรมของตนเองแล้วว่า อย่างไรก็ตามหนิพิธีวิวาห์ไม่พ้น...การยอมจำนนทนเสียวิพากษ์วิจารณ์ที่เล็ดลอดขึ้นกระดานขึ้นมาในยามที่คนมาช่วยเตรียมของจัดงานแต่งงานพูดคุยกันจึงเป็นเรื่องเสมือนคมมีดกรีดซ้ำ ๆ ที่รอยแผลสด แต่ยุพินก็ไม่สามารถทำอะไรได้... “ลองชุดซะหน่อยไหม” หลังจากซักและจ้างให้นางสาส์รีดให้เรียบแล้ว นางทองหยดก็เข้ามาหาลูกสาวที่ซังตัวเองอยู่แต่บนเรือนโดยหาว่า ช่วงเวลานั้นยุพินก็เอาแต่มองดูแหวนทองที่นิ้วนางซังซายของตนคิดถึงคำพูดของไพฑูรย์ตอนที่สวมแหวนวงนี้ คิดถึงทางออกของปัญหา แต่ยุพินก็คิดไม่ออก...

(จุฬามณี, 2563ก, น. 187)

จากตัวอย่างข้างต้นตัวละครยุพินถูกบังคับให้แต่งงานกับไพฑูรย์ การแต่งงานในครั้งนี้เป็นการแต่งงานที่พ่อแม่ของยุพินต้องการ แม้ว่าพ่อแม่ของยุพินจะรู้ว่ายุพินรักกับไพฑูรย์ก็ตาม ยุพินพยายามทำทุกทางเพื่อที่จะไม่ต้องแต่งงานกับไพฑูรย์ แต่ก็ทำไม่สำเร็จ จึงต้องยอมทำตามในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ การถูกบังคับให้แต่งงานจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ยุพินมีบาดแผลของความรัก กล่าวคือถูกบังคับจากพ่อแม่ที่เป็นคนในครอบครัว ซึ่งควรจะเป็นคนที่เข้าใจความรู้สึกหรือความต้องการ แต่กลับไม่เป็นเช่นนั้น ขณะเดียวกันก็เกิดบาดแผลในใจที่ไม่สมหวังในความรักที่ตนมีต่อไพฑูรย์ อีกทั้งเมื่อแต่งงานแล้วยังมีสถานภาพเป็นที่สะใภ้ของคนที่ไม่รักด้วย นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าตัวละครยุพินในนวนิยายเรื่องทุ่งเสนหามีบทบาทเป็นลูก แต่เมื่อยุพินในนวนิยายเรื่องวาสนารัก เปลี่ยนบทบาทตนเองเป็นแม่ ก็รับรู้ว่าการถูกบังคับจากคนที่เป็นพ่อแม่รู้สึกอึดอัดใจมากเพียงใด เมื่อตนมีบทบาทเป็นแม่แล้วตนจึงไม่บังคับและไม่กระทำในสิ่งที่ตนเคยถูกกระทำมาก่อน และพยายามทำความเข้าใจในสิ่งที่ลูกของตนคิดและต้องการอย่างแท้จริง

นอกจากยุพินจะถูกบังคับและกดดันจากแม่แล้ว ยุพินถูกกดดันและบังคับจากพ่อด้วย ซึ่งปรากฏความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูก ซึ่งเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากนายบุญยืนพ่อของยุพินบังคับให้ยุพินแต่งงานกับไพฑูรย์ ซึ่งเป็นน้องชายของไพฑูรย์ การแต่งงานในครั้งนี้ไม่ได้เกิดจากความรัก จึงเป็นสิ่งที่ยุพินกับไพฑูรย์ต้องทำเพื่อให้บุญยืนรู้สึกสบายใจ และเป็นการทำตามความต้องการของนางสำเภา ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ว่า

“บวชไพฑูรย์แล้ว หนีนี่ก็แต่งยุพิน...” ด้วยสงสารกับชะตากรรมของลูกสาวทำให้น้ำตาารื้นขอบตา

“เอ็งจะเสียใจอาตมไปทำไม...มันได้กับไพฑูรย์ก็ดีแล้ว”

“แต่มันไม่ได้รักกัน เป็นเพราะแก่แท้ ๆ ลูกถึงลำบาก”

“อู่วะ...ถึงข้าไม่เป็นแบบนี้ อีสำนะมันก็ไม่เอาอียุพินหรอก ถ้ามันจะให้ลูกมันแต่งงานกับอีจันทร์มีรีที่มันจะบังคับลูกมันไม่ได้ เพียงแต่ความผิดของข้าคราวนี้ มันก็เลยมีข้ออ้างหาเมียให้ไอ้ไพฑูรย์ แล้วไอ้ไพฑูรย์มันไม่ดีตรงไหน”

“ก็มันหาเป่ งานการมันทำได้ซะที่ไหน”

“ก็แค่หาเป่ ไม่ได้เป็นคนขาด่วน ไม่ได้ขาดชาดซักหน่อย บ้านมันมีเงิน มันจ้างเขาเอาก็ได้”

(จุฬามณี, 2563ก, น. 94)

จากบทสนทนาข้างต้นจะเห็นว่านายบุญยืนบังคับให้ยุพินแต่งงานกับไพฑูริย์ โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกหรือจิตใจของยุพินในฐานะของลูกสาว หากมองในสถานะความเป็นลูกของยุพิน ยุพินไม่อาจเสี่ยงที่จะไม่ทำในสิ่งที่พ่อของตนต้องการจึงต้องยอมฝืนใจทำตามความต้องการของพ่อ จะเห็นว่าเป็นการใช้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้เป็นพ่อกับลูกว่าพ่มีอำนาจเหนือกว่าลูก สามารถสั่งหรือให้ทำสิ่งใดก็ได้ที่พ่อปรารถนา การบังคับให้ลูกทำในสิ่งที่ไม่ได้เกิดจากความต้องการก็อาจจะจุดเริ่มต้นให้ความสุขของลูกลดน้อยลงอีกด้วย

นอกจากตัวละครยุพินในเรื่องทุ่งเสนหาแล้ว ยังปรากฏตัวละครจันทร์ที่ถูกบังคับให้แต่งงาน ซึ่งการแต่งงานครั้งนี้ก็เป็นไปตามความคิดของพ่อแม่เช่นเดียวกับยุพิน แต่ปรากฏความแตกต่างระหว่างตัวละครยุพินกับตัวละครจันทร์ คือ จันทร์ ยอมทำตามในสิ่งที่พ่อแม่คิดและวางแผนให้ แต่ตนก็รู้สึกไม่สบายใจที่จะต้องแต่งงานกับไพฑูริย์ ผู้เป็นคนรักของเพื่อน (ยุพิน) ดังบทสนทนาที่ว่า

“แม่คิดว่า เราจะยอมแต่งงานกับฉันหรือ”

“ทำไมจะไม่แต่ง มันรัก เอ้ย พระเขารักและเชื่อฟังแม่เขาจะตายไป แล้วอีกอย่างแต่งงานแล้ว ก็เหมือนเรือล่มในหนอง ใครไม่ยอมได้เอ็งไปเป็นเมียก็ถือว่าเต็มทนแล้ว”

“ป่วยการที่จะเถียงแม่..จันทร์จึงถอนหายใจเบา ๆ ก่อนจะค่อย ๆ ฝืนตัวเองลุกขึ้นเดินออกมาหาแม่ที่หันหน้าจวนเข้าไปหาข้าวกินในครัว.

“แม่ ฉันสงสารยุพินจังเลย”

“เอ็งพูดกับแม่แบบนี้มาเป็นร้อยเป็นพันครั้งแล้วนะ” นางจำเรียงว่าพาลงจัดสำรับก่อนจะยกลงวางที่พื้น แล้วทรุดตัวลงนั่งดิ้นหม้อข้าวมาวาง จันทร์ตักน้ำฝนในโอ่งมังกรวางลงข้างแม่ที่ตกข้าวใส่จานเตรียมตัวเปียเข้าปาก”

(จุฬามณี, 2563ก, น. 155-156)

นางจำเรียง ผู้เป็นแม่ต้องการให้จันทร์แต่งงานกับไพฑูริย์เพื่อเพิ่มฐานะทางสังคมของนางจำเรียงให้มีค่านับหน้าถือตามากยิ่งขึ้น ขณะที่จันทร์ก็คิดและรู้สึกว่าเป็นการแต่งงานที่ไม่ได้เกิดจากความรักเนื่องจากไพฑูริย์รักยุพิน ตนไม่อาจแย่ง คนรักของเพื่อนได้ แต่เมื่อจันทร์ได้แต่งงานกับไพฑูริย์แล้ว ก็เกิดความหวาดระแวงว่าไพฑูริย์ยังคงมีความรักให้กับยุพินมากกว่าให้กับตน เหตุการณ์นี้จึงทำให้จันทร์เกิดบาดแผลที่เกิดจากความรักด้วย

สิ่งที่น่าสนใจ คือ นอกจากนางจำเรียงผู้เป็นแม่ต้องการให้จันทร์แต่งงานกับไพฑูริย์แล้ว ยังยึดเหยียดความคิดของตนเองให้จันทร์ ในความคิดของจันทร์คิดว่าไพฑูริย์ไม่ได้รักตน หากแต่งงานกันไปแล้วก็อาจทำให้ชีวิตคู่ของตนไม่ราบรื่นได้ แต่ความคิดของนางจำเรียงกลับแย้งความคิดของจันทร์ โดยใช้ประสบการณ์และความคิดของตนกล่าวกับจันทร์ว่า เมื่อแต่งงานกันไปและอยู่ด้วยกันก็จะเกิดความรู้สึกรักกันเอง อีกทั้งการแต่งงานของทั้งคู่ก็เกิดจากผู้ใหญ่ของทั้งสองฝ่ายตกลงกัน อีกทั้งในฐานะลูกย่อมรักแม่ ไพฑูริย์จึงยอมทำตามในสิ่งที่แม่ต้องการ ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาที่ว่า

“แม่...ฉัน...ฉัน...” จันทร์อีก ๆ อัก ๆ เพราะใจจริงก็ไม่อยากให้เรื่องนี้ยุติลง แต่ว่างานนี้เธอจำเป็นต้องพูดเพื่อป้องกันตัวเองไว้ก่อน

“มีอะไรรี”

“เรื่องพี่ไพฑูริย์ ฉันกลัว กลัวอนาคต กลัวที่เขาเกลียดฉัน กลัวยุพินมันว่าเอาได้”

“จะกลัวอะไร เอ็งก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ อ้างว่าเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เขาจัดการกันเอง ไพฑูรย์มันก็คนหัวอ่อน มันรักแม่มันจะตาย เดียวพอแต่งงานแล้ว มันก็ไหลไปตามน้ำได้เอง”

(จุฬามณี, 2563ก, น. 74-75)

บทบาทความเป็นแม่ของแก้วใจในเรื่องทุ่งเสนหา แก้วใจทำหน้าที่เพียงแม่ที่คลอดบุตรเท่านั้น แต่ไม่ได้เลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง ให้นางสำเภาเป็นผู้เลี้ยงดู เนื่องจากการกระทำของแก้วใจในอดีตเป็นการกระทำที่สำคัญที่ส่งผลกันตลพล ซึ่งเป็นลูกชายของแก้วใจ ต้องมีบาดแผลของความรัก เนื่องจากภูมิหลังของแก้วใจเป็นลูกสาวของนายก้อน ภรรยาของนายก้อนเสียชีวิต แก้วใจจึงเติบโตมาอย่างขาดการอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนจากผู้เป็นแม่ ส่วนผู้เป็นพ่อก็ดื่มเหล้าและออกไปทำมาหากินไม่ค่อยได้ใส่ใจดูแลลูกสาวนัก ความสัมพันธ์ระหว่างแก้วใจกับนางสำเภามีลักษณะเป็นนายจ้างและลูกจ้าง นางสำเภาเอ็นดูแก้วใจจึงให้มาช่วยงาน แต่นางสำเภาก็ดูแลและเอ็นดูแก้วใจเหมือนกับลูกคนหนึ่งของตนเอง ในวันหนึ่งแก้วใจได้ไปเที่ยวงานวัด ชื่นชอบพระเอกลิเกที่มาเล่นในงานวัดที่ชื่อไผ่ เทพทอง แก้วใจขาดความยับยั้งชั่งใจลง คำพูดหวานของไผ่ เทพทอง แก้วใจกับไผ่ เทพทองได้มีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง ดังข้อความที่ว่า

“น้องก็ไม่คิดเหมือนกัน.ไม่อยากจะเชื่อเลยว่าโลกทำไมถึงกลมอย่างนี้ แก้วใจกระซิบตอบ ‘ไผ่ เทพทอง’ ซึ่งพอเขาอยู่ในชุดพระเอกลิเกแล้วเขาก็คือผู้ชายในฝันของเธอ เธอที่ตั้งใจจะแต่งตัวให้สวยงามทำให้เขามองเห็น และเมื่อเขาเห็นว่าเธอสวย จึงไม่แปลกที่เขาจะมีความต้องการอย่างรุนแรงและด้วยมีเวลาอย่างจำกัด แรงบีบรัดจากตัวเขาก็ทำให้ใจของแก้วใจเตลิด สัมผัสชอบชั่วดีหลังจากที่เขากรูกรำหนักขึ้น จนแก้วใจที่จิตใจยังไม่เข้มแข็งก็พ่ายแพ้แก่ความต้องการของเขา กระทั่งพายุเสนหาจบลงโดยที่แก้วใจคิดว่ามันเป็นความฝัน แต่เขาก็เร่งสวมกางเกงที่หลุดลุ่ยพร้อมกับบอกแก้วใจที่เหนื่อยหอบและเจ็บระบมเพราะแรงเสนหาของเขา ระคนหวาดกลัวต่ออนาคตให้รับแต่งตัว

(จุฬามณี, 2563ก, น. 106)

เหตุการณ์กลับไม่ราบรื่น เมื่อแก้วใจตั้งครรภ์กับไผ่ เทพทอง ไผ่ เทพทองไม่รับผิดชอบลูกในครรภ์ของแก้วใจ แก้วใจต้องเลี้ยงดูกันตลพลลูกของตนเองเพียงลำพัง เมื่อไพรวัลย์ทราบข่าวแก้วใจตั้งครรภ์ยอมรับแทนว่าตนเป็นพ่อของลูกแก้วใจ นางสำเภาและยุพินที่รู้ความจริงว่ากันตลพลแท้จริงแล้วเป็นลูกของไผ่ เทพทอง แต่ก็ต้องเก็บความลับนี้ไว้จนกระทั่งกันตลพลเติบโตขึ้น คนในสังคมเริ่มตั้งคำถามว่ากันตลพลเป็นหลานแท้ ๆ ของนางสำเภาจริงหรือไม่ ภายหลังเมื่อกันตลพลรู้ความจริงว่าตนไม่ใช่หลานแท้ ๆ ของนางสำเภา ทำให้กันตลพลรู้สึกเสียใจเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่าเมื่อนางแก้วใจแม่ของกันตลพลไม่ได้ทำตามบทบาทหน้าที่ความเป็นแม่ส่งผลต่อการเกิดบาดแผลของความรักให้แก่ลูกได้เช่นกัน นอกจากนี้จะเห็นว่าบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของคนรุ่นก่อนที่มีความขัดแย้งกันส่งผลต่อการเกิดบาดแผลของความรักสู่คนรุ่นลูก ในเรื่องวาสนารัก กันตลพลต้องรู้สึกสับสนในชีวิต เมื่อตนรู้สึกรักไกล่รุ่ง ซึ่งเป็นลูกสาวของนางดวงมณี ศรีนคร ภรรยาอีกคนหนึ่งของไผ่ เทพทอง ขณะนั้นทุกคนเข้าใจว่าไกล่รุ่งเป็นลูกสาวของไผ่ เทพทองกับนางดวงมณีด้วย เมื่อกันตลพลกับไกล่รุ่งเกิดความรักกันทำให้นางสำเภาและยุพินเห็นว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ผิดจารีต เนื่องจากทั้งสองคนเป็นพี่น้องกันทางสายเลือด ดังบทสนทนาที่ว่า

“น้องกันต์บอกกับป้าว่า เขาชอบไกล่รุ่งชอบเขา แต่เขาคงชอบไกล่รุ่งไม่ได้ที่ชอบไม่ได้ก็เพราะยายจำเรียงเที่ยวพูดไปทั่วว่าน้องกันต์ไม่ใช่ลูกไพรวัลย์ เพราะหน้าตาน้องกันต์เรารู้ ๆ กันอยู่ว่าไม่ได้เหมือนคนทางนี้สักนิด...และคนที่ยายจำเรียงทักทักว่าน่าจะเป็นพ่อของน้องกันต์ก็คือ พ่อไผ่ เทพทอง

พระเอกลิเก ที่ป่าเคยหามาเล่นเมื่อคราวนั้น เพราะร้องกันดีหน้าไปละม้ายคล้ายลูก ๆ ของพ่อไฟท...แม่ยุ
พินเห็นไม่ใช่รู้ว่าน้องกันต์กับบดินทร์ เทพทองนะ คล้ายกันขนาดไหน...”

(จุฬามณี, 2563ข, น. 506-507)

นอกจากนี้เมื่อกันตพลไม่เคยได้รับความรักหรือการดูแลจากแก้วใจผู้เป็นแม่ แม้ว่านางสำเภาจะ
เลี้ยงดูกันตพลเหมือนหลานแท้ ๆ ของตนเองก็ตาม แต่ความคิดความรู้สึกของกันตพลก็ยังคงแสวงหา
ความรักและต้องเกิดความรู้สึกสับสนว่าแท้จริงแล้วตนเป็นลูกของใคร และเกิดความสับสนในจิตใจว่า
ความรักของตนกับใกล้รุ่งที่เกิดเป็นความรักแบบหนุ่มสาวจะผิดหรือไม่ และหากทั้งคู่เป็นพี่น้องกันจริง
ตนจะทำเช่นไร

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าตัวละครที่มีบทบาทความเป็นพ่อแม่ ซึ่งควรเป็นตัวละครที่มีบทบาทที่
เป็นผู้ที่ต้องมอบ ความรักความเข้าใจให้แก่ลูก แต่ในนวนิยายแสดงให้เห็นว่าบทบาทความเป็นพ่อแม่
กลับเป็นบทบาทที่ทำให้ลูกเกิดบาดแผลทางใจ ไม่สมหวังในความรัก ไม่มีความสุขในชีวิต บาดแผลทาง
ใจจะจางหายไปก็ต่อเมื่อ พ่อแม่เข้าใจและยอมรับว่าสิ่งที่ตนทำเป็นสิ่งที่ทำร้ายชีวิตของลูก ดังเช่น นาง
สำเภาในวัยชราจากเรื่องวาสนารักที่เข้าใจว่าในสิ่งที่ตนได้ทำไว้กับไพรวัลย์ ไพฑูรย์และยุพิน ครึ่งที่ตนยัง
ไม่เข้าใจชีวิต (ในเรื่องทุ่งเสนหา) นับเป็นบทเรียน เป็นบททดสอบของชีวิต ดังบทสนทนาที่ว่า

“เรื่องนั้น ฉันลืมไปหมดแล้วป้ามันตั้งสามสิบกว่าปีแล้ว ไม่มีประโยชน์อะไรที่เก็บไว้ให้ทุกข์ใจ...”

“เอ็งนะไม่ลืมหรอก แต่เอ็งก็รู้ว่าแผลคราวนั้นกลายเป็นแผลเป็นที่จางจางไม่มีความเจ็บปวดแล้ว”

“ป้าก็ยังคงมคายอยู่เสมอ”

“เขาวกกันว่า คนที่เป็นผู้เฒ่าที่สักแต่ว่าอยู่นาน ต่างกับผู้เฒ่าเพราะไม่ลืมว่าตัวเองผ่านบทเรียน บท
ทดสอบของชีวิตอะไรมาบ้าง ป้าเก็บมาเป็นคติในการดำเนินชีวิตเสมอ”

“ต่อไปถ้าฉันแก่ตัวไป ฉันก็จะไม่แก่แบบป้า ไม่แก่กะโหลกกะลาให้เด็กมันน่าได้”

(จุฬามณี, 2563ข, น. 507)

จะเห็นว่านางสำเภาในวัยชราได้พุดคุยเรื่องราวในอดีตที่เคยได้ทำให้อยุพินต้องเศร้าใจและเกิดความ
เจ็บปวด แม้ว่าเวลาผ่านไปทั้งคู่อาจจะลืมสิ่งที่เคยกระทำต่อกันแล้วก็ตาม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า บาดแผลของความรักที่เกิดจากบทบาทของความเป็นพ่อแม่ แต่จะ
พบว่านวนิยายทั้ง 4 เรื่องจะเน้นให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้เป็นแม่มากกว่าผู้เป็นพ่อ ทำให้เห็น
ลักษณะนิสัยของตัวละครผู้เป็นแม่ที่สอดคล้องกับลักษณะ “แม่ที่คอยบงการชีวิตของลูก” (อัญมณี ภักดี
มवलชน และ คมสัน รัตนะสีมากุล, 2562, น.80) โดยเฉพาะการบงการชีวิตลูกในเรื่องของความรักและ
ชีวิตการแต่งงาน จะเห็นได้จากนางแย้มในเรื่องสุดแค้นแสนรัก บงการชีวิตความรักของประยงค์ ซึ่งต้อง
เลิกรากับอัมพร นางย้อยในเรื่องกรงกรรม บงการการเลือกคู่ครองของนายปทุม ประสงค์ กมล และ
มงคล ทำให้ลูกทั้งสี่คนไม่สมหวังในความรัก และนางสำเภาบงการการเลือกคู่ครองของไพฑูรย์กับไพร
วัลย์ ทำให้ไพฑูรย์ไม่ได้แต่งงานกับยุพิน ไพรวัลย์ที่ไม่ได้ต้องการแต่งงานกับยุพิน ก็ต้องแต่งงานตาม
คำสั่งของนางสำเภา ลักษณะของ “แม่ที่คอยบงการชีวิตของลูก” จึงเป็นเหตุให้เกิดบาดแผลของความรัก
ได้อย่างชัดเจน

1.2 บาดแผลของความรัก: ความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว

ในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องพบว่า ตัวละครที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันมักจะมี ความขัดแย้งภายใน ครอบครัว ซึ่งความขัดแย้งที่ปรากฏในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องนี้มักจะเกิดขึ้นจากบุคคลที่สามที่ได้เข้ามา รวม เป็นสมาชิกใหม่ในครอบครัว เช่น ลูกสะใภ้ ลูกเขย เกิดความขัดแย้งระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ และ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อกับลูก ความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าความขัดแย้ง ต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เกิดบาดแผลของความรัก

ในนวนิยายเรื่องกรรมกรรมนำเสนอภาพความขัดแย้งระหว่างพิไลกับเรณู ซึ่งเป็นลูกสะใภ้ของนาง ย้อย เหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพิไลกับเรณู เนื่องจากพิไลต้องพลัดการแต่งงานกับนายปฐม หรือ นายใช้ นายปฐมสร้างความสัมพันธ์กับเรณู และรับเรณูเป็นภรรยา พิไลจึงรู้สึกแค้นใจที่เรณูแย่งนาย ปฐมคู่หมั้นของเธอ ความขัดแย้งระหว่างพิไลกับเรณูเกิดขึ้นมาโดยตลอดหลังจากที่ทั้งคู่ได้มาอาศัยใน บ้านแม่ พิไลพยายามทำทุกทางที่จะให้นางย้อยรู้สึกถึงเกียรติเรณูให้มากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากเมื่อพิไล ทราบว่าเรณูทำเสน่ห์เพื่อให้นายปฐมหลงรัก พิไลพยายามเปิดเผยความจริงที่เรณูปิดบังไว้ให้ทุกคนได้ ทราบ โดยเฉพาะต้องการให้นางย้อยได้ทราบความจริง ความขัดแย้งดังกล่าวทำให้นางย้อย นายปฐมเกิด บาดแผลของความรัก เนื่องจากนางย้อยเริ่มวางใจ ไว้วางใจ และเชื่อใจเรณูมากขึ้นด้วยความจริงใจและการ กระทำที่เรณูตั้งใจมอบให้นางย้อย ส่วนนายปฐมรักเรณูอย่างแท้จริง เนื่องจากแม้ว่าเรณูจะถูกนางย้อยดู ถูกและรังเกียจ แต่เรณูก็ยอมร่วมทุกข์ร่วมสุขกับนายปฐมแม้จะพบความยากลำบากในชีวิตคู่ก็ตาม บท สนทนาที่แสดงถึงความขัดแย้งระหว่างพิไลกับเรณู ดังนี้

“ซื่อน่าจะรู้อยู่แก่ใจดี อย่าให้ฉันต้องสาธยายเรื่องเลวทรามของซื่อให้ซื่อฟังหรอกนะ”

“อีพิไล!”

“มืออะไรอีเรณู” พิไลเค้นเสียงแล้วขีดหน้าขึ้นอย่างทำทนาย เพราะเมื่อไม่มี ‘คนกลาง’ อย่างแม่ผัว คอยห้าม คอยเข้าข้างเรณูซะแล้ว ถ้าถึงกับต้องลงไม้ลงมือกันจริง ๆ เห็นทีจะเป็นเรื่องสนุกอยู่ไม่น้อย เรณูกัดฟันกรอด นับหนึ่งถึงสิบ พิไลยังลอยหน้าลอยตาอยู่อารมณ์

“พีเรณู ผมขอเถื่อนะ พี่กลับบ้านพี่ไปเถื่อนะ”

“ใช่ กลับบ้านแกไปซะ ไปอยู่ในที่ที่ได้มาเพราะเสน่ห์เล่ห์กลโน่น ที่นี้ไม่ยินดีให้แกมาเหยียบให้ อับมงคลมันเกิด” พิไลยั่วประสาทไม่เลิก และมันก็ได้ผล เรณูเลือดขึ้นหน้าจึงผลักรอกแล้วบอกว่า

“อับมงคลอะไร”

“แกก็รู้แหละนี่นะ เข้าไปที่ไหนอับมงคลก็ลงที่นั่นแหละ ยิ่งกะหรีใจคอสกปรกกับแบบแกด้วยแล้ว”

(จุฬามณี, 2560, น. 432)

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างเรณูกับพิไล ซึ่งทั้งคู่เป็นลูกสะใภ้ของนางย้อย ทำให้สมาชิกใน ครอบครัวไม่มีความสุข พิไลมักจะแสดงตนว่าเป็นลูกสะใภ้ของนางย้อยที่มีศักดิ์ศรีเหนือกว่าเรณู เนื่องจากตนเป็นสะใภ้ที่ได้แต่งงานอย่างถูกต้องตามประเพณีและเป็นสะใภ้ที่ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายจัดการให้ ส่วนเรณูเป็นสะใภ้ที่ไม่ได้แต่งงานตามประเพณีและไม่ใช้ลูกสะใภ้ที่นางย้อยยอมรับ ด้วยเหตุนี้พิไลมักจะ ใช้ความรุนแรงทั้งทางคำพูดและร่างกาย นอกจากนี้จะเห็นว่าพิไลเห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นความ สะใจและความพึงพอใจ ดังความคิดของพิไลที่ว่า “ถ้าถึงกับต้องลงไม้ลงมือกันจริง ๆ เห็นทีจะเป็นเรื่อง สนุกอยู่ไม่น้อย” ซึ่งเป็นความคิดที่ทำให้เห็นว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ และ เมื่อเกิดขึ้นแล้วหากทำให้อีกฝ่ายหนึ่งในที่นี้ คือ เรณูเกิดความอับอายได้นับว่าพิไลเป็นฝ่ายชนะ และจะ

ทำให้พิไลได้รับความไว้วางใจจากนางย้อยเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย จากความขัดแย้งระหว่างลูกสะใภ้ทั้งสองคนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างแม่กับลูก ในที่นี้นางย้อยขัดแย้งกับนายปทุม ลูกชายคนโตด้วย

นอกจากนี้ความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัวส่งผลต่อสมาชิกของรุ่นลูกและรุ่นหลาน แม้ว่าความรู้สึกบาดหมางใจหรือความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัวจะจางหายไป แต่ก็ยัง ทำให้เกิดเป็นบาดแผลของความรักยังรุ่นลูกและรุ่นหลานต่อไปได้ ดังจะเห็นได้จากความขัดแย้งกันระหว่างนางสำเภา กับยุพินในเรื่องทุ่งสนหา ส่งผลต่อการเกิดบาดแผลของความรักที่เกิดขึ้นกับกันตพล พรณษา และใกล้รุ่ง ซึ่งเป็นหลานของนางสำเภาในเรื่องวาสนารัก ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาระหว่างนางสำเภากับยุพิน ที่พูดถึงความขัดแย้งกันในอดีต

“เรื่องของแก้วใจ ไพรวลย์ กับเรื่องของเอ็ง มันคล่องมาถึงเวลานี้แล้วที่เราเคยมีเรื่องบาดใจกันไว้ ปากลิ้ม ๆ ไปหมดแล้ว แต่เอ็งอาจยังไม่ลืม เพราะเอ็งเป็น ผู้ถูกป้ากระทำ...”

ยุพินยังคงนิ่งและปล่อยให้นางสำเภาอายุเจ็ดสิบกว่าพาล่ามต่อไป...แต่นางสำเภากลับไม่ยอมพูดอะไรต่อเหมือนจะปล่อยให้ยุพินเป็นฝ่ายเผยความรู้สึกออกมาบ้าง...

“เรื่องนั้น ฉันลืมไปหมดแล้วป้ามันตั้งสามสิบกว่าปีแล้ว ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะเก็บไว้ให้ทุกข์ใจ”

“เอ็งนะไม่ลืมหรอก แต่เอ็งรู้ว่าแผลคราวนั้นกลายเป็นแผลเป็นที่จางจนไม่มีความเจ็บปวดแล้ว”

(จุฬามณี, 2563ข, น. 507)

ผู้วิจัยสังเกตว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของสมาชิกในครอบครัวมักเกิดจากตัวละครหญิงที่มีบทบาทเป็นแม่ ลูกสาว และสะใภ้ ส่วนบุคคลที่เป็นผู้ระงับความขัดแย้งหรือคลี่คลายสถานการณ์ให้ดีขึ้น มักเป็นตัวละครชายที่มีบทบาทเป็นพ่อ ลูกชาย และสามี ดังตัวอย่างบทสนทนาในนวนิยายเรื่องกรรมกรรมที่ว่า

“ไอ้ซา มึงกับกูมีเรื่องต้องคุยกัณยาว”

“กินข้าวมา ยัง ม้า เทียงพอดีเลย กินด้วยกันก่อน นิ่ง ๆ” กมลทำใจดีสู้เสือ

“หงุดหงิด ไม่หิว”

“หงุดหงิดเรื่องอะไร”

“ก็มึงกับเตี้ยมึงนะสิ สมรู้ร่วมคิดกันหลอกกู เฮียนะเฮีย รู้ทั้งรู้ว่าฉันเกลียดมัน เฮียก็ยังไปญาติกับมัน ทำแบบนี้มันเท่ากับตบหน้าฉันนะ เฮีย”

“ตบหน้าอะไร อาย้อย อีก็เป็นเมียอาตี่ใหญ่ อุ่มท้องหลานให้เรานะ”

“ม้า ๆ นังก่อน กินน้ำก่อน อย่าไปพูดถึงเรื่องที่มันยังไม่เกิดขึ้นเลย”

“ม้า หงุดหงิดไปแล้วมันได้อะไรขึ้นมา ใครรู้เข้าก็เอาไปนินทา สาวไส้ให้กากินนะ ม้า อายเขานะ”

“กูไม่สน ไม่ต้องมาสอนกู”

(จุฬามณี, 2560, น. 65-66)

บทสนทนาข้างต้นเกิดขึ้นหลังจากที่นางย้อยทะเลาะกับเรณูเรื่องที่ทำขนมไปขายในตลาด ทำให้นางย้อยโกรธมาก เนื่องจากชาวบ้านรู้ว่าเรณูเป็นสะใภ้ใหญ่ของตระกูล แต่ต้องมาเร่ขายขนม จะเห็นว่าเจ็กเซ่งและกมลได้พยายามพูดระงับความโกรธของนางย้อยที่มีต่อเรณูให้ลดน้อยลง นอกจากนี้ในนวนิยายแสดงให้เห็นว่าเจ็กเซ่งและกมลมีบทบาทที่คอยช่วยเหลือและพูดประนีประนอมให้นางย้อยกับเรณูเข้าใจเมื่อทั้งคู่ต้องขัดแย้งกัน

จากการศึกษาประเด็นบาดแผลของความรักกับความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว จะเห็นว่าบุคคลที่สามที่ร่วมเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ในครอบครัวมักจะนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งสมาชิกเดิมได้

ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวควรสื่อสารทำความเข้าใจในสิ่งที่อยู่ในใจเมื่อเกิดความขัดแย้งที่ทำให้เข้าใจไม่ตรงกัน เพื่อให้ความขัดแย้งเหล่านั้นคลี่คลายลงและลดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

1.3 บาทแผลของความรัก: คุณค่าความรัก

บาทแผลของความรักที่เกิดขึ้นในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง นับเป็นความทุกข์ที่ตัวละครได้รับ ซึ่งเชื่อมโยงกับค่านิยมเรื่องศักดิ์ศรีและความอับอาย ดังที่ กุสุมา รักษมณี (2550) ได้กล่าวถึง ความหมายของศักดิ์ศรีไว้ว่า จากการพิจารณาบริบทต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าในภาษาไทยมีคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชื่อเสียง ความสง่างาม และความยกย่องนับถืออยู่หลายคำ เช่น เกียรติยศ ศักดิ์ศรี และยังมีการสรุปลงจากคำเหล่านี้เป็นเกียรติยศ เกียรติศักดิ์ ยศศักดิ์ คำต่าง ๆ เหล่านี้บางทีใช้แทนกันได้ แต่บางทีก็มีความหมายเหลื่อมกันอยู่ โดยเฉพาะคำว่า ศักดิ์ศรี นั้น แฝงความหมายของความสำคัญของตัวตนอยู่ด้วย กล่าวได้ศักดิ์ศรีเกิดจากความยึดมั่นในตัวตนเห็นว่าศักดิ์และสถานะของตนมีความสำคัญ จึงเกิดความภาคภูมิใจและตระหนงใจ

จากนิยามดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าตัวละครลดศักดิ์ศรีของตนเองเพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นคุณค่าความรัก ดังจะเห็นได้จากตัวละครจันทระในเรื่องทุ่งเสนหาพยายามให้ไพฑูรย์รักตน เนื่องจากไพฑูรย์ถูกนางสำเภาและนางจำเรียงบังคับแต่งงาน ไพฑูรย์จึงจำใจแต่งงานกับจันทระและทำกิจการอาการณินเฉยจันทระ ทำให้จันทรรู้สึกเจ็บปวดใจทุกครั้ง สิ่งที่จันทระทำได้ก็คือการใช้ความอดทนและความรักมอบให้ไพฑูรย์ โดยปฏิบัติหน้าที่ภรรยาไม่ให้ขาดตกบกพร่อง คอยดูแลเอาใจใส่ไพฑูรย์เป็นอย่างดีผ่านการจัดเตรียมหุงหาอาหารใส่ปันโตไปให้สามถึงทุ่งนา ดังความว่าและเมื่อเห็นว่าเขายังไม่กลับมากินข้าวเช้าจันทระก็เริ่มร้อนใจ และที่สุดจันทระก็ต้องจัดข้าวปลาอาหารลงปันโตคว่ำร่วมเดินตามแดดไปหาเขาที่ทุ่งนาแปลงที่นางสำเภายกให้เขาทำกิน...

(จุฬามณี, 2563ข, น. 376)

จันทระทำหน้าที่ภรรยาที่ดูแลเอาใจใส่สามจากการส่งอาหารทั้งเช้าและกลางวันให้แก่ไพฑูรย์ตลอดระยะเวลาสามเดือน รวมถึงการทำหน้าที่ของภรรยาสนองอารมณ์ความต้องการทางเพศของสาม เพื่อให้ไพฑูรย์หันมาสนใจ เมื่อไพฑูรย์ละหน้าที่การงานจากการทำนาให้ความใส่ใจจันทระมากขึ้น เมื่อรู้ว่าจันทระตั้งครรภ์ ดังบทสนทนาที่ว่า

จันทระที่นั่งดำน้าพริกแกงอยู่ที่นอกชานเห็นไพฑูรย์ปั่นจักรยานหน้าตั่งเข้ามาในรั้วบ้านสีหน้าเบิกบานผิต ทุก ๆ วัน จันทระก็ถึงกับนิ่วหน้า...

“จันทระ ๆ เอ็งเป็นอย่างไรบ้าง” ยังไม่ทันจะลงจากจักรยานไพฑูรย์ก็เอ่ยปากถามเสียงดัง จันทระชักสีหน้าจุ่นงไม่เข้าใจอาการดีใจจนออกนอกหน้าของเขา

“แพ้ท้อง ทำไมต้องแพ้ละพี่” จันทระยังคงนั่งนิ่งแต่ว่าไพฑูรย์นั้นนั่งลงเคียงข้างและเฝ้าวัดจันทระจนแน่น

“แม่บอกว่าอาการของพี่เหมือนจะแพ้ท้องแทนเมีย พี่ดีใจมากเลยจันทระ เรากำลังจะมีลูกแล้วนะ พี่จะได้เป็นพ่อคนแล้ว”

(จุฬามณี, 2563ข, น. 385)

จะเห็นว่าจันทระแสดงความเอาใจใส่ไพฑูรย์อย่างสม่ำเสมอ แม้เธอจะเกิดบาทแผลในใจตนเองที่ไพฑูรย์ไม่ใส่ใจดูแลเธอตามหน้าที่ของสามในช่วงระยะเวลาที่แต่งงานกันมาได้หลายเดือน แต่จันทระก็พยายามทำหน้าที่ในฐานะภรรยาอย่างดีเสมอมาจนไพฑูรย์หันมาสนใจและแสดงถึงความห่วงใยเมื่อรู้ว่า

จันทร์ตั้งครรภ์ผ่านการสัมผัสด้วยการกอดจันทร์จนแน่นและเอ่ยคำพูดที่ทำให้จันทร์รู้สึกดีขึ้นในฐานะภรรยา คือ “พี่ดีใจมากเลยจันทร์ เรากำลังจะมีลูกแล้วนะ พี่จะได้เป็นพ่อคนแล้ว” แสดงให้เห็นว่าไฟทอรี่เห็นคุณค่าในสิ่งที่จันทร์มอบให้ ซึ่งก็เป็นคุณค่าของความรักที่เริ่มต้นจากบาดแผลของความรัก

สุดท้ายความพยายามของจันทร์เพื่อให้สามีรักประสบความสำเร็จ เมื่อไฟทอรี่บอกรักจันทร์เป็นครั้งแรก แต่เป็นการกล่าวคำหวานที่จันทร์ไม่มีโอกาสจะได้ยินอีกต่อไป เพราะจันทร์ตกเลือดหลังจากคลอดลูกสาวให้กับไฟทอรี่ ความว่า

พอลมหายใจของจันทร์ขาดหายไป เสียงร้องไห้ก็ดังผวานกัน ทารกที่เพิ่งลืมตาดูโลกก็ร้องไห้จ้า เช่นเดียวกับไฟทอรี่ที่กอดร่างไว้วิญญาณ แล้วละล่ำละลักด้วยน้ำตาพร่างพรูว่า “จันทร์ เอ็งทิ้งพี่ ทิ้งลูกไปไม่ได้นะ พี่รักเอ็งนะจันทร์ เอ็งได้ยินเสียงพี่ไหมจันทร์ จันทร์” ตอนนั้นเพื่อนบ้านที่ได้ยินเสียงผิดปกติในเรือนนางจำเรียงรับลงจากเรือนมาดู แล้วพอรู้ว่าจันทร์ตกเลือดตาย ต่างร้องบอกกันไปเป็นทอด ๆ

(จุฬามณี, 2563ข, น. 484)

จะเห็นว่า ไฟทอรี่บอกรักจันทร์หลังจากที่จันทร์ ทำหน้าที่ของภรรยา ดูแลอาหารการกินให้แก่ไฟทอรี่โดยไม่ขาดตกบกพร่อง และเห็นความเสียสละ ความอดทนของจันทร์ในฐานะแม่ที่คลอดลูกจนปลอดภัย ไฟทอรี่จึงเสียใจมากที่สูญเสีย จันทร์ไปอย่างรวดเร็วและรู้สึกเสียใจที่ไม่เคยเห็นคุณค่าของความรักที่จันทร์มอบให้เร็วกว่านี้

ในขณะที่เดียวกันจะเห็นว่าที่ผ่านมาจันทร์ได้พยายามลดศักดิ์ศรีของลูกผู้หญิง เพื่อให้ไฟทอรี่รักและยอมรับจันทร์ในฐานะภรรยา ซึ่งเป็นสิ่งที่จันทร์คาดหวังในชีวิตการแต่งงาน แม้ว่าการแต่งงานครั้งนี้จะเป็นการแต่งงานที่เกิดจากการถูกบังคับก็ตาม ดังนั้นการกระทำของจันทร์จึงย้ำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการจะได้รับความรักจากสามี จันทร์ต้องยอมลดศักดิ์ศรีความเป็นผู้หญิงและพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้ไฟทอรี่สามีของตนได้เห็นคุณค่าความรักที่ตนมีเริ่มต้นจากบาดแผลของความรัก

2. ปัญหาโครงสร้างทางสังคมกับการเกิดบาดแผลของความรัก

2.1 ปัญหาโครงสร้างครอบครัวในนวนิยายของจุฬามณี

จากการศึกษาบาดแผลของความรักกับโครงสร้างทางสังคมจะพบว่า โครงสร้างครอบครัวที่ปรากฏอย่างชัดเจนในนวนิยายของจุฬามณีทั้ง 4 เรื่อง ได้แก่ สุดแดนแสนรัก กรงกรรม พุ่มเสนาห์ และวาสนารัก ผู้แต่งเลือกนำเสนอโครงสร้างครอบครัวที่เป็นครอบครัวขยาย เช่น ครอบครัวของนางแยม ครอบครัวของนางย้อย ครอบครัวของนางสำเภา ครอบครัวของยุพิน เป็นต้น บางครอบครัวเป็นทั้งนับถือหรือยอมรับในสังคม ซึ่งเป็นไปตามฐานะทางการเงินของครอบครัว ทั้งนี้ฐานะทางการเงินจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความคิดค่านิยมเรื่องศักดิ์ศรีและความอับอาย เช่น ครอบครัวของนางย้อยในนวนิยายเรื่องกรงกรรมเป็นครอบครัวที่เป็นที่รู้จักของสมาชิกในอำเภอชุมแสง ครอบครัวของนางย้อยมีกิจการร้านค้า และมีโรงสีข้าวที่ให้ลูกทั้งสี่คนช่วยดูแลกิจการ มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง ดังนั้นหากเกิดเหตุการณ์ใดหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงใดในครอบครัวก็จะเป็นที่จับตามองและมักจะเป็นที่พูดถึงอยู่เสมอ อีกทั้งยังทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องระมัดระวังการกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความอับอายดังจะเห็นได้จากเมื่อนายปทุม หรือนายใช้กลับมาที่บ้านได้พาเรณูกลับมาในฐานะภรรยาของตน สมาชิกในอำเภอชุมแสงก็จะพูดถึงและทราบว่านางย้อยไม่ยอมรับเรณูเป็นลูกสะใภ้ เนื่องจากเรณูเคยมีอาชีพเป็นผู้หญิงขายบริการมาก่อน เมื่อเรณูทำขนมขายก็ทำให้คนในตลาดตั้งคำถามว่า เรณูเป็นถึงลูกสะใภ้ของนางย้อย ซึ่งมีฐานะร่ำรวย แต่กลับให้ลูกสะใภ้มาหาบเร่ขายขนม จึงทำให้นางย้อยและเรณูต้องตอบ

คำถามกับคนในสังคมด้วย ขณะเดียวกันนางย้อยเองก็ต้องคอยรักษาหน้าของตนเองไม่ให้เป็นที่น่าอับอายและเป็นที่ตราของคนที่สังคมว่าตนเองเป็นแม่สามีที่ทำร้ายลูกสะใภ้ ดังนั้นจะเห็นว่าสถานภาพทางครอบครัวที่อิงอยู่กับสถานภาพทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นางย้อยนับว่าเป็นครอบครัวคนจีน การมีลูกสะใภ้อย่างเรณูที่เป็นคนไทย อีกทั้งแต่เดิมยังเคยทำอาชีพผู้หญิงขายบริการมาก่อน จึงทำให้นางย้อยรู้สึกอับอายมากยิ่งขึ้น เหตุดังกล่าวจึงมีผลต่อการรักษาศักดิ์ศรีและการหลีกเลี่ยงจากความอับอาย ซึ่งทำให้สถานภาพทางครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ตัวละครนางย้อยมักจะนำมาใช้ตัดสินใจเพื่อกระทำในสิ่งที่เป็นการรักษาศักดิ์ศรีของตนมากกว่าจะคำนึงถึงความคิดความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัว

“แล้วนี่ก็อย่างไร ให้สะใภ้ใหญ่หาบขนมขายละ แม่ย้อย”

พอได้ยินคู่สนทนาถามความ ‘ในใจ’ เหมือนไม่รู้ความ ‘ในบ้าน’ นางย้อยก็รู้สึกเหมือนโดนทุบเข้าที่หน้าอก เพราะคนในตลาดชุมแสงนั้นรู้ว่บ้านตระกูลแบ่มี่ฐานะความเป็นอยู่อย่างไร สะใภ้ของตระกูลแบ่มี่นั้นจะต้องประพฤติตัวเช่นไรถึงจะคู่ควรเหมาะสม

เป็นจริงอย่างที่กล่าวไว้ บางทีการด่าว่าเรณูก็เหมือนตบหน้าตัวเองกลางตลาด เหมือนสาวไส้ให้กา กิน เรื่องที่เกิดขึ้นนี้ไม่ใช่เรื่องเฉพาะคนในบ้าน แต่เป็นเรื่องที่คนนอกบ้านมองเห็น อยากรู้ความเป็นไป และเก็บเอาไปพูดขบขัน

จะตอบว่าอย่างไรดี ถึงจะไม่ทำให้ตัวเองนั้นกลายเป็นแม่ผัวใจร้ายในสายตาของคนทั่ว ๆ ไป

(จุฬามณี, 2560, น. 79-80)

จากบทสนทนาข้างต้นจะเห็นว่าตำแหน่งสถานภาพทางสังคมของนางย้อยทำให้นางย้อยต้องรักษาภาพลักษณ์ของตนเองที่ต้องการให้คนในสังคมยอมรับ ภาพที่นางย้อยต้องการให้คนยอมรับคือแม่สามีที่ดูแลลูกสะใภ้อย่างเท่าเทียมกัน คำตอบที่นางย้อยให้ คือ “อยากให้เขาฝึกตัวเองก่อน อีเป็นลูกคนไทย ถ้าให้เข้ามาอยู่ในร้านเลยจะสบายเกินไป ฉันคิดอย่างนี้” นางย้อยรู้สึกโล่งใจที่หาทางออกให้คำถามนั้นได้ (จุฬามณี, 2560, น. 80) คำตอบดังกล่าวของนางย้อยแสดงให้เห็นว่าความคิดในเชิงโครงสร้างทางสังคม จะเห็นว่านางย้อยเป็นครอบครัวคนจีน ส่วนเรณูเป็นคนไทย เมื่อเรณูเข้ามาอยู่ในครอบครัวของตนที่เป็นคนจีนก็จะต้องมีความอดทน ไม่ใช้รักความสบายเท่านั้น ดังเช่นคนจีนมักจะอดทนสร้างเนื้อสร้างตัวจากความยากลำบาก ไม่ได้มีนิสัยรักความสบาย

จะเห็นว่าการที่เรณูออกหาบเร่ขายขนมในความคิดของเรณูเห็นว่าเป็นอาชีพที่จะทำให้ตนมีศักดิ์ศรีมากขึ้น แต่ขณะที่สถานภาพของตนเองที่เป็นสะใภ้ใหญ่ของนางย้อย การหาบเร่ขายขนมกลายเป็นอาชีพที่ไร้ศักดิ์ศรีและเป็นการประพฤติที่ไม่เหมาะสมในความคิดของนางย้อย

นอกจากนี้ครอบครัวนางย้อยมีสถานภาพระดับสังคมที่สูงกว่าสมาชิกอื่น ๆ ของสังคมก็เป็นสิ่งที่นางย้อยใช้เป็นอำนาจในการต่อรอง เพื่อให้ตนมีสิทธิ์ที่จะคิดจะทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ โดยการอ้างถึงการรักษาชื่อเสียงของครอบครัวได้ แม้ว่าความคิดหรือการกระทำนั้นจะเป็นการสร้างบาดแผลให้เกิดขึ้นกับสมาชิกในครอบครัวของตนเองก็ตาม เมื่อนางย้อยไม่ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการจึงทำให้เกิดความรู้สึกอับอาย ในขณะที่ตัวนางเองก็เกิดบาดแผลทางใจด้วยเช่นกัน

ครอบครัวของนางสำเภาในนวนิยายเรื่องทุ่งเสนหาเป็นครอบครัวชาวนาที่มีฐานะทางการเงินมั่นคง มีที่นาที่ดินหลายแปลง ซึ่งนางสำเภาได้นำฐานะทางการเงินของตนมาใช้เป็นอำนาจในการต่อรอง และแสดงให้เห็นความคิดเรื่องศักดิ์ศรีที่เหนือกว่า เพื่อให้บุคคลอื่นกระทำในสิ่งที่ตนต้องการด้วย เช่น

เหตุการณ์ที่นายบุญยืน พ่อของยุพินติดหนี้นางสำเภา นางสำเภาก็ได้ใช้เงื่อนไขนี้เพื่อขัดขวางความรักระหว่างยุพินกับโพธิ์ และให้ยุพินมาแต่งงานกับโพธิ์วัลย์แทน ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาที่ว่า

“ไปบ้านน้ำสำเภา ไปเสียไหม” เลื่อยไม้ เตรียมตัวปลูกเรือนหอให้โพธิ์วัลย์กับ ยุพินตามที่นายบุญยืนไปขอไว้ นอกจากนั้นนายบุญยืนยังขอให้นางสำเภายกหนี้ห้าพันให้ ซึ่งก็เหมือนเป็นการยกที่ดินแปลงนั้นคืนมาให้กับยุพินด้วย นางสำเภารับปาก แต่ว่าเรื่องที่ดินนั้น จะต้องหลังจากที่ยุพินแต่งงานกับโพธิ์วัลย์เรียบร้อยแล้ว แต่ว่างานนี้ นางสำเภาบอกกับใคร ๆ ว่าเลื่อยไม้เก็บไว้ใช้ แต่คนอื่น ๆ รวมถึงโพธิ์วัลย์นั้นรับรู้กันว่าที่นางสำเภาเลื่อยไม้นั้น เพราะต้องการนำมาสร้างเรือนหอให้โพธิ์วัลย์กับยุพิน...

(จุฬามณี, 2563ก, น. 30)

จะเห็นว่าครอบครัวของยุพินมีฐานะทางการเงินที่ต่ำกว่าครอบครัวของนางสำเภาทำให้ต้องยอมจำนนและตกอยู่ในอำนาจเป็นรอง จึงต้องทำตามที่นางสำเภาต้องการ แม้ว่าการกระทำนั้นจะทำให้ยุพินเกิดบาดแผลของความรัก ยุพินไม่ได้แต่งงานและใช้ชีวิตคู่กับโพธิ์วัลย์ หลังจากนั้นความขัดแย้งระหว่างยุพินกับนางสำเภาก็มีเพิ่มมากขึ้น

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าครอบครัวของนางย้อยและครอบครัวของนางสำเภา มีสถานภาพทางสังคมระดับชุมชน ทำให้ทั้งสองครอบครัวจำเป็นต้องรักษาศักดิ์ศรีของตนไว้ และยังสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางสังคมให้เกิดขึ้น

2.2 ปัญหาคุณค่าความเป็นหญิงกับการมีพื้นที่ทางสังคม

ในนวนิยายสุดแค้นแสนรัก กรงกรรม พุ่มเสนา และวาสนา ให้ความสำคัญกับตัวละครหญิงที่มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลาย ทั้งบทบาทความเป็นแม่ บทบาทความเป็นลูก และบทบาทความเป็นภรรยา นอกจากนี้ตัวละครหญิงในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องได้แสดงถึงการต่อสู้เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในสังคม แม้ว่าตนเองจะเป็นผู้ถูกระงับ ปัญหาคุณค่าความเป็นหญิงกับการมีพื้นที่ทางสังคมนี้สัมพันธ์กับแนวคิดเรื่องเพศภาวะ ดังที่ อรรถิยา เพ็ญยระ (2561, น.20) กล่าวว่า “เพศภาวะ หมายถึง ลักษณะความเป็นหญิงเป็นชายที่ไม่ได้ถูกกำหนดโดยระบบสรีระหรือชีวภาพ (sex) แต่ถูกกำหนดจากบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นหญิงเป็นชายในแง่มุมต่าง ๆ” ตัวละครหญิงในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง มักจะถูกกำหนดพื้นที่ทางสังคม ถูกตัดสินประเมินค่าว่าสิ่งที่ทำนั้นดีหรือไม่ดีจากบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น เรณูที่ถูกพี่เขยข่มขืนใจจนตั้งครรภ์ ทำให้เรณูไม่อาจอยู่ที่บ้านได้ เพื่อให้ตนเองพ้นจากความอับอายที่ถูกสังคมตราหน้าว่าแย่งสามีของพี่สาว เมื่อเรณูต้องออกเผชิญชีวิตเพียงลำพังทำให้เรณูต้องตัดสินใจเป็นผู้หญิงขายบริการ ซึ่งเป็นอาชีพที่สมาชิกในสังคมไม่ยอมรับ จนกระทั่งเมื่อเรณูได้พบกับนายปฐม ก็คิดที่จะสร้างชีวิตคู่และสร้างครอบครัวอย่างจริงจัง แต่เมื่อนายปฐมพาเรณูกลับมาพบนางย้อย นางย้อยก็ไม่ได้แสดงการต้อนรับ และยังรังเกียจดูถูกเรณู สมาชิกในอำเภอชุมแสงก็ขูขบขันนินทา เรณูต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ตนมีพื้นที่ทางสังคมและให้สมาชิกในสังคมยอมรับ เรณูจึงได้หาบเร่ขายขนมหวาน นางย้อยก็ไม่ได้เห็นด้วยกับการที่เรณูทำขนมขาย เนื่องจากทำให้ภาพลักษณ์ของนางย้อยเป็นแม่สามีที่ปล่อยปละละเลยลูกสะใภ้ แต่เรณูก็ไม่ได้สนใจว่านางย้อยจะคิดอย่างไร อีกทั้งยังเห็นว่าเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เธอมีรายได้แม้จะไม่มากนักแต่ก็เป็นอาชีพที่สุจริต ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาที่ว่า

“เรณู พรุ่งนี้เรอก็ก็นำมาเพิ่มอีกสักหน่อย” แม่ค้าขายข้าวเหนียวสังขยาเจ้าประจำที่ยังขายของตนไม่หมดแนะนำ

“ทำมาเยอะ ถ้าขายไม่หมด ฉันก็ต้องหาไปทั่วตลาดนะสิ ทำน้อย ๆ ให้คนแย่งกันซื้อแบบนี้จะดีกว่า”

ก่อนหน้านี้มีคนมาซื้อ มาคุยด้วยแล้วถามไถ่ว่ามาจากที่ไหน บางคนพอรู้ว่าเป็น ‘สะไภ้’ ของนาง ย้อย เจ้าของร้านค้าส่งใหญ่โต ก็ถามตรง ๆ ว่า ‘เจ้าแก้อยอย แม่ผิวเธอนี้อย่างไรให้เธอมาขายขนมหาบเร่’ ประโยชน์นี้ เรณูตอบไม่ได้ในทันที หญิงสาวได้แต่ยิ้ม แล้วเปลี่ยนเรื่องคุย โดยใจก็คิดว่า ตอนนี้เธอไม่ใช่เรณู ลูกแม่เรไร ผู้มีพี่น้องเป็นโขยงอีกแล้ว จะทำอะไรก็ต้องนึกถึงหน้าแม่ผิวด้วย แต่อีกใจก็ค้านว่า ถึงจะหาบเร่กระเตี้ยกระจาตไปทั่ว แต่มันก็เป็นอาชีพสุจริต โยจะต้องสนใจความรู้สึกใคร ในเมื่อนาง ย้อยก็ไม่ได้สนใจความรู้สึกของเธอเลยสักนิด

(จุฬามณี, 2560, น. 80-81)

นอกจากตัวละครเรณูในนวนิยายเรื่องกรรมกรรมแล้ว ตัวละครยุพินก็เป็นตัวละครหญิงอีกตัวหนึ่งที่ต้องเผชิญกับความอับอาย และต้องต่อสู้เพื่อให้ตนได้กลับมามีคุณค่าของความเป็นหญิงและเพื่อให้มีพื้นที่ทางสังคมอีกครั้ง จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่หลังจากที่ไพรวัลย์เสียชีวิตจากการตกเรือหนีห่อและน้ำเมาในคืนวันสงกรานต์เข้าหอร่วมกับยุพิน และได้จัดงานศพของไพรวัลย์เรียบร้อยแล้ว ยุพินได้ต่อสู้ชีวิตด้วยการเลือกทางเดินของตนเองให้พ้นจากความยากจนด้วยการออกจากหมู่บ้านหนองน้ำฝิ่งไปเรียนเสริมสวยในหลักสูตรชั้นสูง ด้วยหวังว่าจะมีโอกาสในการเปิดร้านเสริมสวยของตนเองในหนทางข้างหน้า ดังความว่า “และช่วงนี้ยุพินกับสุขเสมอที่เรียนจบหลักสูตรชั้นสูงแล้วก็โครงการแข่งร้านเก่าของรุ่นพี่ซึ่งเป็นภรรยานายตำรวจและจะย้ายตามสามีไปอยู่ที่อื่น” (จุฬามณี, 2563, น. 372-373) จะเห็นว่า ยุพินเลือกมาเรียนเสริมสวยที่อำเภอปากน้ำโพ ยุพินได้วางแผนกับสุขเสมอเพื่อนร่วมเรียนเสริมสวยด้วยกันมาจะแข่งร้านเก่าของรุ่นพี่เพื่อเปิดร้านเสริมสวย ยุพินเปิดร้านเสริมสวยได้สำเร็จ และตั้งชื่อร้านว่า “ยุพินบิวตี้ซาลอน” มีลูกค้ามากมาย จะเห็นว่าในความคิดของยุพินการมีอาชีพที่มั่นคง หารายได้ ด้วยความรู้ความสามารถของตนเองจะทำให้ตนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคมและมีพื้นที่ทางสังคมด้วย แม้ว่าผู้กองนิพัฒน์ทหารหนุ่มที่มาหลงรักยุพินจะเสนอช่วยเหลือเรื่องเงินในการเปิดร้านให้แก่ยุพินครอบครองเพียงผู้เดียว ยุพินจึงปฏิเสธไป ดังความว่า

“ก็ใช้ว่าฉันจะทิ้งร้านนี้ซะเมื่อไหร่ละ อย่างไรฉันก็ต้องหาเงินคืนหุ้นเธอแน่ ๆ” อันที่จริงผู้กองนิพัฒน์คิดจะช่วยเรื่องเงิน แต่ยุพินปฏิเสธ เพราะเงินที่หุ้นกับสุขเสมอนั้นไม่ก็พันบาท ถ้าตั้งใจเก็บเงินจริง ๆ จัง ๆ รู้จักประหยัดเรื่องเครื่องแต่งตัวตามประสาสาว ๆ ไม่เกินหนึ่งปีก็คืนหุ้นให้สุขเสมอได้แน่ ๆ.

(จุฬามณี, 2563, น. 413)

ยุพินเป็นเจ้าของร้านเสริมสวยและขยันหมั่นเพียรทำให้เธอมีฐานะทางการเงินและฐานะทางสังคม เมื่อมีโอกาสจากลูกค้าเข้ามามาก ยุพินรีบคว้าโอกาสในการหารายได้อยู่เสมอ การที่ยุพินพยายามต่อสู้เพื่อให้ตนเองมีพื้นที่ทางสังคม เนื่องจากยุพินเคยมีประสบการณ์ที่ต้องอยู่กับความยากจน และความยากจนนี้เองเป็นปัจจัยที่ทำให้พ่อแม่ของยุพินต้องทำตามคำที่นางสาวร้องขอให้ยุพินแต่งงานกับไพรวัลย์ เพื่อเป็นการปลดหนี้ที่ติดไว้ นอกจากนี้ยุพินเข้าใจและยอมรับในความจริงของชีวิตที่ไม่มีอะไรแน่นอน ทุกสรรพสิ่งล้วนเปลี่ยนแปลงได้ แม้แต่ผู้กองนิพัฒน์ชายหนุ่มข้าราชการทหารที่มาหลงรักยุพิน และคิดจะหมั้นหมายแต่งงานกันในอนาคต ยุพินก็ไม่หวังพึ่งพาผู้ชาย และคิดว่าชีวิตของตนเองควรหารายได้เลี้ยงตนเองดีที่สุด อย่าไปคาดหวังกับผู้อื่น เพราะหากไม่เป็นดังหวังจะทำให้ยุพินเกิดบาดแผลใน

ใจได้เหมือนในอดีตที่ตนเองมีฐานะยากจนและถูกมองว่าไม่คู่ควรกับโพธิ์ที่มีที่ไร่นาและเงินทองมากมายในหมู่บ้านหนองน้ำผึ้ง สิ่งนี้จะทำให้ตนเองไม่มีพื้นที่ทางสังคมอีก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นจะเห็นว่าในนวนิยายของจุฬามณีได้นำเสนอปัญหาโครงสร้างครอบครัว จะเห็นว่าศักดิ์ศรีและความอับอายของสมาชิกในครอบครัว และความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว นำไปสู่การเกิดสัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ดี นอกจากนี้ยังเห็นถึงปัญหาคุณค่าความเป็นหญิงกับการมีพื้นที่ทางสังคม ซึ่งจะเห็นว่าตัวละครหญิงหลายตัวในนวนิยายของจุฬามณีต้องดิ้นรนต่อสู้กับการพ้นจากความอับอาย คำครหาของคนในสังคม เพื่อให้ตนเองนั้นมีที่ยืนในสังคมสืบเนื่องมาจากความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ ทำให้ผู้หญิงต้องหาพื้นที่ในสังคมแม้ว่าตนเองจะเป็นผู้ถูกกระทำก็ตาม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยจะเห็นว่านวนิยายของจุฬามณีทั้ง 4 เรื่องนี้นำเสนอบาดแผลของความรักและภาพปัญหาสำคัญของสังคมไทย คือ บาดแผลของความรักรักที่มักจะเกิดขึ้นจากสมาชิกในครอบครัว เกิดเป็นปัญหาครอบครัวที่สัมพันธ์กับลักษณะโครงสร้างของสังคมไทย

ในนวนิยายทั้ง 4 เรื่องนำเสนอปัญหาความบกพร่องของครอบครัวที่เกิดจากตัวละครหญิง มักเกิดจากตัวละครที่มีบทบาทเป็นแม่ ซึ่งตามโครงสร้างทางสังคมผู้ที่มีสถานภาพเป็นแม่มักแสดงว่าตนมีอำนาจเหนือผู้ที่มีสถานภาพเป็นลูก ซึ่งทำให้เห็นว่าผู้หญิง (แม่) เป็นผู้สร้างปัญหาหรือเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในครอบครัว ดังตัวอย่างตัวละครหญิงในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง เช่น นางแย้มในนวนิยายเรื่องสุดแค้นแสนรักในบทบาทหน้าที่ความเป็นแม่ที่มีความอาฆาตแค้นครอบครัวของอัมพรที่เป็นลูกสะใภ้ของตน ทำให้ประยงค์ลูกชายคนโตของตนต้องเลิกรากับอัมพร ยุยยุทไม่มีพ่อแม่คอยเลี้ยงดู นางย้อยในนวนิยายเรื่องกรรมกรรมในบทบาทหน้าที่ความเป็นแม่ที่คอยบังคับและบงการชีวิตของลูก ทำให้ลูกทุกคนต้องใช้ชีวิตอย่างไม่มีความสุข เรณูและพิไลในบทบาทหน้าที่ความเป็นภรรยา มักจะทะเลาะเบาะแว้งกัน เรื่องสามี พิไลมักจะหาเรื่องประยงค์ผู้เป็นสามี เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ตนต้องการ นางสำเภาในนวนิยายเรื่องทุ่งเสนหาในบทบาทหน้าที่ความเป็นแม่ได้ยุยงและวางแผนการให้โพธิ์ยุยกับยุพินเข้าใจผิดกัน บังคับให้โพธิ์ยุยแต่งงานกับจินดา และโพธิ์ยุยแต่งงานกับยุพิน ทำให้ทั้งสองคนใช้ชีวิตอย่างไม่มีความสุข นางดวงมณีในเรื่องวาสนารักในบทบาทหน้าที่ความเป็นแม่ปิดบังความจริงที่ว่าใกล้ชิดไม่ใช่ลูกของตนกับไพฑูรย์ทอง ทำให้กันตพลต้องเข้าใจผิดว่าตน ซึ่งเป็นลูกชายของไพฑูรย์ทองกับแก้วใจ มีความสัมพันธ์ฉันสามีภรรยาใกล้ชิดทั้ง ๆ ที่เป็นพี่น้องสายเลือดเดียวกัน ทำให้ใกล้ชิดรู้สึกเสียใจจนคิดฆ่าตัวตาย ขณะที่กันตพลต้องหนีไปใช้ชีวิตเพียงลำพัง ดังนั้นจะเห็นว่านวนิยายทั้ง 4 เรื่อง นำเสนอให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัญหาความบกพร่องของครอบครัวเกิดจากตัวละครหญิง ซึ่งนำไปสู่ประเด็นของการใช้อำนาจของตัวละครหญิงในบทบาทของความเป็นแม่ในลักษณะของการครอบงำ อำนาจของผู้เป็นแม่ในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง มักใช้อำนาจในลักษณะของการครอบงำและมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของสามีและลูก ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นใหญ่ของผู้หญิงในพื้นที่บ้าน ดังจะเห็นได้จากนางแย้มในนวนิยายเรื่องสุดแค้นแสนรักต้องคอยดูแลรักษาที่นา คอยหุงหาอาหารให้ลูก ๆ รับประทาน นางย้อยในนวนิยายเรื่องกรรมกรรมคอยดูแลงานบ้านและหุงหาอาหาร ดูแลกิจการร้านขายของชำ ดูแลกิจการโรงสีข้าว และมีอำนาจตัดสินใจได้ว่าจะให้ลูกชายคนโตดูแลกิจการในส่วนใด นางสำเภาในนวนิยายเรื่องทุ่งเสนหาคอยดูแลงาน

บ้านและดูแลรักษาที่นาให้ลูก ๆ เป็นผู้ลงแรง นางดวงมณีในนวนิยายเรื่องवासनารักคอยดูแลรักษาคณะ
เถิก และหางานให้กับคณะเถิกหลังจากที่เฒ่า เทพทอง เสียชีวิต

การที่นวนิยายทั้ง 4 เรื่อง แสดงให้เห็นการใช้อำนาจของผู้เป็นแม่ เมื่อแม่ใช้อำนาจครอบงำหรือเกิด
ความขัดแย้งกับลูกสะใภ้หรือความเข้าใจผิดระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ ผู้ที่จะห้ามไม่ให้เกิดความขัดแย้ง
ก็จะเป็นตัวละครชาย ดังจะเห็นได้จากในเรื่องกรงกรรม เจ็กเซ่งผู้เป็นสามี นายปทุม และนายกลม ผู้เป็น
ลูกของนางย้อยคอยเป็นคนกลางห้ามไม่ให้นางย้อยทำร้ายเรณู นายประยงค์ที่ต้องคอยห้ามไม่ให้
นางแย้มผู้เป็นแม่ตำหนิต่อว่าอัมพร แต่ท้ายที่สุดแล้วตัวละครชายเหล่านี้ก็ไม่สามารถห้ามได้สำเร็จ

จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่ปรากฏในนวนิยายแสดงให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม คือ ปัญหาใน
เชิงโครงสร้างของครอบครัว ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากสมาชิกของครอบครัว โดย
ยึดโยงอยู่กับค่านิยมเรื่องศักดิ์ศรีและความอับอาย รวมถึงการแสดงความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีต่อกัน
ของสมาชิกในครอบครัว ในงานวิจัยนี้จึงขอเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ดังนี้ จะเห็นว่า
ปัญหาของครอบครัวแต่ละครอบครัวเป็นปัญหาเฉพาะและแตกต่างกัน จุดเริ่มต้น คือ การสร้างจิตสำนึก
ร่วมให้คนในสังคมต้องตระหนักถึงว่าปัญหาครอบครัวไม่ใช่ปัญหาเล็กน้อย และบุคคลอื่นที่
ไม่ใช่สมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยสอดส่องดูแล หากพบการทำร้ายกันภายในครอบครัว สมาชิกใน
ครอบครัวไม่ยึดติดกับอารมณ์ของตนเองเป็นสำคัญ ทำความเข้าใจในบทบาทของสมาชิกแต่ละคนใน
ครอบครัว เพื่อให้เกิดการปรับตัวของสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวและช่วยให้สมาชิกในครอบครัวแสดง
บทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งควรมีการยืดหยุ่น และเข้าใจความแตกต่างในบทบาทหน้าที่ของ
สมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้อาจมีการสร้างระบบการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวที่ทำให้
สมาชิกในครอบครัวเข้าถึงได้ โดยผู้ที่ให้คำปรึกษาจะต้องรู้จักสังเกตและทำตัวเป็นกลางให้ได้มากที่สุด

การศึกษาประเด็นเรื่องบาดแผลของความรักรับกับโครงสร้างทางสังคมในนวนิยายทั้ง 4 เรื่อง ของจุฬ
มณี ทำให้เห็นว่า นวนิยายไม่ใช่นวนิยาย “น้ำเน่า” ที่แสดงถึงความรักพาฝันหรือความเพ้อฝันใน
จินตนาการ แต่เป็นการนำเสนอภาพแทนความจริงของมนุษย์และภาพแทนของปัญหาที่เกิดขึ้นใน
โครงสร้างของสังคมไทยอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาภาพแทนความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงในนวนิยายสุดแค้นแสนรักและกรงกรรม ซึ่งจะนำไปสู่
การแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่มีต่อผู้หญิงในสังคมไทยได้
2. ศึกษาวัจนกรรมการดำเนินผู้หญิงในนวนิยาย สุดแค้นแสนรักและกรงกรรม ซึ่งจะให้เห็นมิติ
การใช้ภาษาในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ เกิดอรุณสุขศรี. (2562). *สะใภ้บ้านแสบ: คุณค่าผู้หญิงในละครโทรทัศน์เรื่อง กรงกรรม*.
กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- กุสุมา รักขมณี, เสาวณิต จุลวงศ์ และสายวรุณ น้อยนิมิตร. (2550). *ศักดิ์ศรีและความอับอายใน
วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: แม่คำผาง.
- จุฬามณี. (2560). *กรงกรรม*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

- จุฬามณี. (2563ก). *ทุ่งเสน่หา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- จุฬามณี. (2563ข). *वासวार्क*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- จุฬามณี. (2563ค). *สุดแค้นแสนรัก*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2562). *เรื่องเล่ากับการรับรู้*. ในหนังสือรวมบทความประเทศไทยในความคิดของเมธีวิจัยอาวุโส เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธำศุกร์ จันประเสริฐ. (2553). *โครงสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เด็กและเยาวชนถูกกระทำในโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลาง*. (ปริญญาานิพนธ์ดุขุฎิบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- รุ่งริ ศิริธรรมไพบูลย์. (2562). *ไม่มีหญิงดี-หญิงชั่ว ในกรงกรรม: การมองคุณค่าผู้หญิงในยุคทวารวดีไ้ผ่านสายตาจากปี 2560*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก <https://themomentum.co/woman-charactors-in-krong-karma/>
- วาริกา นรคิม. (2557). *การใช้พื้นที่ทางสังคมของวัดบัวขวัญ จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สมสุข หินวิมาน. (2561). *คน...ระคน...ละคร รวมบทวิจารณ์ว่าด้วยคน ความคิดและวัฒนธรรมในละครโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- สรพัญญ์ เจียรนนานนท์. (2562). *การต่อรองอำนาจและการประนีประนอมของผู้ชายและผู้หญิง : กรณีศึกษาละครโทรทัศน์ เรื่อง กรงกรรม*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2564 จาก <https://www.sac.or.th/main/th/article/index>
- อรทัย เพ็ญยุระ. (2561). *วรรณกรรมกับเพศภาวะ*. ขอนแก่น: ห้างหุ้นส่วนจำกัดขอนแก่นการพิมพ์.
- อัญมณี ภักดีมวลง และคมสัน รัตนะสิมากุล. (2562). *การกำหนดกรอบเพื่อให้ความหมายของความ เป็นแม่ในละครโทรทัศน์ เรื่องกรงกรรม*. *CRRU Journal of Communication Chiangrai Rajabhat University*, 2(2), 68-98.

การศึกษาเปรียบเทียบละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ 2011 และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016

ทอฝัน ดีเส็ง, มนพร ชัยชาญ, จตุวิทย์ แก้วสุวรรณ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail: thorfun.d@ku.th

บทคัดย่อ

นวนิยายเรื่อง “步步惊心” ได้รับความนิยมอย่างมากจากเหล่านักอ่านชาวจีน จากความนิยมดังกล่าวทำให้มีดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ จำนวน 2 เวอร์ชัน โดยละครโทรทัศน์ดัดแปลงมาจากนวนิยายจนเป็นที่นิยมและรู้จักกันดีในประเทศไทย คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการดัดแปลงนวนิยายสู่ละครโทรทัศน์ จำนวน 2 เวอร์ชัน ได้แก่ ละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2011 และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016 โดยใช้ทฤษฎีการดัดแปลงรวมถึงศึกษาลักษณะสัมพันธ์บทในละคร-โทรทัศน์ทั้ง 2 เวอร์ชันโดยใช้ทฤษฎีสัมพันธบท (Intertextuality) ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่อง “步步惊心” ที่ได้รับการดัดแปลงสู่ละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ มีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงเรื่องและตัวละครในหลายรูปแบบ 1) การคงเดิม 2) การเพิ่มเติม 3) การดัดแปลง 4) การตัดทอน ลักษณะสัมพันธ์บท (Intertextuality) ในละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เวอร์ชันพบว่าละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่เป็นตัวบทต้นทางให้กับละครโทรทัศน์เวอร์ชันเกาหลีใต้มากกว่ามีนวนิยายเป็นตัวบทต้นทาง

คำสำคัญ: การดัดแปลง, นวนิยาย, เจาะมิติพิชิตบัลลังก์, ข้ามมิติลิขิตสวรรค์, สัมพันธบท

A Comparative Study about two versions of “Scarlet Heart” series by Mainland Chinese version in 2011 and “Moon Lovers: Scarlet Heart Ryeo” series by south Korean version in 2016

Thorfun Deeseng, Monnaporn Chaichan, Chatuwit Keawsuwan

Faculty of Humanities, Kasetsart University

E-mail: thorfun.d@ku.th

Abstract

Bu Bu Jing Xin, also known as Scarlet Heart, is a very popular novel among Mainland Chinese readers. Such popularity caused the novel to be adapted into television drama versions. The television drama adapted from the novel that is popular and well-known in Thailand is the television drama "Scarlet Heart. For this reason, the researcher is interested in studying the process of interpreting a novel into a television drama directing in 2 versions, including Mainland, Korea, 2011 and 2016. By applying the theory of adaptation, including studying the characteristics of genres in all 2 TV dramas using the theory of intertextuality. According to studies, it was found that the Mainland Chinese novel "Bu Bu Jing Xin" was adapted into the television drama "Scarlet Heart" in 2 versions. There are many changes in the storyline and characters. Maintaining, extending, modifying, and reducing are all options. In terms of intertextuality, it was discovered that the Mainland Chinese TV dramas were was the model for in the South Korean TV dramas and different from the Chinese version.

Keywords: Adaptation, Novel, Scarlet Heart, Moon Lover, Intertextuality

บทนำ

ละครโทรทัศน์จีนแผ่นดินใหญ่เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” และใช้ชื่อภาษาจีนว่า “步步惊心” búbùjīngxīn” เป็นละครโทรทัศน์ที่ดัดแปลงมาจากนวนิยายจีนเรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心” búbùjīngxīn เล่ม 1 - 4” แต่งโดย ถงหัว ตีพิมพ์เป็นภาษาจีนในปี ค.ศ. 2006 แปลเป็นภาษาไทยโดย อรจิรา สำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊ค ละครโทรทัศน์เรื่องนี้ได้ออกอากาศครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2011 ทาง สถานีโทรทัศน์ Hunan Satellite TV ของจีนแผ่นดินใหญ่และสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในปี ค.ศ. 2015

ละครโทรทัศน์จีนแผ่นดินใหญ่เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” ดัดแปลงมาจากนวนิยายจีนเรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 búbùjīngxīn” เป็นเรื่องราวของนางสาว หลิงสาวในยุคปัจจุบันที่ประสบอุบัติเหตุจนทะลุมิติย้อนเวลากลับไปในสมัยถังซี จักรพรรดิแห่งราชวงศ์ชิง เมื่อล้มดาตื้นขึ้นมา เธอพบว่าตัวเองอยู่ในร่างของสาวน้อยวัย 13 ปี นามว่าหมาเอ๋อไต้หวัน บุตรสาวคนรองของแม่ทัพตระกูลหมาเอ๋อไต้หวัน และเป็นน้องสาวของชายารองในองค์ชาย 8 ซึ่งอนาคตจะเป็นศัตรูทางการเมืองที่สำคัญของ จักรพรรดิถังเจิ้ง หมาเอ๋อไต้หวันมีโอกาสเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในวังหลวง เธอพยายามหาวิธีกลับไปยังยุคปัจจุบัน แต่ก็อับจนหนทาง เธอจึงต้องอยู่ท่ามกลางวังวนแห่งการชิงรักหักสวาท และการแย่งชิงบัลลังก์ของบรรดาองค์ชายทั้งหลาย ทุกอย่างก้าวในวังหลวงส่งผลต่อชีวิตของเธอในอนาคต แม้จะรู้จุดจบของประวัติศาสตร์เป็นอย่างดี แต่เธอกลับไม่รู้เลยว่าจุดจบของตนเองจะเป็นเช่นไร และประวัติศาสตร์จะถูกเปลี่ยนแปลงไปเพราะเธอหรือไม่ นี่คือปฐมบทของหญิงสาวแห่งโลกอนาคตที่จะพลิกฟ้าพลิกแผ่นดินจากความนิยมของนวนิยายนอกจากจีนแผ่นดินใหญ่นำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์แล้ว ยังมีการดัดแปลงสร้างเป็นละครโทรทัศน์ในเวอร์ชันเกาหลีได้อีกด้วย ซึ่งบทความวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษาเฉพาะละครโทรทัศน์ที่ได้รับการดัดแปลงมาจากนวนิยายต้นฉบับ จำนวน 2 เวอร์ชัน ได้แก่ เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2011 และ เวอร์ชันเกาหลี ค.ศ. 2016

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากระบวนการดัดแปลงจากนวนิยายสู่ละครโทรทัศน์ที่มาจากนวนิยายเรื่องเดียวกันว่าจะมีกระบวนการดัดแปลงอย่างไร อีกทั้งตัวบทละครที่สร้างขึ้นก่อนจะมีผลกระทบต่อตัวบทละครที่สร้างขึ้นทีหลังหรือไม่ ซึ่งการศึกษาตัวบทที่สร้างขึ้นก่อนและตัวบทที่สร้างขึ้นภายหลังเป็นการศึกษาลักษณะสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เวอร์ชัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการดัดแปลงนวนิยายเป็นละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้
2. เพื่อศึกษาลักษณะสัมพันธ์บทระหว่างละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้วิธีการวิจัยดำเนินไปอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการวิจัยโดยแยกออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนวนิยายฉบับแปลไทยเรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 búbùjīngxīn” เล่ม 1 – 4 โดยการอ่านและจดบันทึกประเด็นที่ต้องศึกษา

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากละครโทรทัศน์จากละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่จากเว็บไซต์วีทีวี (WeTV) ภาค 1 จำนวน 35 ตอน และ ละครโทรทัศน์เรื่อง “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ จำนวน 20 ตอน จากเว็บไซต์วีว (VIU) โดยการชมและจดบันทึกประเด็นที่ต้องศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์กระบวนการดัดแปลงนวนิยายฉบับแปลไทย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 búbùjīngxīn” เล่ม 1 - 4 สู่ละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ วิเคราะห์กระบวนการดัดแปลงยึดองค์ประกอบตามแนวทางของ ทฤษฎีการดัดแปลง

2.2 ศึกษาสัมพันธ์บทในละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ โดยใช้องค์ประกอบของโทรทัศน์ได้แก่ โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร ในการศึกษาสัมพันธ์บทในละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เวอร์ชันโดยยึดแนวคิดสัมพันธ์บทและแนวคิดเกี่ยวกับ ละครโทรทัศน์

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 หนังสือนวนิยาย ฉบับแปลไทย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 búbùjīngxīn” เล่ม 1 – 4 จำนวน 4 เล่มรวม 1,120 หน้า โดยสำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊ค

3.2 ละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2011 ภาค 1 จำนวน 35 ตอน

3.3 ละครโทรทัศน์เรื่อง “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016 จำนวน 20 ตอน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการดัดแปลง

Field (1979) อธิบาย ลักษณะของการดัดแปลงไว้ว่า “Adaption is defined as the ability to make fit or suitable by changing, or adjusting” แปลได้ว่า การดัดแปลง (Adaptation) หมายถึง การดัดแปลงหรือการปรับปรุงรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่งได้อย่างเหมาะสม (อ้างถึงใน Screenplay: The Foundations of Screenwriting p.259)

ทฤษฎีการดัดแปลง

ธนสิน ชุตินธรานนท์ (2555:51) การดัดแปลงตัวละคร เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความนิยม เช่นเดียวกับการดัดแปลงความคิดดังที่มีผู้กล่าวว่า “ตัวละครสามารถถ่ายโอนจากตัวบทหนึ่งสู่อีกตัวบทหนึ่งได้ชัดเจน เช่นเดียวกับความคิดของเรื่อง” (Huycheon, 2006:11) ตัวละครนับว่าเป็น องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อนุสรณ์ภาพของงานศิลปะในรูปแบบของวรรณกรรมเรื่องเล่าและการแสดงอย่างชัดเจน เนื่องจากตัวละครมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับจินตนาการการจำ การจัดวาง ตำแหน่งแห่งที่อย่างถูกต้องรวมไปถึงความจริงรักภักดีของผู้ชมที่มีต่อ “ตัวบทต้นทาง” ดังนั้นเมื่อศิลปิน

ดัดแปลงตัว-ละคร หมายความว่าคลังข้อมูลในความทรงจำของผู้รับ-สารที่มีต่อตัวละครได้รับการเรียกคืนกลับมาและในขณะเดียวกันย่อมมีการใส่ข้อมูลชุดใหม่ลงในคลังข้อมูลนั้นด้วย อันนำมาซึ่งการรับรู้ถึงภาพลักษณ์ ลักษณะนิสัย หรือการกระทำของตัวละคร ที่แตกต่างออกไปจากชุดเดิม

ธนสิน ชูตินธรรานนท์ (2555:51) กลวิธีการดัดแปลงวรรณกรรมหรือบทละครซึ่งเป็นสื่อลายลักษณ์สู่สื่อการแสดงในรูปแบบของละครศิลป์หรือนักเขียนบทละครมักเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ ดังนี้

ด้านโครงเรื่อง

1. ตัดส่วนของโครงเรื่องปูพื้นตัวละคร (exposition) ที่ยืดเยื้อออกแล้วเปลี่ยนเป็นการสอดแทรกให้ผู้ชมรู้จักตัวละครผ่านบทสนทนาที่สะท้อนให้เห็นถึงภูมิหลังของตัวละคร

2. เพิ่มเงื่อนไขของปัญหาที่ตัวละครต้องเผชิญ

3. เปลี่ยนหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องเสียใหม่

4. ให้น้ำหนักหรือเลือกเน้นย้ำเหตุการณ์ในเรื่องเสียใหม่

ด้านตัวละคร

1. สร้างตัวละครขึ้นมาใหม่

2. ตัดตัวละครบางส่วนทิ้ง

3. พัฒนาแรงจูงใจ หรือความต้องการของตัวละครให้ชัดเจนและเข้มข้นขึ้น

4. เพิ่มรายละเอียดแก่ตัวละครในด้านของความคิด ลักษณะนิสัยและการกระทำ

ด้านความคิด

1. ตีความหรือแก่นเรื่องใหม่สำหรับการนำเสนอ

2. เลือกให้น้ำหนักแก่ความคิดย่อยที่ปรากฏอยู่ในเรื่องแล้วขยายให้เป็นความคิดหลักผ่านการให้เหตุผลที่เป็นระบบ

ด้านภาษา

1. เปลี่ยนสำนวนภาษาและบทสนทนาของตัวละครใหม่

2. อ้างถึงหรือคัดลอกข้อความจากเรื่องอื่นมาประสมและสอดแทรกในบทสนทนา Hutcheon (2006:8)

การดัดแปลงอธิบาย ด้วยลักษณะ 3 ประการกล่าวคือ

1. แสดงให้เห็นถึงการยอมรับเรื่องการเดินทางของตัวบทหนึ่ง สู่อีกตัวบทหนึ่งซึ่งสามารถบ่งชี้ได้ชัดเจน

2. การสร้างสรรค์และการตีความต้องมีความเหมาะสมและไม่ทำลายตัวบทดั้งเดิม

3. การขยายออกของสัมพันธ์ต้องปรากฏความเชื่อมโยงระหว่างตัวบทต้นฉบับกับผลงานดัดแปลง

ทฤษฎีสัมพันธบท

จากทฤษฎีสัมพันธบทที่ผู้วิจัยใช้ตามแนวคิดของ J. Kristeva แต่ด้วยข้อจำกัดในการสืบค้นเอกสาร ผู้วิจัยจึงขออ้างอิงข้อความในงานของนิชย์นาวิน จุลละพราหมณ์เป็นสำคัญ โดยนิชย์นาวิน จุลละพราหมณ์ (2554: 19) ได้เขียนไว้ว่า “Intertextuality” คือคำศัพท์ทางวิชาการที่เกิดขึ้นในช่วง ค.ศ. 1960 ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในแวดวงวิชาการในฝรั่งเศสเพื่อพัฒนาและกล่าวถึงมโนทัศน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสัม

พันธบโดยผู้ที่คิดค้นคำนี้ขึ้นมาคือ J. Kristeva นักวิชาการชาวบัลแกเรียที่มาจากฝรั่งเศสและมีการแปลคำศัพท์นี้เป็นภาษาไทยในหลาย ๆ คำ แต่มีคำแปลอยู่ชุดหนึ่งที่มีใช้กันมากกว่าคำแปลอื่นคือคำแปลว่า “การถ่ายโยงเนื้อหา” หรือ “การเชื่อมโยงเนื้อหา” การศึกษาเรื่อง สัมพันธบทจำต้องเข้าใจก่อนว่า การศึกษานั้นเป็นการศึกษาเปรียบเทียบซึ่งประกอบไปด้วย “ตัวบทต้นทาง” คือ (ตัวบทเดิม) และ “ตัวบทปลายทาง” (ตัวบทใหม่) อีกทั้งตัวบทต้นทางและตัวบทปลายทางมีจำเป็นต้องเป็นตัวบทในประเภท (genre) เดียวกันด้วย อาทิงานวิจัยเรื่อง “การเชื่อมโยงเนื้อหานวนิยาย” ในสื่อสิ่งพิมพ์และในสื่อละครโทรทัศน์ (ปิยะพิมพ์ สมิตติกล, 2541: 61)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ เข้าฉายเมื่อ ค.ศ. 2011 และ “ข้ามมิติพิชิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ เข้าฉายเมื่อ ค.ศ. 2016 จึงยังไม่มีพบงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเปรียบเทียบของทั้งสองชิ้น และพบว่างานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับงานวรรณกรรมโดยใช้หลักการเปรียบเทียบสัมพันธบทระหว่างละครโทรทัศน์มีเพียง 1 ชิ้น ได้แก่ การศึกษาเปรียบเทียบละครโทรทัศน์ “รักใสใสหัวใจสีดวง” เวอร์ชันไต้หวัน ค.ศ. 2001 เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2009 และ 2018 ของ นันทิกานต์ เหมือนจันทร์, กนกพร นุ่มทอง ผลการวิจัยสรุปว่า ลักษณะสัมพันธบทในละครโทรทัศน์ “รักใสใสหัวใจสีดวง” จำนวน 3 เวอร์ชัน เวอร์ชันไต้หวันเป็นตัวบทต้นทางมากกว่ามีการทุนเป็นตัวบทต้นทางให้กับละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2009 และ ค.ศ. 2018 ซึ่งจะเรียกละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ทั้ง 2 เวอร์ชันว่า ตัวบทปลายทางดังที่ นพพร ประชากุล (2543) ได้อธิบายว่า เรียกบทตัวแรกว่าตัวบทต้นทางและตัวบทที่ถูกสร้างต่อออกมาจาก ตัวบทแรกเรียกว่า ตัวบทปลายทาง และได้เสนอการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างตัวบทต้นทางและตัวบทปลายทาง ซึ่งอาจมีแบบแผนสัมพันธบททั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพว่า จากตัวบทต้นทางไปสู่ตัวบทปลายทางนั้นมีอะไรที่หายไป มีอะไรเพิ่มเติมขึ้นมา มีอะไรที่ถูกดัดแปลงไป เพราะอะไร ทำไม และอย่างไร ซึ่งละครโทรทัศน์ไต้หวันที่เป็นตัวบทต้นทางเมื่อถูกถ่ายทอดไปยังตัวบทปลายทาง นั่นก็คือ ละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2009 และ 2018 พบทั้งการคงเดิม เพิ่มเติม ดัดแปลง และตัดทอนซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวบทต้นทางและตัวบทปลายทางของ นพพร ประชากุล (2543) ที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น งานวิจัยข้างต้นเสนอให้เห็นถึงสัมพันธบทระหว่างละครโทรทัศน์ในแต่ละเวอร์ชัน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวัฒนธรรมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “รักใสใสหัวใจสีดวง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว ใช้วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุและวัฒนธรรมที่เป็นประเพณีและค่านิยมของชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการกิน วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับประเพณีหรือค่านิยมต่าง ๆ โดยละครโทรทัศน์ “รักใสใสหัวใจสีดวง” ไม่ได้มีการนำเอาวัฒนธรรมญี่ปุ่นมาใช้ในเรื่องตามแบบการทุนต้นฉบับ เนื่องจากวัฒนธรรมในพื้นที่ที่นำการทุนมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ค่อนข้างแตกต่างจากวัฒนธรรมในการทุนต้นฉบับจึงจำเป็นต้องนำสิ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ที่นำการทุนมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์เพิ่มเติมเข้าไปในละคร โดยไม่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกไม่คุ้นชิน

การศึกษาศึกษาแนวคิดสัมพันธบทระหว่างละครโทรทัศน์และการศึกษาวรรณกรรมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ของงานวิจัยข้างต้น ชี้ให้เห็นลักษณะสัมพันธบทในละครโทรทัศน์ “รักใสใสหัวใจสีดวง” มีการคงเดิม เพิ่มเติม ดัดแปลงและตัดทอนด้านโครงเรื่องและตัวละครในละครโทรทัศน์ และในด้าน

วรรณกรรมของเวอร์ชันจินแผ่นดินใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษาซึ่งเป็นค่านิยมของชาวจีน ส่วนในเวอร์ชันไต้หวันมีการแสดงถึงค่านิยมของความเป็นประชาธิปไตย ส่วนในงานวิจัยชิ้นเป็นการศึกษาแนวคิดสัมพันธ์ระหว่างละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจินแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2011 และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016 เท่านั้น

ผลการศึกษา

1. การดัดแปลงด้านโครงเรื่องและตัวละคร

1.1 การดัดแปลงนวนิยาย ฉบับแปลไทย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 búbùjīngxīn” ละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจินแผ่นดินใหญ่ และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์ 달의 연인 - 보보경심 려 Dar-ui yeon-in - Bobogyeongsim ryeo ”

1.2 เวอร์ชันเกาหลีใต้ พบการคงเดิม เพิ่มเติม ตัดทอนและดัดแปลงในละครโทรทัศน์ของทั้ง 2 เวอร์ชัน ดังที่ Syd Field (2005) ได้กล่าวถึงเรื่องการดัดแปลงว่า เมื่อเราทำการดัดแปลงนิยายให้เป็นบทภาพยนตร์ เราต้องพิจารณาว่างานนั้นเป็นบทดั้งเดิมซึ่งอาศัยพื้นฐานจากบทอื่น ๆ เราไม่สามารถดัดแปลงนิยายหรือวรรณกรรมโดยยืมมาทั้งหมดได้

การคงเดิม

ละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์ 달의 연인 - 보보경심 려 Dar-ui yeon-in - Bobogyeongsim ryeo” ทุกเวอร์ชันยังคงโครงเรื่องคล้ายคลึงกับนวนิยายต้นฉบับ เปิดเรื่องด้วยการเล่าเรื่องของนางเอกย้อนเวลาไปสู่ยุคอดีตได้ยังไง โดยพื้นมาอยู่ในเรือนขององค์ชาย 8 นางเอกจึงได้รับการปกป้องจากองค์ชาย 8 เสมอ ทำให้ทั้งคู่เริ่มสนิทสนมและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในขณะเดียวกันนางเอกทราบถึงอนาคตว่าองค์ชาย 4 จะขึ้นครองราชย์ต่อจากคังซี (จักรพรรดิคนปัจจุบัน) จึงทำให้นางเอกปฏิบัติต่อตัวต่อองค์ชาย 4 อย่างเคารพและยำเกรงโดยสร้างความเข้าใจผิดทำให้องค์ชาย 4 เริ่มมีความรู้สึกดี ๆ ต่อนางเอก เรื่องราวการชิงราชบัลลังก์ของเหล่าองค์ชายโดยมีนางเอกเป็นคนกลางของความสัมพันธ์ ความเข้าใจผิดต่าง ๆ และจุดจบที่แสนเศร้า

การเพิ่มเติม

การเพิ่มเติมในละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 búbùjīngxīn” และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์ 달의 연인 - 보보경심 려 Dar-ui yeon-in - Bobogyeongsim ryeo ” เป็นการเพิ่มเติมโครงเรื่องย่อยให้ละครน่าติดตามมากขึ้น และเป็นการสอดแทรกวัฒนธรรมของแต่ละประเทศให้แก่ผู้ชม เช่น ในเวอร์ชันเกาหลีใต้ ได้เพิ่มเติมเรื่องราวขององค์ชาย 4 เนื่องจากผู้ที่จะมาเป็นจักรพรรดิไม่สามารถมีรอยแผลเป็นที่หน้าได้ หรือการจะเป็นผู้หญิงของกษัตริย์จะต้องไม่มีรอยแผลเป็นทั้งตัว และในตอนจบในละครทั้ง 2 เวอร์ชันได้เพิ่มเติมเรื่องราวหลังจากนางเอกกลับมาสู่ยุคปัจจุบันคือ นางเอกได้เข้าขมนิทรรศการในช่วงยุคสมัยที่ตนย้อนเวลาไป ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการเพิ่มเติมเนื้อหาดังกล่าวเพราะผู้ผลิตละครโทรทัศน์ต้องการให้ผู้ชมประทับใจต่อตอนจบของเรื่อง เนื่องจากในนวนิยายต้นฉบับไม่มีเนื้อหาในส่วนนี้ จึงทำให้ผู้ชมเกิดความสงสัยในตอนจบของเรื่องว่าสุดท้ายแล้วเป็นอย่างไร

การดัดแปลง

การดัดแปลงของละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心” และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์ 달의 연인 - 보보경심 려 Dar-ui yeon-in - Bobogyeongsim ryeo” พบการดัดแปลงที่

คล้ายคลึงกันทั้ง 2 เวอร์ชัน คือ การจัดงานวันเกิดให้แก่องค์ชาย 10 สาเหตุของการดัดแปลงเพราะต้องการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของนางเอกและองค์ชาย 10 ในฐานะเพื่อน ละครโทรทัศน์ที่พบการดัดแปลงมากที่สุด คือ ละครโทรทัศน์เวอร์ชันเกาหลีใต้ พบการดัดแปลงดังนี้ 1) ดัดแปลงเรื่องราวและบุคลิกขององค์ชาย 4 จากในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ที่องค์ชาย 4 เป็นบุตรชายคนโตของพระมเหสี อาศัยอยู่ในราชวังแต่เกิด และใบหน้าไม่มีรอยแผลเป็น ในขณะที่ในเวอร์ชันเกาหลีใต้ พระเอกเป็นบุตรชายคนที่สองพระมเหสี ถูกส่งไปเป็นเชลยศึกตั้งแต่เด็ก ๆ จะมีรอยแผลเป็นที่ใบหน้า 2) ดัดแปลงอาชีพของนางเอกจากพนักงานออฟฟิศเป็นพนักงานขายเครื่องสำอาง 3) ดัดแปลงเรื่องราวที่ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อตัวองค์ชาย 4 จากการแจกจ่ายเมล็ดพันธ์ข้าวเป็นการทำพิธีขอฝน 4) ดัดแปลงคู่ทะเลาะวิวาทของนางเอกจากองค์หญิงหมิงอวี๋เป็นองค์ชาย 10 แทน 5) ดัดแปลงวิธีการลงโทษคนสนิทของนางเอกจากการนั่งคนเป็นทุตจนเสียชีวิต 6) ดัดแปลงสาเหตุที่ทำให้นางเอกตัดสินใจออกจากวัง จากการแท้งลูกเป็นไม่มีอำนาจพอจะขึ้นเป็นพระมเหสีได้ 7) ดัดแปลงจุดจบขององค์รัชทายาท จากการโดนปลดและเนรเทศเป็นถูกลอบปลงพระชนม์ 8) ดัดแปลงสาเหตุที่นางเอกโดนลงโทษไปอยู่ฝ่ายซีกล่าง จากการขัดพระราชโองการของจักรพรรดิเป็นถูกใส่ร้ายว่าเป็นคนลอบปลงพระชนม์รัชทายาท 9) ดัดแปลงจุดจบขององค์ชาย 10 และชายา จากถูกเนรเทศเป็นโดนฆ่าตายโดยใส่ร้ายว่าเป็นกบฏ 10) ดัดแปลงการคิดถึงอดีตในยุคปัจจุบันของนางเอก จากจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีตได้กลายเป็นลืมเรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต

การดัดแปลงตัวละครนวนิยายฉบับแปลไทย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心 bubujingxin” สู่ละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่และ “ข้ามมิติพิชิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ พบว่าตัวละครในโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ มีความเหมือนกับทางต้นฉบับนวนิยาย ในขณะที่เวอร์ชันเกาหลีใต้มีลักษณะคล้ายคลึงกับนวนิยายต้นฉบับในบางส่วน

การคงเดิม

ตัวละครที่ยังคงเดิม ได้แก่ ตัวละครหลักของเรื่อง เช่น จักรพรรดิ รัชทายาท องค์ชายใหญ่ องค์ชายรอง องค์ชาย 3 องค์ชาย 4 องค์ชาย 8 องค์ชาย 9 องค์ชาย 10 องค์ชาย 13 องค์ชาย 14 นางเอก พี่สาวนางเอก เป็นต้น

การเพิ่มเติม

พบการเพิ่มเติมตัวละครในละครโทรทัศน์เวอร์ชันเกาหลีใต้ เช่น น้องสาวขององค์ชาย 8 องค์ชาย 3

การดัดแปลง

พบการดัดแปลงตัวละครโทรทัศน์ในเวอร์ชันเกาหลีใต้ โดยการดัดแปลงดังกล่าวเป็นการดัดแปลงลักษณะย่อยของตัวละคร เพิ่มลักษณะนิสัยย่อยให้ตัวละคร ส่วนด้านละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่พบว่าการถอดแบบตัวละครมาจากนวนิยายมา จะเห็นได้ว่าละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่มีการดัดแปลงตัวละครมาจากนวนิยายต้นฉบับ ส่วน “ข้ามมิติพิชิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ถึงแม้จะมีการดัดแปลงตัวละครค่อนข้างมากแต่ยังคงบุคลิกของตัวละครที่คล้ายคลึงเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ดัดแปลงเพียงลักษณะย่อยของ ตัวละครเท่านั้น การดัดแปลงดังกล่าวเป็นการดัดแปลงมาจากละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่มากกว่าการดัดแปลงมาจากนวนิยายโดยตรง

ข้อตกลงเบื้องต้น

เครื่องหมายที่ใช้ในตารางดังกล่าว ประกอบด้วย

- 1) เครื่องหมาย = แทนการคงเดิม
- 2) เครื่องหมาย + แทนการเพิ่มเติม
- 3) เครื่องหมาย / แทนการตัดแปลง
- 4) เครื่องหมาย – แทนการตัดทอน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการดัดแปลงโครงเรื่องจากนวนิยายฉบับแปลไทย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” 步步惊心 bùbùjīngxīn กับละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ภาค 1 และละครโทรทัศน์เรื่อง “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้

ฉบับนวนิยาย	เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่	เวอร์ชันเกาหลีใต้	หมายเหตุ
1. เหตุการณ์การข้ามมิติในยุคปัจจุบันไปอดีต	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่นางเอกโดนไฟช็อตข้ามมิติ - เวอร์ชันเกาหลีใต้นางเอกกระโดดลงน้ำไปช่วยเด็กที่กำลังจะจมน้ำแล้วตัวเองก็จมน้ำข้ามมิติ
2. เหตุการณ์ในยุคอดีตที่ทำให้คนในยุคปัจจุบันมาอยู่แทน	=	/	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่นางเอกตกจากที่สูง - เวอร์ชันเกาหลีใต้นางเอกหัวโขกสระน้ำ
3. ฐานะที่บ้านหลังจากข้ามมิติไปยังยุคโบราณ เป็นน้องสาวของชายองค์ชาย 8 อยู่ที่จวนองค์ชาย 8	=	=	
4. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของนางเอก	=	/	- ในเวอร์ชันเกาหลีใต้นางเอกไม่ได้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในประวัติศาสตร์
5. การพบกันของพระเอกและนางเอก	=	=	
6. ตัวละครอื่น ๆ เข้าใจผิดในความสัมพันธ์ขององค์ชาย 10 กับนางเอกว่าเป็นมากกว่าเพื่อน	=	=	
7. การจัดงานวันเกิดให้กับองค์ชาย 10	+	+	- เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่จัดงานวันเกิดโดยนางเอกพับนกระเรียนและร้องเพลงวันเกิด - เวอร์ชันเกาหลีใต้นางเอกจัดงานวันเกิดโดยร้องเพลงและเต้นให้ดู
8. นางเอกแอบชอบองค์ชาย 8	=	=	
9. เหตุการณ์ทะเลาะวิวาทของนางเอกกับองค์หญิงหมิงอวี่	=	/	- เวอร์ชันเกาหลีใต้มีการดัดแปลงคู่กรณีจากองค์หญิงหมิงอวี่เป็นองค์ชาย 10
10. เรื่องราวความสัมพันธ์ของเหล่าองค์ชาย	=	=	
11. ความสัมพันธ์ระหว่างพี่สาวของนางเอกและองค์ชาย 8	=	/	- เวอร์ชันเกาหลีใต้พี่สาวนางเอกเป็นชายาหลักในขณะนั้น

ฉบับนวนิยาย	เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่	เวอร์ชันเกาหลีใต้	หมายเหตุ
			นวนิยายและในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่เป็นชายารอง
12. ความสัมพันธ์ของนางเอกกับเหล่าองค์ชาย	=	=	
13. ของขวัญที่องค์ชาย 8 มอบให้นางเอก	=	=	- ทั้ง 2 เวอร์ชันขององค์ชาย 8 มอบให้กับนางเอกคือ กำไลข้อมือ
14. ความสัมพันธ์ขององค์ชาย 14 และนางเอก	=	=	
15. ความสัมพันธ์ขององค์ชาย 13 และนางเอก	=	=	- เป็นคนกลางระหว่างของนางเอกและพระเอก
16. กิจกรรมการออกไปล่าสัตว์ของจักรพรรดิและเหล่าองค์ชาย	=	-	- ไม่พบกิจกรรมการออกไปล่าสัตว์ของกษัตริย์และเหล่าองค์ชายในเวอร์ชันเกาหลีใต้
17. ของขวัญที่องค์ชาย 4 มอบให้นางเอก	=	=	- ทั้ง 2 เวอร์ชันขององค์ชาย 4 มอบให้กับนางเอกคือ ปิ่นปักผม
18. เรื่องราวที่ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อตัวองค์ชาย 4	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่องค์ชาย 4 ทำการเพาะปลูกด้วยตนเองและทำการแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์แก่ประชาชน - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้มีจัดพิธีขอฝน ซึ่งตอนแรกจะให้รัชทายาทเป็นคนทำ แต่สุดท้ายองค์ชาย 4 เป็นผู้มาทำแทน จึงทำให้ประชาชนเชื่อมั่นในตัวองค์ชาย 4
19. เหตุการณ์ที่องค์ชาย 4 ช่วยนางเอกจากการถูกลูกธนูยิง	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ถูกยิงโดยบุตรชายขององค์ชาย 4 ขณะกำลังไล่ยิงนกอยู่ในสวน - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้ ถูกยิงโดยองค์ชาย 3 จากการยุยงขององค์ชาย 9
20. เหตุการณ์คนสนิทของนางเอกโดนลงโทษจนเสียชีวิต	=	/	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่อวี๋ถานโดนลงโทษโดยวิธีการนั่งคน (หนึ่งในวิธีการประหารของจีนในสมัยก่อน) - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้แฉรงยงถูกทำโทษโดยการทุบตีจนเสียชีวิต
21. สาเหตุการตายของลวี่อู๋	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ลวี่อู๋นางโสมคนสนิทขององค์ชาย 13 ตัดสินใจกระโดดน้ำตายเนื่องจากคำยุยงของพระชายารองขององค์ชาย 13 - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้นางกระโดดตึกตายเนื่องจากตนเองเป็นองค์หญิงของกลุ่มกบฏแบกแจ
22. สาเหตุที่ทำให้นางเอกตัดสินใจออกจากวัง	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่นางเอกตัดสินใจออกจากวังเนื่องจากรู้ว่าตัวเองแท้จริงแล้วตัวเองทำให้ชายาหลักขององค์ชาย 8 เผลอตัวเองจน

ฉบับนวนิยาย	เวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่	เวอร์ชันเกาหลีใต้	หมายเหตุ
			ตาย กล่าวโทษว่าตัวเองเป็นสาเหตุที่ทำให้องค์ชาย 13 ถูกลงโทษเป็นระยะเวลา 10 ปี อีกทั้งวิธานคนสนิทของนางเอกถูกทำโทษจนตาย - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้นางเอกตัดสินใจออกจากวังเนื่องจากทราบว่าตัวเองไม่มีอำนาจพอจะขึ้นเป็นมเหสี กล่าวโทษตัวเองว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้องค์ชาย 8 โดนลงโทษ อีกทั้งแสร้งของสาวรับใช้คนสนิทถูกทำโทษจนตาย
23. จุดจบของรัชทายาท	=	/	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่รัชทายาทโดนปลดออกจากตำแหน่งเนื่องจากการคบคิด - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้รัชทายาทถูกใส่ปรอทในน้ำอาบทำให้เกิดอาการทวาระแวงและจมน้ำตาย
24. สาเหตุที่นางเอกโดนลงโทษไปอยู่ฝ่ายซีกล่าง	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่นางเอกโดนลงโทษเพราะฝ่าฝืนคำสั่งของจักรพรรดิ แต่เนื่องจากนางเอกเป็นสาวรับใช้คนโปรดของจักรพรรดิคังซี จึงทำให้ไม่ได้รับการลงโทษสถานหนัก - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้ถูกใส่ร้ายว่าเป็นผู้ลอบปลงพระชนม์รัชทายาท
24. จุดจบขององค์ชาย 10 และชายา	=	/	- ในนวนิยายและเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่องค์ชาย 10 และชายาถูกเนรเทศไปอยู่นอกวังหลวง - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้องค์ชาย 10 โดนกล่าวหาว่าเป็นตระกูลกบฏและถูกลอบฆ่าทั้งตัวองค์ชายและชายา
25. สาเหตุการอภัยโทษให้กับนางเอก	=	=	- ทั้ง 2 เวอร์ชันมีสาเหตุการอภัยโทษให้นางเอกเหมือนกัน
26. การเปลี่ยนรัชสมัยจักรพรรดิ	=	+	- ในนวนิยายและเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่หลังจากคังซีสิ้นพระชนม์องค์ชาย 4 ขึ้นครองราชย์ต่อ - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้หลังจากพระเจ้าแทโจสิ้นพระชนม์ รัชทายาท (พระเจ้าฮยเจง) ได้ขึ้นครองราชย์ต่อก่อนจะสิ้นพระชนม์เพราะโดนลอบปลงพระชนม์โดยองค์ชาย 3 ต่อมาองค์ชาย 3 (พระเจ้าฮยเจง) ขึ้นครองราชย์ ต่อมาป่วยสิ้นพระชนม์และได้้องค์ชาย 4 (พระเจ้าคังจงแห่งโครยอ) ขึ้นมาครองราชย์ต่อ
27. วิธีการออกจากวังไปอยู่กับองค์ชาย 14 ของนางเอก	=	=	- ทั้ง 3 เวอร์ชันองค์ชาย 14 ใช้พระราชโองการของจักรพรรดิองค์ก่อนหน้าขออนางเอกแต่งงานและใช้คำพูดยั่วให้จักรพรรดิ (องค์ชาย 4) โกรธและยอมปล่อยนางเอกไป
28. การตายของนางเอก	=	=	- ทั้ง 3 เวอร์ชันนางเอกตายในอ้อมกอดขององค์ชาย 14 ขณะดูการแสดงเพลง

ฉบับนวนิยาย	เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่	เวอร์ชันเกาหลีใต้	หมายเหตุ
29.การคิดถึงอดีตในยุคปัจจุบันของนางเอก	/	/	- ทั้ง 3 เวอร์ชันมีการคิดถึงอดีตของนางเอกในยุคปัจจุบันไม่เหมือนกัน - ในนวนิยายนางเอกจำเรื่องราวได้ มีการหาข้อมูลประวัติศาสตร์จุดจบของเหล่าองค์ชายหลังจากที่จากมา - ในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่นางเอกจำเรื่องราวได้ มีการหาข้อมูลประวัติศาสตร์จุดจบของเหล่าองค์ชาย ได้ชมนิทรรศการยุคราชวงศ์ชิงและได้เจอพระเอกในยุคปัจจุบัน - ในเวอร์ชันเกาหลีใต้นางเอกกลับมาในยุคปัจจุบัน โดยไม่สามารถจำเรื่องราวได้ ได้เข้าไปดูนิทรรศการยุคโครยอทำให้นึกถึงเรื่องราวในอดีตขึ้นมาได้

การเสนอแนวคิดภายใต้กรอบการเปลี่ยนแปลงที่มีความแตกต่างกันซึ่งการเสนอแนะต่อจากนี้เป็นเพียงมุมมองของผู้วิจัยภายใต้กรอบทฤษฎีสัมพันธบทเท่านั้น

1. เหตุการณ์การข้ามมิติในยุคปัจจุบันไปอดีต
 - เวอร์ชันเกาหลีใต้ดัดแปลงเนื่องจากต้องการให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของนางเอก ว่านางเอกเป็นคนที่มีความใจดีแม้แต่ตนเองจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก แต่พอเห็นว่ามีความจำเป็นก็รีบลงไปช่วยเหลือทั้ง ๆ ที่จะเรียกให้คนอื่นไปช่วยแทนก็ได้ ส่วนในนวนิยายและเวอร์ชันจีนนางเอกจะเป็นคนที่มีความใจร้อน จึงไม่ได้สะท้อนลักษณะนิสัยนี้ออกมา
2. เหตุการณ์ในยุคอดีตที่ทำให้คนในยุคปัจจุบันมาอยู่แทน
 - เนื่องจากเวอร์ชันเกาหลีใต้มีการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์การข้ามมิติของนางเอกในยุคปัจจุบันจึงทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ที่ทำให้คนในยุคปัจจุบันมาอดีต เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความสอดคล้องและสมเหตุสมผลมากขึ้น
3. ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของนางเอก
 - เนื่องจากในนวนิยายและเวอร์ชันจีนนางเอกเป็นพนักงานออฟฟิศที่ทำงานในด้านของประวัติศาสตร์จึงทำให้นางเอกใน 2 เวอร์ชันนี้มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ ส่วนในเวอร์ชันเกาหลีใต้นั้นนางเอกเป็นพนักงานขายเครื่องสำอางจึงทำให้ไม่มีความรู้ แต่ในเวอร์ชันเกาหลีใต้จะเสริมบทบาทในเรื่องของการแต่งหน้าให้พระเอก ซึ่งเป็นรายละเอียดที่เกาหลีใต้ต้องการทำให้สมจริงมากขึ้น
4. การจัดงานวันเกิดให้กับองค์ชาย 10
 - ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่มีการบันทึกกระเรียน ซึ่งคนจีนในสมัยก่อนเชื่อว่าถ้าบันทึกกระเรียนครบ 1000 ตัวแล้วนำไปมอบให้กับคนที่ตนรัก พรที่ขอจะเป็นจริง ซึ่งความเชื่อนี้ชาวจีนได้รับอิทธิพลมาจากประเทศญี่ปุ่นอีกทอดหนึ่ง ส่วนในเวอร์ชันเกาหลีใต้ คาดว่าดัดแปลงให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม เพราะปกติงานเฉลิมฉลองในราชสำนักของเกาหลีจะต้องมีการเดินรำประกอบด้วย
5. เหตุการณ์ทะเลาะวิวาทของนางเอกกับองค์หญิงหมิงอวี๋
 - เนื่องจากในเวอร์ชันเกาหลีใต้ไม่พบตัวละครองค์หญิงหมิงอวี๋ จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนคู่กรณีเป็นองค์ชาย 10 แทน

6. ความสัมพันธ์ระหว่างพี่สาวของนางเอกและองค์ชาย 8
 - ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนพี่สาวของนางเอกเป็นชายารองขององค์ชาย 8 แต่ในเวอร์ชันเกาหลีเห็นว่าทนายารองไม่ได้มีความสำคัญอะไร จึงคงไว้แค่ทนายาหลักเพียงเท่านั้น
7. กิจกรรมการออกไปล่าสัตว์ของจักรพรรดิและเหล่าองค์ชาย
 - ในเวอร์ชันเกาหลีได้ตัดเนื้อหาส่วนตรงนี้ออกไป เพราะเห็นว่าไม่มีผลกระทบกับเนื้อเรื่องหลัก
8. เรื่องราวที่ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อตัวองค์ชาย 4
 - เวอร์ชันเกาหลีได้ดัดแปลงเรื่องราวเนื่องจากภูมิหลังขององค์ชาย 4 ในเวอร์ชันนี้องค์ชายถูกส่งไปเป็นเชลยตั้งแต่เด็ก อีกทั้งยังมีแผลเป็นบนใบหน้า ส่วนในนวนิยายและเวอร์ชันจีนองค์ชาย 4 ใช้ชีวิตอยู่ในวังตั้งแต่เกิด
9. เหตุการณ์ที่องค์ชาย 4 ช่วยนางเอกจากการถูกรังแก
 - เนื่องจากในเวอร์ชันเกาหลี้องค์ชาย 4 ยังไม่ได้แต่งงานดังนั้นจึงต้องเปลี่ยนเหตุการณ์ เพราะว่ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนองค์ชาย 4 ช่วยนางเอกจากการถูกรังแก ซึ่งคนที่รังแกคือบุตรชายขององค์ชาย 4
10. เหตุการณ์ที่คนสนิทของนางเอกโดนลงโทษ
 - เนื่องจากระบบลงโทษของจีนและเกาหลีใต้ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องดัดแปลงบทให้เข้ากับประวัติศาสตร์
11. สาเหตุการตายของลวี่อู๋
 - เนื่องจากในนวนิยายและเวอร์ชันจีนลวี่อู๋เป็นชายาขององค์ชาย 13 และได้มีบุตรสาว 1 คน ซึ่งลวี่อู๋กลัวว่าลูกจะเกิดมาแล้วโดนล่อว่าเป็นลูกของนางโลมจึงตัดสินใจกระโดดน้ำตาย ส่วนเวอร์ชันเกาหลีได้ลวี่อู๋เป็นเพียงแค่คนรู้จักขององค์ชาย 13 เท่านั้น
12. สาเหตุที่ให้นางเอกตัดสินใจออกจากวัง
 - ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่นางเอกแท่งลูก คนสนิทของนางเอกถูกลงโทษจนตาย จึงทำให้นางเอกตัดสินใจออกจากวัง สำหรับเวอร์ชันเกาหลีได้นางเอกรู้ว่าตนเองไม่มีอำนาจพอที่จะขึ้นเป็นพระมเหสีเลยตัดสินใจออกจากวัง
13. จุดจบของรัชทายาท
 - เนื่องจากรัชทายาทในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่เป็นคนนิสัยไม่ดี คดโกง จึงทำให้ถูกเนรเทศ สำหรับเวอร์ชันเกาหลีได้รัชทายาทถูกลอบปลงพระชนม์จากองค์ชาย 3 โดยที่องค์ชาย 3 ส่งให้นางกำนัลคนหนึ่งใส่ปรอทลงในน้ำอาบของรัชทายาท จึงทำใหัรัชทายาทสิ้นพระชนม์ และองค์ชาย 3 ก็ได้ขึ้นครองต่อ
14. สาเหตุที่นางเอกโดนทำโทษไปอยู่ฝ่ายชักล้าง
 - เนื่องจากเนื้อเรื่องแตกต่างกัน จึงทำให้ต้องปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเนื้อเรื่องนั้นๆ ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนนางเอกเป็นคนสนิทของจักรพรรดิดังชี แต่ในเวอร์ชันเกาหลีได้นางเอกเป็นเพียงแค่สาวรับใช้เท่านั้น
15. จุดจบขององค์ชาย 10 และชายา

- เนื่องจาก ในเวอร์ชันเกาหลีด้องค์ชาย 10 ได้แต่งงานกับลูกสาวของแม่ทัพจึงทำให้หลายฝ่ายเป็นกังวลว่าองค์ชาย 10 จะยึดอำนาจทั้งสองจึงถูกฆ่าตาย แต่ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่องค์ชาย 10 ได้แต่งงานกับน้องสาวของชายาเอกองค์ชาย 8 ซึ่งในตอนสุดท้ายได้อยู่ในวังตามเดิม

16. การเปลี่ยนรัชสมัยจักรพรรดิ

- เนื่องจากประวัติศาสตร์ของเกาหลีดั้งและจีนแผ่นดินใหญ่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องยึดตามประวัติศาสตร์ของประเทศนั้น ๆ ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนอยู่ในสมัยราชวงศ์ชิง ส่วนเวอร์ชันเกาหลีดั้งอยู่ในสมัยโครยอ

17. การคิดถึงอดีตในยุคปัจจุบันของนางเอก

- ในนวนิยายและเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญเมื่อนางเอกกลับสู่ยุคปัจจุบัน นางเอกยังคงจำเหตุการณ์ที่ตนเองได้ข้ามมิติไปได้ จึงรับหาข้อมูลเกี่ยวกับราชวงศ์ชิงว่าได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงเพิ่มหรือไม่ สำหรับเวอร์ชันเกาหลีดั้งเมื่อนางเอกกลับมานางเอกไม่สามารถจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตอนข้ามมิติได้ จนกระทั่งได้เข้าไปชมนิทรรศการประวัติศาสตร์สมัยโครยอ ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าเวอร์ชันจีนต้องการจะปูเนื้อเรื่องไปสู่ภาคที่ 2 ในขณะที่เวอร์ชันเกาหลีดั้งจบเพียงเท่านี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการดัดแปลงตัวละครจากนวนิยายฉบับแปลไทย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ 步步惊心” กับละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ภาค 1 และละครโทรทัศน์เรื่อง “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีดั้ง

ฉบับนวนิยาย	เวอร์ชันจีน แผ่นดินใหญ่	เวอร์ชัน เกาหลีดั้ง	หมายเหตุ
1. จักรพรรดิ	=	=	
2. รัชทายาท	=	/	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่รัชทายาทคือองค์ชายรอง - ในเวอร์ชันเกาหลีดั้งรัชทายาทคือองค์ชายใหญ่
3. องค์ชายใหญ่	=	=	
4. องค์ชาย 3	=	+	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ไม่ปรากฏตัวละครองค์ชาย 3 - ในเวอร์ชันเกาหลีดั้ง้องค์ชาย 3 เป็นบุตรชายคนโตของพระมเหสีและเป็นพี่ชายขององค์ชาย 4 และองค์ชาย 14 สุดท้ายได้ครองราชย์ต่อจากองค์รัชทายาทก่อนสิ้นพระชนม์
5. องค์ชาย 4	=	/	- ในเวอร์ชันเกาหลีดั้ง้องค์ชาย 4 ถูกส่งไปเป็นเชลยตั้งแต่เด็ก
6. องค์ชาย 5	=	-	- ไม่พบตัวละครองค์ชาย 5 ในเวอร์ชันเกาหลีดั้ง
7. องค์ชาย 8	=	=	
8. องค์ชาย 9	=	=	
9. องค์ชาย 10	=	=	
10. องค์ชาย 13	=	=	
11. องค์ชาย 14	=	=	
12. นางเอก	=	=	

ฉบับนวนิยาย	เวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่	เวอร์ชันเกาหลีใต้	หมายเหตุ
13. พี่สาวนางเอก	=	/	- ในฉบับนวนิยายและเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่พี่สาวนางเอกมีฐานะเป็นชายารองขององค์ชาย 8 - ในเวอร์ชันเกาหลีพี่สาวนางเอกมีฐานะเป็นชายาเอกขององค์ชาย 8
14. ลวี่อู๋	=	=	
15. ชายาขององค์ชาย 10	=	/	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่ชายาขององค์ชาย 10 คือ องค์หญิงหิมฮวี่ - ในเวอร์ชันเกาหลีชายาขององค์ชาย 10 คือ ซุนด็อก บุตรสาวของแม่ทัพ
16. แม่ขององค์ชาย 4 และองค์ชาย 14	=	/	- ในเวอร์ชันเกาหลีได้เป็นทั้งพระมเหสีและแม่ขององค์ชาย 3, องค์ชาย 4 และองค์ชาย 14
17. ชายาเอกขององค์ชาย 8	=	-	- ในนวนิยายและในเวอร์ชันเงินแผ่นดินใหญ่ ชายาของ 8 คือ หิมฮวี่ เป็นบุตรสาวของตระกูลมากอำนาจและเป็นพี่สาวของหิมฮวี่ ชายาขององค์ชาย 10 - ในเวอร์ชันเกาหลีได้มีการเปลี่ยนจากชายาเอกคือพี่สาวของนางเอก
18. องค์หญิงหมิ่นหมิ่น	=	-	- ไม่พบตัวละครองค์หญิงหมิ่นหมิ่นในเวอร์ชันเกาหลีใต้

1. รัชทายาท

- ในนวนิยายกับเวอร์ชันเงินรัชทายาทไม่ใช่องค์ชายใหญ่ แต่ในเวอร์ชันเกาหลีองค์ชายใหญ่ได้ขึ้นเพราะเป็นบุตรคนแรกของพระมเหสี

2. องค์ชาย 3

- เวอร์ชันเกาหลีใต้จำเป็นต้องเพิ่มตัวละครนี้เข้ามาเนื่องจากเวอร์ชันเกาหลีต้องการปรับให้ตรงกับประวัติศาสตร์ในสมัยโครยอ แต่ในนวนิยายและเวอร์ชันเงินไม่ปรากฏตัวละครนี้

3. องค์ชาย 4

- เวอร์ชันเกาหลีใต้จำเป็นต้องดัดแปลงเพราะภูมิหลังและลักษณะนิสัยของตัวละครไม่เหมือนกัน

4. องค์ชาย 5

- เวอร์ชันเกาหลีใต้ได้ทำการตัดตัวละครตัวนี้ทิ้งเนื่องจากไม่ได้เป็นตัวละครสำคัญในการดำเนินเรื่อง

5. พี่สาวนางเอก

- เวอร์ชันเกาหลีใต้ไม่เห็นความสำคัญของบทชายารองที่ในนวนิยายและเวอร์ชันเงินมี จึงตัดตัวละครตัวนี้ทิ้ง เหลือไว้แค่บทชายาเอกขององค์ชาย 8 เท่านั้น เวอร์ชันเกาหลีได้จึงดัดแปลงบทบาทพี่สาวนางเอกจากชายารองขององค์ชาย 8 เป็นชายาหลักแทน

6. ชายาขององค์ชาย 10

- ในนวนิยายและเวอร์ชันเงินชายาขององค์ชาย 7 คือน้องสาวของชายาเอกขององค์ชาย 8 แต่ในเวอร์ชันเกาหลีได้มีการเปลี่ยนตัวละครก็คือ น้องสาวของชายาเอกขององค์ชาย 8 คือนางเอก ดังนั้นชายาขององค์ชาย 10 จึงกลายเป็นอีกคนหนึ่ง

8. แม่ขององค์ชาย 3 4 และ 14

- เวอร์ชันเกาหลีใต้แม่ขององค์ชายเป็นคนที่ฝึกฝนในอำนาจและเป็นคนที่เลือกที่รักมักที่ชัง จึงทำให้องค์ชาย 3 องค์ชาย 4 ทะเลาะกันเพื่อจะได้เป็นลูกรัก แต่องค์ชาย 14 เป็นลูกรักของแม่อยู่แล้ว และอายุห่างจากพี่ชายทั้งสองคน จึงไม่ต้องทะเลาะกันเพื่อแย่งความรัก สำหรับเวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่จะมีเพียงแค่องค์ชาย 4 กับองค์ชาย 14 ซึ่งอายุห่างกันมาก ทั้งสองคนจึงไม่ทะเลาะกัน

9. ชายาเอกขององค์ชาย 8

- ภูมิหลังของตัวละครไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของบทบาทหลักขององค์ชาย 8

10. องค์หญิงหมื่นหมื่น

- ไม่พบตัวละครนี้ในเวอร์ชันเกาหลีใต้เนื่องจาก องค์หญิงหมื่นหมื่นเป็นบุตรสาวของจักรพรรดิมองโกล แต่เนื้อเรื่องของเวอร์ชันเกาหลีใต้ไม่ได้มีการกล่าวถึงชาวมองโกลเลยตัดบทนี้ออก

อภิปรายผล

1. การดัดแปลงนวนิยาย “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” สู่ละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” พบการคงเดิม เพิ่มเติม ดัดแปลงและตัดทอนด้านโครงเรื่องและตัวละครในละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการดัดแปลงที่ซิดฟิลด์ (Syd Field) นักเขียนและนักพูดชั้นนำชาวอเมริกัน ที่เขียนหนังสือเกี่ยวกับการเขียนบทภาพยนตร์หลายเล่ม (1979) กล่าวไว้ว่า Adaptation is defined as the ability "to make fit or suitable by changing, or adjusting" แปลได้ว่า การดัดแปลง (Adaptation) หมายถึง การดัดแปลงหรือการปรับรูปแบบรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่งได้อย่างเหมาะสม (อ้างถึงใน Screenplay: The Foundations of Screenwriting p.259) โดยละครโทรทัศน์เวอร์ชันแผ่นดินใหญ่ดัดแปลงมาจากนวนิยายโดยตรง เนื่องจากเป็นเวอร์ชันแรกที่เกิดเป็นละครโทรทัศน์ ต่อมาละครโทรทัศน์เวอร์ชันเกาหลีใต้ เป็นการดัดแปลงที่มีต้นแบบมาจากละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่เพียงบางส่วน พบการดัดแปลงโครงเรื่องและตัวละครในเวอร์ชันดังกล่าวค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นภูมิหลังขององค์ชาย 4 ที่ถูกส่งไปเป็นเชลย หรือว่าจะเป็นตัวละครองค์ชาย 3 ที่ถูกเพิ่มเข้ามาในบท เป็นต้น ซึ่งมีความแตกต่างจากละครโทรทัศน์เวอร์ชันที่สร้างขึ้นก่อน (เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่) พอสมควร ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้ผลิตต้องการสร้างความแปลกใหม่ให้กับละครเวอร์ชันดังกล่าวจึงเพิ่มเติมและดัดแปลงโครงเรื่องให้กับละครโทรทัศน์เวอร์ชันนี้ จะเห็นได้ว่าละครโทรทัศน์เวอร์ชันเกาหลีใต้ไม่ได้ดัดแปลงมาจากนวนิยายโดยตรงแต่เป็นการนำเค้าโครงของละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่มาใช้ มีรูปแบบการดัดแปลงโดยนำเอาการดัดแปลงจากละครโทรทัศน์เวอร์ชันที่สร้างขึ้นก่อนมาใช้ในละครเวอร์ชันดังกล่าว จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าสอดคล้องกับกลวิธีการดัดแปลงวรรณกรรมสู่สื่อการแสดงที่ ธนสิน ชูตินธรรานนท์ (2555) ได้อธิบายว่าองค์ประกอบที่ได้รับการดัดแปลงมากที่สุดคือ ความคิดของเรื่อง (theme/thought) และ ตัวละคร (character) การดัดแปลงละคร “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” มีการใช้กลวิธีการดัดแปลงด้านโครงเรื่องกล่าวคือ ตัดส่วนของการพรรณนาปูพื้นตัวละครที่ยืดยาวออกไปเปลี่ยนเป็นการสอดแทรกให้ผู้ชมรู้จักตัวละครผ่านบทสนทนาที่สะท้อนให้เห็นภูมิหลังของตัวละคร การเพิ่มเงื่อนไขของปัญหาตัวละครที่ต้องพบเจอ ด้านตัวละคร มีการสร้างตัวละครขึ้นใหม่ ตัดตัวละครบาง

ตัวทิ้งไป พัฒนาแรงจูงใจหรือความต้องการของตัวละครให้ชัดเจนและเข้มข้นขึ้นรวมถึงเพิ่มเติมรายละเอียดแก่ตัวละคร เช่น ลักษณะนิสัย ความคิดและการกระทำ

2. สัมพันธบทในละครโทรทัศน์ “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” จากการศึกษาพบว่าละครโทรทัศน์มีลักษณะสัมพันธบทโดยมีละครโทรทัศน์จีนแผ่นดินใหญ่เป็นตัวบทต้นทางมากกว่า มีนวนิยายเป็นตัวบทต้นทาง จะเห็นได้จากการเพิ่มเติม ดัดแปลงและตัดทอนที่คล้ายคลึงกับละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ละครโทรทัศน์ที่มีการใช้เค้าโครงจากละครโทรทัศน์เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2011 คือ ละครโทรทัศน์เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นแค่เพียงการศึกษาการเปรียบเทียบสัมพันธบทของละครโทรทัศน์เรื่อง “เจาะมิติพิชิตบัลลังก์” เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2011 และ “ข้ามมิติลิขิตสวรรค์” เวอร์ชันเกาหลีใต้ ค.ศ. 2016 เท่านั้น มิได้ศึกษาถึงวัฒนธรรมและคุณธรรมที่สอดแทรกอยู่ในละครโทรทัศน์ของทั้งสองเวอร์ชัน

ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ผู้ที่สนใจศึกษาต่อไปควรศึกษาให้ครอบคลุมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและคุณธรรมที่สอดแทรกอยู่ในทั้ง 2 เวอร์ชัน เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธนสิน ชูตินธรานนท์. (2555). สัมพันธบทของบทละครเวทีเรื่องสาววิตรีและการสร้างสรรค์ใหม่เพื่อสื่อสารอุดมคติแห่งรัก. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- นพพร ประชากุล. (2543). สัมพันธบท (Intertextuality). *วารสารสารคดี*, 16(182), 175 – 177.
- นันทิกานต์ เหมือนจันทร์ และ กนกพร นุ่มทอง. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบละครโทรทัศน์ “รักไล่ไสหัวใจสี่ดวง” เวอร์ชันได้หวิน ค.ศ. 2001 เวอร์ชันจีนแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 2009 และ 2018. *วารสารจีนศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 12(2), 50-77.
- นิษณาวิน จุลละพราหมณ์ และ โสภารรณ บุญมิตร (2554). สัมพันธบทในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์อเมริกันแนวแวมไพร์ร่วมสมัย. *วารสารนิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 30(4), 151-169.
- ปิยะพิมพ์ สมิตติลก. (2541). การเชื่อมโยงเนื้อหา “นวนิยาย” ในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อละครโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- Syd, F. (2005). *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. Stuttgart: DELTA Publishing.
- Tong, H. (2556). *นวนิยายจีน. เจาะมิติพิชิตบัลลังก์ เล่ม 1-4*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊คส์.

น้ำตาในความงดงามแห่งยูครีเจนซี อำนาจของเพศชายที่ปรากฏในนวนิยาย เรื่องดยุคในดวงใจ

อังคณา สุขวิเศษ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail: aungkana.su@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดพิตาทิปไตป์ที่ปรากฏในนวนิยายโรแมนติกเชิงประวัติศาสตร์ชุด บริดเจอร์ตันเรื่องดยุคในดวงใจ (The Duke and I) ของจูเลีย ควินน์ นักเขียนชาวอเมริกัน ผลการศึกษาพบว่านวนิยายแสดงให้เห็นบทบาทของแนวคิดพิตาทิปไตป์หรือระบบการให้อำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ในยูครีเจนซีของประเทศอังกฤษที่ส่งผลต่อการเกิดปมปัญหาของตัวละคร ทั้งปมปัญหาในจิตใจของตัวละคร และปมปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวละคร โดยสามารถจำแนกแนวคิดพิตาทิปไตป์ในระดับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเป็น 3 ลักษณะได้แก่ 1) แนวคิดพิตาทิปไตป์ในความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร คือการมีอำนาจของบิดาในการปฏิบัติต่อบุตร โดยบุตรต้องเชื่อฟังและยอมรับในการตัดสินใจของบิดา 2) แนวคิดพิตาทิปไตป์ในความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายและน้องสาว คือการมีอำนาจในฐานะผู้นำครอบครัว และผู้ปกครอง โดยน้องสาวต้องปฏิบัติตามคำสั่งและความเห็นชอบของพี่ชายเรื่องคู่ครอง และ 3) แนวคิดพิตาทิปไตป์ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา โดยสามีมีสิทธิ์ในการปฏิบัติ และออกคำสั่งกับภรรยา รวมถึงการใช้อำนาจในฐานะผู้นำของครอบครัว อย่างไรก็ตาม นวนิยายแสดงให้เห็นว่าระบบทำให้ผู้ตกอยู่ใต้อำนาจไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงเกิดความขัดแย้งทั้งกับตนเอง และกับผู้อื่นจึงแสดงออกในลักษณะของการพยายามต่อต้านและตอบโต้ในขอบเขตที่สามารถทำได้ ผลจากการศึกษานี้ทำให้เห็นกรอบแนวคิด และค่านิยมของสังคมในยูครีเจนซี นอกจากการให้ความสำคัญกับอำนาจในครอบครัว อำนาจของสังคมยังมีส่วนสำคัญในการครอบงำแนวทางปฏิบัติของผู้คน นำไปสู่การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสตรีในยุคต่อมา

คำสำคัญ: พิตาทิปไตป์, ยูครีเจนซี, ดยุกในดวงใจ, จูเลีย ควินน์

Tears in the Regency Era's Beauty: The Power of the Male Appears in The Duke and I Novel

Aungkana Sukwises

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

E-mail: aungkana.su@ssru.ac.th

Abstract

The purpose of this research paper was to examine the patriarchal concept as it appears in Julia Quinn's historical romance novel series, Bridgerton's The Duke and I. The findings of the study revealed that the novel depicts the role of patriarchy in the patriarchal system of the British Regency era in influencing the internal and exterior conflicts of the characters. In terms of familial relationships, the concept of patriarchy can be divided into three categories: The first characteristics was the power of the father to treat the child which is the concept of patriarchy in the connection between father and son. The child must obey and accept the father's decision. Secondly, the patriarchal concept in the connection between an elder brother and a younger sister is that the elder brother has power as the family's head and ruler, and the younger sister must accept the brother's orders and approval regarding her spouse. The last one is that the patriarchal concept in the husband-wife relationship, according to which the husband has the authority to perform and issue instructions to his wife. This includes the dominance of power as the family's leader. The novel, on the other hand, demonstrated how the system causes those in positions of authority, whether men or women, to have conflicts with themselves and others. It took the form of attempting to resist and to fight to the greatest possible boundary. In addition to the emphasis on family authority, the findings of this study reflected the conceptual framework and social ideals in the Regency era. The power of society also has a significant impact on people's behaviors resulting in later periods' demands for women's rights.

Keywords: Patriarchy, Regency era, The Duke and I, Julia Quinn

บทนำ

ยุคเรเจนซี (Regency era) เป็นช่วงเวลาระหว่างคริสต์ศักราช 1811-1820 หรือพุทธศักราช 2354-2363 คือช่วงเวลาที่ยึดต่อระหว่างยุคจอร์เจียน (Georgian era) และยุควิกตอเรียน (Victorian era) ของประเทศอังกฤษ ในรัชสมัยสิ้นสุดการครองราชย์ของพระเจ้าจอร์จที่ 3 และโอรสของพระองค์ขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการ ต่อมาได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าจอร์จที่ 4 สำหรับประเทศอังกฤษในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถือเป็นยุคทองทางศิลปวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยอารยธรรมซึ่งมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นหลากหลายแขนง เป็นยุคสมัยที่มีการนำความสง่างามของยุคสมัยคลาสสิก (Classical era) ผสมผสานเข้ากับการก้าวเข้าสู่ความทันสมัยในยุคใหม่ (Modern age) จึงทำให้สังคมและวัฒนธรรมในยุคเรเจนซีมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว งานวรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งเป็นภาพสะท้อนเอกลักษณ์ของยุคเรเจนซีให้เห็นได้อย่างชัดเจน แนวคิดโรแมนติก (Romantic Movement) ได้เริ่มต้นก่อกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับการเริ่มต้นของยุคเรเจนซี (Knowles, 2012) เป็นยุคที่รุ่มรวยด้วยงานวรรณกรรมทั้งกวีนิพนธ์และร้อยแก้ว เป็นยุคที่สร้างกวีผู้มีชื่อเสียง เช่น วิลเลียม เวิร์ดสเวิร์ธ (William Wordsworth), ซามูเอล คอลริดจ์ (Samuel Coleridge), จอร์จ กอร์ดอน ไบรอน (George Gordon Byron), เพอร์ซี เชลลีย์ (Percy Shelley), และ จอห์น คีตส์ (John Keats) เป็นต้น นักเขียนที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวแทนผู้แสดงภาพลักษณ์แห่งยุคเรเจนซีได้ชัดเจนที่สุดคือ เจน ออสติน (Jane Austen) เจ้าของผลงานวรรณกรรมแนวรักโรแมนติกที่สะท้อนสังคมผู้ดีชาวอังกฤษ ภาพตัวละครเอกสตรีที่มีแนวคิดโดดเด่นแตกต่างไปจากผู้หญิงแบบประเพณีนิยม เป็นต้นแบบของผู้หญิงยุคใหม่ที่ไม่มีการประนีประนอมในนวนิยายอังกฤษแบบเดิม ส่งอิทธิพลต่อแนวคิดสตรีนิยม (Feminism) ในเวลาต่อมา (วรวดี วงศ์สง่า, 2554) ผลงานที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องมาถึงยุคศตวรรษที่ 21 ผ่านรูปแบบงานเขียน ภาพยนตร์ ละคร และละครเวที ประกอบด้วยเรื่อง Pride and Prejudice, Emma, และ Sense and Sensibility (อัตลักษณ์แห่งยุค “Regency” ความรุ่มรวยในแบบฉบับอังกฤษ สะท้อนผ่าน ศิลปะชั้นยอดอันคลาสสิกและทรงคุณค่าสู่ความสง่างามปัจจุบัน, 2561) อิทธิพลจากเจน ออสติน ในยุคเรเจนซีมีบทบาทเป็นแรงบันดาลใจให้จูเลีย ควินน์ (Julia Quinn) ซึ่งเป็นนามปากกาของ จูเลีย พอตทิงเจอร์ (Julie Pottiger) นักเขียนงานวรรณกรรม โรแมนติกชาวอเมริกันผู้สร้างสรรค์ผลงานยอดเยี่ยมในระดับเบสต์เซลเลอร์ของนิวยอร์กไทมส์ เขียนนวนิยายชุดบริดเจอร์ตัน (Bridgerton) ในรูปแบบของนวนิยายโรแมนติกอิงประวัติศาสตร์ Dacus (2016) อธิบายความหมายของนวนิยายประเภทนี้ว่าเป็นงานเขียนที่เน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในบริบทของเวลาและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งนวนิยายในชุดนี้ทุกเรื่องนี้มีความสอดคล้องเนื่องจากเป็นเรื่องราวความรักของหญิงชายในบริบทสังคมยุคเรเจนซี โดยประกอบด้วยนวนิยาย 9 เรื่องซึ่งเรื่องดยุคในดวงใจ (The Duke and I) เป็นนวนิยายเรื่องแรกของนวนิยายชุดนี้ ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นลำดับที่ 17 การผลสำรวจนวนิยาย 100 ลำดับที่ได้รับความนิยมมากที่สุด (Top 100 Romance Poll) ในปีพ.ศ.2553 (Goodreads, 2015) และได้รับการดัดแปลงนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์เรื่อง วังวนรัก เกมไฮโซ (Bridgerton) นำเสนอในแอปพลิเคชันเน็ตฟลิกซ์ ซึ่งได้รับความนิยมมากในปีพ.ศ. 2563 ผลงานของควินน์ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆมากกว่า 25 ภาษาและผลงานนวนิยายชุดบริดเจอร์ตันซึ่งเป็นนวนิยายโรแมนติกอิงประวัติศาสตร์ ทำให้เธอได้รับรางวัล RITA ซึ่งเป็นรางวัลที่มอบให้นักเขียนที่สร้างสรรค์งานโรแมนติก และเป็นผลให้ควินน์ได้ชื่อว่าเป็นเจน ออสติน แห่งศตวรรษที่ 21 (Goodreads, 2015) ดยุคในดวงใจเป็นนวนิยายเล่มแรกของชุดที่เปิดตัวละครเอกหญิงที่มี

ชื่อว่า คาฟนี บริจเจอร์ตัน (Daphne Bridgerton) (ฮอไรซอน, 2564) ซึ่งเป็นบุตรคนที่ 4 และเป็นบุตรสาวคนโตของตระกูล อยู่ในวัยที่เหมาะสมในการเข้าร่วมฤดูกาลออกงานเดบิวต์หรือธรรมเนียมการเปิดตัวลูกสาวตระกูลเข้าสู่สังคมตามประเพณี เธอเปิดตัวต่อสังคมชั้นสูงเพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลโดยมีเป้าหมายในการหาคู่ครองที่เหมาะสม ส่วนตัวละครเอกชายที่มีชื่อว่าไซมอน บาสเซต (Simon Basset) ดยุกแห่งตระกูลเฮสติ้งส์ (Duke of Hastings) เป็นบุคลิกผู้มีความสามารถในทุกด้านอย่างหาที่ติไม่ได้ เมื่อถึงช่วงฤดูกาลงานเดบิวต์เขาเป็นชายหนุ่มที่ถูกหมายตาจากเหล่ามารดาของสตรีทั้งหลาย เพราะต้องการให้เขามาเป็นลูกเขยเพื่อเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลของตน นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอเรื่องราวที่แสดงให้เห็นชีวิตอันหรูหราฟุ้งเฟ้อและการชู้ชบิโนทาในแวดวงของผู้ดีอังกฤษ และขุนนางชั้นสูง ผ่านการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ งานจับน้ำชาหรือกิจกรรมยามว่างของผู้ดีและขุนนางในสังคม แม้นวนิยายเรื่องดยุคในดวงใจ มีลักษณะเป็นงานเขียนแนวโรแมนติกที่มีแก่นเรื่องมุ่งเน้นการแสดงให้เห็นความสวยงามของความรักระหว่างชายและหญิงที่มีความเหมาะสมกัน ถึงแม้ว่าจะเกิดอุปสรรค แต่ในที่สุดจะลงเอยด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นในรูปแบบอิงประวัติศาสตร์ ในช่วงเวลาของสังคมในยุครีเจนซีที่มีค่านิยมยกย่องแนวคิดปิตาธิปไตย หรือระบบนิยมชาย (patriarchy) หมายถึงระบบสังคมที่แสดงออกถึงการให้คุณค่าความเป็นชาย มากกว่า จึงทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ แนวคิดปิตาธิปไตย หรือระบบวิธีคิดแบบผู้ชายเป็นใหญ่ ซึ่งเดิมหมายถึงอำนาจของบิดา แต่ต่อมาให้ภาพที่กว้างขึ้นในระบบชายเป็นใหญ่ที่อาศัยอำนาจของบิดาเป็นพื้นฐานของเพศชายในภาพรวม (เสนาะ เจริญพร, 2548) จึงแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง โดยมีโครงสร้างทางสังคมเป็นตัวกำหนดความไม่เท่าเทียมนั้นผ่านสถาบันครอบครัวและระบบเครือญาติ สถาบันการเมืองการปกครองและสถาบัน ทางศาสนา เป็นต้น (ณวิภาญจน์ สุขยา และ วิรดา ตาสว่าง, 2562) รูปแบบความไม่เท่าเทียมดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้เกิดปมความขัดแย้ง (conflict) ทั้งภายในใจของตัวละครเอง (internal conflict) และความขัดแย้งระหว่างตัวละคร (external conflict) เห็นได้ชัดว่าแนวคิดปิตาธิปไตยมีบทบาทโดดเด่นมากในยุครีเจนซีซึ่งสะท้อนในฉากของนวนิยายเรื่องดยุคในดวงใจ ที่เน้นอำนาจของฝ่ายชายในครอบครัวที่สามารถควบคุมผู้หญิงและตีกรอบให้ผู้หญิงให้ต้องทำหน้าที่เป็นภรรยา และเป็นแม่ที่ดี จึงจะเป็นผู้หญิงที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับสรัยา รอดเพชร (2561) ได้อธิบายถึงผู้หญิงในสังคมปิตาธิปไตยว่า “อำนาจอธิปไตยมองว่าสถานภาพของผู้หญิงถูกควบคุมโดยผู้ชายที่มีอำนาจในการปกครองดินแดนว่าผู้หญิงควรเป็นอย่างไร ผู้หญิงต้องมีสถานะเป็นแม่และเมียที่ดี ผู้หญิงต้องมีลักษณะที่อ่อนหวานอ่อนโยนและเก่งในเรื่องงานดูแลบ้าน”

นวนิยายเรื่องดยุคในดวงใจแสดงให้เห็นภาพความเป็นยุครีเจนซีของอังกฤษที่มีความงดงามของสถาปัตยกรรม ศิลปะ เครื่องแต่งกายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นจุดเชื่อมโยงศิลปวัฒนธรรมอันหรูหราในยุคคลาสสิกเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ ผู้คนในสังคม โดยเฉพาะชนชั้นสูง ให้ความสำคัญต่อสถานะทางสังคม หน้าที่ ชื่อเสียง ยึดมั่นต่อขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยมที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาเกียรติยศ ศักดิ์ศรี โดยเฉพาะการให้ความสนใจในเรื่องชู้ชบิโนทาคนในแวดวงสังคม ทำให้เกิดบทบาทของตัวละคร เลดี้วิสเซลดาวน์ (Lady Wistledown) ขึ้นในงานวรรณกรรมเรื่องนี้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นคอลัมน์นิสต์ที่ไร้ตัวตน แต่เป็นผู้ทรงอิทธิพลทำหน้าที่เขียนข่าวแฉผู้คนในแวดวงสังคมชั้นสูงอย่างตรงไปตรงมา ตัวละครนี้มีบทบาทในการสร้างเงื่อนไข (suspense) และปมปัญหา (conflict) ในโครงเรื่องได้อย่างแยบยล

Daphne silently agreed. Fashionable London was

positively addicted to Lady Whistledown's Society Papers. The mysterious newspaper had arrived on the doorstep of every member of the ton three months earlier. Whistledown — as it was now called—was a curious mix of commentary, social news, scathing insult, and the occasional compliment. What set it apart from any previous society news sheets was that the author actually listed her subjects' names in full. (Quinn, 2000, p.14)

นอกจากนั้นรูปแบบการใช้ชีวิตของคนในสังคมยุครีเจนซีกล่าวได้ว่าอยู่ภายใต้กรอบสังคมปิตาธิปไตยซึ่งเป็นแนวคิดตามขนบแบบเดิม ที่เห็นได้ชัดเจนในครอบครัว โดยมีกฎเกณฑ์กำหนดว่าการสืบทอดและการครอบครองทรัพย์สินของครอบครัว การเป็นผู้นำ การมีอำนาจ รวมทั้งยศถาบรรดาศักดิ์ ล้วนเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ในขณะที่ผู้หญิงมีหน้าที่จำกัดอยู่ในบ้าน ผู้หญิงจะต้องดูแลรูปลักษณ์ของตนเอง แต่งกายให้งดงาม วางตัวให้เหมาะสมเพื่อให้สามารถหาสามีที่ดีมาแต่งงานเพื่อให้มีผู้ขายนาคูแล และมีบุตรเพียงเท่านั้น คุณค่าของผู้หญิงในสังคมยุครีเจนซีส่วนใหญ่จึงถูกผูกมัดกับเรื่องการหาคู่ ครอบครัวของตัวละครหลักที่ปรากฏในเรื่องดยุคในดวงใจ ล้วนแสดงให้เห็นถึงอำนาจในลักษณะดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากความคิดของไซมอน บาสเซต “They were both trapped, Simon realized. Trapped by their society's conventions and expectations.” (Quinn, 2000, p.69)

ในยุคนี้เป็นช่วงสมัยที่เป็นจุดเปลี่ยนในการเข้าสู่ยุคใหม่ (modern age) ผู้หญิงเริ่มมีความคิดที่ขัดต่อขนบของสังคมเพราะเริ่มเกิดความรู้สึกว่าถูกบังคับให้อยู่ในกรอบที่ผู้ชายเป็นผู้กำหนด ในระยะแรกความคิดของผู้หญิงที่ฝืนขนบจะถูกมองว่าแปลกแยก และถูกกีดกันจากสังคมแม้แต่สมาชิกในครอบครัว ต่อมากระแสเริ่มแพร่ไปในวงกว้าง เช่นในวรรณกรรมที่นักเขียนหญิงอย่างเจน ออสติน นำแนวคิดนี้มาสร้างให้ตัวละครหญิงในนวนิยายของเธอมิแนวคิดขัดกับประเพณีแบบเดิม และความเป็นขบถของตัวละครหญิงจาก เรื่องดยุคในดวงใจทั้งในครอบครัวผู้ดีเก่าอย่างบริดเจอร์ตัน ที่ตัวของดาฟนี่ไม่ต้องการแต่งงานกับผู้ชายที่ แอนโทนี (Anthony Bridgerton) พี่ชายของเธอซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวเห็นว่าเหมาะสม รวมทั้งเอโลอีส (Eloise Bridgerton) น้องสาวของดาฟนี่ที่ต้องการเรียนหนังสือแต่ไม่มีโอกาสได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการเพียงเพราะเกิดมาเป็นหญิง จึงหมกตัวอยู่กับหนังสือและไม่สนใจในหน้าที่ตามกรอบแนวคิดของสังคม และสิ่งที่ครอบครัวคาดหวังให้ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ตัวละครหญิงในครอบครัวผู้ดีใหม่อย่างเฟเธอร์ริงตัน (Featherington) เช่น เพเนโลเป (Penelope Featherington) ซึ่งไม่สนใจในการเข้าสังคมเช่นเดียวกับเอโลอีสเพื่อนสนิท

กรอบแนวคิดปิตาธิปไตยไม่เพียงแต่จะเป็นตัวกำหนดบทบาทของผู้หญิงในสังคมยุครีเจนซีเท่านั้น ตัวละครเอกชายอย่างไซมอน บาสเซต (Simon Basset) ยังได้รับผลเป็นในชีวิตจากอำนาจของการตัดสินใจของดยุคแห่งเฮสติ้งส์ผู้เป็นพ่อซึ่งผิดหวังเมื่อไซมอนเกิดมาไม่แข็งแรง เป็นเด็กพูดติดอ่าง ทำให้ผู้เป็นพ่อรู้สึกอายและซ่อนตัวเขาไว้ไม่ให้ไม่ให้ใครรู้ว่าเขาคือทายาท เป็นแรงผลักดันให้ไซมอนพยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้พ่อยอมรับแต่ผู้เป็นพ่อเกิดความผิดหวังซ้ำจนถึงกับประกาศตัดความเป็นพ่อลูก ทำให้เป็นปมในใจของไซมอนที่ตั้งใจจะไม่แต่งงานเพื่อไม่ให้มีทายาท โดยต้องการให้ตระกูลเฮสติ้งส์สิ้นสุดลงที่ตัวของเขา เพื่อการแก้แค้นทำให้ความหวังของพ่อเขาไม่บรรลุผล เขาจึงตัดสินใจออกจากประเทศอังกฤษเพื่อหนีไปให้ไกลจากพ่อที่ไม่ยอมรับเขา

And yet the only reason the then-twenty-two-year-old Simon had left England was because his father had suddenly decided that he was finally willing to accept his son.

Simon hadn't been willing to accept his father, though, and so he'd simply packed his bags and left the country, preferring exile to the old duke's hypocritical overtures of affection.

(Quinn, 2000, p.29)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวคิดปิตาธิปไตยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับตัวละครในบริบทความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายโรมานติกเชิงประวัติศาสตร์เรื่องดยุคในดวงใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวคิดปิตาธิปไตยที่ปรากฏในนวนิยายโรมานติกเชิงประวัติศาสตร์เรื่องดยุคในดวงใจ (The Duke and I)

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์แนวคิดปิตาธิปไตยในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนวนิยายเรื่องดยุคในดวงใจ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขอบเขตและหัวข้องานวิจัย
2. รวบรวมข้อมูลแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบปิตาธิปไตย
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) จากนวนิยายเรื่อง The Duke and I ฉบับภาษาอังกฤษเป็นตัวบทหลักในการศึกษา
4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย

แนวคิดผู้ชายเป็นใหญ่ในมุมมองของเอเดรียน ริช (Adrienne Rich) กวีชาวอเมริกันแสดงให้เห็นว่าเป็นระบบที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับระบบสังคมแห่งความเป็นเมืองมานาน โดยฝังความคิดอยู่ในความเชื่อของผู้คนในสังคม ความหมายของชายเป็นใหญ่แสดงให้เห็นการกดขี่จากผู้ชาย การยึดถือระบบผู้ชายเป็นใหญ่เป็นการให้อำนาจแก่ผู้ชายในครอบครัว สังคม ระบอบการเมือง การปกครอง ให้สามารถใช้อำนาจในการกำหนดพิธีกรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียม กฎหมาย ภาษา การกำหนดบทบาทในสิ่งที่ผู้ชาย และผู้หญิงควรทำและไม่ควรทำในลักษณะที่ผู้หญิงตกอยู่ใต้อำนาจของผู้ชาย โดยไม่ว่าจะอยู่ในฐานะหรือสถานภาพสังคมใด ผู้หญิงจะต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายเสมอ (Raslan, 2019) แนวคิดดังกล่าวกลายเป็นโครงสร้างที่ครอบงำความคิด และการปฏิบัติของคนในสังคมทั้งในสังคมตะวันตกและสังคมตะวันออกจนกลายเป็นเรื่องปกติ เมื่อเกิดความก้าวหน้าทางศิลปะวิทยาการ ตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศอังกฤษ เริ่มเกิดกระแสเรียกร้องให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ผู้หญิงจึงเริ่มหันมาสนใจในคุณค่าของตนเองและเกิดความคิดที่ต่อต้านระบบการให้ความสำคัญกับอำนาจของผู้ชาย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่านวนิยายเรื่อง *The Duke and I* แสดงให้เห็นสภาพของสังคมของยุครีเจนซีที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายในระบบชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงในสังคมแม้ว่าจะเป็นชนชั้นสูง เป็นสมาชิกของตระกูลที่มีฐานะ ล้วนต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคม ซึ่งส่งผลต่อมายังความคิดของคนในครอบครัวที่ยึดถือแนวปฏิบัติของสังคมอย่างเคร่งครัดเพื่อรักษาเกียรติและชื่อเสียง เป้าหมายสำคัญของครอบครัวชนชั้นสูงที่ลูกสาวคือการเปิดตัวลูกสาวสู่สังคมเพื่อประกาศความพร้อมในการมีคู่ครองของลูกสาวและหาคู่ครองที่เหมาะสมให้ลูกสาวเพื่อนำเกียรติยศมาสู่ครอบครัว ดังจะเห็นได้จากตอนที่แอนโทนีบรรยายสภาพความน่าเบื่อในงานเลี้ยงให้ไซมอนฟังว่าบรรดาแม่จะพาลูกสาวมารุมล้อมชายหนุ่มและพูดคุยแต่เรื่องราวที่น่าเบื่อ

"They will hunt you down. And when they find you, you will find yourself trapped in conversation with a pale young lady all dressed in white who cannot converse on topics other than the weather, who received vouchers to Almack's, and hair ribbons." (Quinn, 2000, p.15) และการบรรยายความรู้สึกของไซมอนช่วงที่อยู่ในงานเลี้ยง

He'd been introduced to every unmarried lady at the ball, every mother of every unmarried lady at the ball, and, of course, every older married sister of every unmarried lady at the ball. Simon couldn't decide which set of women was the worst. The unmarried ladies were decidedly boring, the mothers were annoyingly ambitious, and the sisters— well, the sisters were so forward Simon began to wonder if he'd stumbled into a brothel. (Quinn, 2000, p.50)

นอกจากนั้นลูกสาวยังถูกปลูกฝังให้ปฏิบัติตามความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีหน้าที่ในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้ชายสนใจและเลือกไปเป็นภรรยา หลังจากบรรลุเป้าหมายเรื่องการแต่งงานแล้ว ผู้หญิงจะต้องทำหน้าที่ดูแลสามีและมีบุตรเพื่อทำหน้าที่ของผู้หญิงที่สมบูรณ์ ข้อมูลนี้แสดงอย่างชัดเจนจากคำพูดของดาฟนีที่พูดกับไซมอน "I want a husband. I want a family. It's not so silly when you think about it. I'm fourth of eight children. All I know are large families. I shouldn't know how to exist outside of one." (Quinn, 2000, p.68)

ความเชื่อในกฎเกณฑ์ที่ครอบงำสังคมนี้ส่งผลให้เกิดปมปัญหาภายในใจของตัวละคร และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครผู้ชายกับผู้หญิง และตัวละครผู้ชายกับผู้ชาย โดยสามารถจำแนกแนวคิดปิตาธิปไตยในระดับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวได้ดังนี้

1) แนวคิดปิตาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างบิดา

และบุตร ผู้วิจัยพิจารณาจากพฤติกรรมภายในครอบครัวที่ผู้เป็นบิดามีอำนาจในการกำหนดแนวทางการใช้ชีวิตและชี้ชะตาของสมาชิกทุกคนในครอบครัว โดยเฉพาะกับบุตรซึ่งเป็นทายาท เทียบได้กับเจ้านายหรือผู้ปกครองซึ่งสามารถแสดงอำนาจได้โดยไม่มีใครกล้าขัดแย้งไม่ว่าอำนาจหรือคำสั่งนั้นจะเกินพอดีกับการปฏิบัติต่อบุตรของตน จากการศึกษพบว่าพฤติกรรมของดยุคแห่งเฮสติ้งส์ผู้เป็นบิดาของไซมอนที่แสดงต่อบุตรเป็นการแสดงอำนาจการตัดสินใจของตนเพื่อปกปิดและตัดความสัมพันธ์กับบุตรเนื่องจากไม่ต้องการให้คนในสังคมรู้ว่าบุตรชายของตนเป็นบุคคลที่ไม่สมบูรณ์เพราะพูดติดอ่าง ดยุกแห่งเฮสติ้งส์มีเป้าหมายในชีวิตตามแนวคิดของสังคมชายเป็นใหญ่ที่ต้องการให้บุตรชายของตนเป็นผู้สืบทอดความยิ่งใหญ่ของวงศ์ตระกูล จึงตั้งความหวังไว้อย่างเต็มเปี่ยมกับบุตรชายที่เกิดมา รวมทั้งคิดว่าบุตรคือสมบัติของตน

"I have a son!" he boomed. "A perfect little son!" And while the servants cheered and wept with relief, the duke looked down upon the tiny little earl, and said, "You are perfect. You are a Basset. You are mine." (Quinn, 2000, p.5)

ไซมอนเกิดมาในช่วงที่บิดาและมารดาอายุมากขึ้น ผลจากความอ่อนแอทางร่างกายของมารดา เมื่อคลอดบุตรแล้วเสียชีวิต ทำให้บุตรที่เกิดมาไม่แข็งแรงตั้งแต่กำเนิด บิดาจึงทิ้งให้พยาบาลเลี้ยงดูโดยไม่เคยมาใส่ใจดูแล เพราะครอบครัวในยุคนั้นไม่ได้กำหนดหน้าที่ของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร ไซมอนจึงเติบโตขึ้นมาอย่างโหยหาความอบอุ่นจากผู้เป็นบิดา เมื่อดยุคแห่งเฮสติ้งส์มาเยี่ยมและได้รู้ว่าบุตรชายของตนมีความผิดปกติทางการพูดตั้งแต่อายุ 4 ขวบ จึงเกิดความผิดหวังอย่างมาก ทำให้เขาปฏิเสธการมีตัวตนของไซมอน และตัดสินใจซ่อนบุตรชายของเขาไว้เพื่อไม่ให้เกิดความอับอาย

"Hastings is going to go to a half-wit," the duke moaned. "All those years of praying for an heir, and now it's all for ruin. I should have let the title go to my cousin." He turned back to his son, who was sniffing and wiping his eyes, trying to appear strong for his father. "I can't even look at him," he gasped. "I can't even bear to look at him." (Quinn, 2000, p.8)

การตัดสินใจของบิดาเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาในใจของไซมอนตั้งแต่วัยเด็ก เขาพยายามฝึกฝนตนเองในการพูดอย่างหนักเพื่อต้องการให้บิดาภูมิใจและหันมาให้ความรักต่อเขา ด้วยความช่วยเหลือของเลดี้แดนเบอร์รีเพื่อนของมารดาที่ดูแลไซมอนและพาเขาไปพบกับดยุคแห่งเฮสติ้งส์อีกครั้งในวัย 11 ปี แต่ก็ไม่สามารถทำให้บิดาเกิดความประทับใจได้ บิดาประกาศว่าไซมอนคือความล้มเหลวในชีวิตของเขาและประกาศตัดความเป็นบุตร ทำให้ไซมอนปฏิเสธกับตนเองว่าจะไม่แต่งงาน ไม่มีบุตรเพื่อให้ความอับอายของตระกูลจบลงที่ตนเอง ยืนยันได้จากข้อความของแอนโทนีผู้เป็นเพื่อนสนิทของไซมอน "Besides the fact that you have sworn to me that you will never marry?" Anthony drawled. (Quinn, 2000, p.87) รวมทั้งเหตุการณ์ที่ไซมอนบอกให้ดาฟนีรู้ถึงความตั้งใจเรื่องไม่ต้องการแต่งงานมีครอบครัว "I believe I told you I have no intention of marrying," he bit off. "Ever." "Therefore, it is unlikely that I shall ever have children." (Quinn, 2000, p.113)

จากการใช้อำนาจของบิดาในการชี้ชะตาของไซมอนทำให้ตัวละครนี้เกิดปมความขัดแย้งในตนเองคือเสียใจที่ไม่สามารถทำให้บิดาภาคภูมิใจจนกลายเป็นความพยายามพัฒนาตนเองทำให้สามารถเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดได้

2) แนวคิดบิดาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชาย

และน้องสาว ผู้วิจัยพิจารณาจากพฤติกรรมภายในครอบครัวที่ผู้เป็นพี่ชายทำหน้าที่เป็นทายาทของตระกูล รับผิดชอบทุกคนในครอบครัวแทนบิดาในฐานะผู้ปกครองสมาชิกในครอบครัวที่เป็นน้องสาว มีอำนาจในการกำหนดแนวทางการใช้ชีวิตของน้องสาวทุกอย่าง โดยเฉพาะเรื่องการเลือกคู่ครอง

Anthony paused and turned an assessing stare on Simon. "It cannot have escaped your notice that my position as head of the Bridgerton family carries with it serious responsibilities." (Quinn, 2000, p.87)

จากการศึกษาพบว่าพี่ชายคนโตของครอบครัวบริดเจอร์ตันทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวแทนบิดาซึ่งเสียชีวิตไป แอนโทนี (Anthony Bridgerton) คิดว่าหน้าที่ของตนคือการเลือกคู่ครองที่เหมาะสมให้น้องสาว โดยไม่สอบถามความสมัครใจไม่ว่าจะเป็นลอร์ด เบอร์บรูค (Nigel Berbrooke) ซึ่งมีพฤติกรรม

และใช้วาจาคุกคามดาฟนี การกระทำที่ไม่เหมาะสมของลอร์ด เบอร์บรุคแสดงให้เห็นการใช้อำนาจของผู้ชายที่ไม่ให้เกียรติผู้หญิง

Daphne had the sinking feeling that Nigel was going to prove uncomfortably persistent. She had no idea how to deal with the poor man. He wasn't very bright, but he also wasn't unkind, and though she knew she had to somehow put an end to his infatuation, (Quinn, 2000, p.22)

รวมทั้งคำสั่งที่แอนโทนีสรุปว่าไซมอนไม่ใช่คู่แข่งที่เหมาะสมกับดาฟนี "Choose a man from your new crowd of suitors," he said, "and forget Hastings. He's a good man, but he's not for you." (Quinn, 2000, p.119)

เหตุการณ์กล่าวส่งผลให้ดาฟนีไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของพี่ชาย ความต้องการในใจของเธอคือต้องการแต่งงานกับคนที่เธอรัก แต่เมื่อถูกตีกรอบจากสังคมที่ให้ความสำคัญกับความคิดของผู้ชาย โดยไม่สนใจเสียงของผู้หญิงทำให้เธอไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกให้พี่ชายรู้ แม้แต่ขอความช่วยเหลือจากพี่ชาย เมื่อเธอถูกคุกคาม เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าความต้องการ หรือข้อเรียกร้องของผู้หญิงไม่มีความเท่าเทียมกับความต้องการของผู้ชาย ผู้หญิงจำเป็นต้องยอมรับในสิ่งที่ผู้ชายกำหนดเท่านั้น ความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายและน้องสาวตามแนวคิดชายเป็นใหญ่เช่นนี้ ทำให้ตัวละครดาฟนีเกิดปมความขัดแย้งกับพี่ชาย แต่ในขอบเขตที่ไม่สามารถเรียกร้องให้พี่ชายรับฟัง ทำให้ดาฟนีจำเป็นต้องหาทางออกให้กับตนเองโดยวางแผนเป็นคู่รักกับไซมอนเพื่อไม่ต้องการให้พี่ชายหาคู่แข่งคนอื่นมาให้

3) แนวคิดปิตาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างสามี

และภรรยา ผู้วิจัยพิจารณาจากพฤติกรรมภายในครอบครัวที่ผู้เป็นสามีมีอำนาจในการตัดสินใจ และสั่งการทุกอย่าง โดยไม่เห็นความสำคัญของภรรยาในฐานะคู่แข่งที่เท่าเทียม จากการศึกษาพบว่าตัวละครสามีในเรื่องใช้ระบบความคิดผู้ชายเป็นใหญ่ปฏิบัติต่อภรรยาจำนวน 4 คู่ได้แก่

3.1 ดยุกแห่งเฮสติ้งส์และเลดี้เฮสติ้งส์ (Duke of Hastings and Lady Hastings) เลดี้เฮสติ้งส์พยายามทำหน้าที่ความเป็นหญิงของตนเองให้สมบูรณ์ โดยไม่ลืมนึกความตั้งใจในการมีบุตรให้กับสามีแม้ว่าตนเองจะมีสุขภาพไม่แข็งแรง และแท้งบุตรมาหลายครั้ง เพื่อทำให้ความตั้งใจในการมีทายาทเพื่อสืบเชื้อสายของวงศ์ตระกูลของดยุกแห่งเฮสติ้งส์บรรลุผล จากข้อมูลที่สาวใช้คนสนิทของเลดี้เฮสติ้งส์เล่าให้ดาฟนีฟังหลังแต่งงานกับไซมอน

"She was so determined to give him a son. She kept trying even after the doctors all told her she mustn't. She used to cry in my arms every month when her courses came." She sniffled as she continued her story. "She was always saying things like how was she to be a proper duchess if she couldn't give him a son. It broke my heart. Every month it broke my heart." (Quinn, 2000, p.202)

ในวันที่ให้กำเนิดไซมอน ดยุกแห่งเฮสติ้งส์จดจ่ออยู่กับเพศของทารกที่เกิดมาเท่านั้น เขารู้สึกเสียใจต่ออาการตกเลือดจนเสียชีวิตของภรณยาน้อยกว่าการชื่นชมยินดีที่ได้ลูกชายเพื่อเป็นทายาทสืบทอดวงศ์ตระกูล

The duke mourned his wife. He truly did. He hadn't loved her, of course, and she hadn't loved him, but they'd been friends in an oddly distant sort of way. The duke hadn't expected anything more from marriage than a son and an heir, and in that regard, his wife had proven herself an exemplary spouse. (Quinn, 2000, p.5)

เมื่อดยุคแห่งเฮสติ้งส์ผิดหวังที่ไซมอนเกิดมามีลักษณะที่ไม่แข็งแรงและมีความผิดปกติทางการพูดจึงประกาศตัดความเป็นพ่อลูกและบอกกับไซมอนว่าเขาเป็นคนที่ไร้ประโยชน์ "And he's an idiot!" Hastings roared. "A goddamned, bloody little idiot!" (Quinn, 2000, p.8)

"You are my worst failure," he hissed at his son. "I don't know what I did to deserve you, but God help me if I ever lay eyes on you again." (Quinn, 2000, p.11)

ทำให้เห็นว่าดยุคแห่งเฮสติ้งส์ในฐานะสามีมองว่าภรรยาเป็นเพียงเครื่องมือที่ทำให้ความตั้งใจของตนบรรลุผล เมื่อไม่เป็นไปตามที่มุ่งหวังจึงถูกสามีมองว่าเป็นคนไร้ค่า ผลจากการยึดความต้องการของสามีเป็นใหญ่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นต่อมาระหว่างบิดาและบุตร

3.2 ไซมอน เฮสติ้งส์ และดาฟนี บริดเจอร์ตัน (Simon Hastings and Daphne Bridgerton) ความเจ็บปวดในวัยเด็กทำให้ไซมอนผู้ที่มีบาดแผลในใจจากการถูกบิดาทอดทิ้งตัดสินใจว่าจะไม่แต่งงาน และไม่ยอมมีบุตรเพื่อให้เชื้อสายของตระกูลเฮสติ้งส์สิ้นสุดลงที่เขา "He would never marry, never sire a child, and that was all she wanted out of life." (Quinn, 2000, p.68)

ไซมอนยึดหลักนี้ในการแก้แค้นบิดาผู้มีเป้าหมายมุ่งให้มิตายาทในการสืบวงศ์ตระกูล แต่เป็นสิ่งที่เขาไม่สามารถบอกให้ใครเข้าใจได้

"Simon thought about telling them everything, all the reasons he'd sworn never to take a wife and perpetuate his line. But they wouldn't understand." (Quinn, 2000, p.151)

ไซมอนตัดสินใจในฐานะสามีตามกรอบสังคมที่ยึดแนวคิดผู้ชายเป็นใหญ่โดยใช้เป้าหมายของตนเป็นที่ตั้ง ไม่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้หญิงที่เป็นภรรยา ในขณะที่ดาฟนีมีเป้าหมายในการทำหน้าที่ของภรรยาและแม่ที่ดีเนื่องจากตัวเธอเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่อบอุ่นจึงต้องการสร้างครอบครัวของตนให้มีความสุขสมบูรณ์ตามชนบทแนวคิดของผู้หญิงในยุคเรอเนซองส์ตามที่เธอประกาศความตั้งใจกับพี่ชาย

"Anthony, I have to find a husband. Besides the fact that Mother is pestering me to death, I want a husband. I want to marry and have a family of my own. I want it more than you could ever know" (Quinn, 2000, p.95)

ดาฟนีจึงไม่เข้าใจในพฤติกรรมของสามีที่อ้างว่าไม่สามารถมีบุตรได้ "Well, you said you couldn't have children."

"Daphne, there are many, many other reasons why a couple might be unable to have children." (Quinn, 2000, p.189)

เป้าหมายของคู่สามีภรรยาจึงเป็นคู่ตรงข้ามนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างตัวละคร ปัญหาอีกประการหนึ่งในสังคมที่มีระบบความคิดแบบชายเป็นใหญ่ที่จำกัดการศึกษาของผู้หญิงทำให้ผู้หญิงขาดความรู้เรื่องเพศ ตามความเชื่อในสังคมที่มองว่าผู้หญิงไม่ควรพูดคุยเรื่องเพศอย่างเปิดเผย แม้ว่าในคืนวันก่อนเข้าพิธีแต่งงานเลดี้บริดเจอร์ตันจะได้เข้ามาพูดคุยกับลูกสาวเรื่องหน้าที่ของผู้หญิงในคืนแต่งงาน แต่เป็นลักษณะของการเตือนไม่ให้การสร้างความเข้าใจ

I am here to tell you," Violet said, her voice turning quite brisk, "that your marital duty need not be unpleasant." Violet's cheeks blazed. "I know that some women find the, er, act distasteful, but—" (Quinn, 2000, p.172)

การเตือนกลับยิ่งทำให้ดาฟนีเกิดความสงสัย และเกิดคำถามแต่เลดี้บริดเจอร์ตันกล่าวทิ้งท้ายไว้เพียงแค่ว่าผู้ชายจะรู้ว่าต้องทำอะไรในคืนวันแต่งงาน

"You were telling me that some women find their marital duty unpleasant."

"Right. Well. Hmmm."

"You can't leave telling me only that!"

"Daphne," Violet said, her voice sounding rather strangled.

"But what do I do? ""Your husband will know," Violet said primly. "I don't want to make a fool of myself, Mother."

Violet groaned. "You won't. Trust me. Men are..." Daphne seized upon the half-finished thought.

"Men are what? What, Mother? What were you going to say?" (Quinn, 2000, p.173)

ความไม่เข้าใจนี้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในชีวิตแต่งงานระหว่างสามีและภรรยา เพราะดาฟนีไม่มีความรู้ขาดความเข้าใจเรื่องเพศสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย จึงไม่เข้าใจพฤติกรรมของสามีที่หลีกเลี่ยงการมีลูกโดยการหลั่งภายนอก

Simon, with a groan that sounded as if it were ripped from his very soul, yanked himself out of her with barely a second to spare before he spilled himself—as he always did—on the sheets at the edge of the bed. (Quinn, 2000, p.212)

หลังจากที่ดาฟนีเข้าใจว่าสามีตัดสินใจไม่ต้องการมีลูกกับตน โดยไม่ได้รับการชี้แจงเหตุผล เป็นสิ่งที่ขัดต่อเป้าหมายของผู้หญิงทุกคนในสังคม จึงทำให้ดาฟนีรู้สึกโกรธที่สามีหลอกลวงเธอจากความรู้และผิดพลาดในตัวเขา ก่อให้เกิดความขัดแย้งในชีวิตคู่

"Why can't you have children, Simon?"

"You lied to me." "I never—" "You lied to me," she screamed. "You lied to me, and I will never forgive you for that!" "Daphne"

"You took advantage of my stupidity." She let out a disbelieving breath, the kind that came from the back of one's throat, right before it closed up in shock. "You must have been so delighted when you realized how little I knew about marital relations." (Quinn, 2000, p.213)

นอกจากข้อมูลคู่ขัดแย้งในครอบครัวตามแนวคิดแบบปิตาธิปไตยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องดยุคในดวงใจดังที่ผู้วิจัยนำเสนอไปข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อแสดงให้เห็นภาพการใช้อำนาจที่ชัดเจนมากขึ้นจากละครซีรีส์ชุดบริดเจอร์ตัน ฉายในแอปพลิเคชันเน็ตฟลิกซ์ ซึ่งผู้เขียนบทมีการดัดแปลงและให้ข้อมูลตัวละครเพิ่มเติมจากนวนิยายเรื่องดยุคในดวงใจมากขึ้น ผู้วิจัยพบว่าในบทละครมีตัวละครที่มีบทบาทเพิ่มขึ้นและบทบาทนั้นสามารถแสดงให้เห็นภาพการใช้อำนาจในครอบครัวได้อย่างชัดเจนประกอบด้วย

3.3 ลอร์ดเฟเธอร์ริงตันและพอร์เรีย เฟเธอร์ริงตัน (Lord Featherington and Portia Featherington) ครอบครัว

เฟเธอร์ริงตันไม่มีบทบาทในนวนิยายมากนัก มีการกล่าวถึงสถานภาพของลอร์ดเฟเธอร์ริงตันเพียงแค่ว่าเป็นสามีของเลดี้เฟเธอร์ริงตันซึ่งเสียชีวิตไปแล้ว ตอนที่เลดี้เฟเธอร์ริงตันแนะนำตัวกับไซมอนเท่านั้น "Oh, beg pardon! I am Mrs. Featherington, of course. My husband passed on three years ago, but he was your papa's, er, dearest friend." (Quinn, 2000, p.53)

แต่ในบทละครตัวละครนี้กลับมีบทบาทสำคัญเรื่องการใช้อำนาจในครอบครัว ลอร์ดเฟเธอร์ริงตันบังคับให้ภรรยาบริจาคนามารีน่า ทอมสัน (Marina Thompson) ซึ่งเป็นญาติมาจากต่างจังหวัดเพื่อช่วยให้เปิดตัวต่อสังคมในการหาคู่ แม้ว่าฝ่ายภรรยาจะแจ้งให้สามีรู้ว่ามารีน่าตั้งครรภ์และแสดงความเห็นให้ส่งตัวกลับไปที่บ้านเกิดเพื่อไม่ให้เกิดข้อครหาอันจะนำความเสื่อมเสียมาสู่ครอบครัว

Portia Featherington: “I beg your pardon?” - Penelope Featherington: “How did it happen, Mama? Is there to be a baby?” - Portia Featherington: “That will be enough. My lord, are you hearing this? What are we going to do?” Lord Featherington: “There’s no need for your hysterics.” Penelope Featherington: “Why is Miss Thompson to be kept away?”

Portia Featherington: “Because her condition is catching.” (Dusen, 2020, episode2, 05.52)

แต่ลอร์ดเฟเธอร์ริงตันไม่รับฟังความคิดเห็นของภรรยาเพราะมีเหตุผลลับเรื่องหนี้สินที่จำเป็นต้องรับตัวมารีนามาดูแลแต่เขาไม่เคยบอกให้ภรรยารับรู้เพราะไม่เห็นความจำเป็นในการปรึกษาผู้หญิง

Portia Featherington: “We were ridiculed by all today, treated as though we were worthless, and it's all your fault.”

Lord Featherington: “How could I have been at fault? I was not even there.”

Lady Portia Featherington: “If it were not for your habit, we'd have been able to rid ourselves of Miss Thompson the moment we learned of her condition. None of this would have happened.”

(Dusen, 2020, episode7, 24.05)

รวมทั้งพฤติกรรมการโกงและเล่นการพนันของลอร์ดเฟเธอร์ริงตันที่ไปเจรจาให้วิลล์ มอนดริช (Will Mondrich) ล้มมวย

Lord Featherington: “I am not here to invest. I have a more lucrative proposition in mind. Say, for you and I to come to some arrangement... as to the outcome of your next fight?” (Dusen, 2020, episode7, 27.10)

ในฐานะหัวหน้าครอบครัวที่ตัดสินใจผิดพลาดทำให้ครอบครัวประสบกับความหายนะ ท้ายที่สุดเขาต้องฆ่าตัวตายเพื่อหนีความอับอายทั้งให้ภรรยาและลูกต้องรับผลจากการกระทำของเขา

3.4 แอนโทนี บริดเจอร์ตันและเซียนา รอซโซ (Anthony Bridgerton and Siena Rosso)

ตัวละครและเซียนา รอซโซไม่ปรากฏบทบาทในนวนิยาย แต่ผู้เขียนบทสร้างตัวละครนี้ขึ้นมาในบทละครให้มีความสัมพันธ์กับแอนโทนี ความสัมพันธ์ของสองตัวละครนี้แสดงอำนาจความสัมพันธ์ตามแนวคิดแบบปิตาธิปไตย อย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าตัวละครทั้งสองจะไม่ได้เป็นสามีภรรยากันอย่างเปิดเผย ด้วยเหตุที่แอนโทนีต้องแบกรับหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวแทนบิดาที่เสียชีวิตตามค่านิยมของสังคม และกรอบแนวคิดของสังคมในระบบชายเป็นใหญ่ เพื่อรักษาเกียรติยศและศักดิ์ศรี รวมทั้งชื่อเสียงของครอบครัวทำให้เขาไม่สามารถเปิดเผยความสัมพันธ์ลับกับเซียนา ซึ่งเป็นนักร้องโอเปร่าที่สังคมเห็นว่าป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติได้ แม้ว่าแอนโทนีจะมีความรักต่อเซียนา แต่เขาจำเป็นต้องตัดสินใจบอกลูกๆ ติความสัมพันธ์กับฝ่ายหญิง แม้การตัดสินใจของแอนโทนีจะเป็นการทำลายความหวัง และชีวิตของผู้หญิงที่เขาหลงใหล แต่แอนโทนีตัดสินใจเลือกตามความต้องการของตัวเองเป็นหลักโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับชีวิตของฝ่ายหญิง

Anthony Bridgerton: “We cannot be together. I know that now. This world shall not permit it. But what if we were to find ourselves in another situation, at a place where you and I might be accepted, with none of the shame nor recriminations that this society grants us.” (Dusen, 2020, episode4, 46.52)

ซึ่งในยุคนี้หากผู้หญิงประพฤติตัวเสื่อมเสียจะทำให้สังคมครหานินทา แม้ว่าเซียนาจะเป็นนักร้องโอเปร่า ซึ่งเป็นอาชีพที่สังคมไม่ยอมรับ นั่นไม่ได้หมายความว่าเธอจะเป็นผู้หญิงที่ไม่จำเป็นต้องมีเกียรติในสังคม การยึดมั่นในระบบดังกล่าวส่งผลให้คู่รักเกิดความขัดแย้ง

จากพฤติกรรมของสามีที่แสดงต่อภรรยาทั้งหมดสามารถนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่าการที่สามียึดแนวปฏิบัติของสังคมที่ยกให้ผู้ชายเป็นใหญ่ แม้ว่าแต่ละคู่จะมีเหตุผลที่แตกต่างกัน แต่ผลล้วนก่อให้เกิดความขัดแย้งกับคู่ชีวิตของตนทั้งสิ้น

ผลการวิจัย

แนวความคิดให้ความสำคัญกับผู้ชายที่ปรากฏในเรื่อง The Duke and I เปิดเผยให้เห็นระบบกฎเกณฑ์ของสังคมแบบปิตาธิปไตยที่ให้อำนาจความเป็นใหญ่แก่ผู้ชาย โดยหลักมีความหมายให้ผู้ชายมีอำนาจครอบงำผู้หญิงและผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง เป็นอำนาจของผู้ชายที่มีอยู่เหนือผู้ที่อ่อนแอกว่า มีโครงสร้างครอบงำความคิดของตัวละคร ซึ่งเป็นตัวแทนของคนในสังคมยุคเรอเนซองส์ที่ดูภายนอกเต็มไปด้วยความงดงามแต่เบื้องหลังมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่นเดียวกับบมปัญหาความขัดแย้งของตัวละครที่ซ่อนอยู่ในนวนิยายรักโรแมนติก โดยแนวคิดแบบปิตาธิปไตยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์และสร้างความขัดแย้งให้กับสมาชิกในครอบครัวจากนวนิยายเรื่อง The Duke and I แบ่งเป็น 3 กลุ่มความสัมพันธ์คือ 1) แนวคิดปิตาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร 2) แนวคิดปิตาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างพี่ชายและน้องสาว และ 3) แนวคิดปิตาธิปไตยในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา

อภิปรายผลการวิจัย

ระบบความคิดที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมีบทบาทครอบงำสังคมมาเป็นระยะเวลานานไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมตะวันออก (ณวิภาณูจน์ สุขยา และวิรดา ตาสว่าง, 2562) หรือวัฒนธรรมตะวันตกที่มีความเห็นตรงกันว่าผู้ชายมีลักษณะทางกายภาพที่แข็งแรงกว่าผู้หญิง จึงควรเป็นผู้ปกครองและผู้นำทั้งในบริบทของสังคมหลัก และสังคมในระดับย่อยหมายถึงครอบครัว ความแตกต่างทางกายส่งผลให้เกิดความแตกต่างในบทบาททางสังคมและยังแพร่กระจายความหมายไปสู่ผู้ที่อ่อนแอกว่าที่ถูกตัดสินให้เป็นผู้ที่อยู่ใต้ปกครอง ไม่จำกัดเฉพาะเพียงแต่ผู้หญิงเท่านั้น

แนวคิดปิตาธิปไตยที่ปรากฏในนวนิยายอเมริกันซึ่งมีฉากหลังเป็นสังคมอังกฤษในยุคประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นภาพของผู้หญิงที่เป็นฝ่ายถูกกระทำในฐานะผู้ที่อ่อนแอกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของนักสตรีนิยม O'Brien (1983) ที่ให้ความหมายของการสร้างอำนาจครอบงำของผู้ชายเป็นผลมาจากความต้องการของผู้ชายที่รู้สึกแปลกแยกจากกระบวนการเจริญพันธุ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะในร่างกายของผู้หญิงซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางเพศสภาวะ (Gender Identity) ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าผู้ชายในด้านการให้กำเนิดและการเลี้ยงดูบุตร แนวคิดปิตาธิปไตยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร จึงช่วยให้

บิดามีบทบาทในการเป็นผู้ให้กำเนิดมากขึ้น เป็นแนวทางการเอาชนะของผู้ชายที่มุ่งสร้างอำนาจให้กับตนเองและทำให้ตนเองดูเข้มแข็ง มีอำนาจ น่าเชื่อถือมากขึ้นจากการครอบงำภรรยาและสมาชิกในครอบครัว (ณวิภาณูจน์ สุขยา และ วิรดา ตาสว่าง, 2562)

แนวคิดปิตาธิปไตยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตรที่พบในงานวิจัยนี้ยังมีผลสอดคล้องกับแนวคิดปิตาธิปไตยที่ปรากฏในรูปแบบของบิดากับบุตรในซีรีส์เรื่องมหาเทพไอยรา ที่สะท้อนให้เห็นอำนาจของบิดาในการปกครองบุตร โดยสามารถออกคำสั่งให้บุตรทำตาม และลูกจำเป็นต้องเชื่อฟังไม่ว่าคำสั่งนั้นจะถูกต้องหรือไม่ (ณวิภาณูจน์ สุขยา และ วิรดา ตาสว่าง, 2562) รวมทั้งสอดคล้องกับคำอธิบายแนวคิดปิตาธิปไตยว่าเป็นแนวคิดที่เดิมหมายถึงอำนาจของผู้ที่อยู่ในสถานะของบิดา แต่ต่อมาหมายรวมถึง ระบบชายเป็นใหญ่ โดยมีพื้นฐานมาจากอำนาจของบิดา เป็นแนวคิดที่มีอำนาจครอบงำพฤติกรรมและวิถีชีวิตของผู้หญิงและผู้ชาย มีสถานะความสัมพันธ์ในสองระดับคือผู้ปกครอง และผู้ถูกปกครอง (สรยา รอดเพชร, 2561)

สังคมตะวันตกมีการสะท้อนภาพการใช้อำนาจของผู้ชายในงานวรรณกรรมในลักษณะเดียวกับสังคมตะวันออกเห็นได้จากผลการศึกษางานวรรณกรรมเรื่อง *The Casual Vacancy* ของ J.K. Rowling ในฉากของสังคมอเมริกันที่พบว่าอำนาจของผู้ชายสามารถปรากฏได้ทั้งในระดับสาธารณะและในระดับครอบครัว แนวคิดการกดขี่เพศหญิงที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมมีสาเหตุหลักมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย (Fitri & Suparti, 2016)

แม้นวนิยายเรื่องนี้จะนำเสนอภาพสังคมที่ถูกครอบงำด้วยแนวคิดปิตาธิปไตยซึ่งส่งผลให้เกิดปมความขัดแย้งในใจของตัวละคร และเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างตัวละคร ในขณะเดียวกันยังมีการนำเสนอให้เห็นว่าผู้ที่ถูกใช้อำนาจครอบงำ พยายามขัดขึ้นเพื่อไม่ยอมตกอยู่ใต้อำนาจ ซึ่งพบได้ในทุกระดับของความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้กับความปรารถนาในตัวทายาทของบิดาจากไซมอน การเอาชนะสิทธิของสามีที่ไม่ต้องการมีทายาทสืบเชื้อสายตระกูลของดาฟนี่จนทำให้เธอกล้าลุกขึ้นมาเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมทางเพศกับสามีเพื่อทำให้ตนเองสามารถตั้งครภักให้บรรลุปาหมายของตนเองได้ ผู้วิจัยพบว่าในบางความสัมพันธ์ที่ดูเหมือนผู้ที่ตกอยู่ใต้อำนาจจะยอมรับสภาพการถูกครอบงำนั้น แต่เป็นการยอมรับเพื่อให้บรรลุความตั้งใจของตนเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากเลดี้เฮสติงส์ที่ยอมสละชีวิตของตนเพื่อทำหน้าที่ของภรรยาให้สมบูรณ์ และเซียนาที่ดูเหมือนจะยอมรับการถูกทอดทิ้ง จากการตัดสินใจเลือกครอบครัวของแอนโทนี แต่เธอรู้ว่าในใจของแอนโทนินั้นไม่สามารถตัดขาดจากเธอได้ แม้ว่าในท้ายที่สุดแอนโทนีจะพยายามหันกลับมาให้ความสำคัญต่อเธอ แต่เธอก็กลับขอให้เขาปล่อยเธอไป ภาพความสวยงามในนวนิยายรักโรแมนติกเรื่องนี้ แสดงให้เห็นว่าภายใต้การครอบงำและความไม่เท่าเทียมปรากฏร่องรอยของการขัดขึ้นและการพยายามเอาชนะซึ่งเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์

บทสรุปดังกล่าวแสดงให้เห็นแนวโน้มอิทธิพลของการต่อสู้ เรียกร้องสิทธิของผู้หญิงซึ่งเป็นพลเมืองในชุมชน และสังคมในยุคต่อมา Chatraporn (2006) นำเสนอผลการศึกษาเรื่องการต่อต้านแนวคิดการครอบงำแบบปิตาธิปไตยในวรรณกรรมสตรีซึ่งเป็นงานวรรณกรรมร่วมสมัยระดับโลก โดยนักเขียนสตรีชาวเม็กซิกัน ชาวอเมริกัน ชาวอังกฤษ และชาวเดนมาร์ก พบว่าภาพของตัวละครสตรีในงานวรรณกรรมที่มีฉากสังคมภายใต้การครอบงำแบบปิตาธิปไตยเป็นสิ่งที่ไม่จริง นักเขียนร่วมสมัยลบลบบทบาทของตัวละครผู้ชายลง เพิ่มบทบาทที่แสดงให้เห็นความสามารถของผู้หญิงมากขึ้น สลับบทบาทระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย รวมทั้งทำให้ผู้ชายเป็นตัวตกในบางสถานการณ์ ซึ่งแนวคิดลักษณะดังกล่าวสามารถเห็นอย่าง

ชัดเจนในบทละครบริดเจอร์ตันตอนต่อไป ซึ่งผู้ที่สนใจศึกษาสามารถทำการศึกษาเปรียบเทียบ หรือศึกษาพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของแนวคิดจากปิตาธิปไตยสู่การเรียกร้องสิทธิสตรี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าแนวคิดปิตาธิปไตยหรือการให้ความสำคัญกับอำนาจของผู้ชายสามารถมีบทบาทปรากฏในวรรณกรรมรักโรแมนติกซึ่งไม่ได้มีเป้าหมายหลักในการสะท้อนอำนาจการปกครองของคนสังคม หากนำแนวคิดนี้ไปศึกษาวรรณกรรมในรูปแบบอื่นเช่นวรรณกรรมเยาวชน อาจทำให้เห็นประเด็นที่หลากหลายมากขึ้น หรือหากศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้โดยใช้แนวคิดสตรีนิยมในเชิงศึกษาเปรียบเทียบ หรือศึกษาด้านพัฒนาการ จะทำให้ผู้ศึกษาเห็นมุมมองที่แตกต่างออกไป

เอกสารอ้างอิง

- ณวิภาญจน์ สุขยา และ วิรดา ตาสว่าง. (2562). การวิเคราะห์แนวคิดปิตาธิปไตยที่ปรากฏในซีรีส์อินเดีย เรื่องพิเนต มหาเทพโอโยรา. *วารสารการประชุมวิชาการระดับปริญญาตรีด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 2562, 120-131.
- วรวิดี วงศ์สง่า. (2554). เจน ออสเตน: ต้นแบบผู้หญิงยุคใหม่. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <https://www.sarakadee.com/2011/09/14>
- สรยา รอดเพชร, ทศนีย์ ทานตวณิช และ นันทนัย ประสานนาม. (2561). ผู้หญิงกับปิตาธิปไตยในนวนิยายของอุทิศ เหมะมูล. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 14(1), 53-79.
- เสนาะ เจริญพร. (2548). ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุค พองสบู่. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม.
- อัตลักษณ์แห่งยุค “Regency” ความรู้มรดกในแบบฉบับอังกฤษ สะท้อนผ่าน ศิลปะชั้นยอดอันคลาสสิก และทรงคุณค่า สู่ความสง่างามปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2561 จาก <https://positioningmag.com/1180171>
- ฮอไรซอน. (2564). *Review Bridgerton ‘บริดเจอร์ตัน วังวน รัก เกมไฮโซ’*. สืบค้นเมื่อ 21 กรกฎาคม 2564 จาก <https://minimore.com/b/wBzE0/3>
- Chatraporn, S. (2006). The Defiance of Patriarchy and the Creation of a Female Literary Tradition in Contemporary World Popular Fiction. *MANUSYA: Journal of Humanities*, 2(11), 35-53.
- Dacus, K. (2016). What’s the Different Between Historical Romance and Historical Fiction?. Retrieved 7 February 2021, from <https://kayedacus.com/>
- Dusen, C., V. (Creator). (2020). *Bridgerton*. [Television series episode]. Netflix Broadcasting.
- Fitri, N., & Suparti, E. (2016). Analyzing the Portrayal of Patriarchal Oppression towards the Female Characters in J.K. Rowling’s *The Casual Vacancy*: A Reflective Post-Feminist Critics. *CaLLs: Journal of Culture, Arts, Literature, and Linguistics*, 2(1), 43-51.
- Goodreads. (2015). *Julia Quinn*. Retrieved 7 February 2021, from https://www.goodreads.com/author/show/63898.Julia_QuinnKnowles,

Knowles, R. (2012). *When is the Regency Era?*. Retrieved 7 July 2020. From <https://www.regencyhistory.net/2012/09/when-is-regency-era.html>

O'Brien, M., E. (1983). *The Courage to Survive: The LifeCareer of the Chronic Dialysis Patient*. New York: Grune & Stratton.

Quinn, J. (2000). *The Duke and I*. New York: Avon Books.

Raslan, U. (2019). Patriarchy Rejected: A Feminist Reading in Some Selected Poems by Adrienne Rich and Fatima Naoot. *English Language and Literature Studies*. 9(1), 1-16.

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กมลพร ทองนุช

โรงเรียนเทพศิรินทร์

E-mail: Kamonporn.t@debsirin.ac.th

บทคัดย่อ

การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบันเป็นความท้าทาย ในการออกแบบหลักสูตรการศึกษา วางแผนวิธีการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนกำหนดเป้าหมายสำคัญ คือ การสอนให้ผู้เรียนมีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 การคิดขั้นสูง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งผู้สอนปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปตามสถานการณ์ของสังคมการเรียนรู้ ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม สอดคล้องกับแนวคิดของแผนการปฏิรูปการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 และหลักสูตรฐานสมรรถนะ ต่างมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต นำทักษะที่ได้ฝึกฝนจนเกิดประสบการณ์ นำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนและผู้เรียนต่างร่วมกันกำหนดกติกา การเข้าชั้นเรียน การวัดและประเมินผลให้เข้าใจตรงกัน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงช่องทางแอปพลิเคชันการสื่อสารสอดคล้องตามบริบทของบทเรียน สามารถจัดตารางเรียนได้ด้วยตนเอง ผู้สอนฝึกความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการสื่อสาร การนำเสนอ และการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้พัฒนาความสามารถความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายในการเรียน ผู้เรียนต่างมีความสุขในการค้นคว้าเรื่องราวที่สนใจ หาแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ผ่านการเชื่อมโยงเทคโนโลยีอันทันสมัย

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ออนไลน์, ทักษะของผู้เรียน, ศตวรรษที่ 21

Online Learning Management in Enhancing the 21st Century Skills for Learners

Kamonporn Thongnuch

Thepsirin School

E-mail: Kamonporn.t@debsirin.ac.th

Abstract

Moving from the traditional ways of teaching to the current situation society of the is a challenge, especially in designing educational courses, planning teaching methods and educational assessing and evaluating to reach the learning outcomes effectively and successfully, teachers need to set the key goals and aim to instruct the necessary 21st century skills needed, namely higher order thinking and lifelong learning. Teachers have been adjusting their learning process management, along with the recent learning situation, presented through the digital platform aligned with The Philosophy of Education Reform of The National Strategy for Education 2018-2047 and The Competency-Based Curriculum. These policies focus on helping students to gain the 21st century skills, and to enhance students' life-long leaning by hands-on experiences for their effective work in the future In other words, both teachers and learners collaborate to create rules for an improved online learning management, including scheduling, class-attendance Cut this out and learning evaluation. In accordance with the context of the lesson, learners can access communicative application channels in association with the teacher, to manage their own learning schedules. Teachers' role is to encourage students' eagerness, to facilitate students' communicative skills, presentations, and collaborative learning. Moreover, learners will then have developed the creative thinking as a result, they. can develop their creative learning ability. The students were pleased to choose their interested topic and to find their own problem-solving creatively by using modern technology

Keywords: Online learning management, Skills for learners, 21st century

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญส่งผลให้เกิดความรู้ นำมาซึ่งพัฒนาตนให้มีความสามารถที่จะนำไปใช้ประกอบอาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ยามประสบกับปัญหาสามารถแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างมีเหตุและผลที่เหมาะสม รวมทั้งช่วยขัดเกลาผู้คนให้มีคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึก รู้ว่าสิ่งใดควรทำ ไม่ควรทำ เป็นผู้เจริญทางปัญญาและจิตใจอันดีงาม ซึ่งผู้คนเหล่านั้นนอกจากจะสามารถพัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพ ยังนำความรู้ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศสอดคล้องกับแนวคิดยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลัก ธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ยกระดับศักยภาพของคนในทุกมิติ ทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพหุปัญญา ทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 มีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต วางพื้นฐานรองรับ การเรียนรู้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ยกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) การนำหลักการของยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580 มาประยุกต์ในการใช้ขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษา ผ่านการกำหนดแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กล่าวถึง การจัดการศึกษา มุ่งเน้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ผูกทักษะการคิด ทักษะการใช้เหตุผล ทักษะปฏิบัติกระบวนการกลุ่มมากขึ้น บูรณาการองค์ความรู้ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ สมรรถนะ ตามมาตรฐานการศึกษามาตรฐานวิชาชีพในโลกศตวรรษที่ 21 พัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา พ.ศ.2562 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นคนดีของสังคม มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการในการทำงาน (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562) อีกทั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดวางแผน 5 Big Rocks เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพลวัตของโลกยุคใหม่ แนวคิดสำคัญมุ่งเน้นผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ มีส่วนร่วม ได้รับการพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคตสามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา, 2564) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้น ผู้เรียน ทุกคนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด

วิเคราะห์ และเขียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งการประยุกต์ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมี ครูผู้สอน หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์กัน สนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และเกิดสมรรถนะสำคัญสามารถนำไปใช้ได้ในการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยมีลักษณะดังนี้

1. ผู้เรียนแสดงความสามารถที่เชี่ยวชาญ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริง
2. ผู้เรียนรับผิดชอบตนเองให้ถึงเป้าหมาย สามารถออกแบบการเรียนรู้ของตนเองได้ เรียนในสถานที่ เวลาตามความต้องการของผู้เรียน โดยได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนอย่างยืดหยุ่น
3. ผู้เรียนได้รับการประเมินเมื่อพร้อม เน้นการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง และเน้นการปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือในการวัดประเมินผลอย่างเหมาะสม

แนวคิดการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นให้ทุกคนมีศักยภาพภายในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านแฝงในบุคคล หากการแสดงออกศักยภาพนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับภาวะแฝง เมื่อศักยภาพนั้นปรากฏ ได้รับ การส่งเสริมการฝึกทักษะต่าง ๆ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บุคคลนั้นจะมีความสามารถในด้านนั้นสูงขึ้น เรียกว่า สมรรถนะ มี 7 ประการ ดังนี้ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) คุณลักษณะเจตคติ 4) การประยุกต์ใช้ 5) การกระทำ/การปฏิบัติ 6) งานและสถานการณ์ต่าง ๆ 7) ผลสำเร็จ ตามเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ แสดงออกผ่านพฤติกรรม การปฏิบัติ สามารถวัดและประเมินผลได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ในปัจจุบันผู้เรียนนำความรู้จากการศึกษาเรียนรู้เพื่อแข่งขันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นไม่เพียงพอ หากเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเปรียบพร้อมทั้ง พหุปัญญา สมรรถนะ ทักษะการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ไม่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม จิตสาธารณะ และมีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของสังคมแรงงาน ดังนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการศึกษา ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3Rs คือ ทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) การอ่านออก (Reading) อ่านจับใจความได้ มีนิสัยรักการอ่าน, การเขียนได้ (Writing) สามารถสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจ ย่อความเป็น สรุปในใจความสำคัญได้ รู้วิธีการเขียนหลาย ๆ แบบและการคิดเลขเป็น (Arithmetics) อีกทั้งผู้เรียนมีทักษะในการคิดแบบนามธรรม ส่วนทักษะ 8Cs คือ ทักษะทางอารมณ์ (Soft Skills) ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving), ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation), ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding), ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership), ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications Information, and Media Literacy), ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy), ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills), ความมีความเมตตากรุณา มีคุณธรรม และระเบียบวินัย (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จะเห็นได้ว่า ทักษะ 8Cs มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะบูรณาการผสมผสานกับการสอนเนื้อหาสาระในวิชาแกน ควบคู่กับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ (3Rs) เน้นการมีส่วนร่วมในการเรียน จูงใจให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยความสนใจและตั้งใจ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีการฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ของตนเองอย่างสม่ำเสมอในเนื้อหาสาระที่ต่างกัน หลากหลาย ซับซ้อนยิ่งขึ้น ผู้เรียนจะเกิดการรู้จักจริง ปฏิบัติได้ โดยอัตโนมัติ สามารถนำมาใช้ได้ สถานการณ์อื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัด การเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยประเด็น ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์

การเรียนรู้ยุคดิจิทัล E-learning คือ การเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีหรือออนไลน์ ช่วยลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่เรียน ผู้สอนสามารถนำเสนอการเรียนรู้ได้หลากหลายรูปแบบผ่าน คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน การสอนบนเว็บไซต์ การเรียนออนไลน์ และการเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม ส่วนผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในเรื่องที่ตนต้องการ เข้าเรียนได้ตลอดเวลา สถานที่ใดก็ได้ตามความสะดวกของผู้เรียน การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้สื่อ วิดีโอ กราฟฟิก ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้เร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มเกม แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ในการสอนออนไลน์ทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาได้เช่นเดียวกัน อีกทั้งการเรียนผ่านสื่อการสอนวิดีโอ มีการแบ่งเนื้อหาตามบทเรียนชัดเจน ในกรณีไม่เข้าใจในเนื้อหา ผู้เรียนสามารถเลือกกลับมาเรียนซ้ำได้ ขณะเดียวกันผู้เรียนที่เข้าใจเนื้อหาบางส่วนแล้ว สามารถกดข้ามไปเรียนบทถัดไปได้ จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาตามความสนใจของตนเองได้ และเสริมการทำกิจกรรมยามว่างที่ถนัด เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ โดยโรงเรียนสามารถจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้ 5 รูปแบบ ดังนี้ 1) On Line ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ 2) On Air ทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม 3) On Hand ผ่านการจัดส่งหนังสือ แบบฝึกหัดที่โรงเรียนจัดทำขึ้นผ่านผู้ปกครองไปยังนักเรียน 4) On Site ผ่านการเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในสถานที่ที่ปลอดภัย 5) On School Line ผ่านช่องทางกลุ่มสนทนาแต่ละห้องเรียน (มติชนออนไลน์, 2564) ซึ่งการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่กล่าวมาถือได้ว่า การสื่อสารระหว่างครูผู้สอน ครูประจำชั้น นักเรียน และผู้ปกครองมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน มอบหมายงาน ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานการณ์การป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ยังไม่คลี่คลาย ในสถานการณ์ที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ การนำเทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์จึงมีบทบาทสำคัญตามแนวคิด “โรงเรียนหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ในปัจจุบันได้มีการเลือกใช้แพลตฟอร์มหลากหลายในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีประสิทธิภาพส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

1. Schoology แอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน ผู้เรียน ประกอบด้วยระบบจัดการหลักสูตร ระบบการสร้างบทเรียน ระบบการทดสอบและประเมินผล ระบบส่งเสริมการเรียนรู้และระบบจัดการข้อมูล เพื่อการเรียนรู้ และการฝึกฝน เสมือนห้องเรียนจริง ที่ผู้สอนเปิดชั้นเรียน ออกแบบเนื้อหา จัดทำเนื้อหาลงในระบบ ดำเนินการเรียนการสอน ผ่านการจัดทำเอกสาร ติดตามผลวัดประเมินผล และรายงานผลการเรียน

ข้อจำกัด เมื่อผู้ใช้เข้าใช้งานจะใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หากผู้ใช้ระบบครั้งแรก รูปแบบของเมนูหลักใน Schoology มีการตอบโต้น้อย เกิดความสับสน เข้าใจคุณสมบัติได้ยาก ไม่รองรับบางภาษา หากผู้ใช้เข้าใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือ เนื้อหาที่ปรากฏจะไม่สมบูรณ์ (ศุภลักษณ์ จุฑารัตน์, 2562)

2. Zoom Cloud Meetings แอปพลิเคชันบริการเครือข่ายการประชุมทางไกลผ่านคลาวด์ รองรับผู้เข้าร่วมประชุมได้หลายร้อยคนพร้อมกัน สูงสุด 500 คน ไม่จำกัดเวลา สำหรับใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์จากที่บ้าน สามารถเห็นหน้าผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากได้ นำเสนอหน้าจอในห้องประชุม ใช้งานกระดานเอกสารที่ผู้เข้าร่วมประชุมเขียนแสดงความคิดเห็นร่วมกันได้ ห้องสนทนา ตั้งค่าพื้นหลังเป็นภาพนิ่งหรือวิดีโอ เชิญผู้เข้าร่วมประชุมผ่านหมายเลขโทรศัพท์ อีเมล หรือรายชื่อ หากประสงค์เข้าร่วมประชุมเพียงกรอก Meeting ID หรือ Join URL ระบบควบคุมผู้เข้าร่วมประชุมมีประสิทธิภาพ แอปพลิเคชัน Zoom Cloud Meetings สามารถดาวน์โหลดได้จากโทรศัพท์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ข้อจำกัดบางแหล่งของการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน Zoom Cloud Meetings จะเชื่อมต่อสัญญาณการประชุมทุก 40 นาที และจำนวนผู้เข้าประชุมครั้งละไม่เกิน 100 คน (บุรินทร์ รุจจนพันธุ์, 2563)

3. Google Meet แอปพลิเคชันประชุมออนไลน์ใช้ร่วมกับการเข้าใช้งาน Google เหมาะสำหรับบริษัท องค์กร ทั้งขนาดเล็กขนาดใหญ่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งผู้ใช้งานทั่วไปในการติดต่อสื่อสารกับเพื่อน ญาติ ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถตั้งหน้าจอขณะนำเสนอ สร้างคำบรรยายกับวิดีโอ ส่งข้อความทางช่องสนทนา ระหว่างการสนทนามีอัลกอริทึมแปลภาษาจาก Google Translator และบันทึกการประชุมไว้ใน Google Drive ได้ ผู้เข้าร่วมประชุมครั้งละสูงสุด 250 คน ข้อจำกัด Google Meet เปิดให้ใช้งาน 60 นาที ไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่หากผู้ประชุมควรเลือกความเร็วของอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมการใช้งานวิดีโอ รวมถึงการซื้อเครือข่ายพื้นที่การเก็บข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับการเก็บข้อมูลประชุมออนไลน์ที่จำเป็นในการบันทึกไว้ทั้งหมด (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

4. Facebook Live แอปพลิเคชันการถ่ายทอดวิดีโอสดผ่านอินเทอร์เน็ต สามารถนำเสนอเนื้อหารายการสดได้หลากหลายผ่านวิดีโอ ทุกที่ทุกเวลา ผ่านโทรศัพท์หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ หลังการถ่ายทอดวิดีโอ ผู้นำเสนอสามารถเผยแพร่ต่อ เพื่อให้ผู้รับชมสามารถเข้าดูย้อนหลังได้ ข้อจำกัดการถ่ายทอดวิดีโอ ผู้นำเสนอต้องใช้โทรศัพท์ การแก้ปัญหาเฉพาะได้ดี มีการเตรียมตัวมาเป็นอย่างดี หากเกิดข้อผิดพลาดขณะถ่ายทอดวิดีโอ ผู้ชมสามารถเข้าพิมพ์แสดงความคิดเห็นได้นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ในเรื่องสัญญาณอินเทอร์เน็ตควรมีความเร็วเพียงพอในการรับชมการถ่ายทอดสด เพื่อให้การรับชมราบรื่น (สิขเรศ ศิราภานต์, 2564)

5. Line แอปพลิเคชันการสื่อสารระหว่างบุคคล รวมถึงการสร้างกลุ่มไลน์รองรับจำนวนการเข้าร่วมสูงสุด 5,000 คน เพื่อสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคล สามารถนำการสร้างกลุ่มไลน์มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การสื่อสารในห้องเรียนระหว่างครูประจำชั้น นักเรียน และผู้ปกครอง การสื่อสารในรายวิชาในการโหลดเอกสารประกอบการเรียน สื่อการนำเสนอ ลิงก์แหล่งการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม เพื่อการคงทนของข้อมูลสามารถเก็บทั้งอัลบั้ม รูปภาพ วิดีโอ ลิงก์ ไฟล์งานได้ ข้อจำกัด การใช้ไลน์สื่อสารจะไม่มีการสำรองข้อมูล ข้อความต่าง ๆ ที่สื่อสารจัดเก็บไว้บนโทรศัพท์มือถือ หากมีการล้างข้อมูล เปลี่ยนโทรศัพท์มือถือ ข้อความจะหายทั้งหมด ถึงแม้ว่าบางคนใช้ไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์ สามารถใช้ไลน์ได้ตามปกติ แต่ไม่สามารถย้อนดูข้อความก่อนหน้าได้ เพราะข้อความเก็บไว้ในโทรศัพท์มือถือ ไม่ได้ผ่านเครือข่าย นอกจากนี้ไฟล์งาน รูปภาพ วิดีโอ มีหมดอายุภายใน 2 สัปดาห์ (จุฑพร ตระกูลปาน, 2561)

จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนไม่เพียงเกิดขึ้นในห้องเรียนเท่านั้น หากยังเป็นการเรียนการสอนผ่านออนไลน์มากขึ้น อีกทั้งการพัฒนาแอปพลิเคชันแต่ละแบบมีข้อดี ข้อจำกัดแตกต่างกัน เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นเรื่องง่าย ผู้เรียนจะเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นเช่นกัน ซึ่งผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ตามบริบทของผู้เรียน โรงเรียน ถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

หลักการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เน้นทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนออนไลน์ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นคิดเป็น ทำเป็น เข้าใจ วิถีไทย โดยจะมุ่งที่การพัฒนาสมรรถนะของเด็กไทยใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การจัดการตนเอง 2) การสื่อสาร 3) การทำงานเป็นทีม 4) การคิดขั้นสูง 5) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งตามกรอบหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เน้นการพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน ครูผู้สอนจะได้เรียนรู้และพัฒนาจากห้องเรียนจริง มุ่งการสร้างสมรรถนะให้กับผู้เรียน ซึ่งต้องมีการปรับวิธีการเรียนการสอนใช้กระบวนการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) เริ่มจากกระบวนการ คิด การตั้งคำถาม และการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แล้วจะค้นหาความรู้และคำตอบได้ด้วยตนเอง (ตรีนุช เทียนทอง, 2564) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างแท้จริง กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์เน้นทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น ครูผู้สอนสามารถส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับการใช้แนวคิด 4L Model เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และอนาคต มีแนวคิด ดังนี้

- 1) Love to Learn การสร้างให้ผู้เรียนรู้จักที่จะเรียนรู้ ผ่านการสร้างแรงบันดาลใจ และแรงจูงใจ
- 2) Learn to Learn การทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่า เพราะเหตุใดต้องเรียนรู้ (Learn why to learn) ต้องเรียนรู้อะไร (Learn what to learn) ต้องเรียนรู้อย่างไร (Learn how to learn) และต้องเรียนรู้จากใคร (Learn whom to learn with)
- 3) Learn to Live การสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ สร้างคนที่เป็นตน กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีศักยภาพ หาเลี้ยงชีวิตได้ รู้จักที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา
- 4) Learn to Love การสร้างให้ผู้เรียนรู้จักใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีปกติสุข สร้างคนที่เป็นคน กล่าวคือ ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันคนอื่นในสังคม ให้ความสำคัญกับสังคม สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า “เมื่อพอรอง ต้องรู้จักเติม เมื่อพอ ต้องรู้จักหยุด เมื่อเกิน ต้องรู้จักปัน” (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2560)

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีหลักการสำคัญ คือ ผู้สอนจัดการเรียนรู้สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนออนไลน์โดยใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความ

กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีทักษะใน การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การนำเสนอ และการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนตามช่วงวัย ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการค้นคว้าเรื่องราวที่ตนสนใจ นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์จะบรรลุตามแนวคิด วัตถุประสงค์ มาตรฐานและตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ต้องอาศัยหลายองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนศึกษารายละเอียดทั้งหมดในหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจและสามารถนำสิ่งต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมาย ตามที่หลักสูตรกำหนด

2. จุดประสงค์ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เริ่มต้นทุกครั้งก่อนการจัดการเรียนรู้ เพราะจะทำให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย ผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมใดบ้าง รวมทั้งสามารถ วางแผนเตรียมเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

3. การจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกัน ทำให้ผู้สอนทราบว่า จะจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสม กับเนื้อหา และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4. สื่อการเรียนรู้ การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่ซับซ้อนได้ง่าย สร้างความสนใจ เกิดความคิดรวบยอดได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าความรู้

5. การวัดผลและประเมินผล ทำให้ทราบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ช่วยทำให้ผู้สอนนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำปัญหาที่ค้นพบ มาใช้ในการทบทวนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

6. ครูผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นและเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน

7. ผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับครูผู้สอน ถ้าไม่มีผู้เรียนหรือผู้รับ ความรู้ และประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (ทศนา ขัมมณี, 2564)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

การเรียนการสอนออนไลน์เป็นรูปแบบในการจัดการเรียนรู้ ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน มีความยืดหยุ่นในการจัดตารางเรียน แบ่งเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทบทวนบทเรียน หรือกิจกรรมอื่น ๆ

รวมทั้งการพักผ่อนหลังการเรียนออนไลน์ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามนักปรัชญาการศึกษา John Dewey ในการนำเสนอแนวคิด Learning by Doing มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการค้นคว้า ทดลองปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ขั้นการเตรียมความพร้อม (Design)

การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ มีการศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ ออกแบบจัดทำบทเรียน ประมาณ 20-25 นาที ในแต่ละคาบเรียน การเก็บไฟล์งานในรูปแบบดิจิทัล จากนั้นจึงเลือกใช้แอปพลิเคชันการจัดการเรียน การสอน เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สอน ผู้เรียน การเลือกใช้แต่ละแอปพลิเคชัน มีข้อดี ข้อจำกัดในการใช้งาน ผู้สอนเลือกใช้แอปพลิเคชันเดียวสำหรับรายวิชา ตามความต้องการ ความสะดวกของคนส่วนใหญ่ ผ่านอีเมลสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความสะดวกกับผู้เรียนในการติดตามเข้าเรียน ซึ่งก่อนการใช้งานแอปพลิเคชันใด ๆ จำเป็นต้องมีการอบรม แนะนำการใช้ แอปพลิเคชัน ให้เกิดการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2564)

2. ขั้นการจัดการเรียนรู้ (Learning)

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในแต่ละครั้ง ผู้สอนมีการกำหนดเวลา กิจกรรมให้ชัดเจน ประกอบด้วย การทักทาย เช็กชื่อ นำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมระดมสมอง การค้นคว้า การฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน การทบทวน แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ในแต่ละกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างบรรยากาศ การเรียนรู้เป็นกัลยาณมิตร เรียนอย่างมีความสุข ผู้สอนนำวิธีสอน เทคนิค การสอน สื่อ มาประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งสอดแทรก การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ลดการบรรยาย หากบางบทเรียนมีความซับซ้อนอาจใช้การบรรยายผ่านวิดีโอ แบบไฟล์วิดีโอไว้ในแอปพลิเคชันรายวิชา ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาบทเรียนได้ตลอดเวลาจนเกิดความเข้าใจ (กนกวรรณ สุภาราญ, 2564) ซึ่งการสอน Coding ผู้สอนสามารถนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกคิดอย่างเป็นระบบ ค้นพบปัญหา เจาะลึก รู้เหตุและผล ทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจกระบวนการทำงาน เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การคิดสร้างสรรค์ อย่างเป็นขั้นตอนในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิด Coding for All, All for Coding แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องมีทักษะการคิดอย่างเป็นขั้นตอน เพราะการคิดเป็นเครื่องมือที่ผู้คนใช้ในการดำรงชีวิต การคิดที่มีคุณภาพมีผลต่อคุณภาพการดำเนินชีวิต เมื่อเราทำสิ่งใด เราต้องเริ่มต้นจากการคิดก่อน จึงเกิดคำว่า คิดก่อนทำ เมื่อผู้เรียนเกิดการคิดแล้วนั้น ทักษะอื่น ๆ ทั้งทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะชีวิตและอาชีพ จึงจะเกิดขึ้นเช่นกัน (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2564) นอกจากนี้ผู้สอนสามารถนำ รูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิค การสอนมาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น รูปแบบ CIPPA เป็นรูปแบบเน้นกระบวนการเรียนรู้ ทบทวนความรู้เดิม แสวงหาความรู้ใหม่ เชื่อมโยงความรู้ แลกเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจ สรุปและจัดระเบียบความรู้ สื่อสารแสดงผลงาน และประยุกต์ใช้ความรู้ ซึ่งผู้สอนสอดแทรกบูรณาการกับกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นขั้นตอนที่ฝึกผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน การสื่อสาร การอ่าน การพูด การเขียน จากนั้นเกิดทักษะการสังเกต การเปรียบเทียบ การ

เชื่อมโยง จนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงในการประมวลความรู้ วิเคราะห์ พิจารณาคคุณค่า ประเมินความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (ทิตินา แซมมณี, 2564) อีกทั้ง การนำการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานแบบออนไลน์ (Project-based Learning) เทคนิคการจับคู่ (Think-Pair-Share) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming Technique) เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw II: Home Group / Expert Group) เป็นการรวมกันของผู้เรียนอย่างหลากหลายใน Home Group แต่ละบุคคลจะได้รับหน้าที่ต่างกัน แล้วแยกไปเป็น Expert Group แต่ละกลุ่มออนไลน์ จากนั้นผู้เรียนจึงกลับมารวมตัวกันใน Home Group แล้วจึงแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้เรียนรู้มา (ปราวีณา สุวรรณณัฐโชติ, 2564) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ผู้สอนเน้นกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอ อภิปรายบทเรียนที่ได้ไปศึกษามากกว่ากิจกรรมบรรยาย เสริมกิจกรรมแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เช่น บล็อก กระดานสนทนา Google Docs, Word online รวมทั้งให้ผู้เรียนเขียนสะท้อนคิดหลังการเรียนรู้

กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้โดยนำการสอน Coding รูปแบบการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอนมาประยุกต์ใช้สอดคล้องตามบริบทเนื้อหาวิชาต่างเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุม ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ รู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

3. ขั้นการวัดและประเมินผล (Assessment)

การประเมินผล เป็นการตัดสินผล สรุปผล วินิจฉัยข้อมูลที่ได้จากการวัดผลว่า สิ่งนั้นดีมาน้อยเพียงใด มีคุณค่าอยู่ในระดับ สูง ต่ำ อย่างไรเมื่อเทียบกับมาตรฐาน เกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งการวัดและประเมินผลเป็นวิธีการตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน แสดงจุดมุ่งหมายของการศึกษาชัดเจน ควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน สะท้อนถึงผู้เรียนได้พัฒนาไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งในสถานการณ์การเรียนการสอนออนไลน์การวัดและประเมินผลมีการปรับเปลี่ยน โดยมีแนวคิดดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม ผู้เรียนกำหนดเกณฑ์ประเมิน กติกาการส่งงาน รวมทั้งการเลือกชิ้นงานที่นำมาประเมิน 2) ความโปร่งใส คะแนนที่ได้รับมีเกณฑ์ประเมินชัดเจน 3) ความยุติธรรม คะแนนที่ได้รับมาจากความรู้ความสามารถในการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ 4) การนำไปใช้ประโยชน์ ผู้สอนนำผลการประเมินของผู้เรียนไปใช้เพื่อปรับปรุง เพิ่มเติมแหล่งข้อมูลค้นคว้าเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2564)

จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกทักษะการสื่อสาร การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา ความร่วมมือการทำงานเป็นทีมการสื่อสารสารสนเทศ มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามบริบทแวดล้อม มีโอกาสเข้าเรียนในสื่อการเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ได้ตลอดเวลา ดังนั้นผู้เรียนเกิด การตั้งเป้าหมายของตนเอง มีส่วนร่วม ปฏิบัติการ อภิปราย บูรณาการความรู้ จนสามารถสร้างความรู้ด้วยวิธีของตนเอง ปฏิบัติจนเกิดความชำนาญจนเกิดเป็นสมรรถนะ ผู้สอนประยุกต์ใช้วิธีสอน แนวการสอน สื่อออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้หรือสร้างองค์ความรู้ ผู้เรียนจะมีโอกาสนำความรู้จากการทำกิจกรรมที่หลากหลายไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

บทสรุป

การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากในห้องเรียนสู่การเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่ง การวิเคราะห์องค์ประกอบจัดการเรียนรู้ ทำให้เห็นความสำคัญของหลักสูตร จุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ครูผู้สอน ผู้เรียน มีส่วนสัมพันธ์กันในการจัดการเรียน การสอนเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิด Teach Less, Learn More มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่างมีระบบด้วยเหตุและผล นำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน เตรียมความพร้อมผู้เรียนเข้าสู่สังคมแห่งการทำงาน กล่าวคือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนนำทักษะที่ได้ฝึกฝนไปปรับใช้ในการทำงานจนประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ สุภาราญ. (2564). *ทักษะครูกับ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ยุคใหม่*. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/372>.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา. (2564). *แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.thaiedreform2022.org/thaiedreform2564/>.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). *แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://lamphuncity.go.th/wp-content/uploads/2020/05/แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.pdf>.
- จตุพร ตระกูลปาน. (2561). *Line เครื่องมือสื่อสารเพื่อการเรียนรู้*. มติชนมติครู. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก https://www.matichon.co.th/education/news_1091952.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2564). *หลักการวัดและประเมินผลทั่วไป (ทั้งออนไลน์และไม่ออนไลน์)*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565. จาก <http://www.academic.chula.ac.th/newoaa/documents/DAD/COVID/คู่มือการจัดการเรียนการสอนและการประเมินภายใต้สถานการณ์โควิด.pdf>.
- ตรีนุช เทียนทอง. (2564). *ศธ.เดินหน้าปรับหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน เน้นคิดเป็น ทำเป็น เข้าใจวิถีไทย*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.prachachat.net/education/news-693018>.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). *วิธีใช้ Google Meet ประชุมออนไลน์ ฟรีระดับพรีเมียม*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/tech/1837129>.
- บุรินทร์ รุจจนพันธุ์. (2563). *Zoom Cloud Meetings เพื่อประชุมทางไกล*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <http://www.thaiall.com/zoom/>.

- ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ. (2564). *การออกแบบการสอนผสมผสานและออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565. จาก <http://www.academic.chula.ac.th/newoaa/documents/DAD/COVID/คู่มือการจัดการเรียนการสอนและการประเมินภายใต้สถานการณ์โควิด.pdf>.
- มติชนออนไลน์. (12 พฤษภาคม 2564). *กทม.ให้ รร.สังกัด จัดรูปแบบการเรียนการสอน 5 รูปแบบ*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก https://www.matichon.co.th/education/news_2719151.
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.(2564). *แนวทางการเรียนการสอนออนไลน์ที่โรงเรียน ครู และผู้ปกครองต้องรู้*. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.springnews.co.th/spring-life/804178>.
- ศุภลักษณ์ จุฑาเรอ. (2562). *Schoology Learning Management System/ LMS*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://muit.mahidol.ac.th/enews/multimedia/download/201905.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1686-file.pdf>.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, (2564). *เรียนวิถีคิด ผ่านวิถีโค้ด*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://codingthailand.org/>.
- สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2564). *การจัดการเรียนการสอน และประเมินผล ผู้เรียนภายใต้สถานการณ์และมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://lic.chula.ac.th/?p=6025>.
- สิขเรศ ศิราภานต์, (2564). *Facebook live คืออะไร? พร้อมเคล็ดลับในใช้งานให้เกิดประโยชน์สูงสุด*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.zcooby.com/facebook-live-tips-for-maximum-benefit/>.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). *การบริหารการศึกษาเพื่อร่วมสร้างประเทศไทย 4.0*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2564, จาก <https://web2.edu.chula.ac.th/edcomm/edcomm04-60.pdf>.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

จัดพิมพ์โดย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
เลขที่ 1 ถนนอุทกวงนอก แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ : 0 2160 1280 เว็บไซต์ : <https://hs.ssu.ac.th>